

FRIEDRICH GERSTÄCKER

**ARANYLÁZ
KALIFORNIÁBAN**

FRIEDRICH GERSTÄCKER

ARANYLÁZ KALIFORNIÁBAN

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

A kiadvány alapjául szolgáló mű:

Friedrich Wilhelm Gerstäcker: Gold! -

Ein kalifornisches Lebensbild aus dem Jahre 1848.

Gesammelte Schriften, Band I. Jena, 1882.

590 p.

Fordította és átdolgozta; SALLAY GERGELY

JENKOVSZKY IVÁN

© Sallay Gergely, 1988 Hungarian translation

ISBN 963 11 4622 7

HU ISSN 0324-3222

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Szákra Lapnyomda, Budapest (87-2164)

Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Majtényi Zoltán

Műszaki vezető: Szakálas Mihály

Képszerkesztő: Gáspár Imre Műszaki szerkesztő: Kardos Gábor Terjedelem: 19, 4 (A/5) ív. IF 6108

I. FEJEZET

– Föld! Föld! – harsant fel az ujjongó kiáltás az árboc csúcsáról, a hullámzó kék tenger fölött, majd sokszoros visszhang felelt rá a hajó egyik végétől a másikig, a kabinokból és a fedélközből, a megkönnyebbült utasok zajos éljenzéséből és csendes sóhajtásaiból. Még alig szürkült a hajnal, de a keleti látóhatáron felderengő első fényes csík éppen a távoli partok zegzugos vonalát világította meg. Az árboc tetején kémlelő matróznak már az előző napi őrésben is úgy tetszett, mintha hullámverés tompa zúgását hallaná, amikor a keleti szél erre sodorta.

– Hála a Magasságosnak! – dünyögött a matróz lefelé mászva az árbocról. – Végre megszabadulunk ezektől a szárazföldi patkányoktól. Most is hogy sikongatnak örömben, hogy nemsokára megint porban-sárban taposódhatnak. Hanem az biztos, hogy nekem ez volt az utolsó utam utasszállító hajón. Szavamra, még halzsírt olvasztani is jobb egy öreg bálnavadász teknőn, mint ilyen gyülevész népséggel bajlódni... Hé, idejőjenek! Olyanok, mint a világtalan vakondok...

Nevetgélt és mérgelődött magában, amint elnézte, hogyan tódulnak elő a napvilágra a fedélközi utasok a fedélzeti nyílásból. Nyilván nagyon mulatságos látvány lehetett egy tengerész számára, ahogy álmos ábrázattal, szemüket dörzsölve bámulnak körbe és a magasba, mintha egy orruk előtt tornyosuló hegyet keresnének a szemükkel. Csak igen kevesen sejtették, merrefelé pillanthatják meg a vágyott partokat; a nap már magasan a tenger fölé emelkedett,

5

mire félreismerhetetlenül, élesen kirajzolódott előttük a szárazföld. A szél azonban kedvezőtlen irányból fújt, s a Leontine-nak ferdén tartott vitorlával kellett lavírozni, hogy közelebb jusson a parthoz. Csak déltájt erősödött meg némileg, ekkor tudott a derék kétárbocos orral jobban kelet felé fordulni; de még így is igen gyenge maradt a fuvalom, és csak nagyon lassan tudott változtatni a hajó helyzetén.

Egyébként senki sem vehette rossz néven az utasoktól, hogy ujjongva fogadták közelgő szabadulásukat a tengeri utazás szűkös körülményei közül. Majdnem hat hónapja volt már úton a Leontine, és azóta, hogy Hamburgból elindult, az egyhetes Rio de Janeiro-i és valparaisói megállást leszámítva, valóban csekély változatosságban volt részük. A múlt

század közepén, amikor ez a történet játszódik, ahhoz, hogy az ember Kaliforniába jusson, még egész Dél-Amerikát körbe kellett hajózni.

Mesés kincsekről szóló híresztelések csábították az első kivándorlókat Kaliforniába, szinte elkábították őket a könnyen megszerezhető arannyal kapcsolatos szóbeszédnek és ígéretnek, nemkülönben saját reményeik és képzelgéseik. Azt rebesgették például, hogy „naponta egy uncia aranyat” is elő lehet kaparni a földből az aranymezőkön; márpedig ez húsz tallérral számítva is olyan szép kereset, amilyenben eddig hetente sem volt részük, nem is álmodhattak róla.

A legtöbben a hajón azt hitték, hogy ha már látják a szárazföldet, hamarosan partra is szállhatnak. Ezért gyűltek most sokan a Leontine elülső fedélzetére, mégpedig a legfurcsább öltözékekben; némelyek ingujjban vagy vékony kiskabátban, mások zakóban, a fejükön magas kalappal és bottal a kezükben. Am igazi feltűnést az az útitárs keltett, akit eddig alig láttak a fedélzeten, most viszont hosszú, sárgaborsőszínű, különben igen viseltes köpenyben jelent meg előttük, bal karján világoszöld, nehéz

B

esernyővel; a köpeny csaknem a bokájáig ért, vastkos, szögekkel kivert csizma látszott ki alóla, és a nem mindennapi viseletet széles karimájú, kopott kalap koronázta. Hogy a kalap alatt fej is rejtőzik-e, nyitott kérdés maradt; külsőleg legalábbis semmi sem mutatott erre.

Mellette viszont igen jól öltözött fiatalember álldogált, gondosan fésült hajjal, és inkább a szomszédjára tekingetett kíváncsian, mint a közeledő szárazföld felé. Furcsállta, hogy csaknem fél év múltán e szűkre méretezett hajón még teljesen ismeretlen személyt pillant meg. Am Hufner – így hívták a fiatalembert – nem érzett bátorságot hozzá, hogy megszólítsa; egy hamburgi férfi azonban – egy kereskedő, ahogy a hajón híresztelték, aki otthoni, balul sikerült üzleti vállalkozásai után most Kaliforniában akart szerencsét próbálni – fésztelenül félrehajtotta a sárga köpenyt, majd felkiáltott:

– Ballenstedt! A teremtésit, mi az ördögöt viselsz?

– Miért, mit kellene viselnem, Lamberg úr? – kérdezett vissza a köpenyes a körülöttük állók derülségére. – Már a saját köpenyét sem veheti fel az ember?

– Felveheti, felveheti, barátom – csóválta a fejét Lamberg, aki még nem vetette le a hajón viselt ruháit –, de ha nem fázol túlságosan, ma még nélkülözhetnéd ezt a pompás ruhakölteményt. Vagy máris partra akarsz szállni?

– Mihelyt kikötöttünk.

– Hol van a poggyászkod?

– Itt – mondta Ballenstedt, és a köpenye alól egy vörös kendőbe kötött batyut húzott elő meg egy... lapátot; aztán gyorsan el is dugta megint az értékes holmit, amikor a körülötte kíváncsiskodók nevetését hallotta.

A különös figurák közt akadt egy idősebb úr is, aki ugyancsak készen állt már a kiszállásra; jobb keret hátratéve, pipával a szájában, komolyan és hallgatagon járkált fel és alá, olykor valamit dudorászva magában.

T

– Nos, jogtanácsos úr, felkészült? – szólította meg őt egy szürke kabátos, alacsony férfi, aki az előárboc tövében ült, és az előtte sétálgatót nézte mosolyogva. Egy hannoveri gyógyszerész volt, igen szórakoztató, de illetmudó férfi.

– Nekem már elegendem van a szép hajóséletből – állt meg a patikus előtt a jogtanácsos –, várni a megérkezést, mindig erre gondolni, vigye el az ördög!

– Nem látszik nagyon elégedettnek a vendéglátással...

– Kutyáknak való élet volt! – foglalta össze a véleményét a jogtanácsos. – Még megbánja ezt a kapitány! Fel kellene jelenteni!

– Sok szerencsét hozzá – mondta Ohlers, a patikus. – Szegény kapitány...

Hosszúra nőtt fiatalember közeledett most zsebre dugott kézzel; a szülei állítólag saját

érdekében küldték Kaliforniába, hogy eltávolítsák Hamburgból. Majd megállt, és vállával nekitámaszkodott az egyik tyúkketrecnek, mintha nem merné a lábára bízni vézna testének a súlyát.

– Útra készen, jogtanácsos úr? – kérdezte orrhangon, a tekintete pedig elárulta, hogy mulattatják őt útítársának furcsaságai.

– Teljes mértékben, Binderhof úr – mondta kelletlenül az öregúr; sűrű füstfelhőt fújt pipájából maga köré, és csak a válla fölött nézett hátra a kellemetlen fiatalemberre. – Ön bizonyára jobban érezte magát. Ha akar, maradhat.

– Köszönöm, de csak ha ön is megtisztel társaságával.

– Kiállhatatlan fickó! – dünnyögte a szakállába a jogtanácsos, és átmenekült a fedélzet másik oldalára,

– Kótyagos alak – nevetett a háta mögött a hamburgi fiú. – Ohlers úr, miket beszélt itt önnek az előbb?

– Ó, semmi különöset, önről fecsegett egyet-mást, Binderhof úr.

– Rólam?

8

– Igen, elmondta, mennyire odavoltak az ön szülei, hogy a fiuk mindenáron Kaliforniába akar jönni.

– Ostoba fajankó! – dörmögte magában Binderhof; otthagya a tyúkketrecet, s a kabinja felé baktatott

Ohlers kaján pillantással nézett utána, aztán az arra sétáló Hufneren akadt meg a szeme. Csábító volt az alkalom egy kis tereferére.

– Hufner úr, Hufner úr! – fenyegette meg ujjával mosolyogva. – Úgy látszik, neheztel rám.

– Nem tudom, miért neheztelnék. Történt valami?

– Még semmi – felelte Ohlers komolyan –, de hamarosan történni fog. Oh úgy kinyalta magát, mint aki hódítani készül San Franciscóban. A menyasszonya pedig otthon búsul és gyötrődik.

– Szó sincs róla – pirult el Hufner –, ne legyen igazságtalan velem, kedves Ohlers.

– Nagy kópé ön és nekem kedvem volna néhány sort küldeni az ön menyasszonyának a legközelebbi postával, hogy figyelmeztessem őt egy-két apróságra.

– Az istenért, ne csináljon rossz tréfát! El sem tudja képzelni, milyen féltékeny az a lány; a végén még komolyan veszi a dolgot. Szerencsére ez az utolsó eset, hogy ilyen hosszú időre elváltunk.

– Miért? Nyomban vissza akar fordulni?

– Azt nem, de megegyeztünk, hogy elutazásom után három hónappal utánam jön a menyasszonyom. Most már alighanem Rio de Janeiróban van.

– De az ég áldja meg, mit fog csinálni a menyasszonyával Kaliforniában? Azt sem tudhatja még, hogy mi lesz önnel magával. Neki van pénze?

– A menyasszonyomnak? Nincs, de nincs is rá szükség.

– És önnek van?

– Még nincs – mosolygott a fiatalember magabiztosan –, de hát már itt vagyunk Kaliforniában.

– Úgy gondolja? És ez minden?...

9

– Nem elég ez? Teljes három hónapom van rá, hogy egy kis vagyont gyűjtsek. Alkalmazottnak persze nem állhatok be sehova. Az aranymezőkre megyek. Ott biztosan szerzek naponta egy uncia aranyat, tehát három hónap alatt, csak huszonhét munkanapot számítva havonta, ezer-hatszázhusz tallérnyi tőkém lehet, figyelmen kívül hagyva most, hogy néha beüthet egy-egy szerencsésebb nap is.. Megbízható forrásból tudom, hogy napi öt-

hatszáz dollárnyit is össze tudnak szedni az aranyosók.

– Erre számítva hívta ide a menyasszonyát is?

– Ez nem elég? Kérdezze meg csak Siebertné. vagy kérje el tőle a férje leveleit, amelyeket San Franciscóbót küldött neki. Sieberték ketten három nap alatt négyezer dollár értékű aranyat ástak elő valamilyen eldugott szakadékban. Mondom, három nap alatt.

– Az csakugyan pompás fogás volt – szolt közbe Ohlers –, de mennyien kínlódnak a hegyek közt olyanok, akik alig találhatnak annyit, amennyi a mindennapi betevő falatjukhoz kell. Meg aztán milyen drágán mérik ott az ennivalót! Kedves Hufner úr, ha valahol öt spanyol dollárba kerül egy kenyér, ott nem fenéki tejfél ám az élet.

– Akkor Ön miért jön Kaliforniába? – mosolygott hamiskásan Hufner Ohlersra; úgy érezte, most sikerült őt sarokba szorítania.

– Hát nem azért, hogy ember nem járta hegyek közt, kétes hírű helyeken turkáljak arany után – felelte a patikus. – San Franciscóban is lesz elég beteg ember -könnyelmű népség ez, addig hajszolja magát az aranymezőkön, amíg mozgatni sem tudja a tagjait. Így kerülnek aztán az én kezeim közé; én meg az utolsó szem aranyat is ki fogom préselni belőlük, erre mérget vehet.

A beszélgetés most megszakadt, mivel két másik utas jött fel a fedélzetre, megálltak a korlátnál, és a szárazföld felé nézegettek. Az egyik az a Siebertné volt, akit Hufner említett az imént, a másik az öreg Möhler bírósági ülnök,

10

a legelőzékenyebb, legszerényebb és egyben a legkülönösebb ember a nap alatt. Ennek az asszonynak a férje, egy meglehetősen könnyelmű ember – legalábbis korábban ilyen volt – Amerikába jött szerencsét próbálni, Németországban hagyta feleségét és gyermekeit. Évekig nem hallatott magáról, míg aztán váratlanul – csaknem egy időben a kaliforniai arany felfedezéséről jött hírekkel -levél érkezett tőle, benne a hihetetlen értesítéssel.

Különös módon az aranyosók már az első időkben rátaláltak a leggazdagabb lelőhelyekre, és egyesek valóban néhány nap alatt több ezer dollárt érő aranyra tettek szert a hegyi szakadékokban. Ezek közé tartozott Siebert is; ha könnyelmű ember volt is, de jószívű; azonnal írt haza, és magához hívta elhagyott családját. Elképzelhető, milyen boldog és irigyelt asszony lett a felesége; nem is vesztegette az időt, gyermekeivel együtt hamarosan felkészült az utazásra. Férje Hamburgba utalta át az útiköltséget; az első San Franciscóba induló hajó fedélzetén nekivágtak az óceánnak.

Siebertné most már gazdag asszonynak tekintette magát. Amilyen bátortalan és félszeg volt, amikor a hajóra lépett, azóta napról napra bizakodóbb lett, képzeletében egyre ragyogóbb színekkel jelent meg jövője élete Kaliforniában.

Möhler bírósági ülnök éppen az ellentéte volt; az érett férfikorban járt, túl az ötvenedik évén. Ő maga sohasem beszélt eddigi életkörülményeiről; némelyek azonban a hajón korábbról ismerhették őt, mert hamarosan köztudottá vált róla, hogy ha nem is különös jómódban, de biztonságos anyagi viszonyok közt élt Németországban; tulajdonképpen lányai óhajára indult el Kaliforniába, akikért korábban mindent megtett, férjhez adta őket, és most az ön-megtagadásig szerény Lear király példájára még e kívánságuknak is engedett. Mindig nagy kedvet érzett az, utazáshoz, és így ügyesen rá tudták beszélni, félig-meddig

11

kényszeríteni, hogy kora ellenére próbáljon csak szerencsét a távoli, mesés gazdagságú országban.

Möhler ülnök útra kelt tehát; bár nem beszélt róla, de érezte mégis, hogy elbántak vele, hogy útjában volt saját gyermekeinek, és ez valami megtört, fájdalmas külsőt adott egész lényének. Született jólelkű ember lévén azonban, senkin sem akarta ezt megtorolni, legfeljebb önmagát büntette. Útitársaival – némelyek burkolt vagy nyílt csipkelődése ellenére – ő volt és maradt maga az őszinte jóság; segített, ahol csak tudott.

Már otthon, Németországban is szívesen foglalkozott kisgyerekekkel. Talán ezért is csatlakozott a hajón Siebertnéhez és gyermekeihez, akik viszont megéreztek benne a nyíltszívű pártfogót. Siebertné úgy tervezte, hogy férje majd szerez neki valami jó állást, és önként megígérte ezt Möhlernek is, aki őszintén örült ennek. Így most már nem rémlett számára oly idegennek és sivárnak ez az ország; úgy hitte, barátira talál majd, aki támogatni fogja őt tanácsaival, tapasztalataival. Bizakodva tekintett tehát a partok felé, karján Siebertné legkisebb gyermekével, a hegyeket mutogatta a hároméves fiúcskának, „amelyek között a papa lakott”.

– Ennek az asszonynak aztán nincs gondja – súgta oda Hufner a patikusnak. – Fene nagy szerencséje volt annak az embernek.

– Az ülnöknek?

– Dehogy, Siebertnek. Nem tudom, összesen hány ezer dollárt sikerült összekaparnia, de az biztos, hogy akad még ilyen hely több is. A tengerészeknek van egy jó mondásuk; „Vannak még a tengerben olyan jó halak, mint régen voltak.”

– Persze, persze, meg aztán: „Suszter, maradj a kaptafánál!”

– Ezt meg hogy érti?

12

– Csak úgy, hogy akik most élvezettel készülnek rá, hogy sétabot meg esernyő helyett csákányt és lapátot foghatnak a kezükbe, a végén rájönnek majd, hogy kissé kényelmetlen passziót választottak. Persze, az ízlések különböznek... De ha nem tévedek, itt jön a mi habókos amerikaiink. Ő vajon minek megy Kaliforniába, és mit kezd majd a hegyek közt a feleségével?

Az az utas, akiről Ohlers beszélt, karcsú, sápadt fiatalember volt, született amerikai, aki félénk, zárkózott viselkedése miatt kapta hamarosan a hajón a „habókos” melléknevet. Hetson – így hívták – csak Valparaisóban szállt fel a hajóra a feleségével, és képes volt naphosszat a hátsó fedélzeten üldögélni, egyetlen szót sem szólt senkihez. A felesége – tizennyolc-tizenkilenc éves, szeretetreméltó ifjú hölgy – mindig a férjével jelent meg a fedélzeten, és ilyenkor a férfi gyengéden és figyelmesen társalgott vele, sőt még vidám is tudott lenni. De ha a felesége magára hagyta, megint csak úrrá lett rajta a szörnyű komorság.

Hetsonék kabinjának szomszédságában még egy idős úr utazott, egy orvos, akit egyszerűen „a doktor”-ként emlegettek, az egyetlen ember, akivel a fiatal amerikai néha szóba elegyedett. Fejfájásról panaszkodott az orvosnak meg szorításról a mellében, és valami könnyű gyógyszert kért tőle, amit aztán engedelmesen be is vett. A betegség azonban csak nem javult. Rascher doktor úgy vélte, hogy a makacs rosszulletnek mélyebb, az egész kedélyvilágot hatalmában tartó eredete lehet.

Dél közeledtével a kapitány meg a kormányos jelent meg műszerekkel a fedélzeten, hogy számításokat végezzenek. Ám éppen tizenkét óra tájt rejtőzött sűrű, sötét felhők mögé a nap, és hasztalanul próbáltak legalább egyetlen fénysugarat elcsípni a műszer lencséjével. Nyílt tengeren ez nem sokat számít; a hajó tartja az irányát, egy derült napon aztán minden tisztázódik megint. Itt azonban, egy ismeretlen partvidék közelében, ahol a partjeleket

13

sem ismerte senki a tengerészek közül, okvetlenül szükség volt a déli fénymérésekre.

Mind láthatóbbá váltak a sziklás partvidék meredek, csapasz hegyvonulatai, és a távolban egyre több vitorla körvonalai bontakoztak ki. De a nap már megint a látóhatár aljához közeledett, és a Leontine nem keresett lehorgonyzásra alkalmas helyet, hanem ellenkezőleg, vitorlát fordított, és távolodni kezdett a parttól. Az utasok a kellemes meleg alkonyat ellenére a hajószalonba vonultak vissza, és kártyázással meg egy-egy pohár bőlével ünnepelték a „remélhetőleg utolsó estét a hajón”. A doktor viszont fent a fedélzeten járkált, egy ideig a kormányossal csevegett, majd amikor egyedül maradt, a fedélzetről kihajolva a kormányrudat nézegette tűnődve, ahogy örvényt kavart a gyengén hullámzó vízben, a

csillagok ezreinek fényét tükrözve vissza.

– Doktor! – hallatszott mellette most egy halk, félénk hang. Az ifjú amerikai felesége, Mrs. Hetson Mit előtte sáljába burkolózva.

– Mrs. Hetson? Mi hozta ily későn a fedélzetre? A férje?

– Alszik, doktor – felelte a fiatalasszony látható izgalommal –, én pedig élek az alkalommal, hogy négyszemközt beszéljek önnel. Ha elhagyjuk a hajót, aligha lesz módom rá. Hajlandó-e egy negyedórát áldozni rám?

– Vártam erre a beszélgetésre – mondta barátságosan Rascher doktor –, régtől szerettem volna, hogy valamelyikőjük őszintén feltárja gondjukat. Akkor talán nyújthatnék reményt férje gyógyulására.

Az asszony közelebb lépett az orvoshoz rátámaszkodott a széles fedélzeti korlátra, majd erőt véve zaklatottságán, így szólt:

– Szeretnék megtakarítani Önnek minden kérdezősködést, Tudnia kell, hogy mintegy két esztendeje eljegyeztem magam egy honfitársammal, egy fiatal angol férfival,

14

akit szívből szerettem. Tengerész volt, és esküvőnk előtt még el kellett mennie egy kelet-indiai útra. Néhány nap múlva rettenetes hír érkezett hozzánk: hajója még a Temzéről való kifutása során szerencsétlenül járt, és egész legénységével együtt elsüllyedt. Egyetlen matrózt sikerült csak csodával határos módon megmenteni és partra vinni. Engem a csapás betegágyba döntött; apám éppen ezekben a hetekben elvállalt egy hivatalos utazást Buenos Airesbe, azt remélve, hogy a levegőváltás az én gyógyulásomat is elősegíthetné. Elutaztunk Dél-Amerikába, de én már útközben teljesen felépültem. Nem időztünk sokáig az argentin köztársaságban, mivel a politikai viszonyok folytán helyesebbnek látszott, ha apám kitér a vele nem rokonszenvező Rosas diktátor útjából. Chilébe hajóztunk, és Valpa-raisóban ismerkedtem meg mostani férjemmel, Hetsonnal. Ő ugyanis különböző szolgálatokat tett apámnak önfeláldozó önzetlenséggel. Mindnyájan igen derék, jóra való férfinak ismertük meg, nagyon megkedveltük őt, és amikort megkérte a kezemet, igent mondtam. Őt ez, mint számtalanszor kijelentette, végtelenül boldoggá tette, meghatóan gyengéd volt velem, soha, egyetlen pillanatra sem kételkedhettem szerelme őszinteségében. Így jött el az esküvőnk napja. Az amerikai konzul házában történt a hivatalos házasságkötés, és éppen kocsiba szálltunk volna, amikor apám sürgőnyt kapott Európából; természetesen ezt már nem bontotta fel akkor, hanem félretette visszaérkezésünkig.

Mrs. Hetson elhallgatott egy-két pillanatra, mintegy erőt gyűjtve hozzá, hogy újból átélje annak az órának emlékét.

– Amikor az esküvőről visszatértünk a szüleim által rendezett kis ünnepségre, egy levél várt rám Charlestől.

– Kitől?

– A korábbi vőlegényemtől – suttogta az asszony. -Hajójának elsüllyedése után ugyanis kimentette őt egy

15

amerikai sóner, de sem azon az éjszakán sem a következő napon nem tudták őt partra tenni az északkelet felől támadt, tomboló vihar miatt. Nemsokára elhagyták Európát, és Charles is kénytelen volt a sónerrel Brazíliába utazni, ez volt a hajó úticélja. Ott hónapokig lázas betegség kötötte ágyhoz, már akkor eszméletlen volt, amikor szárazföldet ért. Kórházba szállították, majd amikor magához tért, le* velet írt nekünk Angliába, amelyet azonban mi már nem kaphattunk meg, mert úton voltunk Argentína felé. Közben egy teljes hétig ugyanabban a városban, Rio de Janeiróban tartózkodtunk, ám ezt, sajnos, nem is sejtettük. Charles, mihelyt felgyógyult, Angliába utazott, itt megtudta, hol vagyunk, és írt Buenos Airesbe. De ez a levél is elkerült minket, mivel közben Valparaisóba hajóztunk. Csak hónapok múlva, véletlenül tudta meg, hol találhat meg; újból írt, tudatta, hogy él, továbbra is

szeret, és hogy nem vár választ levelére, mert ő maga is nyomban hozzánk utazik.

– És Mr. Hetson tud a levélről? – kérdezte az orvos.

– Természetesen. Úgy éreztem, hogy nekem mint a feleségének nem lehet titkom előtte, ha nem akarom kockára tenni egész jövődő boldogságunkat; úgy határoztam tehát, hogy teljesen őszinte leszek hozzá. A Charlesszal való közös életet a sors megghiúsította. Most már Hetson volt a férjem, és reméltem, hogy Ő bízni fog bennem, hisz majd a szavamnak. Az esküvő napján természetesen nem volt bátorságom megtenni ezt a lépést; másnap reggel azonban mindent bevallottam férjemnek, megmutattam neki Charles levelét, és biztosítottam őt, hogy bár szerettem egykori vőlegényemet, most úgy döntöttem, még levélbeli kapcsolatot sem tartok vele. A legközelebbi postahajónak kellett elvinnie a szakító levelet, amelyben beszámoltam Charlesnak a történetéről, és kértem őt, hogy most mar alkalmazkodjék a megváltoztathatatlan tényekhez”.

– Hogy fogadta a férje az ön vallomását?

IS

– Nyugodtan és okosan, ahogy reméltem és el is várhattam. Megköszönte a bizalmat, sajnálta szerencsétlen sorsú férfitársát, és kért, hogy mielőbb és részletesen írjak neki, mivel csak akkor mond majd le rólam, ha mindent tud. Rögtön megírtam a levelet, vele is elolvastattam. Teljesen egyetértett vele, és el is ment a levél Angliába. Ettől a naptól kezdve azonban különös nyugtalanság vett erőt férjemen. Újra és újra elolvasta Charles levelét, amelyben arról írt, hogy levele után ő is a legközelebbi hajóval útnak indul. Hiába adtam a szavamat, hogy nem fogok Charlesszal találkozni, ha Valparaisóba jönne is, és hiába próbáltam meggyőzni őt, hogy Charles, ha megtudja, mi történt, azonnal elhagyja az országot. Nem tudtam semmivel megnyugtatni. Szüntelenül attól rettegett, hogy Charles eljön, és visszakövetel engem ötöle. Bármilyen valószínű* len volt is ez, egyre jobban erőt vett rajta ez a elképzelési végül egy kétségbeesett pillanatában arra kért, utazzunk ei egy másik országba, mivel nem tudja elviselni idegőrlő aggodalmát.

Ebbe is beleegyeztem. Apám is azt tanácsolta, teljesítsem ezt a kívánságát; amikor aztán ez a hajó kikötött Val-paraisóban, férjem eldöntötte, hogy Kaliforniába jövünk, amit azonban szeretett volna lehetőleg titokban tartani. Mint később bevallotta, azért, mert félt, hogy ha Charles tudomást szerez erről, ide is követni fog majd nennünket» Hogy ezt meggátolja, olyan megtévesztő értesítést akart hátrahagyni számára, hogy Ausztráliába utaztunk; a val-paraisói kikötőben éppen horgonyzott is egy Sidneybe tartó hajó.

Mélyet sóhajtott, majd így folytatta:

– Hiába kértem őt, maradjunk az igazságnál, és bízzunk benne, hogy Charles nem akarja nyugalmunkat megzavarni. Már ez a kérés is bizalmatlanságot, sőt féltékenységet keltett benne. Mintha nekem az lenne a célom, hogy valamilyen módon jelezzem Charlesnak, hova hajóztunk.

17

Figyelte is minden lépésemet, amíg hajóra nem szálltunk. A szüleimmel megígértette, hogy semmi szín alatt nem áruljak el tartózkodási helyünket Charlesnak. Mindennek ellenére reméltem, hogy idővel majd csillapodik nyugtalansága, és megszűnik beteges szorongása.

– De ugye sajnos ez a reménye nem vált valóra?

– Valóban nem – sóhajtott a fiatalasszony. – Különösen azóta, hogy megpillantottuk a kaliforniai partokat, újult erőveí fogta el őt a rettegés. Még az is fölmerült benne, hogy Charles talán titokban föllopózott erre a hajóra, vagy hogy ntár mielőttünk eljuthatott Kaliforniába. Kétségbe vagyok esve állapotja miatt; ezért akartam egyszer már valakinek kitárni a szívemet. Kiben bízhattam volna inkább, mint önben?

– Mindenekelőtt gondoljon arra, hogy a saját egészségét üt alááshatja ez az aggodalmaskodás. Legyen bizakodó; bizonyára gyógyító hatással lesz férjére az új élet itt Kaliforniában. A szűk hajótérben, sokakkal összezárva, elfoglaltság nélkül, folyvást

ugyanabban a környezetben egyébként is felőrlődik az ember; nem csoda, ha férje itt még inkább átadja magát gyötrő gondolatainak. A kaliforniai hétköznapiak, a gyakorlati életet kitöltő hajsza, a és küszködés az aranyért, a gazdagságért hamarosan elfeledtetni majd a zavaros képzelődéseket.

– Szeretném remélni – mondta kissé megkönnyebbülve az asszony –, és szívesen megteszek minden tőlem telhetőt, hogy felvidítsam és eloszlássam félelmét; taián nem érte még végzetes károsodás lelki egészségét.

– Ettől nem tartok; ön se engedjen az ilyen rémképeknek, akkor minden jóra fordul. Most mAr tudom, mi húzódik férje panaszai mögött; ha San Franciscóban szüksége lenne a segítségemre, biztos lehet benne, hogy hű barátként ön mellett állok.

18

II. FEJEZET

Másnap derült, napos reggelre virradtak a Leontine utasai, Még alig csillant meg szürke, fénytelen sugarával a hajnali derengés a nyugodtan hullámozó tengeren, amikor már ott nyüzsögtek a fedélzeten; felverte őket álmukból a kiáltózás:

– Szárazföld! Kalifornia!

Az éjszaka első felében a kapitány, amennyire lehetett, távol tartotta hajóját a partoktól; éjfél körül azonban bevonatta a felső vitorlákat, hogy csökkentse a sebességet, és ismét a szárazföld felé tartott, hogy mire kivilágosodik, közelebb legyen a kikötés helyéhez. Ilyen csendes időben nem kell féltene a hajót; szürkületkor alig két angol mérföldre voltak a parttól, amely felé most teljes hullámtörésben, jó látási viszonyok, közt, északi irányban közeli-* tettek.

Nyolc másik hajó is feltűnt közelünkben a vízen; néhány távolabb dél felé, mások fent északon és egyesek még messze kint a tengeren, de a part felé közeledve; úgy látszott, egyik sem tud többet a kikötői bejáratról, mint ők maguk.

A főkormányos felmászott az árbockereszt rúdra, hogy, jobb áttekintése legyen. A kapitány a hátsó fedélzeten távcsövet tartott a kezében, majd a teleszkópot kihúzára arrafelé irányította, amerre a főkormányos mutogatott, a meredek, sziklás partvonal felé.

– Mit lát ott? – kérdezte a kormányostól.

– Akármilyen legyen, ha nem egy vitorlát! Mintha a sziklából bújt volna elő. Ott kell lennie a bejáratnak. Látja azt a sima sziklakúpot, kapitány, mellette az élesen kicsipkézett sziklafallal?

– Látom már! – kiáltott föl a kapitány, majd látcsövével alaposan szemügyre vette azt a keskeny sziklahasadékot, ahonnan az a fehér vitorla előbukkant, aztán egyetlen

19

pillanat alatt megfordultak a vitorlarudak, és a hajó orra az áhított és keresett bejárat felé fordult. Ám a többi hajó sem szunnyadozott, mert amint észrevették a Leontine irányváltoztatását, valamennyien vitorlát fordítottak. És aztán minél közelebb kerültek a parthoz, annál világosabban látszott, hogy itt kettéválnak a meredek sziklafalak, ^s keskeny csatornaszerű bejáratot képeznek. Egy amerikai kétárbocos éppen most jött kifelé rajta, ami nyilvánvalóvá tette, hogy valóban az úgynevezett „Golden Gate”-en, Kalifornia „aranykapujában” vannak.

A Leontine fedélzetén diadalordításban törtek ki. Majd mintegy varázsütésre a két magas sziklabástya visszahátrált a szárazföld felé, miközben a hajó a kedvező szél és a dagály támogatásával hamarosan átjutott a szoroson, és máris kitárult előtte a San Franciscó-i öböl pompás medencéje, araelyrael&tjc^ oldalán, egy -előreugró iöidnyelv védelmében. asottlwrp^y^ö hajók árboerdeje tűnt elő.

Tolakodás, futkosás, ujjongás és kérdezősködés töltötte be a hajót, de a kérdésekre senkinek sem volt ideje és kedve válaszolni. Mindenki látni akarta az arany birodalmának, dédelgetett álmaiknak fővárosát: San Franciscót.

A horgony talajt fogott; a hajó hátsó része ide-oda ingott, az orra ismét a bejárat felé fordult, ugyanakkor hullottak az árbocok, csattogtak az eloldott vitorlák, matrózok másztak fölfelé a köteleken, hogy az erős szélben kibomlott vitorlákat megkötözzék.

Talán kétszáz lépésre a Leontine-tól egy brémai háromárbcos horgonyzott, amely szintén most vagy nem sokkal ezelőtt érkezhetett; mellette egy lapos csónak várakozott, a tengerészek ebbe eregették le az utasok poggyászát. A könnyű és tágas tjsónaic, meglehetősen súlyos terhet é* sok utast volt S£pes befogadni. Marik ládák és dobozok, csomagok és hordók, bőröndök és kalapskatulyák tömege halmozódott benne, a rakomány tetején pedig riadt utasok őrizték tulajdonukat, az indulásra várva.

20

A Leontine kapitánya most munkára s íólitotta a legénységet. Ezt az utasok is jeladásnak vették: Kalifornia várja őket a parton. Tülekedés indult, mindenki csónakért kiabált, hogy mielőbb elhagyhassák a hajót. Ki törődött most a másikkal? Tolongtak kifelé a hajóból lázas izgalomban, mintha versenyre kellene kelniök az idővel. Siebertné sem méltatta figyelemre most senki, ahogy ott állt a fedélzeten, hárem gyermekével, holott eddig mindenki barátsággal volt iránta. Dobogó szívvel nézelődött az öblön túlra, ahonnan férjének csónakját várta. A Leontine árbocán ott lengett a hamburgi zászló – férje tudta, hogy ezzel a hajóval kell érkezniök a mai napon. Bizonyára hónapok óta számolgatta az időt erre– fc napra várva – sőt levelében is megígérte, Seg£ Ő fogja partra hozni őket a hajóról. Lám, mégsem jött el.

Csak Möhler, az öreg ülnök tartott ki mellette. Féltette a legkisebb gyermeket az Izgatott tolongástól, aztán homályosan azt is érezte, hogy fölösleges annyira sietnie, így is idejében léphet e mesés ország földjére. Védelmet nyújtott, és egyben ő maga is védelmet keresett az asszony mellett, és bízott benne, hogy jövendő kaliforniai pártfogója is előnyös oldaláról ismeri így meg őt.

Seregnyi csónak ingázott már ide-oda az érkező hajók és a part közt, nem egy az ő hajójuk mellett haladt el. De amikor odakiáltott feléjük, az evezősök csak a fejüket rázták, vagy ügyet sem vétettek rá. Ezek az amerikaiak így keresték meg kenyerüket, e kikötői fuvarozással, a Leonti, ne utasai pedig csodálkoztak rajta, hogy ilyen emberek is vannak még itt. Miért nem mentek ők is aranyat ásni?

Mr. Hetsonnak, aki egy pillanatra sem hagy, ta el a fedélzetet, mióta átjöttek az „aranykapun”, sikerült odaszólítania egy csónakost, hogy busás áron partra szállítsa őket és holmijaikat. Csakhamar követte példáját a többi kabinutas is. Siebertné viszont tovább várakozott, láthatólag

22

csak az érkező csónakokra meg a partra figyelt, s újra és újra csalódnia kellett.

Az egyik tehercsónak gazdája följött a hajóra, és a fedélzetről figyelte a berakodást.

– Hé, Hans – kiáltott le németül egyik emberének –, a mindenségit, ne a szélére rakj mindent! Azt akarod, hogy felforduljunk?!

– De hova ülnek akkor az utasok? – kiabált vissza ingerülten amaz.

– Alinak ott, ahol helyet találnak. Különben az egyik evezőt nem tudjuk használni.

Möhler ülnök a német szót hallva elszánta magát, és félénken megérintette a csónakos vállát.

– Bocsásson meg...

– Nos? – fordult feléje a honfitárs.

– Ismer ön itt Kaliforniában egy bizonyos Siebert urat?

– Ó, jó ember, Kalifornia nagy, és alighanem jó néhány Siebert található benne. De egy Gottlieb Siebertet ismertem itt.

– A férjemet Gottliebnek hívják – szólalt meg Sie-bertné is, közelebb lépve a csónakoshoz. – Ismeri őt, kedves uram, és meg tudja mondani, itt van-e San Franciscóban?

– ön a felesége? Igen, tudom, várta önt Németországból.

– San Franciscóban van?
– Legalábbis nem messze innen – mondta a csónakos akadozva, szinte csak önmagának.
– Nagyon sajnálom, asszonyom, tegnap temettük el őt.
– Eltemették? – sikoltott fel az asszony, és rémülten kapaszkodott a férfi karjába.
– Fájdalom, ez történt; sajnálom, de meg kellett mondanom az igazat. Vérhasban halt meg, szörnyű. gyorsan, egyik este még együtt voltunk, reggel pedig már holtan feküdt az ágyában.

23

Siebertné térdre roskadt, arcát két kezébe temette. Néhány utas odafutott hozzá, hogy hallja, mi történt.

– Siebert meghalt! – szállt a hír szájról szájra. – Mi lesz a szegény asszonnyal? És mi lett az arannyal? – hallatszott innen-onnan.

A német csónakos széttárta a kezét.

– Bajos dolog ez itt Kaliforniában. Ügy volna illő, ha kapna valamit belőle ez a szegény asszony; de hát már két-három napja az esetnek. Érdeklődni kell a Nergel-féle német panzióban!..., Hans, állj! Ne rakj többet! A többi marad a következő fordulóra. Jöjjön lefelé, akinek a poggyásza a csónakban van, indulunk!

Ezzel már át is lendült a fedélzet korlátján. Möhlernek még sikerült őt megállítania egy szóra.

– Hol lakott Siebert úr, mielőtt meghalt?

– A Nergel-féle panzióban. Pacific Street – válaszolt a csónakos, és már lenn is volt csónakjában, az emberei közt.

III. FEJEZET

Hosszú tengeri úton, amikor a hajó utasai kénytelen-kelletlen szoros közelségben élnek egymással, elkerülhetetlenül összebarátkoznak a legtöbben. Arról is tervezgetnek, hogy ha megérkeznek, továbbra is együtt maradnak, vagy ha mégis el kell válniuk, írni fognak egymásnak.

És mi történik valójában?

Ugyanaz, mint amikor egy csepp higanyt ejtünk le a sima padlóra: apró szemekben százfelé gurul. Akármilyen szoros volt a hajón az utasok barátsága, mihelyt partot érnek, megszakad minden kapcsolat, elfelejtődik minden Ígéret, szétszóródnak az emberek, mint a pelyva a szélben.

Hetsen és felesége, amikor a többieket aegelőzve a partra értek a kis gyors csónakon, nyomban szabad ko-

24

csit is találtak, a kocsinak pedig meghagyták, hogy valamilyen szállodába vigye őket. Végigmentek a város néhány tarka látványt nyújtó utcáján, majd a kocsit egy olyan építmény előtt állt meg, amely átmenetet alkotott a sátor és a pajta közt; a falat ugyanis a bejárattól jobbra egymáshoz szögezett deszkákból, balra viszont vitorlavászonból építették.

Az ajtó fölött ennek ellenére ott pompázott a nagy betűs felirat: Union Hotel.

Hetsen a kocsiból kiszállva tanácstalanul méregette az épületet, ide-oda tekingetett a népes utcán, amikor egy férfi állt meg vele szemben, egy pillanatig figyelmesen vizsgálgatta őt, majd felkiáltott:

– Hetsen! Pajtás, miféle szél hozott téged Kaliforniába?

A férfi feltűnő jelenség volt, akit egyszeri látás után sem felejt el az ember; Hetsen mégsem emlékezett rá. Magas, erős alakját tarka mexikói zarape takarta, a bal vállára csapva, ahogy a spanyolok és a kaliforniaiak viselték; a fején széles karimájú, barna kalap ült, a haja és a szakálla erdejéből apró, szúrós, fekete szempár leselkedett elő. A nadrágja fekete bársonyból készült, oldalt, a hasítékon ezüstgombokkal gazdagon kivarrrva, a cipőin nehéz mexikói sarkantyú csiszolt bronzból. Fehér, szinte törékeny ujjain öt-hat drágaköves gyűrű

csillogott.

– Kedves uram – mondta neki Hetson zavartan –, ön nyilvánvaló előnyben van velem szemben: ismer engem, nekem viszont valóban nem jut eszembe...

– Hát annyira megváltoztam volna – kacagott a szakállas –, hogy még egy régi egyetemi kolléga sem ismer rám? Igazán nem emlékeznél egy bizonyos Bill Siftlyre?

– Siftly? – kiáltott Hetson örömmel, megszorogatva a feléje nyújtott kezét. – Ez aztán a csodálatos találkozás! – Majd elmondod, hogy kerültél ide, de most hadd mutassalak be a feleségemnek.

25

– Gehtlemen – szakította félbe a beszélgetést a bérkocsis –, tudom, hogy milyen kellemes dolog egy régi ismerőssel találkozni, de hát már megbocsássanak, az idő pénz; ha már nincs szükségük rám, fizessenek ki, hadd menjek utamra.

– Miről van szó? Csak nem most érkeztl a városba? -érdeklődött Siftly.

– De éppen most, és egy szállodát keresünk. De ebben az odúban nem szeretnék lakni – magyarázta Hetson.

– Azt elhiszem, én tudok jobbat. Forduljon meg, öregem, és menjen a Parker-házhoz.

– Ott nincs hely – közölte a kocsis –, az előbb voltam ott egy másik fuvarral.

– Én majd csinálom nektek helyet; rakjon vissza mindent a kocsira. Mi is ott leszünk rögtön.

A kocsis mogorva arccal engedelmeskedett.

Hetson karját nyújtotta feleségének, és néhány perc múlva már ott voltak a város főterén, az úgynevezett Plazán, ahol egy többemeletes faépület állott.

Siftly állta a szavát; a szállodatulajdonos helyet csinált a házaspárnak, bár csak egy parányi szobácskát tudott felajánlani nekik; Mrs. Hetson azonban úgy találta, hogy ha nem is otthonosan, de elfogadhatóan van berendezve.

Hetson egyben arra is megkérte régi egyetemi társát, várja meg őt, míg a szobafoglalással végeznek, kérdezne még tőle egyet-mást. Sietett is vissza hozzá, amikor valamennyire elrendezkedtek. A folyosón azonban Rascher doktorral találkozott, aki éppen szobájának ajtaját zárta be maga mögött.

– Önök is itt szálltak meg? – kérdezte látható örömmel. – Sajnos ez a ház akár egy méhkaptár, nem sok nyugalma lesz a feleségének.

– Mennyire örülök, hogy a közelünkben tudhatjuk önt, doktor – mondta Hetson őszintén lelkesedve. – San Franciscóban fog maradni?

26

– Csak egy időre, aztán a hegyek közé vonulok.

– Aranyat fog ásni?

– Az már meghaladná erőimet. A fő célom az, hogy a vidék növényvilágát tanulmányozzam. Nyilván ön is keres majd. magának megfelelő foglalkozást, Mr. Hetson, mert bizonyára nem csákányt meg lapátot akar forgatni.

– Ki tudja? – mosolygott tétován a fiatalember. * Nekem, nagy kedvem van hozzá, hogy fölkeressem az aranylelőhelyeket.

– A feleségével együtt?

– Miért ne? Az újságok szerint a hegyi telepeken nem kevés asszony is tartózkodik; a nyári hónapokban meg éppen elragadó lehet ott táboi ózni.

– Gondolja meg alaposan, Mr. Hetson – mondta Ra-scher doktor elgondolkozva. – Ami egy magányos férfi száflára megfelelő, az aligha ajánlatos egy olyan törékeny asszonynak, mint az ön felesége. Jó dolog az arany, szükség is van rá, de van, ami értékesebb nála, és azt nem szabad kockára tenni érte.

– Ne aggódjék, kedves doktor, nem az arany hozott engem Kaliforniába, és nem is vesz rá semmiféle ostobaságra... Viszontlátásra, doktor! Meglátogatná a feleségemet a 37-es

szobában? nem érzi jól magát. Heves fejfájásról panaszkodott az imént.

Hetsen lesietett a lépcsőn, hogy megkeresse Siftlyt, a doktor pedig az étterem felé vette útját.

Ez a tágas helyiség a napnak ezekben az óráiban meglehetősen néptelen volt. A főpincér, egy sovány, száraz ember észrevette a magányos vendéget, és odaküldte hozzá egyik emberét. A karcsú, fiatal pincér, akinek szőke hajához, kék szeméhez és vékony, világos bajuszához nem nagyon illett a jobb arcán látható mély forradás, szalvétával a hóna alatt, kezében az étlappal odalépett a vendéghez.

– Anything you want, sir? Kíván valamit uram?

27

A doktor felnézett, majd rácsodálkozott a mosolygó pincérré.

– Kedves doktor, ön itt Kaliforniában? – nevette el magát végül a pincér, és barátságosan kezét nyújtott.

A doktor a meglepetéstől felugrott a helyéről.

– Báró Lan2ot? Uramisten, ön komédiát játszik?

– Így is lehet mondani – felelt vidáman a fiatalember. – Havi kétszáz doüárért pineérszerepet alakítok inkább, semhogy az aranymezőkön elérhetetlen fantomot kergessek, a milliomos fantomját.

– De báró, ha a szülei ezt tudnák! Az édesanyját megölné a bánat.

– Én okosabb asszonynak tartom őt annál, doktor. Szívesebben veszi, hogy becsületes munkával keresem meg a kenyeremet, mint ha munkátlanul lézengenék, vagy adósságokat csinálnék. És míg én itt ételt-italt teszek néhány ember elé mint pincér, a bányatelepeken mint úriember másokkal ásatom ki az aranyamat. Mindegy, hogy közvetve vagy közvetlenül kerül a zsebembe, a lényeg, hogy végül is odakerül.

– ön egy filozófus, báró.

– Bocsásson meg, pincér vagyok, és ha ön hamarosan nem rendel valamit, a gazdámtól kapok az orromra.

– Valamiképp nem tudom elfogadni öntől, hogy kiszolgáljon – vallotta be a doktor zavartan.

– Nem fogja megbánni, doktor. Kérem, válasszon: beef-steak, roastbeef, mutton chop: sült marhaszelet, marhasült, ürüszelet; tojás, burgonya, bab... nagyobb választékot nem is kívánhat; a boraink is kitűnőek, mindegyik csempészett.

– Olyan ez az egész, báró, mint valami bolond álom. ön, akit legutóbb a lichtenste, ini herceg estélyen, kitüntetésekkel feldíszítve, magával a hercegnővel láttam táncolni, most itt áll előttem szalvétával a hóna alatt éa étlappal a kezében... ugyan, ne tréfáljon velem.

28

– Én meg látom, hogy ön teljesen haszontalanul pazarolja értékes idejét itt Kaliforniában; magam rendelék hát valamit önnek. És majd ha árainkat is megismeri, észre fogja venni, hogy mi itt egyáltalában nem tréfálunk.

Báró Lanzot hamarosan meg is hozta az ételt, ügyesen feltálalta, aztán a doktorral szemben, az asztal másik oldalán állva várta a vendég újabb kívánságait.

– De kedves báró!

– Emil, ha szabad kérnem...

– Nem megy ez nekem, báró... nem vagyok még kaliforniai.

– Ez természetesen sok mindenre mentségül szolgál. Egyébként biztosíthatom önt, még lesz része néhány olyan élményben, amelyről most nem is álmodik. Kaliforniában nem léteznek azok a társadalmi kötöttségek, amelyeket az óhazában áthághatatlanoknak tartottunk. Mindenki önmagának él, jól vagy rosszul, úgy, ahogy tud szomszédunk nem ismer, vagy nem törődik velünk, ki-ki egyedül önmagának köszönheti, ha fennmarad a víz színén.

Természetesen érvényesek a civilizált élet törvényei, ha névlegesen is, mivel nincs elegendő

erő hozzá, hogy érvényre is juttassák azokat; így* aztán az ököljog uralkodik éppoly akadálytalanul, mint odaát édes hazánkban a középkorban.

– És ön miért jött ide, Kaliforniába?

– Gondoljon 1848-ra – mondta elgondolkozva Lanzot. -Nincs szörnyűbb, mint egy polgárháború. Döntenem kellett, vállalom-e ezeket a viszonyokat. Más kérdés, hogy hosszabb időre is elviselhetők lesznek-e számomra...

Hetsen eközben a játékszalomba ment le, ahova Siftly rendelte őt. Amikor belépett ebbe a különös terembe, az első pillanatban szinte meg is feledkezett arról, amiért ide jött. A helyiség nem volt nagyon magas, inkább tágas: ötvenhatvan lépés hosszú, negyven lépés széles. A falak megle-

29

hetősen kopárak voltak, itt-ott takarta őket hámló olaj festék.

Jobbra egy italpult állt, a háttérben pedig egy magas, nyersen összetákoltt pódium, amelyen zenészek foglaltak helyet.

A zene becsalogatta az utcai járókelőket a terembe; M látnivalók ott tartották őket, és mivel elköltötték a pénzüket a söntésnél, próbát tettek a játékasztaloknál. Ha pedig belekóstoltak a hazardjátékba, már nem volt szüxség sem a zenére, sem a látnivalókra, hogy ott ragadjanak. Ezek a játékasztalok alkották tehát a terem szívét, lényegét, az itt folyó élet központját; ezek láttán torpant meg Hetsoa a küszöbön; nem találkozott még ilyen méretű játékszalommal.

Mintegy harminc különféle asztal állt itt, nem rendezett sorokban, hanem ahogy az oszlopok közt éppen lehetett* tarka összevisszaságban. Minden asztalon külön szabályok szerint folyt a játék, külön tőkével és nemritkán saját ha-szonra.

Az asztalok közt ide-oda tolongtak a báméskodók, a lé-zengők. Amerikaiak, németek, franciák, angolok, mexi-kóiak és kaliforniaiak furcsa keveredésben, egyesek e4e«* gánsan felöltözve, mások rongyos, szakadozott bányászöltözetben, megroggyant kalapokkal, ferdére taposott cipők--ben. De ki törődött itt a ruhával? Az asztalokra lerakott arany mindenkit-- egyenlővé tett; ha egy rongyos ruhájú fickó előszedte aranyportól duzzadó bő*-zarskóit, nem akadt senki, aki kifogásolta volna jelenlétét. Kártya, kocv ka játék, rulett és mindenféle egyéb hazardjáték képviselve volt Itt, naponta jelentős összegek cseréltek gazdát, szenvedélyes kitérésre mégsem került sor, legfeljebb egy-- , egy halkán elmormolt káromkodás hangzott.

Hetsen egy óra hosszat, te elálldogált volna itt, ja sok furcsaságot nézegetve, ha. Siftly nem téríti magához álmél* kódosából:

30

– Itt vagy végre? Hát íme, a pezsgő kaliforniai élet! Ide árad a hegyek közt folyó lázas munka gyümölcse; ezek az asztalok mintegy barométerként megmutatják, szaporodik-e vagy fogy az ország gazdagsága. Ha kevesen ülnek körülöttük, biztos lehetsz benne, hogy gyengén megy az aranyásás a bányatelepeken, és az életkörülmények is kedvezőtlenek. Ha viszont tolonganak mellettük, nappal is, mint ma, akkor „jól hajtottak” odafent, ahogy mondani szokás, és kézről kézre vándorol az arany... Kipróbáltad már a szerencsédet?

– Sohasem játszom – felelte Hetsen nyugodtan.

– Ilyet elhamarkodottság mondani Kaliforniában. Azt ugyan nem ajánlanám neked, hogy aranyásásha fogj saját kezűleg, de azért egy kiskaput nyitva kell tartanunk a szerencse számára. Én például, amim csak van, ezeknél az asztaloknál szereztem.

– És ha veszíteni kezdesz?

– A bátraké a szerencse, barátom! Persze van rá jó módszer is, hogy gyepelőre fogjuk a szerencsédet; ha kedved van hozzá, megtaníthatlak erre a művészetre... De nézzünk csak szét a teremben, hadd mutassam be neked Kaliforniát.

Karon fogta Hetsont, és elindult vele az asztalok közé.. Most nem folyt mindegyiken játék, de némelyik körül egymás lábára hágtak a kíváncsiskodók, jeléül annak, hogy nagy

tétek forognak kockán.

Az egyik most pihenő asztalnál két férfi ült, némán, kártyacsomagokat keverve. Egyikük kicsi, vörös szakállú, kövér, a másik épp az ellentéte volt: hosszú és szikár. Az utóbbi feszesen simuló barna kabátot viselt, szorosán begombolva; keskeny ajkát összezárta, apró barna szemével hunyorogva nézett;

Magas, fekete kalapját itt a teremben sem tette le, sőt az általános szokáshoz híven mélyen a homlokába húzta, mintha nem akarná fölfedni kilétét.

31

– Van itt néhány furcsa figura – súgta oda kísérőjének Hetson, a két kártyásra utalva.

– Azám! – mosolygott Siftly. – Menjünk oda az asztalukhoz egy kicsit; én már nyertem tőlük néhányszor, alig hiszem, hogy ők lennének itt a legagyafúrtabb kártyások.

Nem várva Hetson beleegyezésére, odament az asztalhoz, egy marék dollárt vett ki a zsebéből, és rátette az egyik kiterített kártyalapra. Egy szó sem hangzott el egyik részről sem, a kártyások kihúztak a csomagból egy lapot, és Siftly nyert.

– Próbáld meg te is – biztatta Hetsont. – Hátha rád mosolyog a szerencse.

Hetsont habozott. Valóban sohasem játszott; de a sok pénz és arany mindenütt az asztalokon, a pénzürmék csábító csengése s talán Siftly gyors nyerése is rábírta, hogy engedjen a biztatásnak. Egy ötdollároszt vett elő a zsebéből, feltette a lapra, és... nyert.

– Hagyd ott a nyereményt – súgta Siftly –, megy a dolog!

Ujabb lehúzás következett, de Hetson ezúttal veszített.

– Én az ászra tettem volna – mondta Siftly.

– Nekem több bizalmam van a heteshez – jelentette ki Hetson, és most tíz dollárt tett erre a lapra. Újból és újból veszített, néhány perc alatt ötven dollár vándorolt át a zsebéből a kártyásokéba.

– Azt hiszem, csálnak a fickók – súgta Siftly –, de várj csak, én majd figyelem az ujjaidat. Tegyel most ötvenet a királyra; háromszor veszített egymás után, most nyernie kell.

– Ennyi elég lesz tanulópenznek – mondta Hetson. – Nem játszom többet.

– Csak nem fogsz náluk hagyni ötven dollárt! Hát nem próbálsz meg visszaszerezni?

– Csak ráfizetnék a próbálkozásra – mondta Hetson, há-

32

tat fordítva a kártyaasztalnak. – De miféle szépséges hangokat hallok? Eddig csak pokoli zsvaj, most meg ez a földöntúli melódia! Hogy kerül egy játékszámba ilyen nemes muzsika?

– Egy spanyol lány játszik itt naponta két órán át – magyarázta Siftly közönyös hangon, közben pedig észrevétlenül gyors pillantást váltott a hosszú, sovány kártyással. – Én nem vagyok oda Manuéla cincogásáért, és a honfitársaink sem. De a szenyorok, a mexikóiak bolondulnak érte; mihelyt elkezd, rögtön tele lesz a terem tarka zarapékkal. Látod, máris tódulnak be! Az 6 kedvükért játszatják a lányt néhány dollárért.

Hetsont megigézve állt a teremben, annyira megragadta a spanyol lány játéka; most meg is látta őt az emelvényen, a többi zenés? körében, akik ugyancsak figyelmesen hallgatták átszellemült játékát. Igazában csak ők élvezhették a finom hangzásokat, a pompás hangszer közelében, a teremben továbbra is zajosan hullámozott ide-oda az embertömeg.

– Állítólag mondani akarsz valamit – türelmetlenkedett Siftly. – Nekem sem időm, sem kedvem ezt a zenebonát hallgatni. Ki vele, miről van szó, vagy hadd menjek utamra.

– Igazad van – mondta Hetson, és karon fogva a kijárat felé vezette Siftlyt. – Menjünk innen, rögtön megtudsz mindent,

Karonfogva lépkedtek a Plazán, kifelé igyekezve a házak és sátrak között járkálok sűrűjéből. A tér közepére érve, Hetson megállt, és azt kérdezte:

– Van itt egy olyan hivatal, ahol nyilvántartják az idegeneket?

– Mit akarsz vele? – csodálkozott el Siftly.

– Létezik egyáltalában ilyen nyilvántartás?
– Űgy haflottam, a hajók kapitányainak be kell nyújtaniuk az utasok listáját. Csak azokról nincs lista, akik az Al-

33

lamokból jönnek ide, a hegyeken át, ezt lehetetlen volna nyilvántartani.

– A hajóutasok listája elég volna – mondta Hetson. – És hol lehetne ebbe belenézni?
– Azt hiszem, a Courthouse-ban, a bírósági épületben. Ott működik egy külföldieket nyilvántartó hivatal, legalábbis működni kellene. Csak nem valami hitelezőtől félsz? Sok pénze kell legyen annak, aki a mostani időkben egy amerikai ellen akarna keresetet érvényesíteni! Persze, ha külföldi volnál... De hát te, úgy tudom, ügyvéd is vagy...

– Nem hitelezőről van szó, sőt semmi köze az ügynek pénzhez, értéktárgyhoz; életem nyugalomáról van szó!

– De mi lett veled hirtelen? Egészen magadon kívül vagy. Kit vársz, vagy kitől félsz?

– Rettegek, ez a megfelelő kifejezés – felelte Hetson, körülnézve, mintha az a szörnyeteg, amely nyugalomát megrontotta, ott lappangana a közelében.

– Rettegni, ugyan már! – legyintett megvetően Siftly. – Nincs olyan ember, akin ne fogna a puskagolyó vagy a hideg vas} Én az ördögtől sem félek!

Hetson feldúltan nézett a másik szemébe.

– Ki ez a valaki? – kérdezte most Siftly nyugodtan.

– A feleségem vőlegénye – mondta Hetson letörten.

– Ez aztán a furcsa rokonság! – kacagott Siftly. – Kern te magad voltál az?

– Hallgass meg – magyarázta Hetson kapkodva. – A feleségem, mielőtt megismertem volna, menyasszonya volt valakinek; aztán holt híre jött a vőlegénynek, és csak a mi esküvőnk után derült ki, hogy él és fel akarja őt keresni.

– És te honnan tudod ezt?

– A feleségem maga mondta el, és– megmutatta a levelet.

– A feleséged? Akkor nem olyan veszedelmes a dolog. Nyilván tudni sem akar már arról az emberről.

34

– Attól félek, hogy forróbban szereti, mint valaha, és most csak a kötelességtudat tartja mellettem.

– És ez a vőlegény tudja, hol van a volt jegyese?

– Remélem, nem; én ugyanis rossz nyomra tereltem őt, arra az esetre, ha követni akarna bennünket. De ha ennek ellenére...

– Rémkép gyötör. Mire való ez a sok „ha” meg „de”? Hadd jöjjön csak ide; akkor még mindig lesz idő eltenni az útból, ha veszélyesnek mutatkozna. Honfitárs az illető?

– Nem, angol.

– Angol? És ezért a sok húhó?! – nevetett fölényesen Siftly. – Okosabbnak tartottalak. Ha ez a vőlegény értelmes ember, nem jön utánatok, de ha mégis idejönne, majd észre térítjük őt. De az hogy jutott eszedbe, hogy asszonyt hozzá Kaliforniába? Hogy gondoltad, mit fogsz itt csinál-ni, és hol laktok majd?

– Magam sem tudom. Csak el akartam jönni onnan, ahol minden pillanatban attól kellett tartanom, hogy szembetalálom magam a vetélytársammal.

– És azt az országot választottad, amely valamennyi közt a legbalszereneséesebb. Lehet, hogy később majd jöhetnek ide asszonyok és egész családok is; de most ez kemény férfiaknak való, zord ország. Másutt egy hercegnőt is eltarthatnál mint feleségedet azon a költségen, amennyiből itt csak a legszükségesebbekkel tudod őt ellátni. Mondd csak, hogy hívják azt az angolt, aki nyugalmodat elrabolta?

– Golway... Charles Golway.

– Megjegyzem ezt a nevet – bólított Siftly.

– És mit mondasz, mit kell tennem?

– Semmit. Várd ki, hogy valóban idvjön-e, és egész egyszerűen tudtára adod, hogy ha egy-szót is vált a feleségeddel, figyelmeztetés nélkül golyót röpítesz a fejébe Aztán váltsd is valóra fény égetésedet í... Most azonban roár mennem kell. Este megtalálhatsz a játékkeremben.

35

IV, FEJEZET

A Plaza, vagyis San Francisco főtere, amelyet most már pompás, masszív épületek vesznek körül, 1849 nyarán még fabarakok és sátrak tarka együttesét alkotta, úgy, ahogy ezeket az első bevándorlók kapkodva összeütötték. A tér felső részét természetesen a régi bírósági épület foglalta el; ez még a mexikói uralom alatt épült nyers téglából. A kaliforniai arany fölfedezése óta eltelt néhány hónap alatt azonban már teljesen eltűnt a Plaza spanyol jellege, és egy olyan új városrész alakult itt ki, amely a maga különös kevertségével a világ egyetlen más városának látványosságához nem hasonlítható. Az alsó részen, a Courthouse-zal szemben állt még egy többemeletes faépület: a Parker-ház; ezt egy Parker nevű amerikai építette, aki óriási bérleti díjat húzott innen a játékasztalok, az étterem és a vendégszobák révén.

Közvetlenül a Parker-ház mellett működött az Eldorádó – később a világ egyik legfényűzőbb játékbárlangja, annak idején csak egy tágas, hosszan elnyúló sátor –, aztán jobbra és balra más kisebb sátrak és deszkapajták sorakoztak, amelyekben folyt a játék és az ital, és amelyeknek voltaképpen csak az volt a rendeltetésük, hogy tetőt nyújtsanak a vendégek feje fölé. A Plaza jelentette a város tényleges központját, de közlekedési csomópontnak is számított, mivel keresztülmentek rajta a legfőbb utcák. A városba érkező vendég ezt a helyet kereste fel elsősorban, vagy ide sodorta őt az emberáradat. Az utcai árusok ezt a teret tartották legalkalmasabbnak arra, hogy kirakják áruikat, kézikosarakból vagy gyorsan felállítható asztalokról történt a kínálgatás.

Meglepő külsejű, magányos férfi ballagott át a Plazán, Még a különösekhez hozzáédződött amerikaiak is megbámulták: ez a különös figura egyik régi ismerősünk: Ballenstedt. Borsósárga köpenyében, feltűrt nadrágjában, fris-

36

sen fényesített csizmájában, a kalapját kissé hátrafelé a fejébe nyomva, bal kezében batyujával, bal karja alatt zöld pamuternyőjével, jobb kezében viszont a lapátot tartva, megfontolt lassúsággal vágott át a téren, és ekkor rákiáltottak:

– Hé, Ballenstedt!

Ketten siettek feléje, két útitárs a Leontine-ról, Lam-berg és Hufner, és vidám nevetgélés, mókázás közben megállították.

– Hová, hová? Egyenest az aranymezőkre?

Lamberg szemmel láthatóan erősen a pohár fenekére nézett.

– Szórjam inkább itt a pénzt, béreljek lakást méregdrágán? – lamentált Ballenstedt, mellőzve az üdvözlés viszonzását. – Nincs fölösleges időm. Tíz hónapon belül ismét Németországban kell lennem!

– Tíz hónapon belül? – nevetett Lamberg. – Akkor nem sokat markolhatsz odafenn; maga a visszautazás öt hónapig tart.

– Nem tesz semmit. Csak húszezer tallérra van szükségem.

– Csak húszezer tallérra? Több nem is kell? És ezt úgy mondod, mintha a zsebedben volna már az utalvány, amit csak be kell váltani a bankban. És mire kell ez a csekély összeg, fiú?

– Új tanyát veszek Hesselbachban; éppen húszezerbe kerül.

– És valóban azt hiszi, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen sokat össze tud szedni, Ballenstedt úr? – kérdezte Hufner, akinek tetszett ez a határozottság.

– Hogy hiszem-e? – képedt el Ballenstedt. – Ha nem hinném, minek tettem volna meg sok ezer mérföldet Kaliforniáig?

– Óriási ez a Ballenstedt! – kacagott Lamberg. Hufner azonban nem találta nevetségesnek a dolgot.

37

– Ha ez fgy van, BaUenstedt úr, nekem nagy kedvem volna most rögtön önnel tartani. Sokkal jobb kettesben dolgozni, különben is holnap hajnalban akartam útra keltű. Van egy kis ideje?

– Nekem? Nincs.

– Csak tíz percre gondolok – erősködött Hufner –, eny-nyit megtehetne a régi barátság kedvéért. A holmimat már összecsomagoltam, csak el kell hoznom a szomszéd utcából.

– Legyen észnél, Hufner! – szólt rá Lamberg, aki nevetségesnek érezte ezt a gyors elhatározást.

– Ugye vár rám Ősrpercig * könyörgött Hufner, akinek valami azt súgta, hogy itt a szerencsés pillanat, amit meg keü ragadnia. Meg/ sem várva BaUenstedt válaszát, elfutott, keresztül a Plazán a Learney Street felé. Lamberg Utánisietett..

– Szóval most velem jönne a fickó – dörmögött magában BaUenstedt. – A hajón bezzeg rám sem fűtült, most meg egyszerre, jó vagyok neki, Hát akkor csak jöjjön utánam, keressen meg, ha tud*..

És mihelyt a lét útitárs eltűnt az utcasaroknál, BaUenstedt is nekivágott a zezugos utcáknak, még csak hátra sem nézett.

Jó negyedóra múltán csomagokkal megrakott kis kocsí érkezett az öböl felől a térre. Mögötte egy asszony haladt lehajtott fejjel, mindkét kezébe egy-egy gyermek kapaszkodott, az asszony mellett pedig idősebb, illően öltözött úr lépkedett, egy harmadik, kisebb gyermekkel a karján. Úgy látszott, a férfit feszélyezik ezek a körülmények: nem nézett sem jobbra, sem balra, mintha ezzel akarná elhárítani magáról a járókelők figyelmét Nem volt szerencséje; amikor elérték a Plaza közepét, ismerős hang szólította:

– Hova, hova, kedves ülnök úr?

Möhler riadtan fordult a hang irányába: öreg útitársa, a

38

jogtanácsos állt előtte, szájában az elmaradhatatlan pipával.

– Örömmel üdvözlöm a szárazföldön, tisztelt jogtanácsos úr. Mint látja, szegény Siebertné kísérem abba a panzióba, ahol szerencsétlen férje meghalt.

– Hallottam a dologról, nagyon sajnálom. Komisz história – mondta résztvevően a törvény embere, majd vigasznak szánva, gyorsan hozzátette: – Majd átveszik a hagyatékot, és hazamennek a legközelebbi hajóval. Micsoda ország ez a Kalifornia! Egy font rossz dohányért hét dollárt mernek kérni, de nincs is elég belőle. Hogy él meg itt egy asszony?

Siebertné egy szót sem szólt. A rászakadt fájdalom és a kétségbeejtő helyzet zárkóztatta; amilyen bizakodó és öntudatos volt a hajón, amilyen örömmel készült az itteni életre, most épp annyira letörten és tanácstalanul nézett a következő napok elébe.

A Plazán járkálók figyelmét azonban csakhamar egy másik kis csapat vonta magára, amely mindenképpen okot is adott erre. A látványos csoport öt személyből állt; vezetőjük, valóságos óriás, göndör, fekete szakállal, méltóságteljesen lépkedett előttük. Széles karimájú, fehér posztókalapot viselt, valamint zöld zubbonyt és világos nadrágot, dereka körül széles, fehérre lakkozott bőrvet, arról óriási pallos csüngött alá, s a behemót férfiú háta mögött zörögve kavarta a port. A palloson kívül fityegett még az övén egy kisebb tör, szarvasagancs markolattal, nyilván közelharc céljára, mellette fél kar hosszúságú tarlókécs lógott összehajtvva, ugyancsak tokban. Jobb felől egy másik tör meg egy kétsövű pisztoly foglalt helyet, a vállán pedig egy könnyű, nagy kaliberű vadászpuska lógott. A góliát ábrázata azonban egyáltalán nem állt összhangban ezzel az elrettentő fegyverarzenállal; rózsapiros arcával, nyílt tekin-

tetű, kék szemével jóindulatúan és barátságosan, sőt kissé álmélkodva nézegetett maga körül. Meglehet, abban a hitben leledzett, hogy itt fegyverekkel kell meghódítania minden talpalatnyi földet, most pedig azon ámuldozott, hogy a legcsekélyebb ellenállásba¹ sem ütközik. Négy bajtársát mintha szándékosan a legkisebb emberfajtaból válogatta volna össze, egyikük sem ütötte meg a katonai mértéket. Szakálluk és ruházatuk vezetőjükéhez hasonló volt, de fegyverzetükből kimaradt a pallos; egyébként éppoly bőségesen felszerelkeztek késekkel és pisztolyokkal; Apró, négykerekű kézikocsin húzták maguk után poggyászatukat. Bámulóikkal mit sem törődve, átvonultak a Plaza²-án, majd csakhamar eltűntek az egyik nyugat felé vezető meüékut-cában.

Bár a nap vörös korongja közben már lebukott a parti hegyek mögé, a Plaza²-án továbbra is mozgalmas élet folyt. Az emberek tömegestül áradtak ide-oda, megrakott kordék jöttek szakadatlanul a kikötő felől, a most érkezettek málnait szállították különféle szálláshelyekre, gyakran csupán bérelt sátrakba. Ez idő- tájt .rendkívüli méreteket .öltött a kaliforniai bevándorlás: az aranymező³ felfedezéséről és gazdagságáról elterjedt első felvillanyozó hírek szerte a világon óriási hatást tettek, mindenfelől tódultak ide a kalandorok, hogy részesülhessenek a mesés, képzeletükben még megsokszorozódott kincsekből. Naponta tíztizenkét hajó érkezése már megszokottnak számított, de nemritkán húsz is befutott egy-egy nap, ha a szél egy ideig akadályozta a kikötést, majd egy-két nap múlva ismét kedvezőre fordult az időjárás. San Franciscót a bevándorlók többsége csak átmeneti állomásnak tekintette, nem akartak itt megtelepedni.

„Fel a bányatelepekre!” – ez volt az általános jelszó; a San Franciscóban akkortájt megjelenő kevés számú újság csak tovább fűtötte a lázas érdeklődést a legújabb aranyleletekről szóló, egyre mesészerűbb tudósításaival.

41

V. FEJEZET

Eljött az este, és mint a déli országokban általában, naplemente után itt is szinte átmenet nélkül sötétség borult a városra, véget vetve az emberek ide-oda járkálásának. Eltűntek a kordék, megpihentek a teherhordók is, akik reggeltől estig lihegve cipekedtek az utcákon, a Plaza kivilágított játéktermei pedig a kitárt ajtókon át szórták csábító fényeiket a térre. A Parker-ház játékszalonja különösen pazarló fényben fürdött, minden asztal körül sokan tolongtak, nem számított sem rang, sem foglalkozás, egyedül az arány.

Hetson átfurakodott az asztalok között a zsúfolt, morajló teremben, némi feltűnést keltve, hiszen itt senkinek sem volt sietős a dolga.

Innen is, onnan is hívogatták őt egy-egy asztalhoz, de nem tudták megállítani.

Majd hirtelen felfedezte, akit keresett, egy oszlopnál, és odasietett hozzá.

– Siftly! – érintette meg a vállát. – Megtaláltam!

– Halló, Hetson! – fordult feléje amaz. – Mi van veled? Történt valami?

– Itt van, Siftly – mondta Hetson izgatottan; úgy érezte, hogy ezzel mindent megmondott.

– Ki van itt? – kérdezte Siftly, aki már el is felejtkezett t Hetson nagy titkáról.

– Charles Golway!

– Golway? Persze, a vőlegény.

– Csendesen, az istenért! – rémült meg Hetson a hangos Szótól.

– Ne légy bolond! Ki ismeri itt a fiút, és ki törődik vele? Ne is gondolj rá többet, ülj le inkább. Ennél az asztalnál ezeket a pasasokat egész este a balszerencse üldözi. Itt a legjobb alkalom, hogy revánsot vegyél tőlük a délutáni veszteségért.

42

– Hagyj békén a szerencsejátékaiddal – mondta Hetson elutasítóan. – Sohasem szerettem ezeket, most meg pláne semmi kedvem hozzájuk. Segíts inkább megkeresni azt az

embert a városban!

– Bolond leszek! Ha nincs jobb dolgod, csináld csak magad, senki sem gátol benne. Én hasznosabbra fordítom az időmet.

Hátat fordított Hetsonnak, és egy másik asztalhoz lépett, magára hagyva őt. Hetsonban tovább nőtt a nyugtalanság, szemével a terem hátsó kijáratát kereste, majd elindult feléje. Úgy érezte, a feleségét kell sürgősen felkeresnie.

Egyedül találta őt a sötét szobában, összekulcsolt kézzel ült az ágyán. Vajon tudja-e, hogy ide érkezett a volt vőlegénye? Vagy talán már látta is őt – netán beszélt is vele? Hetson nem merte végiggondolni a dolgokat; az ablakhoz lépett, és lenézett a sötét térre.

– Frank – szólította meg az asszony –, valami bajod van?

– Nekem? ... Nincs. Miért?

– Olyan hallgatag vagy. Valami kellemetlenség értf

– Semmi, drágám – mondta Hetson, de a szíve szinte szét akart pattanni a felindultságtól. – De te miért vagy sötétben? Egyedül voltál?

– A kedves Rascher doktor volt itt rövid ideig – mondta az asszony, majd az asztalhoz lépett, és gyertyát gyújtott. – örülök, hogy ő is itt lakik ebben a házban. Ebben a vad,¹ idegen országban kétszeresen sokat ér egy jó barát.

– Nem érzed jól magad itt?

– Jól? – sóhajtott fel az asszony, és bánatos mosollyal nézett szét maga körül a kis szobában, ahol még szanaszét heverték a kicsomagolt holmik. – Hogyi érezhetné jól magát itt az ember, Frank? Miért kellett nekünk Kaliforniába jönnünk?

A férfi egy szót sem szólt. Az asztalhoz ment, leült, és kezébe temette homlokát.

43

– Frank – kérlelte őt az asszony –, nii gyötör? Megint a régi képzelődések és félelmek? Hát nenű teszek meg minden tőlem telhetőt, hogy bebizonyítsam: számomra meghalt a múlt, és csak hozzád tartozom? Csak le tudnád már végre gyűrni oktalan félelmeidet, és lennél megint derűs, vidám! Miért keseríted meg szándékosan az életedet?

– Szándékosan, azt mondd? Azt akarod elhíttetni, hogy csak az én beteges fantáziám terméke az a rémkép, ami folyvást gyötör, egész utazásunk alatt? Tudd meg hát, hogy itt van.

– Ki vaíritt, Frank, az istenért?!

– Kicsoda? Hát a te Chariesod, ha vajóban nem tudnád még. Idáig követett, hogy elszakítson tőlem.

– Ez lehetetlen – sápadt el az asszony.

– Lehetetlen? Megmondhatom a nevét a hajónak, amellyel három napra utánunk elutazott Valparaisóból. Meg se pihent Chilében, hanem kihasználva az első alkalmat, nyomunkba eredt.

Az asszony megrendülten nézte férjét. Nem tudta, mit tegyen. De egy pillanat múlva magához tért, és így szólt:

– Frank, légy férfi! Igaz, volt idő, amikor Charlest szerettem, és őmellette akartam megtalálni a boldogságomat, de ez az idő elmúlt. Most a te feleséged vagyok, és esküszöm neked, hogy egyetlen gondolat tölt be, az, hogy te visszanyerjed régi önmagadat, én pedig téged. Számomra új élet kezdődött attól kezdve, hogy egybekeltünk, és ahogy a nevedet egy életre vettem fel, a szerelmedet is örökre meg akarom tartani. Higgy nekem!

– Jenny, édes Jennym! – kiáltott fel meghatottan és megkönnyebbülten Hetson, és forró öleléssel zárta karjaiba feleségét.

44

Az Eldorádó játékbárlangban dobok peregtek, trombiták harsogtak, mialatt a szerencsejátékok megigézettjei a játékasztalok körül tolongtak. Vad, lélektelen kavargásban folyt itt az élet, teltek a napok, erre kényszerítette az embereket minden itt benn és odakinn a könyörtelen világban. Ugyan kinek volt az itt szerencsét kergetők közül igazi otthona

Kaliforniában? Kire várt odahaza család, asz-szony és gyerek? Senkire a játékbarlangok körül ólálko-dók közül.

Itt viszont biztatón perdült a kocka, csörömpölt a rulettgolyó, siklottak a kártyalapok a bankos gyakorlott ujjai között, a szerencse megannyi csábító ígérete! Még ha veszett is valaki, bár fénytelen szemmelr de továbbra is sóvár vágyakozással meredt a csalárd, végzetet hordozó kártyalapokra.

A terem közepén az egyik asztal föl hajolva egy idősebb férfi állt, festői külsővel, feltűnő és kifejező vonásokkal. Spanyol vér folyt ereiben; merész vágású homloka, enyhén hajlott orra nemesi eredetre vallott, hollófekete szeme olyan tüzszel világított, mintha nem lenne több húszévesnél, holott túl volt az ötvenen. Vállát különösen finom, aranyszálakkal átszótt, pompásan színezett zarape takarta. Fekete, széles karimájú, puha posztókalapját összenyomva a jobb kezében tartotta, ujján gyémántköves gyűrű ragyogott. Az alacsony asztalra támaszkodva figyelte a kártyajárást, majd az egyik lapra maga is pénzt tett föl.

– Vesztett, szenyor! – mondta a bankos, magához húzva az öreg spanyol pénzét az előtte halmozódó arany- és ércpénzek mellé. – Ma ismét balszerencsével játszik, uram, abba kellene hagynia.

– Carramba! – dörmögte a foga között a másik. – Tudni fogom, mikor kell abbahagynom. Az ötösre teszek megint három felet.

Tört angolsággal beszélt, sziszegve ejtette a szavakat.

– Vesztett! – szölt ismét a bankos. – Még?

4*

– Megint az ötösre két felett

– Vesztett! Még?

A spanyol hallgatott egy darabig.

– Ez volt az utolsó aranyam – mondta aztán halkan –, holnap ismét kap pénzt a lányom__

– Sajnálom, szenyor – vont vállat a bankos. – Itt készpénzzel megy a játék. Tegye föl a gyűrűjét, és mondja meg az árát.

– A gyűrűmet? Azt nem! – hátrált el az asztaltól riadtan az öregúr.

Most egy karcsú, feketébe öltözött nőalak osont félénken a játékterem egyik fala mentén. Arcát eltakarta, igyekezett kikerülni a férfiakat. Észrevétlenül jutott el, az öreghez, és megérintette a vállát.

– Apám!

– Manuéla! Már itt vagy, gyermekem? Ma már nem játszol többet?

– Nem, apám – mondta a lány halkan –, de menjünk el innen. Elviselhetetlen ez a hely, különben is éhes vagyok.

Az öregúr összerándult e szavakra, és gépiesen nyúlt a zsebe felé. Hiába turkált benne.

A lány észrevette a mozdulatot, és erőt véve magán nyugodtan megkérdezte:

– Nem kérted még el a ma esti béremet?

– Már felvettem – felelt az apa, és elfordította fejét –, felvettem, és megpróbáltam segítségül hívni a szerencsét, hogy kiszabadíthassalak méltatlan helyzetedből. Sajnos, nem sikerült. Mindent elvesztettem.

A lányka szótlánul lehajtott a – fejét. Remegő tagokkal állt az apja mellett. -- Ne aggódj, gyermekem, holnap minden jóra fordulhat.

– Újból játszani akarsz?

– Hagyjam náluk a keservesen megkeresett pénzedet?

– De apám, tudod, hogy mind hamiskártyások – sirán-

46

kozott Manuéla. – Hagyj ott mindent, – de ne bízz többé a szerencsédben. Nézd, néhány hét alatt össze tudok keresni annyi pénzt, amennyivel itt tudjuk hagyni ezt a szörnyű

országot...

– Néhány hét alatt? Tehát még hetekig hagyjalak ilyen környezetben, ami már ma is elviselhetetlen számodra? Amikor én egy szerencsés húzással egy perc alatt megszerezhetem, ami kell a szabadulásodhoz?!

– Apám!

– Hagyj csak, kedvesem, te ezt nem érted. Bízzál bennem, én mindent megteszek, hogy visszakerülhess abba az életbe, amelyben nevelkedtél. Menjünk a Parker-házba, Don Emilio nem tagadja meg tőlünk a vacsorát.

– Már van adósságunk nála.

– Ugyan, csekélység! Majd megkapja a pénzét.

– Veled megyek, apám, de nem azért, hogy újból hitelt kérjünk valakitől, akinek ezt semmivel sem tudjuk meghálálni, és aki mégis oly szíves és tisztelettudó velünk szemben mindig ... Én már nem is vagyok éhes...

Az utolsó vendégek is elhagyták a Parker-ház játéktermét, csak két éjszakai lámpa szórta halvány fényét a sivár helyiségben. Valahonnan egy itt felejtkezett alvó szabályos hortyogását lehetett hallani. A terem közepén az egyik asztal mellett károm férfi ült. Nem játszottak; ketten kasz-szát csináltak, a harmadik, Siftly pedig lovaglólülésben a szék támlájára támaszkodva nézte két cimboráját.

– Csapnivalóan rossz üzletet csináltak – csóválta a fejét, amikor megtudta a végösszeget –, alig telik ki belőle a bérleti díj. Hagyták továbbá azt a rongyos zarapéjú fickót is a teli zacskó aranyával! Brown tudhatta pedig, hogy a nyolcas felül van, én innen láttam.

– Én is láttam – morogta a kis kövér Brown –, de az tn csibész is tudta, és úgy figyelte az ujjaimat, hogy nem koc-

4T

káztathattam meg a dolgot... Na, megyek aludni. Reggel tíz előtt, ugye, nem kell itt lennem?

– Aligha – felelte Siftly –, nálunk ki korán kel, aranyat nem lel. Jó éjszakát!

Smith, a Hosszú csak a fejével bólintott, amikor testes cimborája elhagyta a játéktermet. A másik kettő egy darabig némán ült egymással szemben.

– Egyre ügyetlenebb lesz a fiú – törte meg a csendet Siftly.

– Szó, ami szó, így van! – erősítette meg Smith a tényállást. – Bárcsak megszabadulhatnánk tőle szépszerivel, persze ha nélkülözni tudnánk a befektetett tőkét.

Siftly nem válaszolt, és megint csend ülte meg a játéktermet egy ideig; ki-ki a saját gondolataival volt elfoglalva.

– Ha egyszer tűz támadna itt a sátrak és fabódék közt -szólalt meg Siftly hirtelen –, tíz perc alatt lángokban állna az egész Plaza.

– Tűz? – nézett vizsgálódó pillantással társára a Hosszú.

– Csöndesebben! – intett Siftly a horkoló felé. – Jó kis meglepetés lenne itt némi tűz, amikor senki nem is gondol rá. Mi, például, mit csinálnánk, ha ma éjszaka váratlanul kigyulladna?

– Nem tudom, de alighanem elsősorban a pénzt kellene biztonságba helyezni. Csak arra jutna mindenkinek ideje, hogy a saját bőrét mentse, és mielőtt Brown ideérne a tengerpartról

...

– Szegény Brown, az egész vagyonát elvesztené...

– Meg a mi szomszédunk is, aki ránk bízta a pénzes dobozát. Micsoda könnyelműség, hogy valaki így másra hagyja a pénzét.

– Ottensre gondol, arra a német fiúra, igaz? Pedig ez különben rendes fickó volna, keményen megdolgozott a betevő falatjáért. Meg is tennék mindent, hogy biztonság-

it

ba helyezzem a vagyonát, de hát mégiscsak előbbre való az embernek a saját élete.

Ujabb hallgatás után Siftly ezt kérdezte:

– És utána hol találkozónánk?

– Hol? Hát itt. Vagy oktanul keverjük magunkat gyanúba? Én mentem, ami menthető az utolsó pillanatig.

Egy-egy pillantás egymásra elég volt hozzá, hogy a két cimborá értsen a szóból. A Hosszú az óra felé nézett: fél három volt.

– Már nincs sok időnk hajnali szürkületig. A legjobb lesz, ha Jefekszünk egy kicsit.

– Igen, megyek én is az ágyamba – felelte Siftly. – De mégsem, erre az éjszakára én is inkább magánál szálllok meg, csak előbb megnézem odakinn az időjárást.

– Legyen óvatos – súgta Smith. – Ilyenkor mindenféle léhűtők csav. arognak az utcán.

– Ne féltsen engem, ismerős vagyok itt.

Zarapéját az egyik székre dobva, kilépett a sötétségbe, amely beburkolta a Plazát és az egész álomba merült várost.

VI. FEJEZET

– Tűz van! Tűz van! – visszhangzott a rémült kiáltás a város csendes, kihalt utcáin, felfelve kábult álomkútból többé-kevésbé kemény fekhelyükön San Francisco mit sem íéjtő lakóit.

– Tűz van!

Aligha volt képes az első percekben bárki is felfogni e vészkiáltás valódi szörnyű jelentését egy ilyen városban. Senki sem tapasztalta még, milyen elsöprő erővel képes utat törni magának az elszabadult elem, de félelmetes látomásként mégis sokakban felmerült: milyen veszedelemmel fenyegetnek a forró napon kiszáradt deszkabódék, & kátránnyal bekent sátorlapok.

49

A kiáltozásra pillanatok alatt az utcákra tódultak az emberek, amúgy is a legtöbben felöltözve feküdtek ideigler nesnek tudott otthonukban, és elborzadva néztek körül.

Egyelőre még semmi sem mutatja számukra, honnan fe,nyezet a veszély: sem a tűz fénye, sem a félrevert harangszó, sem riasztó trombitahang; a csend még nyomasztóbbá teszi ezeket a perceket, zavartan és rettegve tekingetnek mindenfelé.

– Hol van hát a tűz? – kérdezzetik egymástól súgva, és akkor hirtelen mintha egy vulkán kezdené az ég felé zúdítani lángoszlopait, recsegve és pattogva tört föl a vörös lángtenger. Mintha egy/szempillantás alatt az egész város lángba borult volna.

Menteni! – ez a bizonytalan érzés támadt föl most bennük, s már rohantak volna is valamerre, ha tudták volna, hova menjenek és mit keli tenniök, hogy megfékezzék a veszedelmet.

– A Piazára! A Plazára! – harsant föl aztán mind erősebben a kiáltás és terjedt szájról szájra, majd innen is, onnan is nagy csapatokban indultak a mind láthatóbbá váló lángtenger irányába. Csaknem későn jöttek már; alig találtak olyan helyet, ahova a tűz még nem ért el; mert ahol csak néhány másodpercre lángolt fel, már át is terjedt a betorkolló utcákba, belekapva a könnyen tüzet fogó kátrányos és faépítményekbe. Hogy lehet ott menteni bármit is, ahol minden tűzben áll? Ha a láng belenyalt egy sátorba, a következő pillanatban a tetejétől az aljáig lobogó karjaiba ölelte, a szél pedig égő törmeléket és siserdő cafatokat kavart föl és sodort tovább.

Egyre több menekülő tűnt fel a tüzek közelében, mint sötét árnyak jöttek elő az átvilágított füstfelhőből, hátukon és kezükben hamarjában fölkapott motyójukkal. A tűz gyors terjedése láttán fogyni kezdett a kíváncsiak serege, inkább menekülni igyekeztek a könnyörtelen vész közeléből, és hamarosan százak és százak áramlottak a város

60

egyik részéből a másikba, biztonságos helyet keresve maguknak.

A Plazának az az oldala, ahol a játékbárlangok sorakoztak, alig egy negyedóra alatt

földig leégett, a hamvadó romák füstgomolyokat és szikrázó, tüzes felhőket eregettek fölfelé. Maga a Parker-ház mint magányos tűzoszlop lán-goíva magasodott fa* fcőzűűük, miután a kiszáradt deszkafalak és gerendák, valamint a fazsindelyek a tetőn könnyű táplálékul szolgáltak a mohó lángoknak. A vendégszobák lakóinak az első segélykiáltásokat meghallva, úgyszólván csak arra volt idejük, hogy pusztá életüket mentse.

A legfelső szobákban elhelyezett vendégek álmukból felriadva, reszketve tépték föl az ablakot, de elég volt egy pillantás kifelé, és fölkapva a kezük ügyébe eső holmikat, máris rohantak a keskeny falépcsőhöz, amely mint a menekülés egyetlen útja még járható volt.

Hetson, aki feleségével szintén a Parker-ház legfelső emeletén lakott – bármilyen tanácstalannak mutatkozott is a szerelmét fenyegeti } veszedelemmel szemben –, egyáltalában nem– tartozott a félnék vagy gyáva emberek közé, akik már az ijedségtől is összeomlanak az igazi életveszélyben. Ellenkezőleg, a vész közelsége felfokozta tetterejét. Egy pillanat alatt átlátva a helyzetet, így szólt feleségéhez:

– Jenny, ez a há* elveszett, sőt meglehet, maga San Francisco is. Ha nem akarunk it^ idegen földön elpusztulni, biztonságba kell helyeznünk pénzünket és legszükségesebb dolgainkat.

Higgadtan munkához látott; elővette a pénzeskaaettájár ban levő pénzt, és a teste köré helyette a ruhája alatt, majd vállára vette a Jenny ruháinak egy részét tartalmazó kqffert, és az asszonnyal együtt, ahogy csak a holmi súlya engedte, sietett lefelé a szűk, nyikorgó lépcsőkön.

– Hetson! – kiáltott rá egy nyers hang. – A szentségit, szép kis belépőd van itt Kaliforniában!

51

– Siftly, az én csillagom vezérelt ide! – szólt Örömmel Hetson. – Kérlek, vigyázz a feleségemre addig, míg visszamegyek a többi holminkért!

– Sajnálom, fcarátom, nekem is ég mindenem, amim csak van. Meg kell nézнем, megmenthetek-e még valamit.

– De a feleségem...

– Menj át vele a Courthouse-ba; az az egyetlen hely, ahol biztonságban lehetnek. Az ördög tudja, hogy meddig.

Hetson nem is hallgatta őt tovább, futott, ahogy csak tudott a kijárához Jennyvel együtt. A téren azonban olyan tömeg kíváncsiskodó és lézengő gyűlt össze, és oly töméntelen poggyász volt fölhalmozva, hogy Hetson a Plaza bal oldala felé tartott abban a reményben, hogy ott az egyik házban átmeneti menedéket találhat legalább a felesége számára.

Úgy tetszett, hogy a térnek ezt az oldalát nem fenyegeti veszély; a szél az ellenkező irányba fújta a lángokat és a szikrákat. Egy angol orvosnak volt itt egy úgynevezett s/iopja – a tűz fényesen megvilágította a cégért. A kis üzlet gazdája természetesen azt tanácsolta neki, hogy inkább távolabbi menedéket keressen. Hetson azonban még egyszer vissza akart menni a Parker-házba. Várakozásra kérve tehát Jennyt, elsietett.

De csak a lángoló ház küszöbéig juthatott el, belépnie már nem lehetett. Ekkor ugyanis recsegve, sisteregve berogyott a Parker-ház fedélszéke, átütötte a nagyterem részben már átégett mennyezetét, és ezzel az épület egyetlen lángtengerré változott. Izzó szilánkokból támadt tüzfelhő kavargott a magasban, ráadásul e pillanatban a szél iránya is megfordult. Nem lefelé, a földre nyomta a tüzes áradatot, hanem a Plaza fölött át, tovább más házsorokra szórt pusztító tüzesőt.

Ezen a pusztulással teljes éjszakán az egyik legderekabb, legsegítőkészebb ember egy magas, széles vállú, sötét bőrű férfi volt, egy szabad néger az Egyesült Államokból.

52

Verejtékezve, szakadozott ruhában, de telve bátorsággal sietett ide, és éppen akkor tört utat magának a tanácstalan tömegen át, amikor Hetson is visszafelé igyekezett Jenny-hez.

– Ez a gyújtogató! Állítsák meg! – üvöltötte valaki vadul. – Dobják a lángokba!

A tömeg szívesen vette, hogy megtalálták a bűnbakot, akin bosszúját kitöltheti, és egyre többen visszhangozták a kiáltozást:

– Ne engedjék el! A tűzbe vele!

A néger, aki az Egyesült Államokból idáig érve már megtanulta, hogy egy sötét bőrű nem sok kíméletet várhat felizgatott fehér emberektől, bármennyire tiszta is a lelkiismerete, igyekezett kikerülni az ordítózókat. Közben azonban ráugrott egy ládára, ez felborult, ő pedig térdre esett.

– Ő az! Fogják meg! – tombolt a sokaság.

– De gentlemen! – kiáltott fel a szerencsétlen, most már valóban megrémülve, és igyekezett távol tartani magától támadóit –, én mentettem, amit tudtam! Nem vagyok gyújtogató!

De mit használhattak ezek a szelíd szavak az őrzöngök dühödt ordítása közben! A sokaság körbefogta őt, és a földre rángatta. A néger érezte, hogy veszélyben forog az élete, teljes erejéből próbált kitörni közülük. Néhányat eltalált izmos öklével, de ez már nem menthette meg őt.

A dühöngök a jogos bosszú érzetében mint elszabadult démonok vetették rá magukat, és mivel nem tudták rögtön, első szándékuk szerint a lángok közé vetni, vad üvöltözés közben halálra taposták. Az élettelen tetemet az izzó parázs közé vonszolták, talán annak a homályos érzésnek engedve, hogy aljas tettük bizonyítékát minél előbb eltüntessék. Nemsokára az egész városban szájról szájra terjedt az elégtételt kínáló hír:

– A tüzet gyújtogatás okozta, de a gyújtogatók közül egyet elcsíptek, és a lángok közé dobtak.

53

Hetson a félelmetes népitélet akaratlan tanújaként borr zongva kényszerült túrni, hogy a tömeg foglyul ejtse, nem tudott kiszabadulni szorításából. Amikor végre kiutat talált, futott a felé a ház felé, ahol Jennyt hagyta. De már ez a házsor is égett, a tűz felismerhetetlenné tette azt a házat, amelyben nemrég járt.

Amilyen higgadtan és hidegvérűen fogadta eddig a veszedelmet, úgy megrendítette ez a váratlan fordulat, és szinte esztét veszve rohant végig a házsoron, a felesége nevét kiáltozva, és saját könnyelműségét átkozva, hogy magára hagyta a boldogtalant. Házról házra járva, végre rátalált a doktor s/topjára, de nyomát sem látta a ház lakóinak.

– Mr. Hetson! – szólította meg őt most egy ismerős hang, és az öreg Rascher doktort látta maga előtt, aki egy elég nehéz rézveretes ládát cipelt.

– Szomorú nap ez számunkra, szerencsétlen kezdet Kaliforniában.

– Doktor! – jajdult fel Hetson az orvos láttán. – Nem látta a feleségemet valahol?

– De láttam, éppen akkor, amikor visszafutottam, hogy elhozzam még ezt a ládikát, egy úr kísérte, arra, a legközelebbi utcán sietett fölfelé. Azt hittem, ön van vele.

– Egy úrral? Egy idegennel? – döbönt meg Hetson, akiben megint felrémlt a tűzvésznel félelmetesebb fantom. – Vele?

– Ugyan, Mr. Hetson! – nyugtatta őt az orvos, de a szerencsétlen már nem is figyelt rá.

– Itt van Charles Golway – mormogta magában, és hirtelen ájultan esett össze.

Rascher doktor, aki kora ellenére erőteljes, izmos férfi volt, némi nehézség árán felemelte az ájult embert, és a sarki ház felé vitte. Hamarosan segítőkre talált, együtt érték el a sarokházat, amelynek lakói láthatólag nem menekültek el, vagy már vissza is tértek. A ház gazdája italmé-

64

réssel foglalkozott, és most éppen új lámpákat igyekezett felszerelni az egyik oldalon beszakadt háztető m§g füstölgő romjai alatt, majd poharakat és üvegeket előteremteni.

Az orvos figyelemre sem méltatta a gazda tevékenységét, hanem elhelyezte az ájultat az

egyik sarokban, ő pedig visszasietett az utcára az orvosi ládáért. Am ez alatt a rövid idő alatt mennyire átalakult ez a grogshopt

Már égtek a lámpák és a lampionok, amelyek a Plazáról ide világító lángokkal együtt fénnel árasztották el a helyiséget. A törmeléktől nagyjában megtisztított söntéspult mögött két fiatalember töltögette az italt a mind nagyobb számban betóduló vendégek poharába.

Raseher doktor, nem törődve az italozók hangoskodásával, ellátta betegét, mire Hetson hamarosan magához is tért, értetlenül nézve körül az ismeretlen helyen. Aztán észrevéve s doktort, eszébe jutott Jermy eltűnése, mire ápolójához fordult:

– Doktor, ön az én mentőangyalom. Megtalálta Jennyt?

– Egyelőre annak örülünk, hogy ön ismét lábra tud állni; a többiről majd gondoskodunk, ha kivilágosodik.

– ön azt hiszi, képes lennék reggelig várni? Azonnal mennem keü!

– Legalább addig várjon, míg feljön a nap, akkor én magam is szíves örömet...

– Doktor, tudom, ön jót akar, de reggelig várni, az egy örökkévalóság! – mondta Hetson és mielőtt az orvos megakadályozhatta volna, kiszökött az ajtón.

VII. FEJEZET

Délelőtt tíz órára sikerült annyira úrrá lenni a tűzön, hogy már nem kellett tartani a továbbterjedésétől. Természetesen számos házat és sátrat le kellett bontani, némelyek pedig még tovább égtek. Ezeknél fecskendőket állítottak föl,

55

és locsolták a tüzet, ahova nem jutott -fecskendő, örséget állítottak; szétdobálták, elrángatták egymástól az égő gerendákat, homokot szórtak rájuk, és mindent megtettek, hogy megkíméljék a várost a további veszedelemtől.

Míg a tűzvész sújtotta városrész körül ily módon mintegy védőgátat emeltek örségekkel és elhárító munkával, az elpusztult városközpontban már a katasztrófa nyomait igyekeztek eltakarítani, fölszabadítva azokat a he2yeket, ahol lakásaik álltak.

A Parker-ház tulajdonosa még hajnalban megállapodást kötött egy építőmesterrel. Ez kötelezte magát, hogy tizenhat napon belül a régihez hasonló, tágas épületet épít meg annyira, hogy elfoglalható legyen. Délben egy órakor egyébként újabb tűzriadó Szólította a Plazára a fecskendőket az újonnan odaszállított épületfa oltására, amely a forró talajtól gyulladt fel.

Már a déli órákban valamennyi kocsv amit csak fel lehetett hajtani, a tűzvész maradványait szállította ki a városból, hogy helyet csináljanak az épületfának, de most már biztonságos. JSs azon a helyen, ahol néhány órával azelőtt még lobogott a tűz, még az est leszállta előtt ismét ott emelkedett egy épület váza, bedeszakázva és vitorlává-* szonnal lefedve, és a még ott maradt, füstölgő törmelékek mellől újból fölhangzott a hegedűk jajgatása és a trombiták harsogása, hogy becsalogassák az embereket a sebtében felállított játékasztalokhoz.

Az ilyen szellős épületek építtetőinek természetesen busás napibért kellett fizetniök mindezért a munkásoknak; maga az egyszerű deszkázási munka is rettenetesen sokba került. De mit számított ez most? Az a bérleti díj, amelyet csupán a játékasztalok használatáért egyetlen estére kaptak, fedezte az egész építkezést, és itt volt az alkalom, hogy még mielőtt a többi játéksarlang tulajdonosai magukhoz térnek, és újra meg tudják nyitni szórakozóhelyeiket, minél többet zsebeljenek be a kínálkozó nyereségből.

56

A Parker-házban is megkezdődött az újjáépítés még a besötétedés előtt. Több mint ötvenen ásták a lyukakat a szárfák és oszlopok számára, majd bele is állították azokat, ezalatt pedig a belső térben egy alacsony, tágas sátrat vertek föl, hogy az értékes terep ne maradjon sokáig kihasználatlanul.

A padlót természetesen maga a csupasz, vízzel lehűtött és keményre döngölt föld alkotta. Az egyik sarokban már működött egy kis zenekar, a másikban pedig egy büfé.

Lampionok lógtak néhány ideiglenesen levert póznán, középen állították fel a játékasztalokat, körülöttük székekkel; a háttérben, minden talpalatnyi helyet kihasználva, egy hosszú étkezőasztal foglalt helyet, amelyet a mögötte létesített konyhahelyiség látott el.

A város közepén támadt tűzvészt eloltották, illetve elválták az útját, mielőtt a Pacific Streetet elérte volna, és ezért a németek által lakott két kis szállónak nem esett baja. Az itt lakóknak mégis egyszerre túlságosan „meleg” lett ez a hely, és maga a jogtanácsos is elhatározta, hogy minél hamarabb továbbáll. De ha valaki hátat fordított San Franciscónak, akkor ez idő tájt csak a hegyek közt meghúzódó bányatelepekre mehetett; a jogtanácsos is azt ajánlotta Möhler ülnöknek, utazzanak együtt oda.

De bármennyire respektálta is a jóindulatú és figyelmes Möhler a jogtanácsost, bármennyire imponált neki ez a különös férfiú, ezt a „megtisztelő ajánlatot” határozottan elutasította, minthogy „szegény Siebertnét nem hagyhatja magára súlyos fájdalomban”. Ígéretet tett erre az asszonynak, nem szegheti meg a szavát. Mire a jogtanácsos csak vállat vont, s ezzel a dolog el volt intézve.

A többiek is csomagoláshoz láttak: Lamberg, Binderhof és Hufner is úgy döntöttek, hogy együtt indulnak tovább. A San Franciscó-i öbölből induló egyik kis gőzössel kellett Stocktonba ejutniok, innen mehetek tovább valamelyik déli bányatelepre szerencsét próbálni.

57

Már elütötte a deket, de a jogtanácsos még nem tudta* tisztázni, milyen álláspontot is foglaljon el a kínálkozó „El-doradóról”, csak egyik pipát szívta a másik után. Amikor a többiek sürgetni kezdtek, és kijelentették, másnap reggel egy percet sem fognak várni rá, végre csomagolni kezdett, de olyan tétován és ügyetlenül, hogy a pedáns Möhler nem tudta nézni, és felajánlotta, összecsomagol helyette. Ezután 6 maga csak föl-alá járkált füstölve, majd amikor az útipoggyász elkészült, csak annyit mondott:

– Köszönöm, dobja csak az ágyamra 1 – Aztán szájában a pipával ay utcára ment, hogy még egyszer körülnézzen a Plazán.

Útközben az egyik utcasarkon három gyanús férfit láttak, akik hevesen, sőt talán ellenségesen tárgyaltak egymással angolul. De amikor közelebb ért hozzájuk, elhallgattak, és megvárták, hogy elhaladjon mellettük.

– Jó estét! – vetette oda a jogtanácsos a maga kurta, barátságosnak vélt modorában, hogy leküzdje kis szorongását. A három fickó közül egyik sem viszonzta a köszönést, bár utánafordultak, és csak amikor hallótávolságon túl volt, akkor folytatta a vitát az alacsony, testes férfi:

– Hol bujkáltak mostanáig? Egész nap a színüket senki látta, pedig rémülten körbejártam a várost, nem is egyszer. Es most hova akartak menni?

– Természetesen magát kerestük – felelte a hosszú, vékony –, mindent megtudhat, Brown, ha hajlandó-meghallgatni.

– Megtudhatom, mit főztek ki ellenem?

– Remélem, Brown, nem tart képesnek arra, hogy becsapjam egy barátomat? – mondta a harmadik. – A szentségért, nekem talán kevesebb veszett oda, mint magának, és Smith-nek nem kéne éppúgy magyarázkodnom?

– Mit csinálhattam volna, ha már a tűz betört a játékszemembe, és füst meg láng volt minden? – folytatta Smith

53

a mentegetőzést. – Mi lett szegény Jakabbal is, aki a pénzes dobozát akarta menteni, aztán megégett! De még így sem hagytam volna veszni, amit rám bízok, ha egy gerenda nem zuhan utamba. Ha akkor nem menekülök rögtön, most az én csontjaim is ott hevernének a szemétdombon.

– De az arany meg az ezüst nem ég el! Mi lett vele? – vitatkozott Brown. – Legalábbis

összeolvadva meg kellett hogy maradjon.

– Tudja, mekkora tömeg futott össze a Plazán? Megjegyeztem magamnak pontosan azt a helyet, ahol ott kellett hagynom a ládát, ma reggel pedig két teljes órán át kutat-r tam utána, de hiába. Kezdhetünk mindent előlről, úgy, mint négy hónappal ezelőtt

– Persze, ha nem volna olyan nyúlszívű, Smith, akkor meg tudta volna menteni a kasszákat – mondta Siftly, taktikát változtatva. – Folkers és Bright miért tudta kihozni minden pénzét?

– Mert ők éppen a kijárat mellett ültek. Szemrehányást tesznek nekem, mert nem rendelkezem emberfeletti erővel?! – próbált megsértődni Smith.

– És valóban nem maradt semmi, de semmi a közös pénzből? – reménykedett Brown.

– Egy cent sem, esküszöm. Még a köpenyemet is ledobtam a vállamról menekülés közben, mert belekaptak a lángok, megesküdhettek rá a legszentebb esküvel...

– Tartsa meg az esküjét! Tudom, mennyit számít magának egy eskü. Ismerjük jól egymást.

– De Brown!

– Hadd mondjam csak végig. Látom már, hogy semmit sem tudok magukra bizonyítani; ostobaság volna, ha a bírósághoz fordulnék. A tűzre mindent rá lehet fogni.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy elloptam a pénzét? – háborgott Smith.

– De még mennyire, hogy azt mondom! – jelentette ki Brown nyugodt és határozott hangon. – De ha egyszer bi-

59

zonyítékom is lesz rá, előre megmondom, nagyon megkeserülök.

– Nyomorult gazember! – üvöltött rá, Smith, és a revolvere után nyúlt. Siftly azonban lefogta a kezét, és kettőjük közé lépett.

– Nézze, Brown – dörmögte aztán békítően –, azt hiszem, Smith helytelenül járt el, de hát a körülmények...

– Higgyen, amit akar! – vágott közbe a végsőkig felindult kis ember. – Ha még van valami mondanivalójuk, tudják, hol lakom!

Azzal megfordult, és pillantásra sem méltatva cimboráit, faképnél hagyta őket.

Smith úgy tett, mintha utána akarna, menii. Siftly azonban karjánál fogva visszatartotta és az ellenkező irányba húzta őt.

– Hagyja, hadd menjen! Ha nem eset* egészen a fejére, meg kellett hogy értsen valamit. Most kibeszélte magát egy kicsit, így könnyebben elviseli a dolg-rt. Tudja, hogy nem tehet semmit, mi meg igazán leryelhetjük azt a pár dühös szót.

Azt a magányos kis hazat fenn a– Pacific Streeten csak a fedélszék tartotta össze; a falak és a tető kifeszített – egykor kék, most erősen kifakult – kartonból voltak; az egyik sarokban egy matracon, fehér gyapjútakaró alatt beteg férfi aludt mély, de nyugtalan álomban. A fekhely mellett fiatal, sápadt, feltűnően szép asszony állt, egy idős, fehér hajú férfi pedig éppen a beteg fölé hajolt, hogy a pulzusát kitapogassa. Aztán elgondolkodva csóválta meg a fejét, mire az asszony gyöngéden megfogta a karját.

– Nincs meglepődve az állapotával, doktor? Kérem, ne titkoljon el előlem semmit; a legszörnyűbb bizonyosság is ezerszer jobb, mint ez a gyötrő aggodalom.

60

– Ne féljen semmitől, Mrs. Hetson. A beteg pulzusa, persze, jobb is lehetne; de most tetőzik a láz, és erősen remélem, hogy már nem is maradt más az egész dologból, mini ez a láz, amit hamarosan meg tudunk gyógyítani. Persze, sokat segíthetne valamilyen barátságos környezet – erre ön is rá lenne átalva –, nem ilyen kartonbódé, amelyet at első eső széjjeláztathat.

– Velem ne törődjék, doktor, inkább nyugtasson meg, hogy szegény Frank lábára iog állni.

– Így lesz. Mrs. Hetson. Igaz, ez a betegség kissé kívül esik mesterségem határain, lelki eredetű inkább, a képzelőerő túlfeszítése.

– De hogyan történhetett ez meg?

– Ebben talán én is hibás vagyok. A tűzvész alatt távolról láttam önt az angol orvossal, akit természetesen nem ismertem, és elmondtam a férjének, hogy ön egy fidegen férfival volt; ő nyilván vetélytársát sejtette ebben az emberben. Ez magyarázhatja mostani állapotát, számításba véve, amit ön korábbi nyugtalanságairól nekem elmondott.

Jenny eltűnődött,

– Szegény Frank! Hogy lehetne végleg megszabadítani rémlátásaitól?

– Ezt csak a két férfi személyes találkozása és kölcsönös megértésük hozhatja meg.

Most egy megfoghatatlan fantomtól retteg, de ha egyszer találkozhatna vele szemtől szembe...

– Az nem lehet, hogy ettől még rosszabb állapotba kerül?

– Nem, hiszem. Bár efféle lelkiállapot alakulását nehéz előre megjósolni, ön tudja, hogy ez az úr most hol tartózkodik?

– Sejtelmem sincs róla. De Franktól azt hallottam tegnap, hogy Kaliforniában van.

Hacsak nem egy hasonló nevű férfiről van szó.

62

A beteg most félig fölébredt, forgolódott, nyögdécselt;

– Siftly! Hol van Siftly? Hívja ide őt, doktor, beszélnem kell vele ... – mormolta sóhajtozva.

– Ki az, akit látni kíván? – kérdezte az orvos.

– Egy ifjúkori barátja, véletlenül találkoztak itt San Franciscóban.

– Talán teljesíteni kellene a kívánságát. Meglehet, hogy ennek az embernek a jelenléte enyhít szorongásain. Utánanézek, megpróbálom idehozni. Egyetért velem?

– Mindennel, amit ön tanácsol – szorította meg melegen az asszony az orvos kezét. –

De mit csináljak a betegemmel, ha egyedül maradok vele éjszaka?

– Nem fog egyedül maradni. Hozok ide valakit, egy asszonyt segítségül. Az angol orvos majd ad valami nyugtatót a férje számára. És néhány óra múlva én is visszatérek.

Estére már fényesen kivilágították az új Parker-sátort, és mozgalmas élet folyt benne. Zajosan muzsikált a zenekar a nyers deszkákból összeütött emelvényen, a zöld posztóval leterített játékasztalok körül pedig annyi szerencsehajhász nyüzsgött, amennyi csak helyet talált magának.

A sátor hátsó részét kizárólag az étkezők számára tartották fenn, a terített asztal elé fakorlátot helyeztek el, sőt később sátorponyvából készült függönnyel különítették el az éttermi részt. Szinte állandóan foglalt volt minden hely az asztalnál, egymást váltották az étkező vendégek, a pincéreknek egy percnyi időt sem hagytak pihenésre. Csak besötétedés után kezdtek némileg fogyni, miután mind többen a játékasztaloknál folytatták estéjüket.

Emilnek ugyancsak sok dolga volt egész idő alatt, és csak most gondolhatott végre a saját vacsorájára is. Kihozta ételét a konyhából, leült sa egyik üres helyre, és miután egy pohár borral is kedvezett magának, jóízűen nekilátott.

63

A függöny nyílásában ekkor egy jól ismert arc jelent meg – Rascher doktor –, mire Emil azonnal felugrott a helyéről.

– Jó estét, doktor, örülök, hogy épségben látom. Sok mindene pusztult el a tűzben?

– Először is, kérem, folytassa a vacsoráját, kedves báró -mondta az orvos, visszanyomva a fiatalembert a székébe.

– Kérem, ne szólítson bárónak, legalábbis itt, Kaliforniá--ban ne. Elégett valamije az éjszaka?

– Szerencsére nem. Még a hajón volt a növénygyűjtéshez szolgáló fölszerelésem. Csak

kis orvosi ládámát és néhány ruhanenűmet hoztam magammal a szállóba, és ezeket meg tudtam menteni.

– örömmel hallom. De engedje meg, hogy kiszolgáljam. Vacsorázni óhajt? Kérem, rendeljen, ne zavartassa magát.

– Rögtön rendelek is, de előbb felvilágosítást kérnék valakiről, aki a Parker-házban lakott a tűzvész előtt, legalábbis gyakran tartózkodott ott.

– Tud valamit még róla, esetleg a nevét?

– Tudom a nevét: Siftly.

– ó, Siftly? Szeretném remélni, kedves doktor, hogy nem gyült meg a baja ezzel az emberrel. Mert hitvány szerencsejátékos. Abból az ingyenélő fajtából, amelyet a becsületes emberek az ország átkának mondanak. Valameny-nyire műveltnek látszik, néha a viselkedése is meg tud tévesztetni, de az arcáról mégis leolvasható, miben sántikál. Egyetlen célja, amiért Kaliforniába jött, hogy minél jobban megszedje magát arannyal, ezért mindenre képes, rabolni vagy gyilkolni is.

– Kedves Emil, talán túlságosan sötéten látja őt.

– Alig hiszem. Legfeljebb annyit tennék hozzá, hogy Siftly nem az egyetlen példánya ennek az emberfajtának itt. Tapasztalatból tanácsolhatom önnek, ne lépjen semmiféle kapcsolatba Siftlyvel és a hozzá hasonlókkal.

– ön mióta va,n már itt, ebben az országban?

64

– Csupán három hónapja. De ehhez tudnia kell, hogy itt egy hónap egy évnek számít, azaz másutt csak egy év alatt szerezhethet az ember annyi tapasztalatot, mint itt egy hónap alatt. Szörnyű gyorsan élnek itt az emberek: hónapok, sőt hetek alatt meggazdagodhatnak, és napok, sőt órák alatt tönkremehetnek.

– Lehet, hogy igaza van. Egj^bként nekem semmi más dolgom nincs Siftly úrral, csak az, hogy egyik útítársam, nagyon elesett állapotában, őt kívánja látni, mert valaha barátok voltak. Meg lehet itt találni?

– Talán a játékteremben, a kártyaasztal az életeleme. Ha hajlandó egy kicsit várni, megnézheti magának.

Rascher doktor a várakozás mellett döntött, és megkérte Emilt, rendeljen számára valami vacsorát.

A zenekar, melyet az étkezőasztaltól csak a vékony sá-torlap-függöny választotta el, ezalatt szünet nélkül harsogott, lármázott. Rascher doktor fáradtan ült az asztalnál, várta az ételét, és a páciensére, Hetsonra gondolt. Az erőszakos hangzavar betöltötte a fülét, szinte megbénította gondolatait; aztán egyszerre csak csönd lett, a hangszerek elnémultak. Mi történhetett?

Néhány másodperc múlva megjött a válasz: egy hegedű szólalt meg halkán, bensőséges hangon, de a doktor, aki nyugalomra vágyott, bosszúsan mozdult egyet a székén. Az ingerültség azonban csakhamar elült benne, figyelni kezdett a függöny mögül érkező hangokra, és előbb megnyugvás, majd csodálkozás töltötte be a felemelő dallamok hallatán. A hegedű mind érzelmesebben és áradóbban szólt, és a doktor egészen belefeledkezett hallgatásába; arra sem figyelt föl, amikor Emil eléje tette a vacsorát, ő maga pedig egy szék mögé állva ugyancsak lenyűgözve hallgatta a muzikaszót. Már más vendégek is érkeztek és helyet foglaltak a hosszú asztal mellett, és a doktor meg a pincér mély egyetértéssel és áhítattal csüggött az édes hangokon.

– Emil, a mindenségit! – riasztotta fel őket ekkor éber

65

álmukból egy nyers hang. – Látom, annyira elfáradt, hogy állva folytatja délutáni álmát. Mit lehet ma enni?

Emil fölrezzent, és bosszús pillantást vetett az új vendég felé, aki azonban már az

étlapba mélyedt, majd félretolva azt, így harsogott:

– Hozzon nekem egy adag roastbeefet és krumplit, utána pedig egy grizzly-szeletet. De gyorsan ám, ha lenne szíves, nincs fölösleges időm.

A doktor is magához tért a hangos szóra, és megnézte magának ezt a férfit, aki zarapéját a szék támlájára dobta, a kalapját azonban nem tette le, hanem hátrtolta a homlokáról, majd az ételekre várva két kezével az asztalnak támaszkodott.

– Ez az a bizonyos Siftly – súgta oda futólag a doktornak Emil, a füléhez hajolva. Aztán már sietett is tovább, hogy teljesítse kötelességét.

Tehát 6 az – tűnődött magában az orvos, és észrevétlenül szemügyre vette asztaltársát. – Igaza lehet a bárónak. Nem sok jóról árulkodik a képe. Elég elszántnak látszik ahhoz, hogy el tudjon érni valamit ebben a bolond országban; azt azonban kétlem, hogy ő tudná a legjobb gyógymódot a betegem számára.

Siftly megkapta, amit rendelt, aztán megragadta a kést és a villát, és amíg csak volt valami a tányérján, semmi mással nem törődött. Odaát, a sátor másik részében a hegedű elnémult, mire Emil a doktorhoz lépett, és halkán megkérdezte:

– Nos, mi a véleménye?

– Alighanem igaza van; fenyegető az arca, és nem szokott hozzá, hogy másoknak a szemébe nézzen... De most már azt is mondja meg, ki ez a csodálatos hegedűjátékos, és miféle balsors vetette ide, ebbe a játékbarlangba?

– Ügy van, ahogy mondja, doktor, balsorsa kényszeríti erre – sóhajtott Emil szomorúan.
– Mi több, fiatal lányról van szó.

66

– Fiatal lányról? – csodálkozott a doktor.

– Most jönnek! – súgta oda gyorsan Emil, és Rascher doktor elég jó emberismerő volt ahhoz, hogy észrevegye, milyen változást okozott fiatal barátjának arcán az új vendégek megjelenése. Manuéla és apja iepett be az étkezőhelyiségbe; a lány megint feketébe volt öltözve, és félénken apjára támaszkodva jött közelebb az asztalhoz.

– Halló, Don Ronez! – kiáltott feléjük Siftly, majd fesztelenül azzal a néhány spanyol szóval kezdett dobálózni, amelyet itt-ott felszedett, bár többnyire rosszul használta őket: – „/sta bueno ... aqui – aqui” ... az ördögbe, hogy is mondják spanyolul... Hé, van itt hely, üljenek ide a szenyoritával!

Don Ronez azonban eleresztette a füle mellett a meghívást, vagy talán nem is figyelt oda; csak könnyedén meghajolt az asztal felé, aztán hagyta, hogy a lánya a szemközti oldalra vezesse. Siftly azonban nem adta fel a dolgot. Tört spanyol nyelven kezdte dicsérni Manuéla hegedűjátékát. A lány nem válaszolt, föl sem nézett az asztalról, és oly határozottan elutasított minden közeledést, hogy Siftly végül is elnémult.

Most Emil lépett hozzájuk, mire a lány sápadt arcán halvány pír jelent meg, majd feléje fordulva anyanyelvén így szólt hozzá:

– Szenyor, az elmúlt napokban néhányszor lekötelezett minket; hitelezett apámnak, amikor itt étkezett. Nagyon hálásak vagyunk ezért, most már módom van rendezni tartozását. Kérem, vegye el.

– Ó, szenyorita! – tiltakozott Emil zavartan, nem nyúlt a pénzért; de Manuéla olyan komolyan nézett fel rá, hogy végül mégis elfogadta, és kissé mentegetőzve így szólt: – Remélem, ez a jelentéktelen adósság nem feszélyezte önöket. örömmre szolgált, hogy szívességet tehetek önöknek.

Manuéla nem válaszolt, apjával együtt némán fogyasztották vacsorájukat. Rascher doktor a lány vonásait nézte.

87

Be kellett vallania magának, kevés ilyen vonzóan szép arcot látott életében. Legfeljebb tizenhét éves lehetett ez a balsors sújtotta lány, mint Emil is kifejezte magát, és bizonyára

gyötrelme? és megalázó volt számára, hogy nemes lélekre valló hegedujátékával itt, a szerencsejátékosok és hamiskártyások közt kell csalátekként szerepelnie.

Don Alonzo, ahogy az apát általában szólították, a vacsora után a kasszához ment, hogy a lányától kapott pénzen kifizesse számlájukat. Ekkor Siftly is fölállt, és megkerülve az asztalt Manuéla felé közeledett. A lány félénken pillantott a feléje tartó férfira, de nem mozdult. Siftly mögéje lépett, föléje hajolt, otromba kedveskedéssel megfogta a vállát, és nyers nevetéssel ezt harsogta:

– Gyere csak, kis büszke tubicám, hiába menekülsz! Egy a mesterségünk mindkettőnknek: te fönt játszol a pódiumon, én meg lenn ...

– Szenyor! – ugrott fel a helyéről a lány, és felháborodva eltolta magától a tolokodó kezét. Siftlyt azonban nem lehetett ilyen könnyen elijeszteni, meg talán szégyellte is felsülését a jelenlevők előtt. Újból megfogta hát a lányt, és minden ellenkezése dacára magához húzta.

– Lássuk, kaphatok-e egy csókot ettől a hideg fekete csalogánytól...

Tovább nem mondhatta. Emil ugyanis – talán véletlenül, talán nem – éppen ott szedett le az asztalról néhány üres tányért; most villámgyorsan megfordult, és egyet teljes erejéből Siftly fejéhez vágott. A jókora tányér ezer darabra tört. Siftly zsákmányát elengedve hátratántorodott. Ha a vastag nemezkalap nem enyhíti az ütés erejét, aligha ússza meg ennyivel.

– Gazember! – recsegte fogai közt, és előrántotta revolverét. Mindenki félrehúzódott. Az elmúlt hetekben már több ártatlant ért találat a kíméletlen lövöldözések során. Enul a helyén maradt, és ő is előkapta fegyverét a kabátja

68

alól, majd kissé oldalra lépett, hogy Manuéla ne legyen a lövés irányában. Siftly nem az az ember volt, aki válasz nélkül hagy egy ilyen sérelmet. Most azonban eszébe villant valami: ha őt most itt lövöldözés miatt letartóztatják, cimborája könnyűszerrel kerek fog oldani a közös pénzzel. Különben is látszik rajta, hogy ilyesmi jár a fejében. Visszadugta hát a revolverét, és fenyegető hangon így szólt Emilhez:

– Sir, ön elkövette azt a szemtelenséget, hogy megütött, mégpedig hátulról. Ez gyávaság volt. Remélem, elégtételt ad ezért.

– örömmel – válaszolta a fiatalember. – De csupán egy védtelen hölgy megtámadását toroltam meg. Azért, hogy most gyávának nevezett, nekem jár elégtétel. Követelem, nevezzen meg egy időpontot.

Siftly fogait csikorgatta, s önkéntelenül ismét fegyvere után nyúlt, de érezte, meg van kötve a keze, a pénzét nem teheti kockára. Igyekezett határozott és fenyegető lenni:

– Bizonyos lehet benne, kap egy időpontot; esetleg hamarabb, mint szeretné, ön pedig, szenyorita – fordult aztán nyersen Manuélához –, ha olyan szörnyen hideg és előkelő, és mégis egy pincér magas oltalma alatt áll, intézze el, hogy apja fizesse meg most rögtön azt a hat uncíát, amit ma reggel kölcsönöztem neki.

– Menjen a kasszához, ott megkapja a pénzét – szólt közbe Emil. – Én meg Don Alonzónak tartozom ugyanannyival; örülni fog, ha így megszabadulhat öntől.

Siftly szemtelen pillantással jelezte, tudja, honnan fáj a szél, de aztán mégis azt felelte:

– Csak ide azzal a pénzzel, törődöm is veled, kitől és kinek a zsebéből!

– Apám, ne hagyj ezt! – suttogta Manuéla. – Don ErniHo nem tartozik neked.

Az Öregúr nem mozdult. Büszke nemesembernek zeret-te érezni magát, de a kártya és ezzel együtt az arany utáni

69

vágy kiölte, de legalábbis elaltatta benne önérzetét, halkán nyugtatta lányát:

– Ne félj, gyermekem, holnap reggel megfizetem az adósságot; és szívesebben adom Don Emiliónak, mint ennek a gonosztevőnek.

Siftly közben megkapta a pénzét a kasszánál, futóig megszámlolta, zsebre tette, majd

magára kánya* ította za-rapóját, és körül se nézett, sietősen elhagyta az éttermet.

Don Alonzo most mégis erőt vett magán, Emilhez lépett, és megfogta a kezét.

– Szenyor, köszönöm, amit tett, nem fogom elfelejteni; legyen meggyőződve, nem veszett el a pénze. Hogy tudnám önnek bizonyítani, mennyire átérzem, hogy adósa vagyok?

– Könnyen megteheti, Don Alonzo – mondta Emil barátságosan –, nem kerül fáradságba.

– Hogyan?

– Úgy, hogy nem játszik többet...

– Uram, ön nem tudja ...

– ön sosem lesz képes kifogni ezen a gazemberen – folytatta Emil. – Hamis kártyák és aljas fogások ellen nem tud mit tenni; amit az asztalukra tesz, menthetetlenül elveszett.

– Megfogadom a tanácsát, mostantól majd figyelmesebb leszek.

– De játszik továbbra is, nemde?

Don Alonzo erre már nem válaszolt; fejet hajtva elbúcsúzott, és Manuélával együtt eltávoztak. Rascher doktor is úgy érezte, itt az ideje, hogy visszatérjen betegéhez; fizetett, és kilépett az éjszakába.

70

VIII. FEJEZET

Másnap napfelkeltekor indult útnak San Francisco úgynevezett hosszú kikötőjéből egy kis gőzös, a Goldfish, nem kevés utassal a fedélzetén. Lassú járású hajó lévén, azért választotta ezt a korai időpontot, hogy így szerezzen előnyt a többi hajóval szemben. Alighogy nekivágott a tengernek, máris a helyébe állt a The Golden Gate, amely Stockton felé tartott a San Joaquin folyón át. Harangütésekkel jelezte közeli indulását.

Magas, sovány férfi sietett végig a mólón, köpenye alatt láthatóan nehéz terhet cipelve, majd megállt a The Golden Gate beszállópallójánál. Visszafordult, vizsgálódva nézett végig a kikötőparton, aztán felment a hajóra. Néhány perccel később, az utolsó harangütés elhangzása után, egy kis csoport közeledett rohanvást a hajó felé, már messziről kendőt lobogtatva, kiáltozva, hogy jelezzék, még ők is fel akarnak rá szállni.

A gőzös kapitánya természetesen tartotta, hogy bevárja őket; miért szalasztaná el a nem várt bevételt? Stocktonig a tizenhat-hús órás hajóút harminc dollárba kerül fejenként, ez a hat utas tehát kifizeti a hajózás egész költségét.

Az elől futók már mind fölgrááltak a fedélzetre, a pogy-gyászt szállító néger is áttolta már a pallókon könnyű kis kocsiját a hajóra, csak a leghátul baktató úrra kellett még várni, ő, ha gyorsított is valamit járásán, szemmel láthatólag azzal a meggyőződéssel tette, hogy úgymint hiába.

– Jogtanácsos úr, le fog maradni, siessen! – kiáltotta neki Hufner.

Nem kapott rá választ, csak kék füstpamacskok szálldogáltak a friss reggeli levegőben.

– Indulás! – adta ki a parancsot a kapitány. – Ha az az úr tréfás kedvében van, mi majd elrontjuk a tréfáját; de megállj, ott hátul jön még valaki, aki jobban siet. Pedig a pipást szívesen itt hagytam volna.

71

A jogtanácsos mögött kaliforniai zarapében közeledett egy férfi, és messziről integetett. Amikor azonban közelebb ért, és elől a hajón elolvasta a „Stockton felé” feliratot, lelassította lépteit.

– Nos, uram? Velünk jön a bányavidékre? – kiáltott feléje a kapitány.

– Kikötnek Sausalitóban?

A kapitány megrázta a fejét, és intett az embereinek, hogy kössék el a hajót. A jogtanácsos éppen ekkor lépett a fedélzetre.

– Sausalitóba odaátról indul a hajó – szólt vissza a parton maradt utasnak.

– Az ördög vigye el! – dühöngött a zarapés. – Úgy tudtam, hatkor indul az első hajó.

– Fél hatkor megy az első, Sacramentóba – mondta a kapitány. – Indulás!
A zarapés tétován állt és mérgelődött. Látszott, nem tudja, mitévő legyen.
– Sausalitóba akar menni, uram? – szölt le neki most egy matrózfiú. – Ott áll a Jenny Lind, az tíz perc múlva indul, és utoléri a GoldfishV.
– Jól van, fiú! – intett neki a zarapés, és egy egydollárost hajított fel a távozó hajóra. A fiú, mielőtt zsebre dugta volna a pénzt, meglóbálta jobb lábát, minden bizonynyal köszönete jeléül.

A The Golden Gate eltávolodott a parttól, és eközben az egyik kis kabinablakból Mr. Smith nézett kaján mosollyal kikötőben maradt cimborája, Siftly felé.

Fölsütött a nap a keletre eső hegyvidék felől, amely az ígéret földjét jelentette sok ezer Kaliforniába tódult ember számára; a sugarak elárasztották a hajóktól és csónakoktól nyüzsgő öblöt. Árbocerdő takarta el az öböl vizét; oly szorosan horgonyoztak egymás mellett a hajók, amennyire

72

csak lehetett, csupán arra kellett ügyelniök, hogy ide-oda kanyarodásnál horgaikkal ne tegyenek kárt egymásban.

Az öböl északi ága szinte él és lélegzik a duzzadó fehér vitorláktól; sónerek és kis kétárbocosok tartanak fölfelé, ezek elég simán fekszenek a vízen ahhoz, hogy át tudjanak jutni a Sacramento-homokpadon, aztán meg számtalan nyitott, lapos és tökesúlyos csónak igyekszik jókedvű aranyásók rajjaival megrakva. Balra esik az öbölnek az az ága, amely az „Aranykapuhoz” vezet, onnan is jönnek mindenféle dereglyék, ezekben is aranyásók ülnek, tehát konkurensok. Jobbra emelkednek a kopár vagy csenevész füvel benőtt hegyek, nyájak legelnek rajtuk. Balra fákkal szegélyezett partoldal, erdővel övezett öblökkel és bevágásokkal, ezeket még sem a hajóközlekedés, sem a betelepülő lakosság nem vette birtokába. Mit csinálhatnak itt az emberek? Aranyat hiába keresnének. Odaát, a bal parton, ahol a zöld lombok alatt dagálykor hullámok öntözött sziklák keskeny sávja látható, csapatnyi fóká hancúroznak; henteregnek a meleg napsütésben, aztán fröcskölve ugrálnak vissza a tiszta, sós tengervízbe. Ezután összeszűkül az öböl, és beletorkollik a Carquines-szorosba.

Három sóner vitorlázik itt egymás nyomában tágasabb vizek felé. Dugig vannak áruval, a mellvéden felül is, liszteszsákokkal, hordókkal, deszkákkal és pallókkal, rajtuk utasok kuporognak. Otthoni ügynökeik fűt-fát ígértek nekik, mindenelőtt kényelmes utazást, nemegyszer kitűnő fekhelyet, mindezt előre busásan meg kellett fizetniök. Itt viszont semmi sem védi őket esőtől, naptól, éjszakai harmattól, nincs egy nyugodt zug számukra, ahol elfogyaszthatnák kevéske hideg ételmüket. De mit számít mindez? „Ez már Kalifornia! Holnap vagy holnapután már a hegyek közt vagyunk, és ott az arany!”

A part mentén bárka siklik négy evezőssel, a kormánynál valóságos óriás ül, két térde közt jókora pallos, mellette kétcsövű puska. Elöl, a csónak orrában négy töltött pus-

73

ka hever, a csónak belső oldalán pedig bőrfogantyúk, ezekbe kések és pisztolyok vannak dugva váratlan szükséghelyzet esetére.

A csónak mögött haladó sóner utasai kíváncsian szemlélik a félelmetesen fölfegyverzett parányi csatahajót. Talán vad kalózkodó hagyta volna ott a nyílt tengert, és most itt leselkednek a bányatelepekről visszatérő szerencsés aranyásókra? Távolról sem! Derék német honfitársak ezek, magdeburgi ismerőseink, akiket gyermeki képzeletük bírt rá, hogy e fegyvergyűjteménnyel rakják meg csónakukat.

Aztán tovább folytatódik az öböl, kitágult hullámtere semmit sem veszít elevenségéből. Két kis város fekszik itt egymással szemben, nevüket az Atlanti-óceán, illetve a Földközi-tenger egy-egy városáról kapták. Az egyiket New Yorknak, a másikat Velencének hívják, mindkét névadó szégyenére.

De mindez csak a kezdet. A homokos parton mintha a magjukat vetették volna el a

házaknak mindenfelé, amelyek aztán gyökeret fogtak, és az évek során városokká szaporodtak, növekedtek.

A part végig alacsony és lapos, hegyek csak a háttérben zöldellnek. Így jutunk el Kalifornia két fő folyójának torkolatához; a Sacramento északról erdős völgyön keresztül, a San Joaquin délről sűrű szittyós-mocsaras tájon át érkezik az öblbe. A Sacramentót fölfele fenyvesek és cédruserdők, itt lenn tölgyerdők veszik körül, a San Joaquin, mihelyt elhagyja a hegyvidéket, zegzugos vonalban, számtalan kanyarulattal tör át a nagy ingoványon.

Már messziről lehet látni a kis sátorvárost, Stockton; a keskeny San Joaquin, mint a kígyó tekeredik hol jobbra, hol balra, aztán mintha valami hirtelen sugallatra tenné, inkább a hegyek felé fordul.

Milyen eleven és mozgalmas ez a folyó! A gőzhajók gyakran olyan helyeken találkoznak, ahol igen keskeny a

74

hajózható sáv, és alig tudják egymást kikerülni; sónerek és kutterek kifeszített vitorlákkal vagy rudak és kötelek segítségével igyekeznek árral szemben továbbnyomulni; közben le is horgonyoznak néha, és megvárják az újbóli dagályt. Csak a csónakosoknak van könnyebb dolguk; keményen meghúzzák evezőiket, hogy minél több hajót meg tudjanak előzni.

És már itt is van a nemrég épült Stockton! Alig hasonlít San Franciscóra, bár ifjabb testvérenek vagy inkább lányának mondható. Sátorokból és deszkabódékból áll, amelyek ha lehet, még hevenyészettebbek, mint amott, és tele vannak tömve a bányászathoz szükséges kellékekkel, egészen a tetőzetig.

Itt már elkezdődik a szárazföldi közlekedés. Míg San Francisco majdnem kizárólag víziutakra szorul, és ritkaságszámba megy ott egy nehéz teherkocsi, itt láthatólag úgy alakultak a dolgok, hogy amit idáig csónakok hoztak, azt tengelyen vagy málhanyeregben szállítják tovább. Idáig jönnek el a nyugati farmerek országúti társzekerai, aztán jól felpakolva, négy vagy hat ökröt befogva indulnak vissza a bányavidékre. Nagy öszvércsapatok táboroznak mindenfelé, ezeket mexikóiak hajtják az országutakon, és ők azok, akik a zsákokat és a hordókat keserves küszködéssel fölrakják a teherszállító állatokra.

Egyik csapat a másik után hagyja el a várost: emitt aranyásásra készülő karavánja indul, akik közösen vettek bérbe kocsit poggyászaiknak és szerszámaiknak, és énekelve, nevetgélve baktatnak egymás mellett; amott egy csapat öszvérhajtó, tarka zarapéikkal a vállukon, nyakukban a csengettyűs madrinával. Odébb egy magányos aranyásó mendegél, nincs elég pénze, hogy szekéren szállíttassa kevés holmiját, és most batyujával a hátán, rákötözve a lapátot, a csákányt meg a puskát, egyedül rója az utat. Néha lovasok vágatnak el mellette: kereskedők vagy szerencsejátékosok.

75

De mindenvitt csak férfiakat láthat az ember, bármerre néz, vad, szakállas férfiakat, erdőben, vadonban edzett, nyers fickókat, akik sem gyerekeket, sem nőket nem visznek magukkal,

Besötétedett. A parti hegyek mögött a tengerbe bukott a nap, és csaknem azonnal itt az éjszaka. Az országút hirtelen kiürül és elcsendesedik. A szekerek félreállnak, hogy ne Jegyének útjukban az éjszakai fuvarozóknak. Az állatokat kikötik, vagy kolomppal a nyakukban a közeli patakhoz hajtják őket, ahol tüzet is gyújtanak a vacsorához készülve.

A mexikói öszvérhajcsárok is lemálházzák állataikat, a rakományt kegyesen nagy halomba tornyozzák, torlaszt emelnek köréje a málhanyergekből, aztán vékony bádoglemezen megsütik pászkaszerű kenyerüket... A fák közül innen-onnan vörösen lobogó tüzek világítanak. Sötét árnyak mozognak körülöttük; aztán a tűzből izzó parázs lesz, és az utasok elnyújtóznak mellette a földön. Ezek az emberek sohasem, alszanak szállóban vagy fogadóban, nem is találnak ilyet útközben; magukkal hozzák tehát mindazt, amire szükségük

lehet: ennivalót, takarót, néha még sátrat is; ennél különb szállás a bányatelepeken sem várja őket.

Aztán a tűz[^]k kialszanak, csak a csillagok szikráznak az égen, őrizve a reményeiket és ábrándjaikat menekítő emberek álmát.

IX. FEJEZET

Mint említettük, Kalifornia két fő folyója a Sacramento és a San Joaquin. Az előbbi északról jön lefelé, az utóbbi délről tart fölfele; mindkettő hegyhát lábánál folyik tova, amely itt nyugaton a harmadik része az egész amerikai szárazulaton végignyúló hegyrendszernek; ezt a hegyrendszert északon Sziklás-hegységnek, Közép-Amerikában An-76

dóknak, Dél-Amerikában pedig Kordilleráknak nevezik. Erről a hegláncról számos patak és hegyi folyó igyekszik ebbe a völgybe és a főfolyókba; e kis vizek parti homokpadjaiban és mederágyaiban találtak először oly sok aranyat, hogy ennek hírére aztán ezrek és ezrek gyűltek ide, hogy fölforgassák e vízpartokat, és megszerezzék a hegyvidék régóta őrzött kincseit.

E hegyi folyók közt a legnevezetesebbek fönt északon a Feather folyó, a Yuba, valamint a Bear creek, az American Fork és még néhány kisebb folyó. Délen viszont a legismertebbek a Calaveres, a Macalome és a Stanislaus, amelyekbe ugyancsak számos patak szállítja vizét.

A Stanislaus és a Calaveres közt még egy kicsi, tiszta vizű hegyi patak folyik, amelynek az indiánok a maguk, képekben gazdag nyelvén az „Égi szem” nevet adták. A később odaköltöző amerikaiak azonban valamilyen okból visszatértek a patak régebbi nevéhez, és Ördög-pataknak nevezték el.

Az ördög-patak távoli, meredek, sziklafalakkal körülvett szakadékból bukkan elő, majd széles, katlanszerű völgyet képez, hogy lejjebb aztán ismét meredek szakadékon át folyjon tovább. A lefelé csobogó patak vize itt évszázadokon át tóvá gyűlt össze, amit a talajban mutatkozó tiszta kavics- és aprókagyló-hordalékrétegek igazolnak, később aztán a felduzzadt víz utat tört magának kifelé, «nnek folytán a magától kialakult tó magától kiszáradt. A völgy ezáltal úgynevezett „fiat” (sziklazátony) lett – ilyenek sokfelé előfordulnak ezek közt a hegyek közt.

Erről a „fiatról” néhány sikertelen próbálkozás után kiderült, hogy rendkívül gazdag aranykincset tartalmaz; ezzel ez a terület és környéke elnyerte a „gazdag diggings” (gazdag aranymezők) elnevezést. Ezért aztán nemcsak a városokból, hanem a szomszédos aranyásóhelyekről is tömegéi vei vándoroltak ide, hogy maguk is próbát tegyenek a sokszor bőségesnek bizonyult aranyforrással. Nyomukban

77

persze megjelentek a kereskedők is áruikkal, az élethez szükséges és szükségtelen kellékekkel; ruhafélékkel, szerszámokkal, italokkal, és néhány héttel később itt a „fiaton” valóságos kis sátorváros kerekedett már.

A fiat közepe táján magányos tölgyfa állt, környékét a leggazdagabb lelőhelynek tartották. Ezt a területet egy amerikai társaság foglalta le magának mindenki mást megelőzve; a társaság tagjai ugyan másutt dolgoztak, ennek ellenére mindenkitől megtagadták hozzájárulásukat, hogy a tölgyfának akár még a közelében is arany után kutassanak. Szembeszállni senki sem próbált velük, mivel elég sokan voltak, de különben is egyelőre még találhattak számos más olyan területet, mint a „tiltott fa” környéke, ahogy ettől fogva ezt a lelőhelyet emlegették. Magát a sátorvárost pedig tréfásan Paradise-nak, Paradicsomkertnek keresztelték.

A nevéől eltekintve azonban Paradise rendkívül igénytelen hely volt. Az egész kis „város” mindössze egyetlen, négyszáz lépés hosszú utcából állott; itt foglalt helyet valamennyi üzletsátor, azaz a boltok, fogadók, poharazók, az „elővárosokat” pedig a közelben rendezetlen csoportokban tömörülő sátrak és kunyhók alkották. Mégis szervezett településnek számított itt a vadonban, lakói békebírókat és seriffet választottak maguknak, ezek sátra előtt

hivatali jelvényként az Egyesült Államok csillagos^sávós zászlóját lengette a szél. De különben természetesen mindenki azzal foglalkozott, amivel akart. Adók és vámok nem voltak, és a békebírónak – vagy álcáidénak, ahogy Kaliforniában nevezték – magának kellett gondoskodnia róla, hogy különféle mellékjövedelmekből, bevételekből megkaphassa remélt fizetését.

T8

A zord sziklák mellett a völgy felé kanyargó úton egy karaván közeledett; az utasok kényelmesen ballagtak a poggyászt szállító társzekér mellett a nem nagyon megerőltető emelkedőn. Tarka összetételű veit a társaság, de aligha önkéntes választásnak köszönhetően. Stocktonban ugyanis igen jövedelmező foglalkozásnak számított a bányavidékre igyekvők holmijának a fuvarozása, nem kevesen űzték e mesterséget, egy karaván tagjai tehát egy teherszállító kocsik körül találtak egymásra; ahogy holmijuk is egymás mellé került a szekéren.

Csaknem mindannyian ingujjban vonultak, kabátjukat, zakójukat a szekérré dobták, és csevegve, nevetgélve haladtak fölfelé. Olykor meg is álltak, hogy szemügyre vegyék az út közelében dolgozó csoportokat, jövő életük képét látva a jelenetben. Ez az életkép különösnek és biztatónak tetszett: ahol az út egy sziklaormot került meg, mintegy húszlábnyi mélységben hegyi patak rohant lefelé, itt dolgozott együtt három néger és egy mulatt férfi; már mély lyukat ástak ki, és most a patakhoz hordták a kitermelt, remélhetőleg aranyat tartalmazó földet. Mintegy száz lépéssel odébb három fehér ember, láthatólag írek ásták be magukat a kemény talajba; még tovább mexikóiakat lehetett látni, lapos falapátjaikkal és rövid feszítővasaikkal, majd följebb egy nagyobb amerikai társaság az egész patakot egy gáttal másik mederbe terelte át, hogy a patak eredeti medréhez hozzáférjen.

Még a „mennyei birodalom” is elküldte fiait Kalifornia földjére: amikor följebb jutott a karaván, ahol a völgy ösz-szeszűkült, apróbb kínai csoportra lettek figyelmesek. Bő, kék vászonkabátban és rövid, fehér nadrágban dolgoztak. Egyikük feltűnést keltett közülük, de nem a ruházatával, hanem egész megjelenésével: úgy látszott, ő a csapat vezetője. Magas és erős volt, legalábbis e sovány és alacsony emberfajtaéhoz képest, szép hosszú, fekete copfot viselt,

80

amelynek végét, hogy ne akadályozza őt a munkájában, összetekerve kabátja bal zsebébe dugta.

– A mindenségit, micsoda remek varkocsa van ennek a legénynek! – álmélkodott Hufner a most érkező karaván tagjai közt, miután jó ideig elnézte a kínaiak szorgalmas csoportját.

– Nincs ebben semmi különös – legyintett a jogtanácsos, aki pipájával a szájában ugyancsak a kínaiakat bámulta; nyilván elhatározta, hogy semmin sem fog csodálkozni Kaliforniában. – Én is megnöveszthetném így a hajamat.

– Engedje meg, azért ez mégsem mindennapi dolog – védelmezte álláspontját Hufner.

– Ne csodálkozzék, hogy a jogtanácsos úr nem értékeli az itteni copfokat – szólott hozzá Binderhof is a témához –, odahaza a bíróságon különbeket látott, talán még hozott is magával egy-két pompás példányt.

– Kiállhatatlan ez a Binderhof – dörmögött a jogtanácsos; megszívta a pipáját, és válasz nélkül hagyva a megjegyzést, a társzekér után sietett.

A karaván elérte a völgy felső bejáratát, és most, közvetlenül előttük, alig százlépésnyi távolságra, különös világ tárult az érkezők elé. A jogtanácsos fejcsóválva nézett körül. És valóban, e pillanatban minden oka megvolt erre, mivel még a hasonló vad sürgés-forgásokhoz hozzászókkott amerikaiak is megrökönyödve tekingettek jobbra-balra, és nem tudták megmagyarázni, mit jelent a feléjük áradó képtelen lárma.

Az egész fiat forrongani látszott, mindenfelől kiáltozó, örvendező és nevetgélő aranyásók bukkantak elő, mintha valami furcsa nyugtalanság szállta volna meg az egész

városkát; úgy viselkedtek az emberek, mintha valamilyen farsangi mulatságon volnának. Egyikük kínai gongot ütögetett, amelynek fülszagatóan éles hangját a környező hegyek verték vissza; másvalaki gyerektrombitát fújt dagadt, vörös képpel, a harmadik dobot vert, a negyedik cin-

81

tányérokot ütött össze, sőt egyvalaki öreg, repedt harangot kongatott teljes erőből. Úgy látszott, minél nagyobb lármát akarnak csapni, és mivel az aranyásók mindenfelől ide siettek, az egész úgy hatott, mintha valamilyen okból ria-dóztatnák az embereket.

– Mi baj van itt, az ég szerelmére? – kérdezte egy amerikai egy mellette elviharzó honfitársától. – Tűz ütött ki valahol?

– Tűz? Igen, de csak a konyhában – nevetett a megkérdezett. – Így adnak jelzéseket a fiatlon dolgozóknak, akik közben megéheztek; maguk is jókor jöttek.

Valóban így volt. A városka fogadóinak gazdái ugyanis két dollárért ebédet szolgáltak fel vendégeiknek, és a különféle riadójelzések arra szolgáltak, hogy tudósítsák őket az ebéd elkészültéről. Minden fogadó másféle hangjelzést használt, amelyeket kuncsaftjaik még a legnagyobb hangzavarban is meg tudtak különböztetni egymástól.

Azok, akik most érkeztek, természetesen még nem részesülhettek ebben a vendéglátásban; előbb le kellett rakniuk mindent a kocsirol, és szemmel tartani a holmijukat, amíg biztonságba nem helyezhetik.

A jogtanácsos azonban másképp ítélte meg a helyzetet. ő úgy vélte, útitársainak erkölcsi kötelessége, hogy az ő poggyászára is ügyeljenek. Mit sem törődve tehát pogy-gyással és a jelzések jelentésével, belépett a legközelebbi vendéglátóhelyre, letette a sarokban kalapját és pipáját, és helyet foglalt az egyik teríték mellett.

A fogadó belseje különben igen egyszerű volt; cédrusdeszkákból ácsolt, hosszú, gyalulatlan asztal állt a sátor közepén, kétfelől ugyanilyen anyagból készült padokkal; az asztal csak helyenként volt letakarva keskeny, korántsem frissen mosott terítővel, rajta kések, villák, tányérok meg egy jókora sótartó.

Egyre-másra jöttek a vendégek, vagy már el is foglalták helyüket. A jogtanácsos persze egy rendes, szabályos

82

„table cThôte”-ban, közös, társasági étkezésben reménykedett ilyen előkészületek után, ebben azonban fájdalmasan tévednie kellett. Az egész ebéd jókora szelet rágós marhahúsból meg egy tálka főtt burgonyából állt, némi búzakenyérrel. Fizethetett érte két dollárt, amikor pedig a csaláson felháborodva távozni akart a fogadóból, fölfedezte, hogy közben valaki elvitte jó karban levő, széles karimájú filckalapját, és egy hitvány öreg szalmakalapot hagyott hátra helyette. Hiábavalónak bizonyult minden nyomozás; angolul nehezen tudta magát megértetni, akiknek pedig elpanaszolta súlyos veszteségét, még ki is nevették. Nem maradt más hátra, mint hogy visszatérjen útitársaihoz, a kalapját pedig sorsára hagyja.

– Micsoda hiúság! – fogadta őt kaján mosollyal az utálatos Binaerhof. – A jogtanácsos úr máris vásárolt magának egy új kalapot a városban!

– Az ördög vigye ezt az ócskaságot! – tört ki az öregúr, és lekapva a fejéről, összetépte és a földhöz vágta a csúf fejfedőt, amely teljesen elrontotta hangulatát.

A kis német csoportban Lamberg volt az egyetlen gyakorlati érzékű ember, ám a munkától ő is éppúgy irtózott, mint a jogtanácsos, azzal a különbséggel, hogy legalább meg tudta mondani, miként kell valamit megcsinálni.

Most mindenekeelőtt a magukkal hozott sátrat kellett megfelelő helyen felverniök. Lamberg talált is ilyet, kijelölte a sátorrudak helyét, Binderhofra bízta, hogy tartsa a rudakat, és Hufner részesült abban a kitüntetésben, hogy az első csákányütéseket megtegye Kalifornia földjében.

Végre állt a sátor; közös erővel behordták a magukkal hozott dolgokat, majd Hufnernek

kellett vállalnia az örökösödést, míg a többiek körülnéztek a bányatelepen, Igaz. Hufner maga is szívesen tett volna egy sétát tájékozódás céljából, ám a jogtanácsos, mihelyt úgy-ahogy elrendezkedtek, máris elpárolgott füstölgő pipájával, aztán Binderhol is elsomfordált zsebre dugott kézzel, Lamberg viszont,

83

úgymond, kötelességének érezte, hogy jövendő munkájuk érdekében szemügyre vegye a környéket és a lehetőségeket. Így aztán természetesen csak Hufner lehetett az, aki örökösödhetett szállásuk felett.

X. FEJEZET

Délután öt óra lehetett, mire Lamberg és társai elkészültek a sátorveréssel és a legsürgősebb tennivalókkal. Közben ebédjük végeztével az aranyásók is visszatértek munkájukhoz, egyesek a fiatra, mások a kisebb patakokhoz, és Paradise fehér sátrai közt most meglehetősen békés nyugalom honolt a forró napsütésben.

A telep főutcája teljesen kihalt volt. Aztán egy indián jött elő az erdőből, szakadozott ingben, nagy köteg fával a hátán, valamelyik üzletsátorba vagy fogadóba vitte a tüzelőt. A kereskedők egy-egy darab kenyérrel, de főleg egykét korty itallal fizettek érte, ez bírta rá a hegyek szabad fiát, hogy talán először életében munkával gyötörje testét.

Most lovak patáinak dobogása hallatszott a keményre taposott, lejtős útról, a szokatlan zajra néhány lusta boltos is kidugta a fejét a sátrából, hogy megnézzék, kik a látogatók. Nem bánták meg kíváncsiságukat, a látvány megérte a fáradságot, öt nem testes, de izmos barna póni jött vágatva lefelé az úton, a hátukon indiánok ültek nyereg nélkül. Elöl egy fiatal férfi – talán huszonöt éves lehetett –, de meglepő módon európai öltözetben, világos nadrágban, rövid, sokgombos kabátban, a fején szalmakalappal, mely alól kilógott hosszú, hollófekete haja. A két lába természetesen meztelen volt, a bal vállán hosszú, egycsővű sörétes puska lógott. A derekát átfogó, vörös selyemből készült kínai övben hosszú spanyol kés.

A kaliforniai hegyi indiánok általában nem ülnek lóra, és nem is tartanak lovakat; ez az ifjú mégis úgy ült a pa-

84

ripáján, mintha egybeöntötték volna vele, és láthatólag inkább a lábával kormányozta hátságát, mint a könnyű kantárral. Egyébként semmi sem volt benne abból a félnék, zárkózott viselkedésből, ami különben jellemzi ezt az emberfajtát, legalábbis a hatalmaskodó fehérekhez való viszonyában. Könnyedén és dacosan ülte meg száguldó lovát, még bólintott is ide-oda egy-egy sátor, egy-egy ismerős felé, de szigorú, szép vonásainak komolyságát nem enyhítette barátságos mosollyal. Az itteni kereskedők jól ismerték Keszoszt, a fiatal és erőskezű indián főnököt, akinek nagy tekintélye volt a szomszédos hegyi törzsek körében is. Ha valami ellenségeskedést kellett elsimítani, vagy ellopott jószágot visszaszerezni, csakis őhöz fordultak, és biztosak lehettek benne, hogy orvosolja panaszait. De most inkább az a két női lovas érdekelte őket, aki a törzsfőnököt követte; mert valóban, aligha lehetett gyakran részük ilyen megragadó, bájos látványban, ahogy a vadon e két merész lánya száguldott a lihegő pónikon.

ők is levetették már a hegyek közt szokásos viseletet, a szarvasbőrből készült kötényt, szalmával körülfonva és gyümölcsmagokkal díszítve, helyette a fehér nők tarka vásznait használták; ők is ilyen bokáig érő vászonruhát viseltek. Szép, fiatal lányok voltak; nagy, fekete szemük csil-logott-vülogott a szilaj vágatástól, piros gyöngysorral átkötött, lobogó fekete hajukat vidáman borzolta a szél. Egyikük telt, gömbölyded alakját bő, égőpiros ruha takarta, amely szorosán záródott a nyaka körül, derekán pedig hasonló színű kínai szalag fogta össze. A másik kénsárga ruhát viselt, ugyancsak vörös szalaggal. A nyaka, karja és a lába szabadon maradt, és a feje is födetlen. Mivel férfi módra ültek nyereg nélküli lovaikon, a gyors vágta közben a könnyű ruhák szélesen repkedtek körülöttük.

Hármuk mögött, középszerű pónikon – és ez nyilván kisebb rangjukat is jelezte – két

indián fiú ügetett, lovászfiúk lehettek, tizennégy-tizenhat évesek.

85

Nyújtott galoppban vágattak lefelé az utcán, és hamarosan utolérték a fát cipelő indiánt, akinek ingadozó járása a könnyű teher alatt elárulta, miféle fizetséget kapott előbbi munkájáért. Az ifjú törzsfőnök szempillantás alatt félrerántotta a lovát, és ez most, engedve a kantár megrán-tásának és a lábszorításnak, a két hátsó lábán dobálta magát ide-oda; a két lány jobbról és balról kikerülte a törzsfőnököt, ő pedig megfékezte a ziháló, verejtékező lovat, és komoran nézett a megrémült indián szeme közé.

– Keszosz! Kapitány! – makogta a harcos ide-oda kapkodva tekintetét, mint aki azt méregeti, hogyan menekülhetne el a rettegett hatalmasság színe elől.

– Nem szegy elled magad, Tibuka? – dörmögte a törzsfőnök fojtott hangon. – A sápadtarcúak kotyvalékát iszod, és te, a kajota törzs harcosa, fát hordasz a konyhájukra! Ne adjak neked egy szoknyát is?

Az indián mentegetőző szavakat hebegett, a törzsfőnök azonban nem felelt rá, csak keményen a kajota harcosra szegezte pillantását. Tibuka a vádló tekintet súlya alatt egyre mélyebbre horgasztotta a fejét, majd hirtelen ledobta a válláról a faköteget az utca porába, és elfutott fölfelé a hegyek közé.

Keserű kis mosoly jelent meg a törzsfőnök szája körül, de nem nézett a menekülő után. Megrántotta lova kantárját, átugratott az úton heverő facsomón, és továbbvágatott kis csapatával.

A békebíró sátra előtt torpant meg, leugrott, a kantárt átadta az egyik fiúnak, majd néhány szót kiáltott oda a lányoknak. Ezek bólintással tudomásul vették a parancsot, és lépésben továbblovagoltak, ki a városkából egy kis magaslatig, amelyen csak egy-két sátor szürkéllett. Itt álltak meg további parancsokra várva.

– Buenos dias! – köszöntötte a törzsfőnök a békebíró, amikor belépett hozzá. A békebíró, aki megnyújtott délutáni pihenésének tett eleget kötelességszerűen az ágyán,

86

most kissé meglepetten felugrott. Majd megismerve a látogatót, nyújtózott egyet, és elnézően viszonzta az üdvözlést:

– Buenos dias, Keszosz! – amivel aztán végére is ért spanyol szókinszének, és angolul tette hozzá:

– Mit akarsz?

– Veled beszélni, bíró – felelt az indián tört, de érthető angol szavakkal –, de nem a te nyelveden, mert az nehéz nekem. Küldj tolmácsért, mert sok mondanivalóm van.

– Sok mondanivalód van? – dörmögött kelletlenül a békebíró, ez az alacsony, kövérkés amerikai, akit honfitársai, isten tudja, miért, „örnagynak” szólítottak. – Nem örülök neki, van elég dolgom a tiéden kívül is. Mi a baj?

– Hol a seriff? – kérdezte Keszosz, nem törődve a bíró lamentálásával.

– Mi közöm a seriffhez? Alszik, vagy aranyat keres, vagy elment sétálni. Azt csinál, ami neki tetszik.

– Hozd ide! – mondta az indián, tőle telhető udvariassággal.

– Micsoda? – képedt el ezen az arcátlanságon az „örnagy”. – Hozd ide magad, ha akarsz valamit tőle.

– Rendben van – mondta Keszosz, és hátat fordított a bírónak, hogy megkeresse a seriffet.

Ryoth őrnagy kellemetlen érzésekkel maradt magára; utálta azokat az ügyeket, amelyekkel a seriff fordult hozzá. És tudta, az indián fő-fő törzsfőnököt mennyire tisztelik a különféle törzsek, tehát nem lehet teljesen figyelmen kívül hagyni panaszát; és érezte, valami szokatlan dolognak kellett történnie, ha Keszosz tolmácsot követel mondanivalójának előadásához. De hát kapott ő valaha is valamit az indiánoktól panaszai elintézéséért? Soha,

semmit. Más dolog, ha valamelyik honfitársa vagy egy külföldi kéri az amerikai törvények védelmét; akkor elvárhat tőlük két-három unciát vagy akár többet is; a tollat sem mártja be addig, amíg ez nincs a zsebében. Az indiánoknak azonban

87

igen kellemetlen ügyeik vannak, és ezek nem hoznak semmit a konyhára; mégis el kell intézni őket, bár attól nem kell tartania, hogy a kerületi békebíró felelősségre vonja őt, ha nem tesz semmit.

Keszoszt úgy ismerték Paradise lakói, mint a körülményeihez képest igen művelt, már civilizált indiánt. A szomszédos indián törzsek pedig valóságban bálványozó tisztelettel vették körül, és ellentmondás nélkül teljesítették rendelkezéseit. A „főhadiszállása” valójában a kalaveresz indiánoknál volt, de ő törzsről törzsre járt, hogy elsimítsa vitáikat, meghallgassa panaszait, amelyekből sajnos ekkortájt volt éppen elég.

Időközben a békebíró sátra előtt többen összegyűltek, főleg amerikaiak. A seriff, miután Keszoszt előkerítette őt, többeknek elmondta, hogy a törzsfőnök panaszt akar tenni. Néhányan a kereskedők közül is idejöttek, hogy megtudják, miről van szó, sőt a fiatról is visszatértek, értesülve a dologról. Előkerült egy tolmács, egy német férfi, aki sokáig élt Chilében, és spanyolul meg angolul egyformán jól beszélt. Ismerte Keszoszt is, aki most barátságosan üdvözölte őt, majd ezt mondta neki:

– Jó, hogy itt vagy, campanero. Segíthetsz igazságot szerezni az amerikaiaknál.

– Aranyad van? – kérdezte a német rámosolyogva.

– Aranyam? Aranyért kell megvennem az igazságot? Tán Keszosz is aranyért árulja azoknak, akik kérik?

A tolmács vállat vonva magyarázta:

– Meg lehet győzni az őrnagyot, de amíg pénzt nem lát, a száját sem nyitja ki; és utána is jól teszi az ember, ha fizet megint, ha nyugodtan akar aludni.

– És a seriff?

– Az becsületes ember, meg kell hagyni, az őrnagy is tart tőle; ha néha nem szegeznék torkának a kést, itt elszabadulna a pokol.

88

A seriff, egyben a telep mészárosa, név szerint Halé, belépett a békebíró sátrába, akinek egyre rosszabb lett a hangulata.

– Ez a csavargó rézbőrű van itt megint – dörmögte zsörtölődve. – Bizonyára fehér embert vádol ismét; egyebet sem tesznek, ide járnak panaszra. Irgalomból élni hagyjuk őket, ők meg hálából a jószágainkat lopkodják.

Megjelent a törzsfőnök is a tolmáccsal, nyomukban pedig hatan-nyolcan a közeli sátrakból. A bíró bosszúsan helyet foglalt az asztalánál, melléje állt a seriff; a tolmácsot szokás szerint föleskették, majd az őrnagy így szólt:

– Mi történt hát? Csináltatok valami ostobaságot, aztán most egy fehér embert akartok bemártani. Egyáltalán mit kerestek itt a környéken? Miért nem vagytok fenn a hegyekben? Ott senki sem zavarna benneteket, erdő is van elég. Itt meg csak útban vagytok.

Az indián villámló pillantása jelezte, hogy megértette az angol beszédet, és leintette a tolmácsot, amikor az fordítani akart.

– Meg tudnék neked erre felelni, bíró – mondta aztán tört angolsággal -; ha Volna benned tisztesség, nem kérdeznéd tőlem, azok törzsfőnökétől, akik igazi gazdái e földnek, hogy mit keresünk itt. Én kérdezhetném: ki hívott ide titeket? De elég ebből, nem erről akarok beszélni. Hallgasd meg, miért jöttem.

– Az ördögbe is, seriff, kidobatom ezt a fickót, ha ilyeneket vág a képembe! – dühösködött az őrnagy.

A seriff csak a fejét csóválta válasz helyett, és intett Ke-szosz felé, hogy beszéljen..

– Tegnap este – fogott hozzá az indián főnök, folyékony spanyol nyelven – egy fehér

ember jött a táborunkba, mialatt a férfiak vadászni jártak; egy öreg testvérünk rászólt, hogy távozzék, mégis zaklatni meg bántani kezdte a tábor asszonyait. Még az én kunyhómhoz is odamerészkedett, rá-

89

támadt asszonyaimra; kényszeríteni kellett, hogy békében hagyja őket.

Amikor Fischer, a tolmács lefordította Keszosz szavait, az őrnagy bosszúsán rázta meg a fejét.

– Ostobaság! Még csak az hiányzik, hogy ilyen semmiségekkel töltsük az időf Mi közöm hozzá? Az indián asz-szonyokra is én vigyázzak?

– Várjunk csak¹ – vágott közbe a törzsfőnök. – Az asz-szonyaink vigyáznak magukra, és a férfiak is ott vannak a közelükben. Sajnos – tette hozzá ismét spanyolul –, tegnap én túl későn jöttem meg; a fehér e-nber rgedig, amikor az asszonyok elkergették, leütött egy öreg embert, aki a nők védelmére kelt, egy másikat a késével sebesített meg; akkor menekült el, amikor az asszonyok kiáltozására egy fiatalember futott oda. A lova ott volt kikötve a közelben, az utána küldött nyílvevessző már nem érte el.

– Ogy – mondta a bíró, amikor lefordították neki a történetet –, nyíllal lőnek egy fehér emberre, és azt követelik, hogy büntessük meg a menekülőt.

– Barátom – vette át a szót a seriff, ügyet sem vet^e előljárójára –, mindez világos; jogotok van elkergetni, aki megtámad titeket.

– De nem nyíllal rálőni! – vágott közbe hevesen az őrnagy.

– Miért ne? – felelt nyugodtan a seriff. – Ha egy fickó kést ránt és megsebesít valakit, számolhat vele, hogy fegyvert fognak rá; ezeknek a törzseknek pedig nincs más fegyverük, mint a gyöngye íj és nyíl. De ez mellékes. Tudjátok, ki a támadó?

– Mi közünk hozzá? – A bíró most már a seriff re kezdett bosszankodni, – Tudni sem akarom, ki csinált ilyen bolondságot! Rézbőrű nőkkel kikezdeni! Az indiánok meg rálőttek, a dolog tehát el van intézve.

– Nincs elintézve! – kiáltott fel indulatosan az indián. –A tettes a vérét ontotta egy testvérünknek, egy öreg ember

90

vérét, aki most súlyos sebbel betegen fekszik. Azért jöttem hozzád, hogy követeljem: büntesd meg a vétkest! Ha az én embereim tettek volna ilyen ügyet egy fehér emberrel szemben, te is ezt követelnéd tőlem.

– És te megbüntetted azokat a gazfickókat, akik két hete ellopták az öszvéreimet? Visszaküldted nekem az állatot?

– Azt nem az én embereim lopták el – válaszolt nyugodtan Keszosz. – Ki tudja, hol kóborog, vagy ki vitte el barátaid közül? Nem azért vagyok, hogy az öszvéreidet őrizzem.

– Én sem azért vagyok, hogy az asszonyaidra vigyázzak! – vágott vissza mérgesen az őrnagy, de közben örült is, hogy okot talált a haragra.

A seriffen látszott, hogy nincs ínyére az ügy ilyen felületes elintézése; ő személy szerint is többat akart tudni a dologról, bár sejtette, hogy az őrnagy nehezen indítana eljárást egy fehér ember ellen, akire ráadásul csak indián tanúk vallanának.

Keszoszhoz fordult.

– Milyen nemzetbeli volt a támadó? Amerikai vagy külföldi?

– Amerikai.

– Biztos vagy ebben? Nem voltál jelen.

– Mi mindnyájan megismerünk titeket, amerikaiakat, jobban, mint másokat – felelte Keszosz komoran. – Angolul beszélt, hosszú, sovány férfi volt, beesett arcú, kicsi, szürke szemű; nyakig begombolt kabátot viselt, kék zara-pét, de másfélét, mint a mexikóiak vagy a kaliforniaiak.

– Merre menekült el?

– Ebbe a táborba! Idáig követtem a nyomát lépésről lépésre. A lova nehéz, erős állat, a bal hátsó lábának patkójából elvesztett két szeget, sántíthat is erre a lábára, a lyukas patkó miatt.

– Semmi közünk mindehhez! – szólt közbe mérgesen a bíró. – Büntény nem történt, így hát...

01

– Csakhogy, őrnagy – állította meg őt a seriff komolyan –, ha valaki behatolt a bennszülöttek sátraiba, megtá;nad-ta az asszonyokat, sőt késsel megsebesített egy férfi!, ez már büntény! Ilyen panaszra magának mint békebírónak össze kell hívnia az esküdtbírósgát.

– Bolond leszek! – jelentette ki határozottan Ryoth őrnagy.

– Akkor az indián a körzeti bíróságához fordulhat, és magát kötelezni fogják, hogy meghallgassa őt.

– Magát meg arra kötelezik, teremtsé elő azt az embert, aki megsebesítette az öreget, hogy hallgassuk meg, mit mond ő minderről. Ha a rézbőrűek üveghegyű ny^at eresztenek egy fehér emberbe, akkor az védekezhet a késével?

– Igaza van az őrnagynak, seriff – szólt bele a hallgatóság közül valaki –, szeretném látni azt a békebíró vagy seriffet, aki megtiltja nekem, hogy megvédjem a saját bőrömet, ha megtámadnak¹

– Ostobaság, nem erről van szó – legyintett a közbeszólóra Halé bosszúsan. – Egy biztos: ha Keszosz, akit mindnyájan rendes, becsületes embernek ismerünk, meg tudja nevezni azt a személyt, aki a táborukba betört, akkor törvényeink szerint igazságot kell szolgáltatnunk neki. Egy bennszülöttet sem lehet büntetlenül megkéselni.

Halé pihenésül éppen rágyújtott egy cigarettára, amikor odakintről vad ujjongó kiáltozás hallatszott fel.

– Mi volt ez? – kapta fel a fejét a békebíró.

– Megmondhatom nektek – mondta Keszosz felvillanó szemmel. – Melangaju megtalálta azt a fehér embert, aki betolakodott hozzánk!

Félrerántotta az ajtófüggönyt, és már kinn is volt a sátorból; a seriff néhány férfival együtt sietve követte őt.

92

A hosszú tárgyalás alatt odakinn a dombon a két indián lány mozdulatlanul álldogált a lovak mellett, és vizsgálódva nézegette az arra járók arcát, alakját. A két indián fiú pedig vidáman beszélgetett egymással; a furcsa külsejű férfiakon megakadt néha a szemük, és jó nevettek rajtuk. Ha közelükbe ért, akin éppen mulattak, hirtelen elkomolyodtak, és némán néztek maguk elé, amíg az továbbhaladt, utána megint szabad folyást engedtek jókedvüknek. Ám mindez nem gátolta őket abban, hogy sasszemmel kémlelődjének jobbra-balra, és mindent figyelemmel kísérjenek, ami csak feltűnik látóköriükben.

Különösen a fiatról hazatérőket figyelték élesen, míg aztán egy magányos férfin állt meg a szemük, aki lentről fölfelé haladt az úton. Arcról nem ismerhették föl, mivel a fejét másfelé fordította. Suttogva néhány szót váltottak egymással, majd egyikük kézbe vette a lovak kantárját, a másik pedig, mint a fergyd, lecsúsza, a dombról, követte az idegent. De még mielőtt utolérte volna, már bizonyosságra jutott. A magas férfi ugyanis vagy a könnyű léptek neszt hallotta meg a háta mögöl, vagy csak véletlenül; egyszer csak hátrafordult. Ám az ifjú rézbőrű láttán csak komoran összevonta a szemöldökét, majd folytatta útját. A legényke viszont fölnyújtott karjával jelzett hátra a doihbon várakozó lányoknak, elsősorban a piros ruhás Melan, gajunak.

Melangaju, a „darázs”, ahogy a törzsfőnök nevezte őt, összefogta hosszú ruháját, és egyetlen ugrással í lovánál termett. Jobb kezével elkapta a kantárt, baljával a ló sörényébe markolt bele, föllendült a hátára, és a következő pillanatban már repült is szédítő sebességgel lefelé a dombról. Nemsokára már a városka széles útján dobrakalt, ahol az emberek – ki

nevetve, ki káromkodva – alig tudtak idejében kitérni előle, majd ott is termett az idegen közelében, akit egyetlen pillanatra sem vesztett szem elől.

Ez pedig, meghallván a háta mögül a lódobogást, gyorsan megfordult, hogy elugorjon az útból. De Melangaju eb-

93

ben a pillanatban már félre is rántotta póniját, majd sarkát az oldalába nyomva, átugratott az úton, közvetlenül a megrémült ember előtt. Aztán fülhasogató rikoltást hallatott. A törzsfőnök pillanatok múlva odaérkezett.

– Megtaláltad? – kiáltott neki Keszosz már messziről.

– Ez az! – mutatott az idegenre ujjongva a lány. – Ott vannak a körmeim nyomai a homlokán és az arcán.

Keszosz megvető dühvel pillantott a férfira, majd Haléhoz fordult, aki közben utolérte őt.

– Nézd, seriff, a te honfitársad ez vagy nem? Látod, a homlokára van írva!

– Szép kis honfiúi bizonyítvány – állapította meg a seriff.

Ám a foglyul esett idegen magához tért első ijedségéből, és felháborodott, durva kiáltozásba kezdett, majd hirtelen revolvert rántott, és dühösen ráfogta a senffre meg az indián főnökre.

A seriffet azonban nem lehetett egykönnyen megfélemlíteni egy fegyverrel.

– Teg’e el a pisztolyát – mondta neki nyugodtan. – Nem kell támadástól félnie, én vagyok a seriffje ennek a bányatelepnek.

– És mi dolgom nekem a seriffel? – kérdezte az idegen, de azért engedett a felszólításnak, és visszadugta a revolvert a kabátja oldalzsebébe.

– Rögtön megtudja. Mi a neve?

– Hosszú Smith.

– Itt tartózkodik Paradise-ban?

– Amint látja, igen.

– Hol szállt meg?

– Dolkin sátrában.

– Ez az indián panaszt tett maga ellen, hogy behatolt a táborukba, és a törzsből egy idős férfit késsel megsebesített.

– Képzeld a fickó – dünnyögte komoran a Hosszú. -

94

Életemben be nem tettem a lábamat ezeknek a sötét bőrű tolvajoknak a táborába.

– Hazudsz, fehér ember! – kiáltott rá a törzsfőnök, mire Smith keze megint a fegyvere után mozdult; a seriff azonban gyorsan közéjük lépett.

– Ezt a dolgot nem lehet az utcán elintézni. Holnap meg kell jelennie Ryoth őrnagy sátrában.

– Egy indián vádja miatt? – nevetett gúnyosan Smith. -Mióta vannak ilyen törvények az Egyesült Államokban?

– Nem tagadhatja meg, hogy az esküdtbíróság elé álljon.

– Természetesen nem, ha fehér emberekből áll. Csak azért mondom, nehogy más járjon a fejükben.

– Értem, nekem viszont gondom lesz rá, hogy holnap a megadott időben ott legyen, ahol kell – válaszolta a seriff, elengedve a füle mellett Smith megjegyzését.

– Nem vonom ki magam a maguk nemes igazságszolgáltatása alól – gúnyolódott tovább Smith, aztán félretolva a köréje gyült kíváncsiskodókat, továbbment az úton fölfelé.

– Elengedik a gyilkost? – kérdezte csodálkozva az indián lány a törzsfőnököt.

– Keszosz, holnap reggel gyere a városba! – mondta most a seriff. – Ha lehet, hozd magaddal a sebesültet!

– Gondolod, hogy engem is meghallgat majd a bíróságotok? – kérdezte komoran az indián.

– Nem tagadhatod meg, hogy eljőjj. Biztos sikert nem ígérhetek, bár az igazság a te oldaladon áll. Ha legalább egyetlen fehér tanúd volna! Ha ott leszel, kevésbé tudnak bármivel is vádolni.

– Eljövök! – ígérte az indián főnök, és visszaindult a mellette lovagló lánnyal a kis domb felé. Néhány perccel később a kis csapat a városkát megkerülve vágatott a hegyek felé.

95

XI. FEJEZET

Az újonnan érkezett németek nem sokat törődtek a történetekkel; egyelőre beérték azzal, hogy ide-oda járkáltak a telepen. Spanyolul egyáltalán nem értettek, angolul csak keveset, arról tehát, hogy az emberek mit tárgyalnak aggódva vagy méltatlankodva, alig volt sejtésük. A két bátor indián lány azonban elnyerte tetszésüket: milyen biztosan ülik meg a lovat, milyen könnyedén és vadul ugratják át a kidőlt fatörzseket meg a tátongó gödröket!

Ám még ez is csak rövid időre kötötte le figyelmüket; a legfontosabbnak azt érezték, hogy honfitársakra találjanak a bányatelepen, olyanokra, akik ismerősek az itteni viszonyokkal, akiktől közelebbit tudhatnak meg az itteni lelőhelyekről, a munkamódszerekről, különösen pedig a munka várható hasznáról.

Aztán lement a nap, jöttek hazafelé az aranyásók; egyesek a sátrak előtt gyűltek össze, tüzet raktak, elkészítették rajta estebédjüket, mások nyomban a különböző fogadóba és poharazókba mentek, ott töltötték a vacsoraidőt.

Három barátunk, Lamberg, Binderhof és a jogtanácsos is gondolhatott volna már a hazamenetelre, hogy szegény Hufnert fölváltsák az örökösben, de ez egyiküknek sem jutott eszébe. Hufner, gondolhatták, bizonyára egész jól érzi magát odafenn, sétára meg holnap is lesz alkalma.

Lamberg és Binderhof együtt járkáltak, megálltak az egyik nemrég nyílt kis játékbarlang előtt, amikor egy ott ácsorgó férfi megszólította őket.

– How d*you do! – köszönt rájuk barátkozásra készen; öltözéke nem sokat árult el róla: piros gyapjúingben volt, a füle tövéig lehúzott sapkában, két kezét kizsírosodott szélű nadrágzsebébe süllyesztette.

– Halló! – fogadta barátságosan a közeledést Lamberg. – Kihez van szerencsénk? Honfitárs? Honnan jött, kamerád?

96

– Lipcséből – mondta a földi, kövérkés, vörös ábrázatát valami mosolyféiére ráncolva; az elnyújtott, énekelve kiejtett szó valóban a szász Érc-hegység vidékét idézte.

Binderhof tartózkodóan mérte végig a férfit, aki szemmel láthatólag fölösleges fényűzésnek tartotta a mindennapi mosdást; nem volt nagy kedve szóba állni vele. A gyakorlatiasabb Lamberg azonban hasznosnak vélte az ismerkedést. Mindenkitől meg lehet tudni valami fontosat; amit az egyik ember nem tud vagy nem akar közölni, az a másiknak véletlenül is kicsúszhat a száján. Elsősorban arról, hol bukkanhatnak valami igazán kitűnő lelőhelyre.

– Lipcséből? És régóta van már itt a bányatelepen?

– Yes – mondta a szász, ahogy csak lehet, elnyújtva a szót.

– Talált is már valamit?

A földi egész a füléig föl vonta a vállát.

– Csak meddőt! – hangzott a tömör válasz.

– Meddőt? – szólalt meg most Binderhof is, akinek reményeit sehogy sem igazolta ez a beismerés. – Akkor miért nevezik ezt a bányavidéket aranymezőknek, ezt a telepet pedig Paradise-nak?

– Hát a store-keepers, a kereskedők persze meg tudnak gazdagodni itt – magyarázta a

lipcsei –, de az aranyásók, akik a hegyek közt dolgoznak, és a cradle-jeiken, az aranymosóállványokon tornáztatják tagjaikat, csak lógathatják az orrukat.

– Uramisten, micsoda német beszéd ez! – szörnyülködött suttogva Binderhof. – Maga érti, mit mond?

– Részben – nevetett Lamberg. – Szabad tudnom a becses nevét?

– Érbe, Louis Érbe!

– Nos, Érbe úr, talán meg tudja nekünk mondani, vannak-e még itt más németek is, és hol lehetne megtalálni őket?

– Ó, lots ...

97

– Hogy mondta?

– Lois; egész csomó. Németek everywhere... mindenütt vannak itt a bányavidéken.

– Nagyszerű – bólogatott Lamberg. – És hol találkozhatnánk velük? Van itt maguknak valami kaszinóféléjük, klubjuk, ahol esténként összejönnek?

– Stop, doktor! – vágott közbe Érbe. – Értem, mire céloz, de ilyesmi nincsenek itt.

Viszont Franchmannél, az 6 fogadójában, arra feljebb, sötétedés után a legtöbbel lehet catchen.

– Mit mond? – kérdezte Binderhof elképedve.

– Hát catchen, azt hiszem, azt jelenti: találkozni – oktatta Érbe. – Jézusom, németül sem tud?

– Meglehetősen, kedves barátom – szólt Lamberg, akit mulattatott ez az ember. – Megtenné, hogy oda vezet minket, persze ha ideje engedi. Ha várni kell még rájuk, megihatnánk együtt egy pohár papramorgót. Mi csak ma délután érkeztünk ide, és szeretnénk megismerkedni a honfitársainkkal.

– A legcsekélyebb objection – ja, izé... akadály sincs – felelte Érbe, aztán fölöslegesnek tartva minden további magyarázkodást, sarkon fordult, és már ment is fölfelé az úton, vissza sem nézett új ismerőseire.

– Eredeti figura – nevetett Lamberg, és követték kalauzukat.

– Csak ne volna olyan szörnyen piszkos! – fanyalgott Binderhof.

Nem sokat tanakodhattak a dolgon, mivel Érbe csakhamar odaért egy deszkabódéhoz, amely elé egy kék sátrat helyeztek, így bővítették valamivel nagyobbra. A bejáratnál a lipcsei hátrafordult, hogy meggyőződjék róla, követik-e őt honfitársai, aztán eltűnt az ajtónyílásban.

Odakünn még alkonyi szürkület derengett, bent a fogadóban azonban már világítottak; bádog gyertyatartókon sztearingyertyák szórtak maguk körül szűkös fényt.

98

A háttérben hosszú, négy láb magas söntéspult állott egy gyalult deszkából ácsolt asztallal, melyet ugyanazzal a kék anyaggal vontak be, amiből a sátorelőtér készült. A söntés mögötti állványon különféle palackok sorakoztak nagy számban, nem hiányzott közülük az ólomnyakú francia pezsgősüveg sem. Az asztalok és a padok cédrusfából készültek, földbe vert cövekekhez voltak erősítve és mindkét oldalon a vendégek kényelmének megfelelően kiképezve.

Már üldögéltek itt néhányan a németek közül, bár legtöbben még a szállásukon vacsoráztak, és szokás szerint csak később készültek idejönni. Lamberg és Binderhof nagy szemet meresztettek, amikor az egyik asztalnál lakótársukat, a jogtanácsost pillantották meg; előtte egy üveg vörösbor állt, és úgy tetszett, már eljutott az elégedettségnek arra a fokára, amelyet az egész eddigi utazás során hiányolt. Csak akkor komorult el az arca, amikor meglátta Binderhofot; nyomban meg is próbált elrejtőzni egy saját maga gyártotta, láthatatlanná tevő füstfüggöny mögé. Ám sikertelenül.

– No lám, jogtanácsos úr – lépett oda az asztalához Binderhof –, már le is horgonyzott? Azt hittem, Hufnert szeretné föl váltani a sátorórságban.

A jogtanácsos elengedte a füle mellett a megjegyzést, és Lamberg-et szólította meg a füstfelhőből:

– Ez az a híres medoc, két és fél dollár egy üveggel. Foglaljon helyet, Lamberg úr! – Nyilván attól tartott, hogy különben Binderhof ülne melléje. – Van itt néhány honfitársunk is, ami nagyon örvendetes; a mindenségit, egész kellemes itt, Kaliforniában!

Lamberg futó pillantást vetett az üvegre; csak egy po-hárnyi hiányozhatott belőle, amiből az következett, hogy a jogtanácsos már legalább a második palacknál tart. Hanem Lambergnek sem volt kedve ellen való egy kellemesen eltölthető este, az első nap után az aranymezőkön, ez

99

kétszeres okot is adott az ünneplésre. A jogtanácsos beszédesebb volt, mint bármikor; két másik németet is bemutatott Lambergnek, akik asztalához telepedtek.

– Lamberg úr, ismerkedjék meg honfitársainkkal: Fischer úr Hamburgból és Korbel úr Meissenből. Korbel úr kollégám is, bírósági iroda tiszt; amikor Kaliforniába jött, egész fizetését veszni hagyta, két tallért. Könnyelmű ember...

Lamberg kezét rázott mindkettőjükkel; Fischer most vette észre Erbét, és odakiáltott neki:

– Halló, doktor, hol volt az utóbbi napokban?

– Terepkutatáson – közölte Érbe, majd két kezét elő se húzta rejtekhelyükről, csak fesztelenül helyet foglalt a jogtanácsos mellett, szorosán közel húzódva hozzá, s előbb a jobb lábát, majd utána a balt is fölrakta a padra.

– Doktor? – csodálkozott Lamberg, aki vele szemben és Fischer mellett helyezkedett el.
– Az úr doktor?

– Borbély! – felelte Érbe fennhéjázás nélkül, és közben érdeklődő pillantást vetett szomszédjának csaknem teli palackjára. – Itt a bányatelepen így coll engem.

A fogadó gazdája, egy elzászi ember az asztalhoz jött, hogy felvegye a vendégek rendelését, miközben a jogtanácsos bizalmatlanul pillantgatott szomszédja felé.

Korbel, az irodatiszt igyekezett kellemes társalgó hírébe keveredni:

– Milyen szép ország ez, nemde? Igazi itáliai éghajlat. Híres az itteni mezőgazdaság is; ha a jogtanácsos úr bepillantást nyer az itteni életbe, mondhatom, sok öröme lesz benne.

– Itt, Korbel úr, mindenki úgy boldogul, ahogy tud -követte Érbe is asztaltársa példáját, bár neki közvetlenebb céljai voltak: elvett egyet az asztalra állított poharak közül, és a jogtanácsos borosüvege mellé tolta, lehetőleg nem észrevétlenül. – De különben elégedettek lehetünk.

100

A jogtanácsos figyelmét egyre jobban magára vonta beszédes szomszédja, nem annyira az üvegéhez tolt pohár, hanem a beszédébe kevert angol szavak miatt. Egyik aggodalmától most megszabadította őt Fischer: a saját flaska-jából töltött Érbe poharába, mire az előhúzta a zsebéből jobb kezét, szempillantás alatt fenéig ürítette a poharat, aztán a kezét ismét visszadugta az előbbi helyére.

– És hogy megy itt az aranyásás? – tért a tárgyra Lamberg, aki szintén rendelt egy üveg bort magának és Binderhofnak. – Mi a teendő?

– Ahogy sikerül – felelt Korbel. – Ha talál alkalmas lelőhelyet, jól beüthet a dolog, mert valóban sok arany van ezen a környéken. Ám megeshet, hogy hetekig turkál az ember erre-arra, sok-sok földet átmos a patakokban, mégsem akad igazi nagy hal a horogra.

– Apropó, mosás! – szólt közbe a jogtanácsos, akit egyelőre nem nagyon érdekelt az arany. – Nem tudna nekem egy mosónőt ajánlani?

– Mosónőt? – Fischer tréfának vette a kérdést. – Miért ne? Van itt nálunk minden, csak kicsikét másképp, mint otthon. Ha mosatni akar valamit, érdeklődjék az öreg Tom-lins után. Az gondoskodni fog önről.

– Köszönöm – bólintott a jogtanácsos, és ismét teletöltötte a poharát, figyelmen kívül hagyva a szomszédját.

– De hát biztosan vannak azért itt olyanok, akik sok aranyat találtak – folytatta a témát Lamberg, akinek nem nagyon tetszettek az egykedvű válaszok az itteni aranybányászatról.

– Természetesen – felelte Fischer –, a kínaiak például, akik a fiat alatt dolgoznak, valószínűleg kitűnő eredménnyel csinálják, aztán fent, a fiaton túl a mexikóiak is szép sikerrel jártak. A fiaton is akad néhány jó lelőhely; de mindig a véletlen dönt

– Néhány szóval elmagyarázhatom az egész arany-diggingelést... aranyásást – vette át a szót Érbe. – Elő-

101

szőr is keressenek maguknak egy claimet, bányaterületet, és ássanak egy olyan mély hole-t, gödröt, hogy a cZctyig, az agyagig, vagy a ledge-ig, a szikláig eljussanak. Well, ha oda értek, akkor kezdjenek cradlen... állványozni. Ha clayt és gravelt, agyagot, kavicsot találnak együtt, annál jobb; ebben általában akad valami. Ha pusztá ledge van ott, akkor az rendszerint meddő. Hogy hol kezdik, az teljesen mindegy; szerencse dolga az egész. Holnap reggel kapják vállukra a ptcfcjúket, csákányukat, a croiobarjaikat, feszítővasaikat, ásójukat meg egy serpenyőt, és aztán ássanak ott, ahol éppen a notionjuk tartja.

– Mit mond? – kapta fel a fejét most a jogtanácsos is elképedve, és elismerően nézett szomszédjára.

– Ott, ahol úgy vélik, hogy jó lesz – tolmácsolt Fischer, aki remekül szórakozott Érbe előadásán és az új honfitársak megrökönyödött ábrázatán. – Még hozzá kell szokniok a doktor sajátos kiejtéséhez és beszédstílusához. Egyébként majd önök is megismerik, mert unalomig fogják hallani ezeket a kifejezéseket, hogy ledge: szikla, gravel: kavics, clay: agyag meg a többi. Abban is igaza van a doktornak, hogy senki sem fogja megmondani önöknek, hol találnak igazán gazdag lelőhelyre, mert nem tudhatják, és ha tudnák is, nem árulhatnák el. Valamennyit sokfelé találhatnak; csak az a kérdés, megéri-e a beleölt fáradságot... De most már kérem, ne feszegessék tovább ezt az átkozott témát. Arany és arany! Egyébről sem hall az ember ezen a nyomorult diggingseni Higgyék el, már a pusztá szótól is rosszul fog el.

– Itt van Johnny! – kiáltott fel Korbel, mire mindenki a bejárat felé fordult.

Különös személyiséget láttak az ajtóban, olyat, amilyen bizonyára nem születhetett még egy sehhol a világon, vagy ha mégis, akkor aligha maradhatott volna életben ennyi ideig. Johnny kis sovány legényke volt, huszonöt-harmincöt éves lehetett; korát nehéz lett volna pontosan meghatá-

102

rozni, mivel az arca szörnyen ráncos volt, ráadásul az elmúlt napokban aligha pocsékolta rá a vizet. Rövid, sötét pamutzubbonykát viselt, amely éppoly agyonhordott és elnyúzott volt, mint a nadrágja meg a cipője; ez utóbbit harisnya nélkül hordta. A legkülönlegesebb mégis a kalap volt rajta: ez valamikor szabályos, széles karimájú posztókalap lehetett, most viszont a széle három oldalról fel volt hajtva és odavarrva, az egyik szegletében pedig egy régi bronz melltű díszelgett kék üvegyönggyel.

Az egész emberke talán négy- és háromnegyed láb magas lehetett; megpillantva az asztal körül ülő németeket, nyomban feléjük indult, majd tőlük három lépésre megállt, és két karját a mellén összefonva szónokolni kezdett:

– Íme, a balga nép! Itt ülnek naphosszat, nem törődve azzal, mit hoz a Jsövetkező óra, holott fejük fölött már fenyegetően közeledik a vést hozó felhő, hogy szétzúzza a mit sem sejtőket...

– Jól van, Napóleon – szólt neki Fischer jóindulatúan –, hagyd a bolondságaidat, ülj ide közénk. Itt vannak az új honfitársak, nyújtsd kezecskédet, és mondd nekik szép jó-estét. Történt valami?

– Valami? – kiáltott föl Johnny. – Egy egész rakás, ahogy a doktor mondaná.

– Akkor ki vele – biztatta Fischer –, de előbb bemutatlak a honfitársaknak. Nos, uraim, jól jegyezzék meg, hogy ez az úr itt Jean Stülbeng, a nagy aranymosó, azaz Johann Stuhlbein, hétköznapiasan Johnny, avagy a Szent Helénán elhunyt nagy császárhoz való elképesztő hasonlósága folytán egyszerűen: Napóleon. Született kártyás, harminckét éves, teljesen kifejlett, négy hónappal ezelőtt fogtuk el elevenen a Mormon-szurdoknál. Most már teljesen megszélidült, tányérból eszik, pohárból iszik, sőt korábbi kétéves franciaországi tartózkodása ellenére valamennyire újból megtanulta az anyanyelvét.

104

– Befejezted? – kérdezte Johnny, akinek egy arcizma sem rándult e bemutatást végighallgatva.

– Teljesen, Johnny!

– Akkor engedd meg, hogy én is mondjak egy-két szót a magam nevében... Hé! Kocsmáros! Hozzon még három üveg pezsgőt!

– Bravó, Johnny, ez aztán a tökéletes bemutatkozás; ez volt a legjobb beszéded egész életedben! Nem is kell semmit hozzátenned.

– Ne szakíts félbe! Sajnos, nem jó hírt kell mondanom, de ez remélhetőleg felrázza önöket fásult nyugalmukból és gögös önhittségükből: a kaliforniai törvényhozás rendeletet bocsátott ki, amely szerint a bányatelepeken minden külföldinek (pontosabban az aranyásóknak, mert a kereskedők kivételek) havi húsz dollár adót kell fizetnie.

– Badarság! – kiabálták a németek. Fischer és Korbel felugrott a helyéről. – Ez lehetetlen!

– Mi történt? – szólt oda valaki a franciák asztalától, gyanítva, hogy valami kellemetlen hírről van szó. A fogadós lefordította nekik a vész hírt, mire felháborodott kiabálás lett úrrá az egész helyiségben. Csak az újonnan érkezett németek maradtak nyugodtak, mivel ők még nem tudták fölfogni a váratlan rendelkezés súlyát.

Közben egyre több vendég érkezett, többnyire franciák, akik törzsasztaluknál úgyszólván semmi másról nem tudtak beszélgetni, mint az új rendeletről. Jött még két német is, akik kurta, udvarias „jó estét”-tel foglaltak helyet a német asztalnál.

Az egyik még fiatalember volt, sötét, göndör hajjal, vörös gyapjú-, úgynevezett bányász inget viselt. Kabátot vagy zubbonyt nem hordott, viszont a nadrágja ugyancsak a legújabb szabású és finom anyagból való volt, bár itt-ott a tövisek és az éles kövek némi kárt tettek benne. Az ujján levő briliánsgyűrű azon-

105

ban nem nagyon illett ehhez a környezethez, és önmagában is elárulta, hogy viselője macasahb társadalmi réteghez tartozik.

A másik újonnan jött vendég megjelenése még feltűnőbb volt ezen a helyen; mert ahogy megrökönyödést okozna, ha valaki egy jobb európai társaságban ingujjban „tenné tiszteletét”, éppoly furcsaságnak számít, amikor a műveletlen aranyásók vendéglőjébe egy ismeretlen fekete frakkban, cilinderben és glaszékesztyűben állít be.

– No lám, önök pezsgőt isznak – derült föl a vörös inges fiatalember, majd a szalmakalapját egy sátorducra akasztva, megpödörte rövid, sötét bajuszát, és leült az asztalhoz.

– Látom, Johnnynak megint remek napja van. Vendéglős, én is kérek egy üveggel!

– Megálljunk! – kiáltott fel Johnny, karját fölemelve. – Önnek velünk kell innia, Beckdorf gróf.

– Köszönöm, már rendeltem, majd máskor.

– Beckdorf gróf? – kérdezte sűgva Erbétől a jogtanácsos; ez azonban nem figyelt rá, mivel a fekete frakkos úrral kezdett beszélgetni széles vigyorral, aki egy finom kötött gyapjúsálat tekert le a nyakáról. Az asztalon áthajolva megkérdezte:

– Bizonyára cold gecatcht, izé ... megfázott, Mr. Bu ... Bubli... Vagy hogy is hívják önt?

– Bublioni – nevetett a frakkos, aki már ismerte Erbét.

– Én csak azért hordok sálat, doktor, hogy ne cold catch, ahogy ön volt szíves kifejezni magát. Mondja, kérem, hol tanult meg ilyen pompásan németül?

– Hát Lipcsében, hol másutt?

– És a „megfázni”-t ott úgy mondják, hogy cold catch?

– Nos, ezt of course, természetesen az Államokban mondják, de hát ez a liké, mindegy, bizonyára érti, hogy gondolom.

– De mennyire, kedves doktori

106

Binderhof és Lamberg megint csak az aranyásásra terelték a szót, és a bor hatására hamarosan hangos és élénk lett a társalgás. Minél tovább húzódott az este, annál többen gyűltek egybe, már csaknem teljesen körülülték az asztalt.

A söntésnél egy hosszú, vékony férfi egy pohár brandyt kért vízzel, majd suttogni kezdett a fogadóssal. Űgy rémlett, a vendég javasol neki valamit, amibe ez nem nagyon akar belemenni; de végül is vállat vont, és azt mondta:

– Nem bánom, ha annyira akarja, játsszék. Annál az asztalnál van egy szabad hely.

Az új vendég odament a megjelölt asztalhoz, és udvarias köszöntéssel letelepedett a németekkel szemben.

– Az ördög vigye! – súgta oda Fischer Beckdorfnak. -Ez az a gazfickó, aki megkéselt egy indiánt! Léhűtő, csaló amerikai hamiskártyás! Mit akar a mi asztalunknál?

– Gentlemen – szólalt meg ekkor a Hosszú, nem sokáig titkolva szándékait –, ha nincs ellenükre, játszhatnánk egy kicsit. Hosszúak az esték: sötétben nem moshatunk aranyat. – Azzal oldalzsebéből elővett egy csomag spanyol kártyát, maga elé tette, utána pedig egy meglehetősen súlyos zacskót helyezett az asztalra, amelyet eddig a köpenye alatt tartott.

– Remek! – lelkesedett Johnny, a „született kártyás”, akiben nyomban mocorogni kezdett az ördög, ha kártyát látott. – Most már lesz itt élet!

– Aligha, Napóleon – intette le őt Fischer nyugodtan. – Ha így akarsz szabadulni a pénzedtől, máshova kell menned.

– Miért? Itt is készen áll minden; meglátjátok, hogy szippantom ki unciánként az aranyat az úr zaeskójából.

– Még ha úgy lenne is! De azt hiszem, itt mindenkinek az a véleménye: ebben a fogadóban nem tűrünk meg hazárdjátékot. Vagy mi megyünk el máshova, ahol nincsenek hamiskártyások!

107

– Ki innen a hamiskártyásokkal! – csatlakozott hozzá Beckdorf is.

A vendéglős, felfigyelve a szóváltásra, odament Smith-hez.

– Uram, a vendégeim nem akarnak játszani; rakja el a kártyát.

– Ki mondta ezt? – makacskodott Johnny. – Én például játszani akarok.

– Aki nem akar, ne játsszék – jött segítségére Johnny-nak Smith –, mi ketten hozzáfogunk. Nos, sir, íme egy hármas és egy ász, itt meg egy ötös és egy kilences. Melyikhez kér még?

– Ebben a helyiségben nem lehet kártyázni, sir – lépett fel most már keményen Fischer. – Remélem, világosan beszélek!

– Az öné ez a fogadó, sir? – kérdezett vissza Smith.

– Nem tartozik rád a dolog, Fischer – foglalt állást Johnny is.

– El az asztalról a kártyával! – kezdtek tiltakozni mind hangosabban a franciák is a németekkel együtt, a fogadó egységesen a hazárdjáték ellen szavazott.

Johnny viszont még egy kísérletet akart tenni a helyzet megmentésére. Felugrott a

padra, és „Messieurs, messieurs!” felkiáltással szónokolni készült. De nem juthatott szóhoz, mert harsány nevetés és közbekiabálás közepette egykettőre lerángatták onnan; közben pedig a vendégek olyan közel nyomultak Smith pénzes zacskójához, hogy az belátta: itt az ideje a visszavonulásnak. Gyorsan összekapkodta a kiterített kártyákat, felmarkolta a zacskót, és azt mondta:

– Gentlemen, nem akarok tovább az útjukban lenni, önök egy kis ideig még örülhetnek, hogy itt maradhatnak Kaliforniában. De ez már nem tart soká.

– Azt szeretné, ha kikergetnék Kaliforniából az idegeneket – tolmácsolta az elhangzottakat egy francia fenn-

108

hangon, aki értett angolul; és ment volna Smith után, de a többiek leintették:

– Hadd fusson! Dühös, hogy elzavartuk.

Smith tehát hóna alatt zacskójával elinalt a fogadóból, Johnny azonban igen elégedetlen volt a fejleményekkel. Nem nyugodott bele, hogy az imént belefojtották a szót; ki kellett fejtenie véleményét:

– Messieurs! – sivította. – Szabad országban élünk, itt mindenki azzal szórakozhat, amihez kedve van!

– Helyes, Johnny! Jól van, Napóleon! – biztatták őt nevetve a többiek, akiket mulattatott a szónoklat.

Johnny elkeseredetten folytatta:

– önök elkergették azt az urat, akivel kártyázni akartam; ehhez nem volt joguk. Ez itt egy vendéglő, amelynek én is társtulajdonosa vagyok, azzal, hogy kifizetem a számlámat; aki a jogaimban korlátoz, az életembe avatkozik bele!

– Bravó, Johnny, bravó! – kiáltoztak kacagva mindenfelől, amitől a kis ember még dühösebb lett.

– Leverem a lábamról ennek a helynek a porát, nem lépek be többé oda, ahol megbántottak!

Ezzel megforgatva fején háromszögletű kalapját, leugrott a padról, és kirohant a szabadba.

Ez a kis közbizottság szemmel láthatóan kissé megzavarta a társaságot, távozni készültek többen; a jogtanácsos is felállt a helyéről. Csak Érbe maradt nyugodtan ülve, nem törődve a körülötte hullámzó szenvedélyekkel, sőt szórakozottságában szomszédjának üvegéből töltötte meg poharát, majd mint mindig, egy hajtásra kiitta.

Korbelben időközben mély rokonszenv ébredt a jogtanácsos iránt, és most a távozása előtt bizalmasan félrevonta őt.

– Kedves jogtanácsos úr – fuvolázta –, szeretnék kérni öntől valamit.

– Tessék, nagyon szívesen! – mondta készségesen a jog-

109

tanácsos, aki igen elégedett volt a mai nap eredményével. – De előbb, kérem, feleljen egy kérdésemre.

– A legnagyobb örömmel.

– Ki az a frakkos úr? Mulatságos ötlet ilyen választékosan öltözni itt a bányatelepen.

– Egy tenorista Németországból. Talán meghosszabbította otthoni szabadságát, hogy néhány száz dollárra tehessen szert itt az aranymezőkön.

– Tenorista? Miért nem maradt otthon? Egy énekes nálunk annyit keres, mint egy miniszter!

– Ez bizonyára nem a legjobbak közül való; azok közé tartozhat, akik az Alfonzokat éneklék az operaházban... De amit kérni szeretnék: erősen megfájdult a fogam, és szeretnék hazamenni, de a pénzes tasakomat szórakozottan a sátramban hagytam. Lenne olyan kedves holnap reggelig egy fél unciát kölcsönözni, hogy kifizethessem a számlámat?

– Fél unciát? Az nyolc dollár – fontolgatta a kérést a jogtanácsos, és alighanem sokallotta az összeget.

– Csupán nyolc dollár, de nem szívesen mennék el fizetés nélkül. Holnap reggelig, ha szabad kérnem.

– Persze, persze, szívesen – győzködte önmagát a jogtanácsos, mivel nehezebb esett volna a kérést elutasítania. Egy óvatosságból papírba göngyölt ötdollárost meg három ezüstdollárost adott át Korbelnek.

– Hálásan köszönöm; holnap, remélem, ismét szerencsém lesz önhöz, és megadhatom.

– Ó, nem olyan sürgős – motyogta a jogtanácsos mélyebb meggyőződés nélkül.

Korbel a vendéglőshöz furakodott, néhány szót suttogott neki, majd gyorsan elhagyta a fogadót. A jogtanácsos önkéntelenül követte tekintetével új ismerősét, inkább érdeklődésből, mint bizalmatlanságból. De azt nem sikerült megfigyelnie, miként történt a számla kifizetése.

110

– Jogtanácsos úr, üljön le még egy kicsit közénk! – szólította meg őt Fischer.

– Elnézést kérek, de megfájdult a fejem. Csak az ágyban múlhat el.

– Az ágyban? Boldog ember, akinek itt ágya van! Maradjon még, énekelünk egy kicsit. Segít nekünk, Binderhof úr?

– Ha hiányzik egy második tenor...

– Nagyszerű, az mindig hiányzik; egy elsőnk már van, második basszusnak meg... a teremtsit, hová lett az Üstökös? Meglógott?

– Üstökös? Ki lenne az? – kérdezte mosolyogva Lam-berg.

– Korbel, a bírósági ember. Mert feltűnik minden aranyásótelepen egy időre, aztán egy csomó adósságot hátrahagyva nyoma vész a mindenségben.

– Elment Johnnyval kártyázni – vélte Beckdorf gróf.

– Ahhoz neki nincs elég pénze. Kivéve, ha valaki kölcsönzött neki...

– És hol lakik ez az ember? – támadt föl a nyugtalanság a jogtanácsosban.

– ötven lépésre innen... De igazán nem akar tovább maradni, jogtanácsos úr?

– Mennem kell, okvetlenül – mondta sietősen, majd a vendéglősnél kifizette a számláját, honfitársai felé kurtán fejet bólintott, a franciáknak kalapot emelt, és nekivágott a sötétségnek, hogy megkeresse szálláshelyét.

Útközben elhaladt egy amerikai fogadó és játékbarlang mellett, amely csupán tágasságával különbözött a lakósátraktól. Csak egy futó pillantást vetett befelé, és mintha az Üstökös és Johnny hangját hallotta volna bentől. Korbel tehát követte a hamiskártyást, akit kiutasítottak a németfrancia fogadóból, itt meg elvesztette a kölcsönkapott pénzt. Vagy talán nyert vele? A jogtanácsos egyszerre kíváncsi lett, látni akarta, mi történik odabenn.

111

Négy asztalon folyt a játék, az egyiknél egy nőszemély is ült. A jogtanácsos figyelmét az egyik bal oldali asztal kötötte le, ahol rögtön föl is fedezte a hosszú amerikai meg Johnnyt; Johnny mögött pedig ott állt az Üstökös!

– Gondoltam! – dörmögte magában.

Johnny arca tűzpiros volt, és meredten nézte maga előtt a kártyalapokat. Korbel azonban, úgy látszott, pillanatnyilag nem vesz részt a játékban; ide-oda röpködő tekintettel a körben állókat fürkészte, aztán szempillantás alatt nyomtalanul eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Észrevette volna hitelezőjét? A jogtanácsos még egy negyedóra hosszat álldogált ott, körbejárta a helyiséget kívül-belül, de az Üstököst sehol sem találta.

Ez a kudarc persze nem javított a hangulatán; úgy érezte, hogy most ő is az Üstökös „uszályába” került. Pillanatnyilag azonban semmit sem tehetett, elhatározta tehát, hogy mielőbb hazamegy, holnap pedig visszaköveteli a pénzét; ha kell, bírósággal fenyegeti meg a szélhámost.

Sietve haladt a sátrak közti széles úton, amely a vége felé egyre csöndesebb és kihaltabb

lett. A fogadók és a játékbarlangok főként az utca közepe táján helyezkedtek el, a kereskedők meg a sátrukban maradt aranyásók már lefeküdtek, a fényt is eloltották.

Itt jobbra kell legyen az a domb, számítgatta a jogtanácsos, és arrafelé fordult. De az út csak nem akart emelkedni: meg-megbotlott egy-egy földhányásban, sőt ha a csillagok halvány fénye nem igazítja el, egy meglehetősen mély gödörbe is beleesett volna.

Csöndes és mozdulatlan volt minden. A jogtanácsos elkezdett félni. De még mindig szilárdan hitte, hogy sátruk itt van a közelben. Aztán szemébe ötlött, hogy vagy száz lépésre egy tábortűz ég, ott bizonyára útbaigazítják majd.

De míg odaért, akadt még néhány nehézsége; amerre most járt ugyanis, mindenféle mély lyukakat ástak az aranykeresők, majd később feladták tervüket, és tovább-

112

álltak, betemetetlenül hagyva hátra a gödröket. A jogtanácsos csak lépésről lépésre, a lábával előretapogatózva juthatott tovább, és amikor már elég közel látszott a tűz, egy föl-alá járkáló árnyalak állta útját. A jogtanácsos megkönnyebbülten megszólította:

– Jó estét! Volna szíves...

– Állj, ki vagy! – kiáltott az őr harsogó hangon, s közben egy lépést hátrált; utána kettős kattanás hallatszott, mint amikor a puska ravaszát felhúzzák.

– Kérem, ne nyugtalankodjék – szeppent meg a jogtanácsos. – Engedje le azt az átkozott fegyvert! Jó barát... ezt akartam mondani.

– Na persze, ide lopózik valaki éjszaka, és aztán azt mondja: jó barát – hangoskodott az őr hamisítatlan porosz kiejtéssel.

– Őrség! Jelentsen! – hallatszott most a tűztől egy vékony hang, mintha egy tizennégy éves gyerek beszélne.

– Egy német van itt – felelte az őr, továbbra is lövésre készen tartva a fegyvert –, és amikor elkaptam, azt mondta, jó barát.

– Tartóztassa le, és hozza idea főhadiszállásra! -hangzott a parancs.

– Le van tartóztatva! – szólt az őr a parancs szerint, majd hozzátette: – Vigyázz! Előre, indulj! Állj!

– Mi az ördög ez? – méltatlankodott a jogtanácsos, de a rászegezett puska láttán mégiscsak engedett a parancsoknak. – Én csak azt akarom ...

– Pofa be! – torkolta le őt az őr, pöttöm, zömök emberke, sötét kabátban és fehér övvel vagy szalaggal a dereka körül. – Itt egy gödör. Átugorni! Egy, kettő, három!

– De én csak azt akarom ...

– Egy! – számolt újból az őr, és följebb emelte fegyverét. -Kettő!...

A jogtanácsos átugrotta a gödröt, és valahogy megvetette a lábát a túlsó oldalon.

Közben a tűzre száraz gallyakat

113

dobhattak, mert magasra lángolt, és megvilágította a terepet. Egy láthatóan frissen kiásott, három láb széles árokkal körülvelt töltés mellett állt az őr és a foglya. Az árokból kiemelt földből rakták föl a töltést, ezen belül, egy tízlépésnyi átmérőjű térségen egyeÜen fehér sátor állt. A tűz a sátor előtt égett, körülötte még négy fegyveres.

– Felmászni! – hangzott a kérlelhetetlen őr újabb parancsa. – Egy!

– A fene egye meg! – mérgelődött a jogtanácsos. – Megyek már, most meg elvesztettem a pipám fejét!

– Kettő!

– Ebadta! – dörmögte magában a fogoly. De a fegyverre pillantva megint egyszeriben ügyessé vált. Lendületes ugrással a töltés tetejére érkezett, ahol valóságos óriással találta magát szembe. Az illető ugyancsak rászegezte a puskáját.

– Jó estét! – köszönt rá az óriás. A jogtanácsos csodálkozva állapíthatta meg, hogy az iménti gyerekhang gazdája áll előtte. – Mit keres ön itt éjnek évadján?

– Mit keresek? – dühösködött a letartóztatott. – Inkább a posztot kérdezze meg, hogy miért hozott ide.

A félelme kezdett elmúlni, mivel valami azt súgta neki, hogy ettől az óriástól nem kell tartania.

– Az őr csak a kötelességét teljesítette – felelte a parancsnok szintén tősgyökeres porosz tájszólásban. – Hova akar menni?

– A szálláshelyemre. A sötétben eltévedtem, az ördög tudja, hova keveredtem.

– Hol van a sátra?

– Ha tudnám, nem volnék itt. Csak ma érkeztem ide.

– Ma érkezett? ... Schultze! – vezényelt a parancsnok.

– Parancs! – jelentkezett az egyik kis ember a testőrségből.

– Kilépni!

Schultze két lépést tett előre, és tisztelgett.

114

– Te ma felderítésen voltál. Hallottál róla, hogy ma honfitársak érkeztek volna ide?

– Igen, négy személy.

– Valóban négyen jöttünk – vágta rá a jogtanácsos.

– Hol áll a sátruk?

– Paradise másik végén, kétszáz lépésre egy kis dombon.

– A telep másik végén? – ámult el a jogtanácsos. – Ez lehetetlen!

– Schultze, lelépni! – szólt az újabb parancs. Schultze tehát jobbra átot csinált, két lépést tett előre, vigyázz, pihenj, majd a parancsnok a jogtanácsoshoz fordult.

– Menjen vissza azon az úton, amelyen jött, és az út végén megtalálja a szállását.

– A nemjóját, ki gondolta volna?! – dörmögött kissé szégyenkezve. – De még a pipám fejét is elvesztettem.

– Hol? – érdeklődött az óriás.

– Itt, az árokban.

– Schultze! Kilépni! Végy egy gyertyavéget, és segítsd megkeresni az úr pipáját.

– Köszönöm. Jó éjszakát!

– Jojckát! Fegyvert lábhoz! Oszolj!

A főhadiszálláson is kialudt a fény; a jogtanácsos lemászott az árokba, és Schultze világítása mellett hamarosan kitapogatta a pipafejet.

– Megvan?

– Meg. Köszönöm. Jó éjt!

– Köszönöm, uram.

– Jó éjt, őrszem!

– Jojckát. Állj! Jelszó?

– Menjen a pokolba! – kiáltott rá a jogtanácsos, és elindult a sötétben botladozva a városka még világos sátrai irányába. Most már rátalált a helyes útra, és hamarosan holtfáradtan a szokatlan erőfeszítéstől és izgalmaktól hazaérkezett. A többiek már lefeküdtek, Hufner aludt is. Ta-

116

pogatózva próbált tájékozódni, nem ismervén a sátor belső elrendezését, mire Binderhof szólalt meg a sötétben:

– Ej, ej, jogtanácsos úr! ön titkos éjszakai korhely! Pedig az ön korában veszedelmesek egy ilyen város csábításai!

– Ostobaság! Hol az ágyam?

– Várjon csak, jogtanácsos úr – szólalt meg most Hufner, aki felébredt Binderhof nevetgélésére. – Rögtön gyertyát gyújtok.

– Hanem holnap mindent el kell ám mesélnie nekünk, jogtanácsos úr – viccelődött

tovább Binderhof.

– Kiállhatatlan fráter! – dörmögte magában az öregúr. A gyertya kialudt, és néhány perc múlva a sátor mind

a négy lakója mély álomba merült.

XII. FEJEZET

Fölvirradt a következő reggel, és újrakezdődött a hétköznapi élet a kis aranyásótelepen, hasonlóan ahhoz, ahogy ez más kaliforniai bányatelepeken is történt.

Az aranyásók még hajnali szürkületkor fölkeltek, hogy a teljes kivilágosodásig megreggelizhessenek és munkájukra fölkészülhessenek. A tiszta reggeli levegőben mindenfelé apró tüzek füstfelhői szállnak fölfelé, edzett férfiak sürgölődnek körülöttük, a reggeli után vállukra veszik kéziszerszámaikat, és hónuk alatt a nagy bádogszerpenyővel elindulnak claimjeikhez, azaz kijelölt bányaterületekre.

A fiat, ahol elsősorban lehetett aranyra számítani, a településtől jobbra terült el, a hegyi patak két partján, a lapos völgyfenéken, A teleptől balra is sima volt a terep, vörös kemény agyaggal a felszínen, de mintegy ötszáz lépésnyire már egyre emelkedő dombok kezdődtek. Mindeddig úgy tudta mindenki, hogy ezen a területen nincs arany, legalábbis mostanában senki sem fogott itt munkába.

117

A minap azonban néhány amerikai fiatalember nekilátott, hogy új gödröt ásson itt, de a talaj olyan kemény és száraz volt, hogy a legnehezebb csákányokkal is alig lehetett belehasítani, és szörnyű lassan jutottak mélyebbre. Mégsem adták föl a dolgot, és végül is egy jó hétlábnyi mély, meglehetősen tágas gödröt sikerült kiásniok.

Lamberg ezt a helyet is megnézte tegnap, de akkor alig egy-két embert látott a gödör mélyén. Igencsak nehezen birkóztak a talajjal, ezért semmi kedvet sem érzett hozzá, hogy e komisz terepen kezdjen munkához. Még most reggel is töprengve szemlélődött a sátor előtt, vajon hol lenne a legjobb hely és legkönnyebb a munka az első napon. Ekkor hirtelen azt látta, hogy előbb egyenként, majd egyre többen jelennek meg ezen a fíaton, és azt a gödröt állják körül, amelyben az amerikaiak dolgoznak. Sőt a gödör körül egyesek már itt is, ott is nekifogtak helyet foglalni maguknak az ásáshoz.

– Halló, fiúk – hívta magához Hufnert és Binderhofot –, odalenn kezdődik valami! Lefogadom, hogy azok az amerikaiak megfogták az isten lábát, és most mindenki rögtön ott akar mellettük dolgozni. Ez jelent valamit! Ne ott vágjunk bele mi is?

– Felőlem – vont vállat Binderhof –, nekem teljesen mindegy. Ezt a helyet legalább a sátrunkból is szemmel tarthatjuk.

– Akkor menjünk! – döntött Lamberg. – Nem Vesztegethetjük az időt. Nos, jogtanácsos úr, velünk tart?

– Van még időm hozzáfogni – dörmögte ez tétovázva –, én valahol másutt próbálkozom.

– Úgy is jó – mondta Lamberg, és felkapta a bádogszerpenyőt, a legkönnyebb vinnivalót. – Binderhof úr, legyen szíves ezt a két lapátot vinni, Hufner úr a két csákánykapát, aztán előre!

És nem várva kollégái helyeslésére vagy ellentmondására, már indult is lefelé a dombról.

113

A „vörös fíaton” – ahogy később ezt a helyet emlegették – közben azon szorgoskodtak az emberek, hogy mindenekelőtt egy öt lépés hosszú és négy lépés széles, négyszög alakú munkaterületet jelöljenek ki maguknak csákányukkal. Aztán a közepébe belevágták a csákányt vagy valamelyik más szerszámot, s ez azt jelezte, hogy ezt a helyet már lefoglalta valaki, más nem sajátíthatja ki magának.

Lamberg, aki megkérdés nélkül magát tekintette csapatuk vezetőjének, hamarosan

talált egy megfelelőnek tetsző helyet. Itt lerakatta a szerszámokat, lelépte a kiválasztott területet, és megkérte Hufnert, hogy csákányával árkolja körül, ahogy ezt másoktól is látták, ő maga Bin-derhoffal ahhoz a gödörhöz ment, amelyet a fiatal amerikaiak ástak ki, és most vagy harminc-egynéhány kíváncsiskodó vette körül.

Sem Lamberg, sem Binderhof nem értett angolul, de szerencsére belebotlottak tegnap esti ismerősükbe, Korbel-be, aki amint megpillantotta őket, máris mondta, mi a tennivaló:

– Hozzák gyorsan a szerszámot, és itt lássanak munkához. Szerencsés pillanatban jöttek Paradise-ba. Én már kijelöltem magamnak egy helyet.

– Mi is – mondta Lamberg –, de hát mi történt? Miért vannak úgy oda az emberek ezért a kökemény agyagért? Tegnap még senki sem volt rá kíváncsi.

– Gondolom, megvan rá az okuk – kacsintott cinkosán Korbel –, nem hallotta, hogy az amerikaiak egy több mint két font súlyú aranydarabot találtak ebben a gödörben? Egy igazi tömör aranydarabot! Én mondom önöknek, a kvarcnak az árnyéka sincs benne. A saját szememmel láttam.

– Két font tömör arany? – álmélkodott Lamberg. – Egy darabban? Az négyszáz dollár.

– És ahol ez volt, ott több is lehet – lelkesedett Korbel. – Jöjjenek, ezt látniok kell!

Ezek a szerencsétlenek, akik

119

már régóta dolgoznak itt, és még alig találtak valamit, jószerivel semmit sem, ma estére talán dúsgazdagok lesznek.

Átfurakodtak a gödör körül állókon, és lenéztek a hétnyolc láb mély lyukba, amely olyan volt a kemény talajban, mintha sziklából hasították volna ki. Nem kellett sokáig keresniök az aranytömböt, a gödör szélén állók egyike forgatta éppen a kezében, a köréje tolongok gyűrűjében. Korbei, aki elég jól tudott angolul, elkunyerálta tőle, és megmutatta a németeknek, akik szinte hódoló tisztelettel bámulták meg a földből frissiben kiemelt, általuk először látott aranykincset.

Hosszúkás, gömbölyded alakú darab volt, kitüremkedésekkel, csaknem veséhez hasonló, meglepően nehéz, tökéletesen tiszta és ragyogóan fényes. Csak itt-ott, a kis mélyedésekben bújt meg a vörös föld egy-egy apró maradványa, ahonnan csak ma reggel került elő – és hány ezer évig rejtőzött benne!

Három fiatalember dolgozott a gödörben. Az egyik közülük most is buzgón forgatta a csákányt, a másik a gödör oldalfalát szurkálta körbe a késével, nem maradt-e még valahol ehhez hasonló darab, a harmadik pedig fölegyenesebben állt, és a kézzel járó drága leletet tartotta szemmel.

– Adják most már vissza! A sok fogdosással a fele már lekopott belőle – szólt aztán türelmét veszítve.

Korbel odanyújtotta neki az aranyat, mire a legtöbben szétszéledtek, részint, hogy rögtön munkához lássanak, részint pedig, hogy a kijelölt claimjüket bejegyeztessék a békebírónál, így módon biztosítva azt a maguk számára a későbbi igénylőkkel szemben.

A békebírónak ugyanis az aranyásótelepeken ez volt a fő jövedelmi forrása: ezeket a claimeket megszámozva egy külön könyvbe jegyezte be, és ezért két dollárt kapott mindenkitől. A kijelölt helyet cövekkel látták el, rajta a be-

120

jegyzés számával, és így akár hónapokig veszélytelenül magára lehetett hagyni a jövőendő munkahelyet.

Egy óra múltán az eddig oly elhanyagolt „vörös fiat” úgy festett, mint valami sakktábla a mindenfelé kijelölt, négyszög alakú cZaimokkal. A legbuzgóbbak közül néhányan neki is estek a kemény földnek súlyos csákányokkal, és verítékezve dolgoztak, hogy minél előbb elérjék azt a réteget, ahol ekkora aranydarabok találhatóak.

Ellentétben az egész öt körülvevő, elvakultan sürgő-forgó világgal, mely csak a

tevékeny életben leli örömét, a jogtanácsost annyira nem izgatták az arany tömbleetek és a szerencse efféle kilátásai, mintha otthon, Európában, csöndes kis szobájában, az újságban olvasott volna mindezekről.

Nem szokott hozzá, hogy gyorsan határozzon valamiben; azt gondolta, van elég ideje itt is, aztán meg aranyat bizonyára másutt is lehet találni! Mire való hát ez az izgalom? Miért kellene rögtön munkához látnia? Szerinte a legfontosabb most az, hogy fölkeresse a mosónőt, akiről Fischer beszélt: mivel ezúttal Hufner sem volt kéznél, hogy segítsen neki, saját kezűleg összehajtogatta fehérneműjét kis batyuvá, rágyújtott frissen megtömött pipájára, majd lassan lefelé ballagott a sátorvárosba; csomagját, amennyire lehetett, eltakarta a kabátjával.

Jól megjegyezte a „Tomlins” nevet, és most a szembejövőkötől „Tomlinsné” után érdeklődött, de ezek eleinte nem értették őt. Csak amikor felmutatta a fehérneműt, és megismételte a Tomlins nevet, jöttek rá, mit is akar – úgy látszott, hogy a mosónőnek sok kuncaftja van –, és egy kis sátor felé irányították őt, amely ott állt a többiek közt.

Megtalálta, rögtön be is lépett – kopogtatni nem nagyon lehetett –, de a bejáratnál megtorpant, mivel nem látta a keresett asszonyt. Csak egy öreg néger ült a sátor közepén égő tűz mellett. Vízet melegített egy nagy fazékban, amely két levert karón lógott, közben pedig a forró hamuban

121

krumplit sütött magának. Szinte nem is vett tudomást a látogatóról, még a fejét sem emelte föl köszönésére; néhány érthetetlen szót dörmögött maga elé, majd kivett egy krumplit, a térdén letörölte, kettétörte, megfújta és megette.

– Tomlinsné nincs itthon? – kérdezte a jogtanácsos.

– Mi? – mormogta a néger, de föl se nézett.

– Tomlinsné nincs itthon? – ismételte meg hangosabban, szinte kiabálva a látogató, azt hívén, hogy az öreg nagyothalló.

– Me Tomlins ... En vagyok Tomlins – dünnyögte az öreg, és a gőzölgő, kellemes illatot árasztó krumplival önmagára mutatott. – Me Tomlins ... what you want? Mit óhajt?

– De hol van az asszony? – makacskodott a jogtanácsos. Nem fogta föl, hogy az öreg néger lehet az ajánlott mosónő. – Woman?

– Woman? Asszony? – ismételte az öreg csodálkozva, és most először pislantott föl az idegenre, mintha mosoly villant volna a ráncok közt, a sötét arcon. – Me no woman ... Én nem vagyok asszony... me Tomlins ... Want wa-shing?...

A „washing” szót megértette a jogtanácsos, bár az nem nagyon fért a fejébe, hogy ez az öreg néger az egyetlen „mosónő” a sátorvárosban. De aztán eloszlottak utolsó kétségei is, amikor az öreg egy-két mosást utánzó mozdulattal nyilvánvalóvá tette számára, mire gondol.

– Put them... tegye oda őket – mutatott a sátor egyik sarka felé, amikor a jogtanácsos elővette a batyuból az ingeit; a sarokban egy nagy halom szennyes fehérnemű hevert.

– De szeretném, ha nagyon gondosan bána velük -riadt meg a jogtanácsos a látványtól; sehogy sem tetszett neki ez a sommás eljárás.

122

– Put them – erre is csak ennyi volt a válasz, és látszott az öreg, hogy véleménye szerint már így is túl sokat foglalkozott új kliensével. A jogtanácsos tett még néhány hiábavaló kísérletet, hogy megértesse, mi a kívánsága, de végül is fel kellett adnia a dolgot. De azért örült, hogy elintézheti a mosatás ügyét: újra összekötötte a fehérneműs batyut, odatette a többihez a sarokba, aztán teljesen elégedetten ma reggeli teljesítményével, betért az elzászi poha-razóba, hogy egy kis borral erősítse meg magát, és fölkészüljön a további erőfeszítésekre.

Mozgalmasan indult a nap Ryoth őrnagy számára. Felzavart méhkashoz hasonlított a békebíró sátra a ki-be járó emberektől, ő pedig alig győzte a munkát a claimok bejegyzésével, valamint az ezért járó kétdollárnyi arany le-mérésével, eltevésével. A városka lakóinak

figyelmét azonban ugyanekkor egy másik látványos esemény is magára vonta, elannyira, hogy egy rövid időre még a „vörös föld” kincseihez fűződő reményeiket is elfeledtette velük.

A főutcán a hegyek felől megjelent lova hátán Keszosz törzsfőnök, ezúttal csak egyetlen lovászfű kíséretében; lépésben haladt a sátrak közt, maga előtt, a ló hátán egy holttestet vitt, jobb kezével a halott fejét és lelógó hosszú haját tartva, baljával a lihegő, fel-felhorkanó állatot fékezve.

Nem az alcalde sátrához ment, hanem a seriffé előtt állt meg, majd kísérője leugrott pónijáról, hogy Hale-t előhívja. A seriff azonban éppen megjött a békebírótól, ahonnan már észrevette az indián főnököt.

– Meghalt a sebesült, Keszosz? – kérdezte, megállva mellettük, és elkomorult arccal nézte a meggyilkolt ember megmerevedett vonásait. – És miért hoztad el őt is?

– Hogy a szívükre beszéljen a sápadtarcúaknak! Ha van nekik szívük egyáltalában.
123

A seriff megindultan sóhajtott, majd így szólt:

– Jól tetted, Keszosz. Most oda visszült a bíró elé; meglátjuk, ez vajon kirázza-e őt gögös érzéketlenségéből...

Ryoth őrnagy előtt egy üveg brandy állt, kerek, kövér arca sugárzott az elégedettségtől; asztalát papírok borították el, körülötte pedig tíz-tizenkét napbarnított, kemény vonású férfi várakozott, részint fesztelenül a bíró ágyára telepedve, részint az asztal sarkára ülve, hogy az előírás szerint bejegyeztesse újonnan kiválasztott claimjét a vörös fiaton.

– Csak lassan, szép sorjában, mindenki megkapja, amit kér – nyugtatta ájtatosan ügyfeleit az alcalde. – Bless my söl, ejnye, ejnye, az ördög bújt ma reggel mindenkibe itt Paradise-ban, hogy annyira odavannak azokért a helyekért, amelyeket tegnap még ingyen sem kértek volna! Hogy mire képes egyetlen arany göröngy!

– őrnagy – lépett az asztalhoz a soron, következő kliens –, én négy claimet jegyeztetnék.

– Nem tehetem, barátom; ez ellenkezik a törvényeinkkel. Csak egyet adhatok mindenkinek, jól tudja maga is.

– De mi négyen vagyunk, itt vannak a nevek.

– Az már más, ez éppen fél uncia. Hol vannak a többiek?

– Itt állnak a sátor mögött, a kis céclrusfánál. Milyen számokat kapok?

– 102-től 105-ig... Halló, seriff, maga nem akar egy claimet?

– Nem kérek ebből az örültségből, vannak hozzá elegenden – felelte a seriff, miután körülnézett a bíró sátrában. – Őrnagy, az indián főnök ismét itt van.

– Menjen a pokolba! Láthatja, nyakig Vagyok ezekkel az ügyekkel, nincs időm gyerekes panaszokra.

– Csakhogy most magával hozta a tanúját is – mondta a seriff nyugodtan. – Azt már nem küldheti el...

124

Most lépett be a törzsfőnök, karjában a tetemmel.

– Hogy merészel... – ugrott fel a székből a békebíró, de elállt a szava, amikor meglátta, mit hoz a karján Ke-szosz. Az indián nyugodt léptekkel haladt a sátor közepe felé, letette a holttestet a földre, majd így szólt:

– Itt a tanúm, békebíró. Nem fehér a bőre, de átláthat rajta. Láthatja, hogy a sötét bőr alatt éppoly piros a vére, mint a magáé, és ez a vér bosszúért kiált a gyilkos ellen!

Levette a holttestet takaró bőrleplet, és rámutatott a halott mellén tátongó széles sebre. A jelenlevő aranyások elborzadva nézték a szerencsétlent.

– Gyalázat!... Ki tette ezt? – kérdezték egymás közt.

– Egy hamiskártyás, aki befészkelte magát nálunk, Smith-nek hívják – felelte a seriff.

– Vigyen el az ördög minden szerencsejátékost! Ilyen elvetem ül tségre is képesek! –

háborogtak néhányan, mások viszont egy idő múlva türelmetlenkedni kezdtek, hogy a békebíró nem az ő ügyekkel foglalkozik.

– Látja, seriff, nekem most nincs időm erre a kellemetlen históriára – szabadkozott az őrnagy, magához térve első meghökkenéséből. – Kérem, mondja meg az indiánnak, jöjjön vissza holnap vagy holnapután, és akkor meglátom, mit tehetek érte. Adunk a halott rokonainak néhány dollárt vagy egy-két font kétszersültet, ez őt is kielégítheti.

A békebíró csak a seriffhez intézte szavait, fojtott hangon, ám az indián főnök meghallotta, és felháborodva válaszolt :

– Hitvány pénzdarabokkal akarják megváltani gyermekeink és szüleink vérért?! Azt hiszik, nálunk is minden eladó, mint maguknál?! A gyilkos vérért követelem a halott testvérem nevében!

A bíró megvetően legyintett.

– Badarság! Akasszuk fel az Egyesült Államok egy polgárát egy rézbőrű miatt? Még nincs is bizonyítva, ki a tet-

125

tes. Tanúkat hozz nekem, de fehér embereket, akik látták az esetet; akkor majd kivizsgáljuk a dolgot!

– Fehér embereket? Amikor az a gazember volt az egyetlen fehér ember a táborunkban? Itt van a késszúrás helye. Mérd le a gyilkos késének szélességét, és hívj tanúkat a törzsünkéből, hívhatsz húszat is!

– Semmi dolgom a törzseddél! – mérgelődött a bíró.

– Vidd ki innen a holttestet! Nem értem, seriff, hogy tűrhet el ilyesmit!

– A törvény XII. szakasza kimondja, hogy fehérek és indiánok közti ügyekben mindkét fél kérhet esküdtbíróági tárgyalást – jelentette ki a seriff.

– De a törvény azt is kimondja – vágott vissza az őrnagy magából kikelve –, hogy ha egy indián emel panaszt fehér ember ellen, a békebíró dönt az ügyben.

– Vagy pedig az esküdtbíróság! – replikázott a seriff.

– A befejezés pedig úgy hangzik: „... miután az indián panaszát meghallgatták”.

– Nem hallgattam meg az indián panaszát? – kiabált a bíró dühtől eltorzult arccal. – Az én megítélésemre van bízva tehát a dolog, én pedig úgy döntök, hogy ebben az esetben nincs szükség az esküdtbíróság összehívására. Ha majd egyszer békebíró lesz, azt tehet, amit jónak lát; de most a törvény nevében arra utasítom, távolítsa el a holttestet és az indiánt ebből a sátorból. Folytatnom kell hivatali teendőimet. Megértette?

– Értem, őrnagy – mondta a seriff nyugodtan. – A hivatali teendőket illetően azonban kétségeim vannak. És ezek az emberek is egyet fognak velem érteni, ha majd beleásták magukat a vörös földbe vagy tizenöt lábnyira.

– Mit akar ezzel mondani? – fordult hirtelen a seriff felé az őrnagy.

– Csak azt, hogy ezekhez a hivatali teendőkhöz nekem semmi közöm – szögezte le a seriff. – Keszosz, neked majd elmondom, hogyan fordulhatsz panaszoddal a körzeti

126

bírószághoz. Az majd megvizsgálja, hogy a békebíró helyesen gyakorolta-e döntési jogát.

Az őrnagy dühében még mondott volna valamit lázadó seriffjének, de ez már nem figyelt rá; úgy ment ki a bíró sátrából, hogy hátra sem nézett.

Keszosz karjába vette a holttestet, és mielőtt elhagyta volna ő is az őrnagy hivatalát, a jelenlevők felé fordult.

– Nem akarják elfogadni egy vörös bőrű vérenek tanúbizonyosságát? Majd gondom lesz rá, hogy higgyenek a szavamnak!

Amikor összecsucukódott mögötte a sátornyílás, az őrnagy megjegyezte:

– Azt hiszem, fenyegetőzni próbál a fickó.

– Mégis össze kellene hívni az esküdtbíróságot, őrnagy – szólalt meg az egyik ügyfél. – Ha már a rend így kívánja ...

– Tudom jól, mit kell tennem! Bízzák rám, és hagyjanak békét ezzel a históriával. Milyen néven akarja bejegyeztetni a claimjét?

Odakint a seriff bevárta Keszoszt, és biztatta, fellebbezzen a körzeti bírósághoz. A békebíró nyilvánvalóan törvényellenesen járt el ebben az ügyben, el fogják őt marasztalni.

Keszosz komoran nézett a seriffre.

– Lehet, hogy egy másik bíróság majd valami büntetést szab ki rá, de ettől mi még nem jutunk az igazságunkhoz. Ismerem az amerikaiakat, tudom, mit várhatok tőlük. Ezen az úton semmit sem lehet elérni; más eszközhöz kell nyúlnom.

Föltette lovára a tetemet, majd nem nézve semerre, visz-szaindult a városkán át ugyanazon az úton, amelyen jött.

127

XIII. FEJEZET

A vörös fiaton ezalatt lázasan folyt a munka; nem törődtek már a három szerencsés amerikaival, a csodás aranytömb megtalálóiival, a saját érdeke lebegett mindenki szeme előtt. Amazok meg később a nap folyamán mintha el is fáradtak volna a ritka lelet mutogatásában; néhány elkésett kíváncsiskodót már azzal küldtek el, hogy már „végleg elpakolták” a kincset.

Ryoth őrnagynak továbbra is sok munkát adott az új bányahelyek jegyzékbe foglalása, dőlt hozzá az arany, és kezdett elfeledkezni a kellemetlen reggeli incidensről az indián főnökkel.

A seriff viszont kedvet kapott rá, hogy látogatást tegyen a vörös földön.

Megállt a nevezetes gödör szélén, ahonnan az izgalmat keltő aranydarab származott, majd végül is lemászott a három amerikai fiatalemberhez, és meglehetősen hosszú, igen érdekes beszélgetést folytatott velük. A fiatalemberek szívesen csevegtek, a munkát is abbahagyták erre az időre, sőt amikor látogatójuk távozott, jókedvű éneklésbe fogtak: igazi kaliforniai dalt harsogtak oly hangosan és vidáman, hogy a közelben dolgozók odafutottak, azt hívén, újabb ritka kincsre bukkantak.

– Oh, Susannah, dorft you cry for me... Ó, Zsuzsanna, ne pityeregj értem – így kezdődött a nóta, amely a seriffnek is a fülében maradt hazafelé menet, és jókedvre derítette.

Három német barátunk, Lamberg, Binderhof és Hufner szintén derekasan munkához látott a vörös földön. Nehéz munka volt ez, különösen nekik, akik eddig sohasem próbáltak ilyesmit, hamarosan föl is hólyagzott a tenyerük, alig tudták már emelni a nehéz szerszámokat. Lamberg igyekezett kímélni magát, amennyire ez lehetséges volt. Mert ha Hufner elnézte volna is ezt, Binderhof nem tűrte,

128

egyszerűen azért, mivel 5 maga ugyancsak ezt szerette volna.

Még a jogtanácsost is megérintette az általános izgalom, annyira, hogy a munka mellett döntött. Előszedte hát kicsi és könnyű csákányát, lapátját meg a bádogszerpenyőt, és csak úgy vaktában felmászott a legközelebbi dombra, elszánva magát, hogy legalább elgyönyörködik a tájban egy kicsit, ha nem sikerülne aranyat találnia.

Fiscber viszont ellenállt a vörös föld csábításának, bár eddig sokat kísérletezett különféle helyeken. Most az ördög-patak felső folyásánál dolgozott Beckdorf gróffal, és ha nem akadtak is ritka kincsekre, öt-hat dollárnyit megkerestek naponta, amit itt, az aranymezőkön nagyon jó munkabérnek tekintettek. Johnny valahol a dombok közt rejtőzködött, nem árulta el, hol. De mivel már néhány este nem lehetett látni őt a fogadóknak, ismerősei úgy vélekedtek, hogy nem működhet nagy szerencsével.

Úgy telt el egy teljes hét, hogy semmi különös dolog nem történt. Legföljebb anyyi, hogy a szomszédos bányatelepekről is érkeztek Paradise-ba aranyásók, sőt még San Franciscóból is; hallván az amerikaiak nagy szerencséjéről, ők is itt szándékoztak

megalapozni jövőendő gazdagságukat. Hanem szárnyra kelt egy másik, kevésbé megnyugtató hit is, bejárta az aranymezőket: az, hogy a környéken elkövetett különféle gyilkosságok tetteséit minden bizonnyal a nagy számban beözönlő mexikóiak, valamint az Ausztráliából ide keveredett angol deportáltak közt kell keresni. Azt rebesgették ugyanis az amerikaiak, hogy nemrégiben Sidneyből száműzött bűnözőket hozott egy hajó San Franciscóba, akiket az ausztráliai gyarmatosok nem engedtek letelepedni, és Kalifornia ezeket is befogadta.

Annyi bizonyára igaz volt ebből hogy természetesen ausztráliai hajók is érkeztek ide, és elképzelhető, hogy némelyiken akadtak szökött fegyencek is, de a csupa bűnözőt szállító hajó a mesék világába tartozott.

129

A jelek arra mutattak, hogy a békebíró alighanem összeveszett a három szerencsés amerikai legénnyel, akik elsőnek találtak aranyat a vörös fiaton, pedig korábban jó viszonyban lehetett velük. Néhányszor ugyanis kiment hozzájuk, lemászott a gödörbe is, és ilyenkor heves vitákra került sor köztük, de ha egy idegen tűnt fel odafenn a gödör szélén, hirtelen elhallgattak. Az ilyen viták után a békebíró kivörösödött fejjel tért vissza a sátrába, a három legény viszont teli torokból fújta az éneket:

Oh, Susannah, dortt you cry fof me,
I go to California, with a washbowl on my knee.
ó, Zsuzsanna, ne pityeregj értem,
megyek Kaliforniába, lavórt bökdös a térdem.

Már tizenöt lábnyi mélyen jártak, de arról nem lehetett hallani, hogy újabb leletre bukkantak volna. Meghökkenítő fordulatot jelentett, amikor egy reggel nem szálltak le a r&-gi gödörbe, sőt az az aggasztó hír röppent szét a vörös földön, hogy a fiúk egy szomszédos hegyi patak mentén kezdtek el ásni, nem a korábbi gödör mellett fenntartott másik két claimjüket vették munkába.

Most először ötlött föl a vörös földön dolgozóknak, hogy talán lóvá tették őket, és azt a bizonyos aranytömböt nem is itt találták. Pedig a legszorgalmasabbak már tizennégytizenöt lábnyra hatoltak le a kőkemény talajba, bár érdemleges leletük semmi sem akadt. Valamennyi arany persze előkerült innen is, mint ahogy mindenhol, ahol csak ásni kezdtek; de csupán annyi, hogy még a felét sem fedezte annak a költségnek, amennyit megtalálójá ez idő alatt felélt.

Idáig eljutva, aztán tovább tanakodtak az emberek, de azt sehogyan sem tudták megérteni, mi haszna származ-

130

hatott a három amerikainak abból, hogy részt vettek egy ilyen csalásban. A megoldást a seriff találta meg.

Majdnem két héttel azután, hogy az aranyásók megrohmozták a vörös földet, déltájban a seriff beállított az egyik amerikai fogadóba, ahol mintegy harminc honfitársa ült az ebédnél.

– Halló, Halé, hűtlen lett a régi törzshelyéhez! Jöjjön csak, van itt egy hely a maga számára! A marhahús éppolyan jó rágós, amilyet maga szeret.

– MacCarther tudja, mi való nekünk – tódította a másik –, ettől éppúgy elvásik a fogunk, mint a vörös fiattól a csákányunk. Már negyedórája rágok egy falatot, és egyre nagyobb lesz a számban.

– Az ördög vigye a vörös fiatot! Utoljára megyek oda holnap ... Ha megint nem akad horogra semmi, süllyedjek el, ha feléje is nézek még egyszer.

Halé nem állhatta meg, hogy bele ne szóljon:

– Mit mondtam maguknak akkor, amikor úgy nekiestek az új lelőhelynek, emlékeznek?

– De ha az ember azt látja, hogy akkora darab aranyat vettek ki a földből...

– Látta, amikor kivették onnan? – kérdezte a seriff.

– Én nem.

– Másvalaki látta?
– Tudtommal nem. De hát a szentségit, arra mégsem gondolhat az ember, hogy szándékosan becsapják! össze is töröm a csontját annak a három amerikainak, ha valóban felültettek bennünket.
– Ne aggódj, Green, megkapják a magukét! – mondta furcsa mosollyal a seriff. – Az őrnagy maga fogja őket bevádolni.
– Micsoda?! – kiáltottak föl többen is az asztalnál, fölugorva a helyükről. – Tehát csalás volt az egész?
– Az, de maguk nem mehetnek panaszra. Saját elhatározásukból rohanták meg a vörös földet, senki sem beszélte

131

rá magukat. Hanem a szegény békebíró, az járt csak nagyon rosszul – mondta Halé továbbra is az^{al} a furcsa mosollyal.
– Az őrnagy? Mit akar evvel mondarú, Halé? Látni, hogy tartogat valamit a begyében. Hale-t mulattatta a helyzet, az aranyásók tétova gyanakvása, az, hogy nem tudják, ki ellen fordítsák haragjukat. Folytatta hát a játékot:
– A derék, jóságos őrnagy annyira szívén viselte, hogy maguk kedvüket ne veszítsék itt az aranyíiezőkön, és lám, most milyen pimaszul elbántak vele ...
– De hát ki bánt el vele? Az ördög tud kiokosodni a maga locsogásából – szólt bosszúsan Briars.
– Hát a három indianai fickó – mondta 3 seriff. – A bíró kölcsönözte nekik az aranytömböt, amelyet vagy nyolc hónappal ezelőtt találtak odaát a Macalome folyónál.
– Az őrnagy kölcsönözte az aranytömböt? – tódultak oda. a. seii.ffb.ex vag^{tt}zea is.
– Lehetetlen! – kiabált Briars. – Ezzel a két szememmel láttam a repedéseiben a vörös földet.

– Ez valóban döntő bizonyíték arra, hogy a vörös földből származik – nevetett a seriff –, feltéve, ha nem utólag dörzsöltek vörös port a repedésekbe. Akárhogy is, a mi jószívű őrnagyunk mégiscsak kölcsönadta nekik, önzetlenül; mert hát mi az a pár száz dollár, amit az új claimek bejegyzéséért kaptak?! Most meg ezek a semmirekellő india-naiak nem akarják visszaadni az aranyát...

– Nem akarják visszaadni?

– Nem bizony! Azt mondják, bizonyítsa be az őrnagy, hogy tőle kapták, és nem ők találták! Előzőleg ugyanis azt hangoztatta mindenki előtt, hogy a vörös földből került elő. És bizonyítsa be azt is, hogy az ő unszolására kezdtek ásni azon a komisz terepen.

– Úgy kell neki! – kacagott Briars. – Semmit sem tehet

132

ellenük, csak önmagát áztatná el, ha mindezt bebizonyítaná! De még nekünk is vissza kell fizetnie a két dollárjainkat!

– Elkapjuk ökelmém! Nem ússza meg szárazon! – dühöngött Green.

– Ha nem adja vissza a két dolláromat, rászabadítom az egész fiatot! – fogadkozott Briars.

– Ne csináljanak botrányt – csitította a háborgókat a seriff, de Briars vad dühében már ki is rohant a fogadóból, majd néhány perc múlva a többiek is úgy érezték, tenniök kell valamit ez ügyben, és eltávoztak.

A seriff ott maradt még egy ideig, és azt fontolgatta, mi történhet ezután, hogyan próbál majd a békebíró kiszabadulni saját maga állította kelepccéjéből, ő maga elérte, amit akart: fény derült az őrnagy csalásaira, amelyekre már régebben gyanakodott.

Most már neki kell lecsitítania a rászedett embereket, ha egyáltalán képes lesz rá. Halé nem akart ebbe beleavatkozni, sőt szeretett volna távol maradni a várható eseményektől.

A legjobb lesz, ha ezen a szép délutánon sétát tesz a hegyekben.

Kevés olyan, természeti szépségekben gazdag táj van még a földön, mint Kalifornia; különösen az itteni pompás erdők állják a versenyt más vidékek növényzetével; már a hegyek lábánál megjelennek az óriás tölgyfák, hosszúkás, édeskés termésükkel, náluk magasabbra csak a karcsú cédrusfák, erdei fenyők, mandulafenyők és paliszanderfenyők nyúlnak, ezek csúcsa szinte az égboltot verdesi.

A seriff időnként megállt sétaútján, megcsodálta valamelyik különösen szép facsoportot, vagy a kilátásban gyönyörködött, amely itt-ott a sűrű vadon zöldjén át nyílt a

133
völgy felé. Aztán csakhamar egy kiugró hegyormon apró tisztásra ért, amelynek alsó szélénél meredeken lenyúló, sziklás hegyoldal kezdődött. Ily módon széles panoráma tárult fel előtte, ráláthatott az ördög-patak egész völgykatlanára. Ott feküdt szinte a lábánál az egész Paradise, mint valami camera obscura által kicsinyített kép, de a tiszta levegőben élesen kirajzolódtak körvonalai. Halé elvetette magát a lágú fűben egy mandulafenyő tövében, hogy teljes nyugalomban és kényelemben élvezhesse a csodálatos látványt. Jólesően elnyújtózott a sudár fa alatt, ágai közt láthatta a tiszta kék égboltot, míg aztán szeme elnehezedett, és könnyű álomba merült.

A nap már erősen nyugat felé járt, amikor fölébredt, nyilván a lejtős hegyoldal felől közeledő hangokra. Talán aranyások keresgélnek errefelé is új lelőhelyet maguknak? Vagy indiánok kóborolnak az erdőben? Egyik törzsük a közelben táborozik, ezen a helyen is látható a nyoma tűzrakásuknak.

A hangok közelebről hallatszottak: a beszélők egyikemásika éneklő hangszúllyal ejtette a szavakat, amiből a seriff mexikóiakra vagy dél-amerikaiakra következtetett. Nyugodtan fekvé maradt atfa alatt, így várta be a közeledőket.

Nem tévedett: valóban mexikóiak voltak, három nagyra nőtt, erős férfi, bodor szakállal, napbarnított arccal, köztük pedig régi ismerőse, az indián törzsfőnök, Keszosz; annyira elmélyedtek a vitában, hogy észre sem vették a fűben pihenő fehér embert.

Megálltak a tisztáson, úgy folytatták a beszélgetést, de most spanyolra váltottak, és ebből a seriff egy szót sem értett. Még mielőtt eldönthette volna, megszólítsa-e őket, vagy hagyja továbbmenni, a törzsfőnök kis lovászlegénye halk püsszegő hangon jelzett, mire az indián főnök gyors körülpillantással felfedezte Hale-t.

134

– Halló, Keszosz – kelt fel a helyéről a seriff –, itt vagy még a környéken? Azt hittem, régen visszamentél a törzsedhez.

– Még nem. Keszosz nagy capitano, sok törzse van, sokan bíznak benne. Holnap megyek vissza a witongokhoz.

A seriff az indián vállára téve a kezét, barátságos hangon válaszolt:

– Helyes, Keszosz. Remélem, hogy nem gondolod meg magad. És adnék neked egy tanácsot: ne sokat tárgyalj ezekkel a spanyolokkal.

– Miért mondod ezt? – kérdezte az indián kissé meghökkenve.

– Haszontalan népség ez, sehol sincs maradása. Mindig görbe utakon járnak, és füttyülnek rá, hogy mit hagynak maguk mögött.

– Nem értelek – nézett rá Keszosz komolyan.

– Előbb-utóbb megértesz majd. Nehogy elkéss vele – fejezte be a beszélgetést a törzsfőnök csodálkozására; Keszosz hosszan, töprengve nézett a lefelé induló seriff után.

XIV. FEJEZET

Visszafelé jövet Halé már nem bámulta úgy meg a pompás fákat, nem kötötte le őt, hogy a lemenő nap milyen festői színekkel vonja be a távoli hegyeket és az általuk körülvett, kies völgyet; találkozására az indián főnökkel és a mexikóiakkal másfelé terelte gondolatait.

Természetesen nem arra gondolt, hogy az országot, az Egyesült Államokat kellene féltetni az idegenektől, attól, hogy hatalmukba keríthetnék azt; ez a veszély még akkor sem

fenyegetne, ha az országban élő valamennyi, idegen egyszerre kelne fel ellene; de ismerte annyira a megbántott és felizgatott indián főnök gondolkodásmódját, hogy ne nézze közönyösen szövetségstárs utáni tapogatózását.

136

Érthető, persze – tűnődött magában, és közben sietett lefelé, hogy még besötétedés előtt a sátorvárosba érjen –, az ő helyében én sem viselném türelemmel, ha azt látnám, hogy az idegenek mérföldről mérföldre kezükbe kaparintják földjeimet, megölik vagy elkergetik asszonyomat, elpusztítják halasvizeimet. Ha elkapnám őket, bizony isten, elválnám a torkukat.

Hangos kiáltás szakította meg morfondírozását, egy ismerős amerikai telepes állította meg:

– Halé, hol bujkált egész délután? Mindenütt keresték, mint tút a szénakazalban!

– Halló, Nolten! Ki keresett? Az ördög se tudja, mikor mehet el innen az ember egy kicsit a saját dolgára.

Nolten, aki jókora feszi tő vasat vitt a vállán, most közelebb jött.

– Azt a pokoli lármát, ami itt volt délután, magának is hallania kellett a legmagasabb hegycsúcson is!

– De hát mi történt?

– Ne adja az ártatlant! Briars elmondta, hogy maga nyitotta föl az ő szemüket.

– Az aranytömb históriájára gondol? Ez már nem volt titok; maga a békebíró verte nagydobra. Holnap reggelre kell összetrombitálnom az esküdtbírósgot az indianaiak lopásának ügyében.

– Már nem lesz szükség erre. A békebíró hegyen-völgyön túl van, kötve hiszem, hogy visszatér reggelre.

– Elment az őrnagy? – kiáltott fel a seriff, vissza kellett tartania magát, nehogy fölkacagjon.

– El ám! Az aranytömbüggyel betelt a pohár, de még sok más piszkos dolog is napvilágra került.

– Nagyon dühös lett az indianaiakra.

– Ugyan, nem érte őt semmi kár; bőséges kápótlást kapott az aranytömbért a két dollárokból. Az emberek viszont arra is rájöttek, hogy hamis súlyokat használt, amikor az aranyat mérte, végül is ez törte ki a nyakát.

137

– Hamis súlyokat? Ezért hiányzott hát a múltkor fél uncia aranyam.

– Jim, a hosszú kentucki elvette az asztaláról az ólomsúlyokat, és átvitte Burton boltjába, hogy lemérje őket. Utánament az egész csapat. Az őrnagy tudhatta jól, mi vár rá. Mert mire aztán visszajöttek a súlyok méréséről, ő már elszelelt. Már jó előre fölnyergelte a lovát, ott állt nem messze a sátrától. Senkitől sem vett búcsút, úgy ment el. Most maga lesz a békebíró.

– Az hiányozna még! Bár ha a tollal is úgy tudnék bánni, mint a henteskéssel, nem volnék ellene. Így azonban más valakit kell választaniok.

– Egy derék, becsületes embert. Mit gondolhatnak az idegenek rólunk, amerikaiakról, ha ilyen gazembert választunk? Olyan emberre van szükség, akinek helyén az esze meg a szíve; mert tartok tőle, meggyúlik itt még a bajunk a saját honfitársainkkal is, nemcsak az idegenekkel. A szerencsejátékos bandával például, amely egyre jobban befészkeletti magát és a fejünkre nő.

– őket is elintézzük majd. Megszabadultunk az őrnagytól, a többi nem okoz gondot.

A beszélgetők közben leértek a keskeny hegyi ösvényen a városkához. A sátrakból vidám hangok hallatszottak. Különösen a három indianai legény volt jókedvű, de velük együtt hangoskodtak a többiek is. Azt lehetett volna gondolni, hogy kirekesztik maguk közül a

három fickót a pórul járt aranyásók. De nem így történt. Igaz, félrevezették őket, és vagy százan miattuk töltöttek több mint egy hetet hiábavaló és kemény munkával; de ez idő alatt ők maguk is ott izzadtak velük együtt, ugyanúgy reménykedve a jó szerencsében. És mivel ők voltak azok, akik kiütötték az őrnagyot saját fegyverével, a kölcsönkapott arany körül kavart vitával – megbocsátottak nekik.

Este a poharazókban boldogan szórták a pénzüket az emberek, a sikeres nap eseményeit fölidézgetve. Másnap

138

aztán mégiscsak ráébredtek, hogy új békebírókat kell választaniuk, mégpedig minél előbb.

Hale-t becsületes és határozott férfinak tartották, megválasztásával mindenki egyetértett volna; 6 maga azonban nem akart olyan állást elfoglalni, amelyre nem érzi magát méltónak. Nem értett igazán a törvények alkalmazásához, az olvasás és az írás is a gyengébb oldalai közé tartozott, és a tetejében túlságosan lelkiismeretes volt ahhoz, hogy ilyen hátrányokkal ekkora felelősséget vállaljon magára.

A másik, akit megválaszthattak volna, Nolten volt, ez a komoly, nyugodt, ízig-vérig becsületes ember, de 6 is szabódott tőle, elsősorban azért, mert nem akart egyetlen aranyásótelephez kötődni. Ha békebíró lenne Paradise-ban, akkor ki kellene tartania itt, márpedig amikor Kaliforniába jött, nem így képzelte el a dolgot. Nem is jutottak semmiféle eredményre a választók, és végül úgy határoztak, hogy inkább megpróbálnak békebíró nélkül boldogulni, addig, amíg rátermett embert nem találnak. A folyó ügyeket Halé intézi ez idő alatt, ettől ő sem vonakodott.

A németeket hidegen hagyták ezek a -bonyodalmak, még beszélgetéseikben sem merültek fel.

Lamberg, Binderhof és Hufner az elmúlt tíz napban minden erejük megfeszítésével ötlábnyi mélyre jutottak a sziklás talajban, majd ezt megunva, egy másik helyen kezdtek dolgozni, ahol legalább maga az ásás könnyebb volt; a jogtanácsos viszont, aki néhány óránál többet nem töltött a vörös földön, továbbra is egyedül és a legreménytelenebb helyeken folytatta fáradozásait.

Szerinte azért nem találtak a vörös fiaton semmit, mert az arany még nem mosódott le a völgybe, hanem a hegyek tetején rejtőzik; három hét múlva aztán azzal ejtette ámulatba az arra járó amerikaiakat, hogy két-három láb mélységű kisebb lyukakat ásott különböző dombháton; mikor aztán kiderült, hogy egy mákszemnyi arany sincs ezekben, magukra hagyta kicsiny gödreit.

139

Egy augusztusi este négy német barátunk meglehetősen vidám hangulatban ült vacsorája mellett. Különösen a jogtanácsos volt jókedvű, mivel ezen a napon – feladva a dombok tetejének meglékelését – lenn a patakban első ízben sikerült néhány dollár értékű aranyat kimosnia magának. A másik három is elfogadhatóan végezte a napot, bár Lamberg és Binderhof, mint máskor is, nem nagyon erőltette meg magát. A jogtanácsos úgy vélte, hogy első keresményéből néhány üveg bort kell vennie elsősorban; ezzel ünnepeltek most közösen.

Nem sokkal ezelőtt – ami mostanában ritkaság volt – egy karaván tűnt fel a keskeny hegyi úton, de nem fordítottak rá különösebb figyelmet. Most azonban azt látták, hogy egy magányos férfi álldogál odalenn különös formájú sapkával a fején, és láthatólag tudakozódik valaki után. Végül is egy amerikai aranyásó feléjük irányította.

– Ez az ember szakasztott olyan, mint a mi ülnökünk, Möhler – ugrott fel a helyéről kis idő múltán Lamberg.

– Csakhogy őt aligha engedi el Siebertné aranyat ásni -jegyezte meg szokott modorában Binderhof.

– Valóban ő az, az ülnök – erősítette meg a jogtanácsos. – Kellemes ember, jó fiú. Éppen jókor jön.

– Lesz hát egy újabb mintaképünk – szellemeskedett Binderhof. – önök ketten, jogtanácsos úr, közös társulatot alakíthatnának.

– Akarunk is – jelentette ki a jogtanácsos, és valóban, már rég külön vált volna három társától, főleg Binderhof-tól, ha nem tartott volna annyira a főzés kellemetlenségeitől. De ezt most magára vállalhatná az ülnök; ő pedig, aki immár tapasztalt aranyásó, majd a szakértelmét osztja meg vele.

Az ülnök lassan közeledett fölfelé a dombon, közben néhányszor tétován körülnézett, míg Binderhof rá nem kiáltott:

– Halló, ülnök úr! Erre, erre!

140

Ekkor meggyorsította lépteit, egyenesen az ő sátrukat célozva meg. Mire fölért, alaposan kimelegedett, a szem--üvegét is púra lepte be, időbe tellett, míg letörölgetve, sorra felismerte régi útítársait. Annál nagyobb lett aztán az öröme: a derék ember annyira megilletődött, hogy szinte könnyek szöktek a szemébe.

Aztán el kellett beszélnie, hogy s mint ment a sora eddig”, és hogy mit csinál Siebertné. Amilyen készségesen válaszolt az első kérdésre, olyan tartózkodónak mutatkozott Siebertnével kapcsolatban. Csak annyit mondott róla, hogy nagyon jól feltalálja magát, egészen jól keres mosással és ruhajavítással.

–Hogyan esett a választása Paradise-ra, és hogyan talált ide?

– Ó, már régebben hallottam az itteni gazdag aranymezőkről és arról a nagy aranytömről is, amelyet itt találtak.

– Valóban, az borzasztóan nagy darab – nevette el magát Binderhof.

– Talán nem így van? – kapta fel a fejét az ülnök.

– Majd megtudja, hogy is vannak itt a dolgok – vágta el a témát Lamberg. – Kivel utazott idáig?

– Régi útítársakkal a Leoníne-ről, akiket... Ó, majdnem elfelejtettem, Hufner úr, egy levelet hoztam önnek,

– Nekem? – riadt föl a fiatalember. – San Franciscóból?

– Onnan – mondta Möhler, és a levéltárcájában keresgélt. – Egy fiatal hölgy érkezett oda.

– Egy fiatal hölgy? – sápadt el Hufner.

– Ez aztán a meglepetés – szólta bele Binderhof –, megérkezett a menyasszony. Nem tehet mást, Hufner úr, ide-kell hoznia öt.

– De hát ez teljesen lehetetlen! – kiáltott fel Hufner. -Három hónappal későbbre vártam

...

Hufner remegő kézzel tépte föl a pecsétet, és kissé félrevonult a levéllel, hogy zavartalanul elolvashassa. Möhler folytatta úti beszámolóját:

141

– Mint már említettem, hajós útítársaimmal jöttem együtt, rendes, kedves emberek, az amerikai Mr. Hetson...

– A habokos amerikai? – vetette közbe Binderhof.

– Bocsánatot kérek, egészen rövid ideig valóban nem érezte jól magát, de Rascher doktor teljesen rendbe hozta őt. Egyébként a doktor úgy tervezte, ő maga is velünk jön; a mi készülődésünk azonban túl sokáig tartott, és ezért S pár nappal korábban kelt útra, de megígérte, hogy itt fogunk majd találkozni.

– Az öreg doktor is aranyat akar ásni? – csodálkozott Lamberg.

– Bocsánatot kérek, ő csak botanizálni jön; azt hiszem, itt valóban különleges dolgokat gyűjthet.

– Más nem utazott tovább San Franciscóból a mi hajónkról?

– A mi hajónkról? Más nem; de mégiscsak: a szakács és a második kormányos együtt

utazott el, rajtuk kívül néhány más külföldi; egy spanyol úr is, gyönyörű szép lányával, akit aztán Rascher doktor Mrs. Hetsonnak ajánlott be kísérelül...

Hufner, kezében a már elolvasott levéllel, visszatért a többiekhez.

– Megjött – mondta teljesen letörten. – Mit tegyek most?

– A menyasszonya?

– Igen, az anyjával.

– Ó, az anyós is itt van! – mulatott Binderhof. – Gratulálok teljes szívemből.

– Mit csinálhatok most? – tépelődött Hufner kétségbeesetten. – Önök tudják, mennyit dolgoztam itt, de hát azzal a pár dollárral, amit eddig meg tudtam takarítani, igazán nem házasodhatok – meg, még itt Kaliforniában sem...

– A menyasszony nem tudna dolgozni?

– A kalaposszakmát tanulta ki.

142

– Akkor ne aggódjék – mondta Lamberg –, abból meg tud élni San Franciscóban; talán többet is keres vele, mint ön itt az aranymezőkön.

– De hát San Franciscóban nincsenek is nők úgyszólván.

– Dehogyan nincsenek – biztatta Möhler is a fiatalembert –, én is láttam sokat, a legutóbbi hajókkal ** érkeztek bőségesen.

– Na látja! Ahol nők vannak, ott a kalaposnő^{sem} bal-nak éhen. Ön ír a menyasszonyának, vagy írjak én neki?

– Azt nem lehet. Nekem kell írnom.

Lamberg és Binderhof összenevettek. Hufner bement a sátorba, hogy írószerszámot vegyen elő. A jogtáncos, aki az imént teletöltötte Möhler poharát, most egy pajtásra kiitta, majd félrehívta őt, és hosszas, beható tárgyalásba fogott vele.

XV. FEJEZET

Másnap majdnem ugyanabban az időben, amikor⁰¹, Hufner remegő kézzel levelet írt San Franciscóba, lélekben maga előtt látva zokogó Leonóráját meg a különben *^s könnyen dühbe jövő anyóst, egy lovas ember igyekezett fáradt, agyonhajszolt lován Paradise felé egy keskeny hegyi ösvényen lefelé. Amikor egy nyílt helyen rá lehetett látni a barátságos kis völgyre, megállt egy percre.

Egész kellemes kis fészek – gondolta magában, a kies tájat nézegetve –, jól el van dugva a hegyek közt; talán ki lehet bírni itt egy hetet.

Itt-ott egy magányos, szerszámaival birkózó aranyásót látott, de szó nélkül elhajtott mellettük; egy hegy^{en} mégis; egy árok átugratása után, megrántotta lova kútárját, és visszahátrált néhány! lépéssel.

Egy frissiben kidobált földhányáson egy férfi^{ült}. Ingujban, szalmakalapját a homlokába nyomva, cigarettáját szí-

143

va; a mellette heverő szerszámok tanúsították, miben fáradozik. Előbb csak közömbösen vett tudomást a lovasról, de amikor az odajött hozzá, kérdően tekintett fel rá.

– Nos, Boyles, hogy vagyunk? – kérdezte az idegen. – Mikor tért át a bányászatra? Nem megy már a kártya? Tönkre fogja tenni az ujjait.

A férfi nem felelt, csak csodálkozva és nem túl barátságosan nézett az idegenre, aki olyasmikről kérdezősködik, amik nem tartoznak rá.

– Honnan tudja a nevemet? – kérdezte, kutatóan nézve az ismeretlen arcot.

– Honnan tudom? – nevetett fel bosszúsán a lovas. – Nem emlékszik már larra az éjszakára a Mississippingóványában?

– Siftly, a szentség! – kiáltott fel az aranyásó; fölugrott, megragadta és megrázta a lovas kezét. – Hogy kerül ide? Örülök, hogy egészségben látom.

– Köszönöm, Boyles – mondta Siftly. – Csak körülfélek egy kicsit ezen a vidéken;

szeretném látni, milyen itt az élet a maguk Paradise-ában. Valóban abbahagyta a kártyázást, tönkre akarja tenni az ujjait a csákánnyal?

– Kénytelen vagyok vele. Egy cent sem maradt a zsebemben, amikor egy hete az a gazember Smith megkopasz-tott. De csak türelem, barátom; nem rossz hely ez, és most már rájöttem a Smith trükkjére is...

– Miféle Smithről beszél? Ismerem őt?

– Hát persze, maguknak közös asztaluk volt San Franciscóban.

– A Hosszú Smith van itt? A teremtésit, Boyles, ez pompás hír, aranyat ér!

Kisegíthetem néhány uncia arannyal; ha lesz miből, majd visszaadja.

– Kezet rá! – Boyles a kezét tartotta, hogy a másik belecsapjon.

Siftly hátravetette ponchóját, kezét nyújtott, Boyles pedig keményen és elégedetten megrázta.

144

*» Á legjobbkor jön ez a pénz, de magának is jó kamatot hoz majd. Ha szüksége volna valamire, én a maga embere vagyok... De mi a csoda ez? Magának véres a keze!

– Azok az átkozott tövises bokrok! Fölszaggatták a bőrömet, mert Antonios után elvitettem az utat, és végig az erdőn átjöttem.

– Komisz út az, ismerem. Szerettem volna megkérni magát, hogy segítsen nekem Smith-szel szemben, de hát a egy régi cimboráról van szó ...

– Hol találhatom meg? – kérdezte Siftly; a félig elmondott kérdésre azonban nem válaszolt.

– Keresse a Kenton-féle fogadót; ott ül lesben minden este.

– Köszönöm! Na és a pénz? Mennyire van szüksége?

– Hát, maga tudja a legjobban, hogy a kártyában új kezdéskor mennél több van, annál jobb. Tudna négy unciát adni?

– Azt hiszem, igen. Nem lesz szüksége hosszú időre, hogy vissza tudja fizetni.

– Remélem.

– Akkor good bye! Jöjjön el ma este a Kenton-fogadóba, ott kimérem magának az aranyat, és talán mondhatok egykét jó hírt is.

Ezzel Siftly gyors, peckes mozdulattal felugrott a nyeregbe, és az ördög-patak mentén, a völgy felé vezető úton elporoszkált.

A szerencsejátékosok egyik legfőbb tanyája Paradise-ban a Kenton-féle fogadó volt; itt ültette föl főhadiszállását Mr. Smith is, társával, Rulyval együtt. Az övéken kívül három-négy másik asztalon folyt még a játék, az egyiknél két mexikói, a másik kettőnél amerikaiak ültek, és rulettel, dobókockával, kártyával kínáltak lehetőséget az aranyásóknak pénzüik megduplázására, de a valóságban többnyi-

145

re arra, hogy keservesen összekapart keresményüket elvesztegessék.

Mr. Smith az utóbbi időben nem játszott szerencsével, holott ez véleménye szerint elvárható lett volna megszerzett szakértelme alapján. A nagyobb veszteségektől azért meg tudta óvni magát; szabad óráiban aztán nagy türelemmel igyekezett beavatni társát is a „szabad művészetekbe”, mivel a fő dolog mégiscsak a jó együttműködés.

Tizenegy óra is elmúlt már, amikor Siftly belépett a fogadóba. Nem váltott szót senkivel, úgy látszott, észre se veszi régi cimborája, Smith rávetett, szúrós pillantását; a rá várakozó Boylesszal előbb a söntéshez ment, majd letelepedett Smith asztalához. Apró, jelentéktelen összegeket tett hol az egyik, hol a másik kártyára, de nem figyelt különösebben a játékra.

Későre járt, a legtöbben már hazatértek pihenni sátrukba, csak néhányan a legmakacsabbak közül ültek még itt-ott az asztaloknál, hasztalanul kísérletezve eddigi veszteségük visszanyerésével. Végül ezek is feladták csüggedten; csak Siftly folytatta még,

kicsiben, mint eddig; amikor az utolsók is eltávoztak, ő is felállt.

Smith összeszedte a pénzét, és lopva, félmosollyal ráhunyorított régi üzlettársára; kilépett a fogadóból, ott várta őt Siftly néhány lépésnyire összefont karokkal. Smith körülnézett. A fogadós odabenn volt elfoglalva, a poharakat szedte össze, és az asztalok közé világított, nem esett-e le valahol egy pénzdarab, ami persze az ő zsákmánya marad. Az utca, a környék is néptelen volt, egy-egy sátorban égett még a gyertya.

Smith odalépett a rá várakozóhoz, és kezét nyújtotta.

– Jó estét, Siftly.

Siftly ránézett, de sem a köszönést, sem a feléje nyújtott kezét nem fogadta; csak annyit mondott:

– Jöjjön velem az utcán fölfelé, oda, ahol már nincsenek

146

sátrak. Nem kell, hogy bárki is hallja* beszélőnk van egymással.

– Pénz van nálam – dünnyögte habozva Smith.

– Ketten elegen vagyunk, hogy megvédjük magunkat meg a pénzt is. A fele különben is az enyém.

Smith szigorúan összevonta szemöldökét; de csak egy pillanatra, mert aztán kényszeredett nevetéssel így szólt:

– Ügy látszik, röviden akarja elintézni közös ügyeinket. Nos, legyen... Mindenesetre jobb így, mintha a seriffet terhelnék vele.

– Jöjjön – intett Siftly, és elindult, társát sem veszve szem elől. Smith azonban nem akart elszökni; jól tudta, hogy ez most lehetetlen. Hallgatagon lépkedtek egymás mellett fölfelé az utcán, majd balra fordultak a sátrak közti kis ösvényre, és máris a vörös fiaton voltak, ahol még vagy száz lépést tettek egy kitaposott gyalogúton.

Amikor már veszélyes lett volna továbbmenni a sötétben a gödrök és a földhányások miatt, Siftly megállt, ponchóját összefogva leült egy földkupacra, Smith pedig letette a földre a pénzzel és az arannyal megtömött zsákot, és melléje állt. Még mindig nem szóltak egymáshoz; Smith látván, hogy hiába vár társa szavaira, megtörte a csöndet:

– Lehet, nem hiszi el nekem, de én örülök, hogy itt láthatom magát.

– Nem hiszem – felelte Siftly kurtán.

– Gondolom, de mégis így áll a dolog.

– Ezért igyekezett fáradságot nem kímélve, minél mesz-szebbre jutni tőlem, igaz?

– Ez ostobaság volt; de hát vagy el kellett volna hagynom végleg Kaliforniát, vagy pedig vállalni, hogy találkozam magával. Nagyon csábító alkalom kínálkozott a távozásra, márpedig én sohasem álltam meg, hogy ne éljek a jó alkalommal.

– És ha szabad kérdeznem, miért örül annyira, hogy itt lát?

147

– Mert most egy fafejű krupiém* van, akivel nem tudok semmit sem kezdeni, pedig itt az olyanok, mibt mi is, nem mindennapi dolgokat tudnának csinálni.

– És maga valóban azt hiszi, hogy a történetek után megint a társa leszek?

– Mi jobbat tehetne? Az én helyemben maga is ugyanazt tette volna! Emlékezzék csak Brownra, igazán nincs mit egymás szemére vetnünk. A kárt, amit magának okoztam, itt helyben jóvátehetem. S akkor már nincs akadálya a továbbiaknak.

Siftly hallgatott egy ideig. Smith nem akarta zavarni töprengésében.

– Valójában miért nem hagyta itt Kaliforniát? – kérdezte végül Siftly.

– Mert nagy fogásokban reménykedem itt – felelte Smith –, pompás ország ez a szakmabeliek számára, bolond, aki nem él a lehetőséggel.

– Tudj a, hogy Brownt léiötték*?

– Brownt? Szegény, kövér Brown! Nem hallottam róla.

– Egy francia rajtakapta a hamis játékon, és golyót eresztett bele.

– Nehéz lett volna elhibáznia akkora célpontot – szellemeskedett Smith. – De megérdemli a tökfilkó; mindig ügyetlen, kétbalkezes volt. Jobb, hogy megszabadultunk tőle; a francia monsieur mindenestre szívességet tett nekünk. Apropos, Siftly, van egy újságom a maga számára. A barátja San Franciscóból, az az ügyvéd itt van, bár lehet, hogy maga éppen vele együtt érkezett ide.

– Kicsoda? Hetson?

– Azt hiszem, így hívják; ma érkezett a feleségével, és mit gondol, ki van az asszonnyal?

– Mit tudom én, és Hetsonra is füttyölök!

* krupié – croupier (francia), a rulettjátéK vezetője; itt: cinkostárs a hamiskártyáz,ásban
143

– Manuéla, az-apjával együtt.

– A spanyol lány? A mindenségit, és mit akar itt a bányatelepen?

– Hegedülni nem akar, ennyit tudok. Közvetve már megtudakoltam az öregnél. Azt hiszem, társalkodónő-féle-ként fogadta maga mellé Hetsonné. Ez a Hetson használható ember?

– Gyenge ember, amennyire ismerem. Miért?

– Egy amerikai békebíróra lenne itt szükségünk, aki megvédene minket. Ezek a piszkos idegenek (és még az amerikaiak egy része is hozzájuk húz) napról napra szemtelenebbek lesznek; azzal fenyegetőznek, hogy kikergetnek a városból. És ha ez valamelyik bányatelepen megtörténik, akkor mindenütt nehéz helyzetbe kerülhetünk. Főleg itt kezdenek már túl okosak lenni némelyek.

– Nem tudom, Hetson itt akar-e maradni.

– A holmiját már lerakatta, és a kocsit is -elment. De talán épp azért fog itt maradni, mert megválasztják békebírónak.

– Lehetséges, mindenestre alkalmas ember lenne; nekem van rá eszközüm, hogy rávegyem mindenre, amire csak akarom.

– Annál jobb. És most jó éjt, Siftly. Most már ne legyen bizalmatlan hozzám.

– Ha teljesen tisztáztuk a dolgainkat.

– Teljesen?

– Ha a pénzügyeket is elrendeztük.

– Itt a sötétben?

– Talán van egy sátra, és benne egy gyertya. Nekem még nincs itt szállásom.

– És ha nem akarnám?

– Akarni fogja, Smith, mivel tudja, hogy nem tehet mást... Most pedig menjen előre! Felállt, Smith is fölvette a földről a pénzét, és elindultak, vissza a bányatelepre.

149

XVI. FEJEZET

Az a meglehetősen tágas sátor, amelyben eddig Ryoth őrnagy lakott, és mindaz, ami benne volt, a békebíró szökése óta gazdátlanra vált. Az amerikai Kenton, aki hónapokon át borral -és pálinkával látta el az álcáidét, de pénzt nem látott érte, Ryoth elmenekülése után mindezt birtokba vette a tartozás fejében. Rajta kívül senki sem formált jogot rá. Ezért a tulajdonában is maradt, ő pedig bérbe adta egy újonnan érkezett francia aranyásónak. Ám hamarosan ez is elhagyta Paradise-t, amikor egy gazdagabb lelőhely fölfedezéséről hallott; egy hét óta tehát ismét üresen állt a sátor, és most új vevő jelentkezett rá.

Smith helyesen tájékoztatta Siftlyt: Hetson és felesége valóban Paradise-ba érkezett Manuélával és Don Alonzó-val. Hetson, amikor meghallotta, hogy Ryoth őrnagy hátrahagyott lakása eladó, rögtön át is ment Kentonhoz, és megvásárolta a sátort. Ezenkívül hozott magával annyi vitorlavásznat, hogy abból egy-két kiegészítő helyiséget is lehetett hozzátoldani. Nem sokkal naplemente után sikerült is mindennel elkészülnie, a sátor belsejét

is legalább ideiglenesen elrendezte. A fekhelyekkel nem volt sok gondja; az asztalokat és a székeket megvette a sátorral együtt, és bár ez a lakás az igazi kényelem követelményeit aligha elégítette ki, megvolt benne mindaz, amit itt a hegyek közt efféle hajléktól el lehetett várni.

Hetson viszonylag rövid idő alatt fölgyógyult súlyos állapotából, hála Jenny hűséges ápolásának és Rascher doktor önzetlen orvosi segítségének. Lassan megszabadult azoktól a rettegést okozó álm- és fantáziaképektől, amelyek lázas kimerültségbe hajszolták őt, de azért némi szorongás és aggodalom – amely különben oly idegen volt nyílt jellemétől – még ott lappangott benne, és Jenny tarthatott a visszaeséstől.

A fiatalasszonyt azonban végtelenül megnyugtatta, hogy
150

Rascher doktor megígérte: nem szakad el tőlük végképp, rövid időn belül fölkeresi őket itt a bányatelepen, különben is látni szeretné, hogyan boldogulnak az aranymezőkön. Botanikai gyűjtőmunkája nem korlátozta őt egyik vagy másik vidékre, minden talpalatnyi hely egyformán értékes volt számára ebben az országban, ha ott új és érdekes növényeket találhatott. Nemcsak orvosként, hanem segítőkész jó barátként is mellettük állt; úgy gondolta, Jennynek szüksége lehet a nehezebb napokon némi lelki támaszra és segítségre, és azt ajánlotta, vegyék magukhoz Manuélát. Ez a fiatal lány számára is kiutat jelentett azok közül a nyomorúságos körülmények közül, amelyek közé apjának szerencsétlen játékszenvedélye folytán kerültek, és véget ért gyötrelmes szereplése a játékbarlang pódiumán, miután megszabadultak a kínos adósságoktól, amelyek az öreg ismétlődő könnyelműsége miatt kötötték ide őt. Hetson ugyanis kifizette apa és lánya tartozásait, és ahhoz is hozzájárult, hogy Don Alonzo szintén velük tartson.

A valamikor jobb napokat látott spanyol úr időközben meglehetősen letört állapotba jutott. Már a ruhája is árulkodott róla, hogy Fortuna, a szeszélyes istennő gonoszul elbánt vele; ő maga még csöndesebb, visszahúzódóbb lett, mint korábban, és mivel nem játszhatott, csak magában emésztődött.

Mégis az itteni élet – talán egyedül az öreg szerencsejátékos kivételével – mindenkire jótékonyan hatott. Hetson is sokkal elevenebb és frissebb lett, a csodálatos természet, a mozgalmas környezet, a körülmények kényszeréből következő szokatlan tevékenység hozzásegítette, hogy szabadabban kezdjen lélegezni.

ő is ásni, dolgozni akart; Rascher doktor ezt különösen ajánlotta neki; a haszontalan, zavaros gondolatokat ugyanis legkönnyebben és leghamarabb az új, eddig nem próbált elfoglaltság, az ebből származó haszon, különösen pedig az

151

evésre-ivásra, életkedvre ingerlő, kemény testi munka tudja száműzni.

Már hajnali szürkületkor megkezdődött a napi munka a városka körül. A fiatot most már többnyire elkerülték az aranyásók, és inkább a rajta keresztül folyó kisebb hegyi patakokat keresték föl, amelyek mentén nem volt olyan fáradságos a munka, sőt több eredménnyel is biztatott. A patakok medrében mindenütt lehetett aranyat találni, elég nagy szemekben, bár nagyobb darabok természetesen ritkán vagy egyáltalán nem fordultak elő; de ez az apróbb szemű is kifizetődővé tette a munkát; nem kellett hosszadalmasan ásniok, hogy elérjék a kincset tartalmazó réteget.

E lelőhelyek egyikét vette munkába a jogtanácsos is, és mivel már az első alkalommal szerencsés volt, kezdte őt is érdekelni a dolog. Már érkezése estéjén megbeszélték Möhlerrel, hogy mostantól fogva nemcsak együtt dolgoznak, hanem külön sátorba is költöznek.

Möhler különösen örült az új tevékenységnek; hálás volt a jogtanácsosnak, hogy társául fogadta, úgyhogy egymaga végezte el az otthoni munkákat, mialatt érdemes társa nyugodtan pipázgatott mellette, sőt amikor munkába indultak, hétpecsétes titokként azt is elmondta neki, mi bírta rá őt voltaképpen, hogy elhagyja Siebertnét és gyermekeit.

– Ez már nem mehetett úgy tovább, jogtanácsos – magyarázta mentegetőzve. –

Megtettem mindent, amit csak tehettem, de arra már nem vállalkozhattam.

– Mire?

– Hogy feleségül vegyem az asszonyt – kottyantotta ki az ülnök.

– El kellett volna vennie őt?

– Bocsánatot kérek, ő akarta, hogy elvegyem. Egy napon elmagyarázta, hogy a gyerekek már annyira hozzám

152

szoktak, sőt 5 maga is, és állítólag már az emberek is suttoztak rólunk (ami igaz lehet, mert Ohlers úr folyton viccelődött erről), tehát akkor már jobb a házasság, mert a szóbeszéd folytán megutálják az embert.

– Ezért szakítottak?

– Próbáltam említeni a koromat, szerény anyagi helyzetemet, semmit sem használt.

Igaz, ő elég szépen keresett, és mondogatta, szeretné, ha én is belefognék valamilyen mesterségbe; egyszóval: elhatározta, hogy feleségül jön hozzám.

A jogtanácsos odaadón figyelt.

– És aztán?

– Amikor láttam, hogy kifogásaim nem használnak, és hát az én koromban már nehezen határozza el magát az ember házasságra, pedig hát Siebertné valóban igen derék asszony...

– Szóval? Amikor a kifogások nem segítettek?

– Akkor egy este összeszedtem a holmimat...

– És kereket oldott?

– Az Isten szerelmére, jogtanácsos úr, ne mondja el senkinek, amit tőlem hallott!

Folytatták útjukat. A jogtanácsos mostani munkahelye a telep fölött negyedórányira volt egy kis hegyi patak mellett. Amikor odaértek, a jogtanácsos megmutatta társának azt a helyet, ahol a legutóbbi – azt is mondhatta volna, hogy a legelső – aranyat találta, és kijelölte azt a helyet is, ahol most kell ásniok.

Előbb azonban a jogtanácsosnak föl kellett mennie arra a dombra, ahol legutóbb mély gödröt ásott, tehát a csákány és a lapát forgatásának egyhangú és fáradságos műveletét munkatársának engedte át. Azt remélte ugyanis, hogy ott találja meg majd elhagyott, nélkülözhetetlen szerszámát, az öngyújtót. Ez a hely távol esett minden úttól, bízhatott hát benne, hogy senki nem bukkant rá. Ily módon néhány órára megmenekül az unalmas földmunkától is.

153

A helyszínen azonban csodálkozva kellett látnia, hogy a gödör, amióta itt hagyta, meglepő változáson ment át. Valaki időközben betemette ezt a talán négy láb hosszú és ugyanolyan mély lyukat, amelyet ő azzal a biztos hittel ásott ki, hogy aranyat talál benne, de aztán csalódottan ott kellett hagynia. Lehet, hogy őutána másvalaki folytatta az ásást, majd visszatemette, hogy később újból munkába vegye? Esetleg aranyat is talált benne?

– Furcsa história! – dörmögött magában a jogtanácsos. – Lám, átforgatás nélkül nem szabad sohasem otthagyni egy gödröt... Csak a lapátomat hoztam volna magammal!

De akárhogy fontolgatta is a dolgot, semmit sem értett belőle; aztán eszébe jutott, miért is mászta meg még egyszer a hegyoldalt: az öngyújtójáért. Szerencsére, aki itt járt, nem találta meg. Ott volt, ahova ő tette, a bokor tövében. Elégedetten tette zsebre.

– Szörnyű lett volna öngyújtó nélkül itt a vadonban. Hogy lehetne kibírni füstölés nélkül?!

A pipafej kissé kilazult a pipaszárból; megfogta és visz-szanyomta. Közben az ujjaival valami ragacosat érzett, és amikor megnézte a pipafejet, vérfoltot vett észre rajta. Ledörgölte az egyik fa kérgén.

– Azok a komisz tövisek fölsebezték az ujjamat!

Megtalálta, amit keresett, készült visszamenni szorgalmas munkatársához; de még

mindig bosszantotta, hogy nem sikerült kiderítenie, talált-e aranyat a gödörben az, aki utána járt itt.

Lábával belekapált a visszadobált földbe, és ekkor mintha megcsillant volna valami az agyagos talajban. Odahajolt, és egy betemetett lapát vége akadt a kezébe.

– Na megvan! – kiáltotta a fölfedezéstől elragadtatva. – Mégiscsak van itt arany! Benne hagyta a szerszámát, tehát vissza fog jönni. Én, számár, ilyen helyet itt hagyni!...

Ha valaki hátrahagyja a szerszámát egy megkezdett vagy csak megjelölt gödörben, ezzel lefoglalta magának,

154

jogos tulajdonának tekintheti. A jogtanácsos lemondott erről a bányagödörrel; valaki azonban itt járt utána, és betemetett lapátjával jelezte, hogy birtokba vette azt: neki tehát már nem szabad hozzányúlnia. Nem a legjobb hangulatban -indult vissza a völgy felé. A lapátot azonban előbb visszatette a gödörbe, ahogy találta, és földdel is befedte.

Möhlernek, aki életében először végzett ilyen munkát, már hólyagok nőttek a tenyerén a csákánytól, úgyhogy igencsak megkönnyebbült, amikor az órája végre ebédidőt mutatott. Visszaindultak szállásukra.

Gyorsan elkészítették és elfogyasztották ebédjüket; de mivel mindketten mélyen meg voltak róla győződve, hogy nyomban ebéd után igen káros a testi munka, egy akarattal még egy félórát üldögéltek a jótékony ejtőzés elégedett hangulatában. A jogtanácsos pipázott, Möhler pedig a tenyerét nézegette, dörzsölgette.

Ahogy ott ültek a tűz mellett, Beckdorf jött arra, csákánnyal és lapáttal a vállán, és éppen elment volna a sátor mellett, amikor észrevette a jogtanácsost.

– Látom, lakóhelyet változtatott – kiáltott oda üdvözlésképpen. – Hogy boldogult az öreg Tomlinsszal?

– Ne is kérdezze! Hét finom pamutingem volt, és a vén lókötő mindegyiket elszaggatta.

– Teringettél!... De nézze csak, mintha véres volna a pipája!

– A pipám? Ö, csakugyan! Hogy a csudába? ... De gróf úr, kérdeznék öntől valamit: ha valahol kiástam egy gödröt, aztán otthagytam, szabad-e másvalakinek eltulajdonítania tőlem?

– Csak akkor, ha már elvitte onnan a szerszámát is. Én már többször találtam aranyat-ilyen otthagyt helyeken.

– Az ördög vigye el!

– önnel is ilyesmi történt?

– Igen, fenn a hegyen ástam egy jó nagy gödröt, de nem találtam semmit; aztán máshol kezdtem munkába, de az

155

öngyújtómat az előbbi helyen hagytam; felmentem megkeresni ... ezt itt! – kivette a zsebéből és megmutatta.

– Ez is véres – jegyezte meg Beckdorf.

– Még ilyet! – bosszankodott a jogtanácsos, és letörölte a vért egy papírdarabbal. – Azt hittem, megkarcoltam magam...

– Nem tetszik nekem ez a aoiog, jogtanácsos úr. On szerint csak az orra vérzett valakinek odafenn, úgy lett véres az öngyújtó? Szerintem jelenteni kell a dolgot a seriffnek.

– Csak nem gondolja ... ?

– Hogy gyilkosság történt? De éppen erre gondolok, és a bizonyítékokat az ön gödrében fogjuk megtalálni.

Halé szerencsére otthon tartózkodott, és kész volt a gyanú alapján a színhelyet átvizsgálni. A négy férfi néhány perc múlva neki is vágott a hegynek. A seriff a helyszínen mindenekelőtt látni akarta, hol feküdt az öngyújtó; egyébként egy pillantás elég volt hozzá, hogy megállapítsa: itt valóban erőszakos cselekményt hajtottak végre. Aztán a gödörből előkotorta a lapátot, és elkezdte onnan kidobálni a földet. Nem kellett sokáig ásni; alig egy

láb mélyen rátalált a bűntény szerencsétlen áldozatára; egy amerikai férfi holttestét emelték ki rövidesen rögtönzött sírjából, ahova gyilkosa lökte, majd nagyjából földdel betakarta. Mellette volt csákánya és bádgerserpenyője is; könnyen elképzelhető volt már, hogyan történhetett az egész.

Az áldozat fején golyó ütötte sebet találtak, a testén pedig három szúrást. Talán széles késsel ejtették, vagy karddal; a mexikóiak például kardot hordanak magukkal. Egy ló patáinak nyoma is felismerhető volt a közelben. A meggyilkolt férfi bizonyára aludt az árnyékos mohaszőnyegen, amikor a gyilkos ráakadt, és fejbe lőtte. A golyó ütötte seb azonban valószínűleg nem okozott rögtöni halált, mert a mohán küzdelem nyomai voltak láthatók. A szúrások aztán megtették a magukét; ezután a gyilkos a kiásott gödörhöz cipelte áldozatát, bedobta oda a csákánnyal együtt, majd

156

a lapáttal földet terített rá. Végül a lapátot is elhelyezte a gödörben, és betakarta földdel.

Előbb úgy gondolta a seriff, hogy le kell vinni a holttestet a bányatelepre, hátha ismerte valaki a szerencsétlen embert. De aztán másképp határozott. A fiatalabbak könnyen felszaladhatnak ide, és megnézhetik, ismerős-e. Ha ismerik, mindjárt le is hozhatják, ha nem, akkor itt fenn kell megfelelő sírt ásni neki. Úgy tervezte, hogy még napnyugta előtt fölküld néhány legényt fejszékkel, hogy emelvényt ácsoljanak a tetem számára, nehogy éjszaka a farkasok nekiessenek.

Nyilvánvaló volt az is, hogy a gyilkos kifosztotta áldozatát. Zsebei ki voltak forgatva, ha volt is, nem maradt nála arany.

– Alighanem néhány szem aranyért kellett meghalnia a szerencsétlennek – állapította meg a seriff. – Azoknak a gonosztevőknek a kezétől, akik a bányatelepek körül csavarognak zsákmányra lesve.

– Gondolja, seriff, hogy mexikói lehetett a tettes?

– Nem hiszem. Igaz, őket gyanúsítják a legtöbb gyilkossággal. De a mexikóiak közül csak kevesen és ritkán hordanak lőfegyvert maguknál, nem is tudnak velük bánni rendesen. Fehér ember lehetett, angol vagy amerikai.

XVII. FEJEZET

Amilyen higgadtan vették tudomásul a gyilkosságot a külföldiek, annyira fel voltak háborodva az amerikaiak, hogy valaki kezét mert emelni az Egyesült Államok egyik polgárára. Futótűzként terjedt a hír az aranyásók közt egyik bányahelytől a másikig; nemsokára föl is kerekedett egy csapat fiatalember, hogy lehozzák a halottat. Egyikük, név szerint James Cook, már az első pillantásra fölismerte az áldozatot. Két hete ugyanis egy másik bányahelyen, a

157

Carlton-flaton együtt dolgozott ezzel a szerencsétlennel, majd visszatért Paradise-ba. Johns – így hívták a meggyilkolt fiatalembert – megígérte neki, hogy utánajön.

Cook azt mondta róla, hogy higgadt, becsületes ember volt. Virginiában született, később Missouriban lakott, az előző évben érkezett ide a Sziklás-hegységen át egy karavánnal, és szorgalmával, takarékoságával egy kis tőkét gyűjtött össze. Egyáltalán nem volt kötekedő természetű, tehát nem valószínű, hogy valamilyen hirtelen támadt verekedésben maradt volna alul; bizonyára orvul ölték meg, majd kirabolták.

De ki követte el a bűntényt? Az általános vélemény szerint a mexikóiak teheték, de a seriff ezt kétségbe vonta; az amerikaiak még azon az estén összegyűltek, hogy megtanácskozzák, milyen lépéseket kell tenniük, hogy megvédelmezhessek az állampolgárok életét és vagyonát, és megtorolják a kiontott vért.

A Kenton-fogaclóban tartották a gyűlést, és bár az idegeneknek sem volt tilos megjelenni, mégis úgy látszott, hogy nem szívesen vennék, ha beállítanának. Ennek ellenére

ott volt néhány német és francia aranyásó, azok közül, akik tudtak angolul. Mindjárt az elején az öreg Nolten nevét kezdték kiáltozni, őt kívánták elnöknek megválasztani. Nolten azonban már több mint egy hete valahol a hegyekben kutatott új lelőhely után, és ezért Briarsra, az egyik legvadabb, kötekedésre mindig kész legényre esett a választás. Ekként aztán a gyűlés is, már kezdettől fogva, indulatoktól fűtötté és féktelen légkörűvé vált; Briars ugyanis azzal a követeléssel kezdte, hogy az idegeneket válogatás nélkül le kellene fegyverezni és elkergetni a bányatelepről; a forrófejűek, többnyire Amerika nyugati részéből valók, ujjongva helyeseltek neki.

– Gentlemen! – kiáltott közbe ekkor Halé, aki eddig csöndes és figyelmes tanúként volt jelen. – Mondhatok én is valamit?

158

– Halljuk Halé-t!... Stump it, old fellow, beszéli, öreg harcos! Föl az asztalra! Maga derék fickó, igazi amerikai!

– Köszönöm – mondta Halé, és felállt az asztalra, amelyről éppen leszállt az előbbi felszólaló, és egyenesen a sön-téshez sietett, kiszáradt torkát megnedvesíteni. – Ha szabad elmondanom a véleményemet, maguk itt mint az Egyesült Államok polgárai nagy zajt csaptak, de mintha a fától nem látnák az erdőt, ahogy mifelénk mondják.

– Halló, Halé, honnan fúj a szél? – kiáltott feléje valaki.

– Másképpen szólva, maguk a fürdővízzel együtt a gyereket is ki akarják önteni – folytatta, nem zavartatva magát a közbeszólásoktól –, pedig sem joguk, sem hatalmuk nincs hozzá. Egyelőre azt sem tudjuk, ki követte el a gyilkosságot! Angol, mexikói vagy éppen amerikai?

– Halé, a szentségít – kiabált közbe Briars –, az amerikaiak csak nem vágják el egymás nyakát! Magának meg nem az a dolga, hogy védelmébe vegye az idegeneket! Az a vér, amelyet apáink ...

– Hagyja ezeket a régi dolgokat! – torkolta le őt a seriff. – Én is szeretem annyira a hazámat, mint bárki más! Fölösleges a régi hőstetteket emlegetni a magunk biztatására. Enélkül is tudjuk, mi a dolgunk. Ha bebizonyosodik, hogy idegen a tettes, meglátják, az életem árán is nyomára jutok és elkapom. De amíg nem tudhatjuk, hogy nem éppen a saját honfitársaink közt kell-e keresnünk a gyilkost, nem varrhatjuk a dolgot az idegenek nyakába.

– Gentlemen – szólalt meg most egy ismeretlen hang –, megengedik, hogy tegyek egy ésszerű javaslatot?

– Ésszerűt igen, de esztelent már eleget hallottunk – mondta Halé.

– Helyes – szólott Siftly, mert ő volt a felszólaló; ponchóját és kalapját egy szék támlájára dobta, és egy székre állt fel. – Nem tartom fel sokáig önöket. Nyilván elismerik, hogy amíg nem tudunk többet erről az esetről, reménytelen dolog arról vitatkozni, ki ölte meg azt az embert, kül-

160

földi-e vagy amerikai. A közvélemény, amely ritkán téved, természetesen az idegeneknek tulajdonítja a tettet, és bevallom, azoknak a tapasztalatoknak az alapján, amelyeket a szomszédos bányatelepeken a mexikóiakról és a Botany-Bay-i büntetőtáborból megszököttekről szereztünk, nekem nem kell töprengennem rajta, kire gyanakodjak.

– Bravó, bravó! – szóltak közbe innen is, onnan is.

– Csakhogy mi itt – folytatta Siftly – abban a kellemetlen helyzetben vagyunk, hogy semmiféle törvényes lépést nem tehetünk semmilyen irányban, még ha bizonyítékok volnának is a kezünkben, mivel a helységnek nincs törvényes vezetője, békebírója; az én javaslatom tehát az, mindenekelőtt válasszunk magunk közül valakit erre a tisztségre, akkor léphetünk tovább ebben az ügyben.

Halé csodálkozott, hogy ezt a javaslatot éppen egy ismeretlen, egy újonnan jött ember hozza elő, akiről nem is tudja, mit gondoljon. Másféle javaslatra számított; annál szívesebben

értett egyet most vele. Igaz, az elmúlt hetekben jól megvoltak békebíró nélkül is, de más a helyzet most, amikor rendszabályokat kell hozni és foganatosítani valamilyen irányban. De hogyan találhatnak megfelelő embert erre a hivatalra?

Ha nem okoz is gondot általában ennek az állásnak a betöltése, itt, Paradise-ban a megszökött bíró esete arra figyelmeztet, nem szabad újabb balfogást elkövetniük az új bíró kiválasztásakor.

A fiatal amerikaiak rögtön elő is jöttek javaslataikkal, megnevezték ismerőseiket, akikből „-emek békebíró válhat”. Csakhogy e jelöltek inkább az öklözésben vagy a lövöldözésben tűntek ki, a javaslattevők számára ez elegendőnek is látszott.

Hale-nek természetesen világosabb fogalmai voltak az e tisztséghez szükséges erényekről, tehát amellett kardoskodott, hogy a békebírónak elsősorban a törvényekhez kell értenie, enélkül nem érnének vele semmit.

161

– Törvények! – próbált szónokolni megint Briars, aki más eredményt remélt a gyűléstől. – Mi az ördögöt segítenek rajtunk a törvények? Megvédhetnek attól, hogy az idegenek orvuj megtámadjanak, mi? Képesek megvédelmezni a tulajdonunkat? Ha békebíróvá választunk, az legyen férfi a talpán, többet nem kívánunk tőle; a többiről majd gondoskodunk mi magunk.

– Gentlemen! – szólalt föl újból Siftly. – Én természetesen még idegen vagyok itt Paradise-ban, de a bánj a telepeken nem; már több mint hat hónapja élek egyiken Vagy másikon, ismerem tehát az itteni viszonyokat. Jelen voltam Sonorában is a legutóbbi tanácskozáson, tagja voltam annak a bizottságnak, amely lefegyverezte az idegeneket. Kn nem vagyok a félmegoldások embere. Természetesen jó lenne összehangolni a két dolgot: a törvényt is betartani és ugyanakkor a hatalmat is erős kézzel gyakorolni, ami minket, amerikaiakat illet meg; ebben tökéletesen egyetértek tiszteletreméltó seriffünkkel, Mr. Hale-lel. Szerencsére éppen köztünk tartózkodik egy férfi, akit ugyan nem látok itt a gyűlésen, de aki valóban egyesíti magában e két képességet: szilárd, határozott jellemű ember, aki az old domi-nionból, az Egyesült Államok legrégebb területeirol származik, és egyben kitűnő jogász is. Ráadásul nős ember, a feleségével együtt érkezett hozzánk, ami kezesség– rá, hogy nem valami szélhámossal van dolgunk. Ha ct rá tudnánk venni, hogy fogadja el a békebírói tisztséget, akkor azt hiszem, sőt szilárdan meg vagyok róla győződve, hogy mi amerikaiak igen jól járnánk vele, mert minden amerikai igényt méltányosan intézne el! Én teljes meggyőződéssel rá adom a szavazatomat.

– Mr. Hetsonra gondol? – kérdezte a seriff.

– Természetesen; bár ő is csak rövid ideje tartózkodik itt, nem hiszem, hogy ez akadálynak szám^tat a.

– Én is tiszteletreméltó, .értelmes férfinak ismertem meg

162

őt, és ha valóban jogász is, ahogy ez az úr állítja, akkor én is rá szavazok.

– De miért nincs itt? – szólt közben Briars, – Ilyen alkalommal minden amerikainak itt a helye.

– Nem vehetjük tőle rossz néven – szólt bele Smith is –, azzal van elfoglalva, hogy otthonosabbá tegye a lakását, Más az, amikor mi, férfiak egyedül érkezünk a bányatelepre ; mi már akkor is otthon érezzük magunkat, ha valamilyen tető van a fejünk fölött, ha védve vagyunk az eső meg a napsütés ellen, és megint más, ha a családjával jön valaki, amelyről gondoskodnia kell.

Halé a beszélőt látva, már majdnem megbánta, hogy olyan gyorsan az új emberre adta a szavazatát. Ha ennek két ilyen szószólója van! Milyen kapcsolatban lehet Hetson ezekkel, és milyen előnyt remél ez a két fickó a megválasztásától, amikor egyikük megrögzött szerencsejátékos, és a másiknak is valószínűleg hasonló a foglalkozása?

A jelenlevők közben egymás közt kezdték tárgyalni az ügyet, arról pedig, amiért voltaképpen összegyűltek, láthatólag elfeledkeztek.

Bármilyen vadak és zabolátlanok voltak is különben ezek a fiatal amerikaiak, még az ő szemükben is nyomós érvek számítottak, hogy a javasolt békebíró nős ember, és a feleségét is magával hozta a bányatelepre. Ez, fiatalsága ellenére, bizonyos atyai tekintélyt kölcsönzött neki előttük; ezek után már csak Siftly néhány olyan megjegyzésére volt szükség, hogy például Hetson jobban gyűlöli az angolokat, mint az ördögöt, és ezzel máris megnyerte magának a választókat. Briars sem emelt most már ellene kifogást; a rögtön megejtett szavazás csaknem egyhangúlag Hetson javára dőlt el.

Másnap reggel az amerikai aranyásók nem indultak el dolgozni, mivel előbb megölt társukat, Johnst akarták eltemetni. Majdnem minden amerikai részt vett a temetésen; hat férfi vitte felváltva az elhunytat a vörös fiatra; a

163

föltúrt részen túl kerestek számára csendes nyughelyet. Siftly azzal mentette ki magát, hogy a jövődő békebíróval kell elfogadtatni megválasztását, és ismertetni kell vele, mit várnak tőle. Az eredményről a Kenton-fogadóban számol majd be, ha a temetésről visszatértek.

Mióta Siftly Paradise-ba érkezett, szándékosan kerülte a Hetsonnal való találkozást. Ez a mostani alkalom tehát kétszeresen is fontos volt számára, mivel egyszersmind kapcsolatuk újratelepítését jelentette. Egyébként egy pillanatig sem kételkedett benne, hogy Hetson elfogadja a felajánlott tisztséget; röviddel napfelkelte után már ott volt Hetson sátránál.

Az eredeti, fő sátrát Hetson egy nagyobb és két kisebb részre osztotta; egy tágas, közös nappalit és két hálókamerát foglalt magában. Ez utóbbiak közül az egyik Manuéláé volt; Don Alpino viszont a külön felhúzott sátorban lakott, és napközben a lánya is itt tartózkodott.

Manuela ma is fölkelt már szürkületkor, tüzet gyújtott, és a kis vastűzhelyen igyekezett idejében elkészíteni a reggelit; közben kifutott egy kis száraz gallyért, és ekkor ijedt kiáltással megtorpant. Reszkető borzongás járta át a testét, és szinte megbabonázva meredt arra a férfira, akitől a legjobban irtózott a világon; most pedig mintha a földből nőtt volna ki, ott állt előtte. Siftly nem látszott meglepődöttnek, és mulatott a lány rémületén.

– Ő, az én énekesmadaram – mondta enyelegve – elrepült San Franciscóból, olajjátag hozni Paradise-ba. Örülök, hogy ismét találkozunk. Szenyor Hetson itthon van?

Manuela még mindig dermedten az ijedelemtől, némán bólintott.

– Mondd meg neki, hogy egy régi barátja

Hetson meghallotta a beszélgetést, megjelent a sátor hátsó bejárata felől

164

– Siftly? Te itt, Paradise-ban?

– Ide előbb-utóbb mindnyájan eljövünk; tehát minél előbb, annál jobb. Jó hírt hoztam neked.

– Hagyd, ne itt! – mondta hirtelen Hetson elvörösödve. – Rögtön kinyitom a sátor elülső bejáratát; felöltözöm, és teszünk egy sétát a szabadban.

– Ez nem titok – derült Hetson zavarán Siftly.

– Órá vonatkozik? – kérdezte sűgva Hetson.

– Órá? Persze, te arra az angolra gondolsz ...

– Tudod, hol van?

– Ott, ahol nem árthat neked – mondta sejtelmesen Siftly, noha Hetsonhoz hasonlóan semmit sem tudott Charles Golwayról, de jól jött neki, hogy barátja továbbra sem tud szabadulni a rettegésétől. – Olyan lehetőséget ajánlhatok föl neked, hogy ártalmatlanná teheted őt; még akkor is, ha a következő percben belépne ebbe a sátorba.

– Mire gondolsz?

– Hallottál a napokban történt gyilkosságról? Egyik honfitársunk az áldozat...

– Természetesen. Nem javítja az aranyne/ők jó hírét.

– Ugyan már, civilizált államokban is előfordulnak ilyen dolgok; miért ne itt, a vad hegyek közt. ahol indiánok, mexikóiak és fegyenctelepről szabadult, egykori angol gonosztevők nyüzsögnek. Csoda, hogy mégis ritkán esnek meg, és itt a sátorlapok alatt éppoly biztonságosan lakhatunk, mint odahaza, a kulcsra zárt és jól őrzött kőházakban. Ennek a sátorvárosnak a polgárai azonban most elhatá-rtak, hogy még inkább elejét veszik az ilyen gattetteknek. Első lépésként tegnap este gyűlést tartottak, amelyen neked is jelen kellett volna lenned; és békebírónak választottak valakit, egy jellemes, határozott férfit, természetesen egy amerikaiat.

– És mennyiben érint ez engem?

– Jobban, mint hinnéd. Paradise polgárai ugyanis, mint értelmes emberekhez illik, nem holmi hebehurgya fickót

165

szemeltek ki maguknak, amilyen elég sok van itt is, hanem téged!

– Engem? Te képzelődsz! Ki ismer itt engem?

– Én ismerlek, öregem, és ez elég is volt. Én ajánlottalak téged, és így egyhangúlag meg is választottak.

Hetsen, most már odabenn a sátorban, összefont karokkal járkált föl és alá, majd kezét nyújtotta Siftlynek.

– Köszönöm, Bili, nyilván baráti szolgálataknak szántad a dolgot; de én ezt a tisztséget nem tudom és nem is fogom elfogadni.

– Miért nem?

– Nem tudom, meddig maradok itt; lehet, hogy már a következő napokban továbbmegyek. Más kérdés, hogy alkalmas vagyok-e egy ilyen bányatelep békebírájának. Te csak otthonról ismeresz engem; azóta én tétova, türelmetlen és állhatatlan lettem; békebírónak pedig olyan valak: kell, aki magáénak tudja az emberek gondját és érdekeit, kitart mellettük, és mindebben örömet is talál.

– Tovább akarsz menni? Hova?

– Magam sem tudom még. Nyugalmasabbnak képzeltem az életet itt a hegyek közt. Ezzel szemben éppoly tülekedés és hajsza folyik itt is, mint egy nagyvárosban, csak egy kicsit másféleképpen.

– Vedd a kalapodat! Amit még mondani szeretnék neked, inkább a szabadban mondanám. Nem s/ívesen zavarnék itt, meg a falak is oly vékonyak ...

Hetsen aggódva nézett rá, de úgy tett ahogy kérte tőle. Siftly karon fogta őt, és így folytatta:

– És arra nem gondolsz, hogy ha innen továbbmész., még inkább találkozhatasz azzal, akit el akarsz kerülni?

– Szóval te tudod, hol van?

– Ki mondhatná itt meg valakiről, hogy h[^]l van? Út, ahol mindenki állandóan úton van, mindig újabb, gazdagabb lelőhelyet keres.

– És ha ránk talál itt?

166

– Akkor megeshet, hogy kénytelen lennél golyót röpíteni a fejébe. És ez kellemetlen bonyodalmakkal járna még akkor is, ha nem lennének a dolognak súlyosabb következményei. Abban az esetben persze, ha magánemberként élsz itt ...

– És ha békebíró lennék, mit tehetnék?

– Akkor mindent! – jött tűzbe Siftly. – Távol tarthatod például innen a fickót, a többi külföldivel együtt! És ebben melletted fognak állni, talán nem is szükséges bizonygatnom.

– Siftly ... ha tudnám, hogy ...

– Légy ésnél, ennél jobb alkalmat nem kínálhat neked az élet, hogy nyugalmat teremts

a magad számára. Egyébként pedig, ha úgy fordul, nem vagy idekötve ehhez a bányatelephez. Ha pár hét múlva úgy döntesz, hogy itt hagyod Paradise-t, ki tartana vissza? Szabad emberek vagyunk, mindenki jöhet, mehet, ahogy akar, legalábbis minden amerikai, akiké ez az ország.

– És ha tényleg elfogadnám a fölkinált hivatalt? – tűnődött Hetson habozva.

– Megszabadulnál a legfőbb gondodtól – mosolygott biztatóan Siftly. – Nem lesz más dolgod, csak az, hogy mindéhben kitarts mellettünk, amerikai honfitársaid mellett, ami természetes is; intézkedéseidben számíthatsz támogatásunkra, nem fogunk cserbenhagyni.

– Menjünk vissza – állt meg Hetson hirtelen. – Megkérdezem a feleségemet, elég erősnek érzi-e magát, hogy itt maradjunk egy ideig.

– Egész Kaliforniában nem találhattok olyan pompás vidéket, mint ez itt. Én bejártam az északi és a déli aranyásó helyeket^ de még fent, a Feather folyónál sem láttam ilyen kellemes völgyet.

Hetson még mindig habozott; nem tudta eldönteni, mikor jár el helyesen, ha elfogadja, vagy hí elhárítja ezt a kéretlen megtiszteltetést. Siftly azonban megkímélte őt a

167

töprengéstől; meglóbálta a kalapját a terretésről visszatérő amerikaiak felé, és odakiáltotta:

– Halló, fiúk, gyertek, hadd mutassam be nektek EZ új békebírókat!

Hetsonnak tiltakozni sem maradt ideje; a hazatérő csapat eleje már csak néhány lépésnyire volt tőlük. Köztük Halé is, aki odalépett Hetsonhoz, és kemény kézfogás után ezt mondta:

– Mr. Hetson, örülök, hogy elfogadta megválasztását. Igaz, nem lesz nagyon békés az élete, nyughatatlan emberek jönnek-mennek itt a hegyek közt ide-oda, és ez gyakran okoz gondot és bajt. De ha mindnyájan összefogunk, nem kell semmitől sem tartanunk. Én vagyok a seriff, a nevem Halé.

– Mr. Halé – válaszolt Hetson meglehetősen zavarban –, annyira meglepett a nekem szánt megtiszteltetés, hogy engem mint idegent ebben a városkában ...

– Ó, azt hiszem, ön némileg másképp képzei ezt a dolgot, mint a valóságban van. Ami a tiszteletet illeti, nem nagyon számíthat rá az ember; komiszabb népséget, mint itt, másutt sem lehet könnyen találni. De annyi baj legyen; akad azért néhány rendes ember is, és az ő segítségükkel kivágjuk magunkat a bajokból.

– Hát akkor Isten nevében! – mondta Hetson, és melegen kezet szorított a seriffel. – Biztos lehet benne, Mr. Halé, meg fogom becsülni a belém vetett bizalmat.

XVIII. FEJEZET

Hetson még haza sem ért, már útközben elfogta őt Briars, és azt követelte tőle, hogy hajtsa végre a tegnap íavasolt intézkedéseket a külföldiek ellen. Most azonban nem hagyta, hogy lerohanják, és kijelentette, addig nem vállalkozhat ilyen súlyos lépésre, amíg a County Court, a körzeti bíró-

168

ság meg nem erősíti őt tisztségében. Mihelyt ez megtörténik, nyomban gyűlést hív egybe a további teendők megbeszélésére, de addig is a seriffel együtt megtanácskozzák a szükséges intézkedéseket.

Nem volt elégedett önmagával és azzal, amit ma reggel tett; ilyen hangulatban lépett be otthonába, ahol könnyek közt találta Manuélát, Jenny pedig mellette állva vigasztalta őt.

– Mi történt, Jenny? – kérdezte aggódva

– Csupán annyi, hogy ez a szegény gyermek borzasztóan fél, hogy apja megint áldozatul esik játékszenvedélyének – magyarázta a fiatalasszony.

– De mi oka van erre a kétségbeesésre?

– Ma reggel ugyanis, éppen a mi sátrunk mellett, megint összetalálkozott azzal az emberrel, aki már annyiszor csábította apját házárdjátékra, és oly sokszor teljesen kifosztotta.

– Siftlyvel? De hát ez lehetetlen.

– Igen, Siftlynek hívják – szólalt meg most Manuéla –, és ez a legelvetemültebb azok közt, akik itt a partvidéken csakis hamiskártyázásból akarnak megélni.

– Kedvesem, ez valami félreértés – tiltakozott ismét Hetson, őszintén megijedve. – Jenny, ez a lányka ifjúkori barátomról mondja ezt, akivel San Franciscóban mindjárt az első órában találkoztunk, és aki segített szállást keresni.

– Barát? – legyintett keserűen Manuéla. – Ennek a2 embernek csak az arany a barátja! ő tette apámat és engem olyan szerencsétlenné, amilyenek most vagyunk. Térden állva kértem őt, hogy hagyja békén apámat, de ő ...

Az arcán sötétpiros foltok jelentek meg, és visszagondolva erre az emlékre, elfordult, és arcát kezébe temetve zokogott.

Hetson leereszkedett egy székbe, és töprengve nézett maga elé. Most hirtelen fölmerült benne néhány dolog, amit eddig nem vett figyelembe Siftly magatartásában. És

169

ha mégis igaza van Manuélának? Ha ez az ember ... – felugrott, föl-alá kezdett járkálni a sátorban; aztán megállt Manuéla előtt, és így szólt:

– Ne aggódjék, Manuéla; nem akarom elhinni, hogy Siftly olyan sötét lelkű ember volna, amilyennek ön festi...

– Ó, uram, kívánom soha ne kelljen saját magának is meggyőződnie róla!

– Mondott önnek valamit ma reggel?

– Semmit; de abban a pillantásban, ahogy rám nézett, benne volt minden, amitől rettegek.

– Neked mi a véleményed róla, Frank? – tette föl a kérdést Jenny.

– Magam sem tudom, drágám. De arról biztosíthatlak, hogy neked és Manuélának nem kell féln^r-k lőte.

– Kerüld őt, Frank! Manuéla nem vádolná őt ok nélkül, és ha nem volna teljesen bizonyos a dologban; ha nem köt különösebb érdek ehhez a helyhez, inkább menjünk máshova, legalábbis ennek a szegény lánynak a nyugalmaért.

Hetson hallgatott; különös nyugtalanság fogta el, okáról nem tudott volna számot adni; e pillanatban kész lett volna engedni felesége kérésének, ám ígérete kötötte őt. A békebírói tisztség természetesen nem láncolta ide örökre. De mit gondolnának róla itteni honfitársai, ha -ilyen hirtelen továbbállna? Nem szabad elmennie, legalábbis most nem. És az, ami most itt tartja őt, arra is jó lehet, hogy lecsillapítsa felesége és Manuéla aggodalmait. Erőt vett magán, és mosolyogva ezt mondta:

– Ne féljeteK, kedveseim. Szemmel fogom tartani őt. Ha valóban olyan ember, amilyertnek Manue«a mondja (bár még mindig remélem, hogy az apjáért való aggodalom miatt látja őt ennyire sötétnek), akkor majd igyekszem rá-bírnj, hogy változtasson mindezen, és gondolom, még is teszi.

170

A seriff megjelenése szakította félbe a beszélgetést; néhány sürgős dolgot kellett megbeszélnie az új oékebíróvitJ. A hölgyek visszavonultak a maguk külön lakrészébe.

Az izgalom időközben teljesen elült Paradise-ban; az, aki csak most, fényes nappal látta a tegnapi estyi gyűlés felszólalóit, ahogy a csákányt és a lapátot emelgetik nyugodt tempóban, el sem tudta volna hinni, hogy ugyanezek az emberek követelték az idegenek elkergetését tűzzel-vassal. De hát az arany hatalmas mozgató erő; visszatértek munkájukhoz a lázongók, mivel úgy vélték, most már az új békebíró kötelessége megtenni, amit ők a gyűlésen követeltek. De addig sem tékozolhatják haszontalanul értékes idejüket.

Még Briars, a legféktelenebb legény is visszatért claitn-jéhez, amely ott volt, ahol az Ördög-patak elhagyja a fiatot; az előző nap ugyanis eljutott az aranyat ígérő réteghez, kíváncsi volt tehát rá, mit talál benne, megfizeti-e a beleölt fáradságot. Tőle lejjebb vagy

húszlépésnyire egy kínai csoport dolgozott, amelyről az a hír járta, hogy jól megszedték már magukat arannyal. Ám ezek az emberek senkivel sem álltak le beszélgetni; valójában nem is tudták semmilyen idegen nyelvet, az övékét pedig a többiek nem értették. Csak a vezetőjük, egy széles vállú, kék zubbonyos férfi beszélt néhány szót angolul, ugyanő, aki ezenfelül pompás, hollófekete varkocsáról is nevezetes volt.

Siftly ezen a reggelen, miután hosszú megbeszélést tartott Smith-szel, körbejárta a fiatot, hogy ismerkedjék a tereppel. Egy időre megállt a kínaiaknál is, egy meglehetősen mély gödör mellett. Amikor megjelent a gödör szélén, a kínaiak nyomban fölfigyeltek rá, és Siftly éles szemét nem kerülte el, hogy az egyik kínai hirtelen mozdulattal egy kis edénykét rejt a zubbonya alá, benne durva szemcséjű arannyal. Siftly szerint a talaj arról árulkodott, hogy a kínaiak igazi gazdag aranytelérre találtak itt, és az ő sze-

171

mében ezt a gyanút az a kapkodás is megerősítette, ^ amely-lyel elrejtették zsákmányukat.

– Jól megy a bolt odalenn, ugye? – szólt le a gödörbe Siftly. A kínaiak fölnéztek rá, de egyikük sem válaszolt. Kis késekkel kaparásztak körbe a gödör falán; úgy látszott, abbahagyták munkájukat arra az időre, amíg a fehér ember leskelődik rájuk.

– Nem nyitnátok ki a szájatokat, copfos betyárok?! -kiabált rájuk újból. Ezzel sem jutott többre, a kínaiak úgy tettek, mintha ott sem volna, nyugodtan tovább kaparásztak.

– Kutyák! – sziszegett a dühtől Siftly. – Majd szóra bírunk még titeket!

És ponchóját vállára dobva továbbindult a telep felé.

Ekkor az egyik közeli gödörből hangos káromkodás hallatszott; Siftly fölfigyelt rá, és közelebb lépve azt látta, hogy Briars a legvadabb átkozódások közepette veri a földbe csákányát.

– Halló, cimborá, a reggeli imádságát mondja?

– Az isten verje meg ezt a gödröt, meg a fiatot, meg egész Kaliforniát, ezt az átkozott országot tízezer öl mélységig! – ordította Briars, akit a gúnyolódás még inkább fölingerelt.

– Ez aztán* keresztény jókívánság! – mulatott Siftly. -De mit tehet a föld róla, hogy ön rossz helyen ás?

– Rossz helyen? Mondja meg, hol kellene ásnom, ha olyan nagyokos. Nem ástam-e egyik gödröt a másik után, az egyiket mélyebbre, mint a másikat?

– – Ne vegye zokon, cimborá – vágott közbe Siftly, akiben egy szempillantás alatt megszületett a terv, hogyan fordíthatná hasznára a fickó rosszkedvét –, de tegnap este szép beszédet mondott arról a vérről, melyet apáink ontottak a hazáért.

– Az ördögbe is! – sziszegett a foga közt Briars, és a következő pillanatban kiugrott a gödörből, harcra készen for-

172

dúlva szembe gúnyoló jávai. – Menjen innen a pokolba! Vagy ha van mersze, álljon ki velem, hogy az öklömmel írjam a képére, mit tartok magáról.

– Maga nagyon jóságos – mondta Siftly zavartalan nyugalommal, de nem bontakozott ki ponchójából, hogy elfogadja a kihívást. – Most azonban nem azért jöttem ide, hogy megverekedjek magával, hanem hogy felajánljam segítségemet, aminek több haszna lesz remélhetőleg, mint a kék karikáknak a szeme alatt.

– Ki kérte a maga segítségét? – dacoskodott tovább Briars.

– Na, elég ebből az ostobaságból! Csak fecséreljük a drága időnket, pedig nekünk, amerikaiaknak nem lenne szabad veszekednünk.

Briars még mindig bizalmatlanul méregette vélt ellenfelét; nem tudta eldönteni, gyávaságból ered-e az idegen vonakodása erejük összemérésétől vagy valami más okból. Siftly azonban nem hagyta őt sokáig kétségben.

– Mi a pokolnak turkál maga itt, ahol semmi láttatja a munkájának? Közben hagyja,

hogyan az idegené^{1*} itt az orra (Előtt elvigyék az aranyat?)

– Nem ezt mondtam én is? – mérgelődött Briars. – Ahogy maga is azt hányt szemünkre, hogy miért tűrjük meg még mindig az idegen csöcseléket itt?

– Tévedésben van, barátom, mert én azt javasoltam, hogy előbb válasszunk békebíró, és így fogjuk – egybe erőinket. És hogy Hetson az az ember, akire nekünk szükségünk van ahhoz, hogy az amerikaiak érdeke mindenkor érvényesüljön. Mindjárt meg is fogom mutatni, hogy ezt hogyan is értem. Mekkora lehet itt az idegenek claimje?

p– Tizenkét lányit szoktak számítani egy emberre.

– Helyes. Itt alattunk kínaiak dolgoznak két csoportban. Ha valóban két különálló csoportba tartoznának, akkor talán joguk lenne ilyen nagy területet lefoglalni. Csakhogy ezek, látnivaló, mind összetartoznak, és különben is egyik

173

olyan, mint a másik: hogy tudják bizonyítani, hogy két külön társaság?

– Nagyon keveset tudnak kikaparni a gödrükből.

– Gondolja? A saját szememmel láttam, mekkora darabokat piszkálnak ki. Csak a késeikkel dolgoznak!

– Ez már gazemberség! – gurult dühbe Briars. – És nekünk hagynunk kell, hogy kibabráljanak velünk?

– Ki mondta? Ha van kedve hozzá, odamehetünk, és ha úgy látjuk jónak, ki akadályozhatja meg, hogy magunknak foglaljuk le ezt a helyet?

– Hányan vannak? – kérdezte Briars, aki máris benne volt a dologban.

– És ha tucatnyian vannak is! Gyávák ezek, két hozzánk hasonló férfi fölér valamennyivel. Az a kérdés csak, meg akarja-e kaparintani azt az aranyat, vagy nekik hagyja.

– És az új békebíró?

– Még nem erősítette meg a választást a körzeti bíróság. Ami meg a törvényeket illeti, én vállalom a felelősséget mindenki előtt.

– Akkor a maga embere vagyok! Egymagam elintéztem hatot közülük, ha a többit maga vállalja!

– Akkor előre, nehogy valaki más megelőzzön!

Briars nem kérette magát. Siftly nagyon elégedett volt, amikor újonnan szerzett barátjával átsétált a kínaiak gödréhez.

Ebben a fáradságosan kiásott gödörben nyugodtan folyt a munka, amikor a két amerikai megállt a szélén, és Briars, gyors pillantást vetve a kínaiakra lekiáltott:

– A szentségit ezeknek a copfosoknak, ezek itt aranyban úsznak, mi meg ingyen kapálgatunk mellettük, pedig mienk ez az ország! Ki onnan, vagy esküszöm, összetöröm a csontotokat!

A mennyei birodalom öt polgára ijedten kapta föl a fejét a goromba kiabálásra, de egy hanggal sem válaszoltak,

174

éppúgy, ahogy Siftlynek sem; lefödték a talált aranyat, és dolgoztak tovább.

– Így nem jutunk semmire – mondta Siftly –, ezt a játékot én már eljátszottam velük az előbb; kiabálhatnánk egy óra hosszat is nekik, de*,egy szót sem tudnánk kihúzni belőlük. Másképp kell ezekkel szót érteni!

És fölmarkolt egy kemény rögöt, hozzávágta az egyik kínaihoz, s rákiáltott:

– Kifelé innen, hé! Értettétek? Vagy még világosabban beszéljek?!

Akit eltalált, félreugrott, hangosat rikkantott, a többiek pedig hevesen kiabálni kezdtek egymásnak a saját nyelvükön. A két amerikai természetesen nem értette, mi a szándékuk; a kínaiak mindenesetre nem készültük feljönni a gödörből.

– A ménkű ezekbe a fickókba! – ordított Eriars. – Majd odapörkölök nekik egy kicsit, abból megérthetik, mit akarunk. – És rá sem hederítve, hányan vannak odalenn, leugrott a

tizenkét lábnyi mélységbe a kínaiak közé, akik most mindenfelé széthúzódtak előre.

Ő meg elkezdett a két öklével beszédesen gesztikulálni; kettőt megfogott, és abba a sarokba lökött, ahol egy vékony cédrusfa állt a ki- és bemászáshoz támasztékul; t-kkor odafenn, a gödör szélén megjelent a kínaiak vezetője. Gyorsan felmérte, mi történt, majd tört angol nyelven Siftlyhez fordult, mérgesen megkérdezte, mit akarnak itt.

– Mit akarunk, öregem? – mondta ez lenéző gúnnyal. – Megmondhatom: ez a hely a mienk; nincs jogotok itt dolgozni. Jobban teszitek, ha elmentek innen, nehogy valami kellemetlenségbe keveredjete.

– A hely enyém! – felelte a kínai a maga sajátos „szájpadróláshangján”. – Fizettem két dollárt... békebírónál... én számom ...

– Elég a fecsegésemből, allons vámos, gyerünk! Értetted?

175

Megfogta a kínait hátul a gallérjánál, megfordította, és félre akarta taszítani, ekkor azonban az izmos kínai, aki nem volt olyan gyáva, mint a társai, megragadta Siftly karját, és olyan erővel lökte el magától, hogy az háromnégy lépésnyit tántorodott hátra. És mivel a terep igen egyenetlen volt, tele kisebb-nagyobb gödrökkel és földhányásokkal, megbotlott, és egyensúlyát veszítve, háttal beleesett egy nyolclábnyi mély; gödörbe.

A kínai, hátat fordítva ellenfelének, most a gödör szélére állt, és lekiáltott Briarsnak:

– Te, te amerikai, kifelé onnan! Semmi keresnivalód ott!

– Te tarfejű gazember! – üvöltött Briars. – Ne kívánd, hogy fölmenjek, mert olyan puhára kalapálom a koponyádat, amilyen az agyvelőd! Siftly, halló, Siftly, hol a pokolban bujkál? Intézzé el már ezt a hosszú copfost az én nevemben ...

Még nem ért a végére a mondatának, amikor Siftly a dühtől tajtékozva, hogy egy megvetett kínai elbánt vele, sárosan, kuszált hajjal, apró szemében a gyűlölet és a gyilkos indulat villámaival, előugrott a gödörből, és rávetette magát ellenfelére.

A kínai egy pillantást vetve a dühöngő amerikaira, látta, hogy egyenlőtlen lesz a küzdelem köztük, és furcsa éles vijjogást hallatott. Erre a kis sikkantásra mint a macska kapaszkodtak fölfelé egymás után társai a gödörből, hátra sem pillantva Briars felé; de már az első is csak azt láthatta, hogyan ragadja meg Siftly a vezetőjüket, és hogyan teríti le őt öklének egyetlen csapásával. Segíteni akart neki, de a következő ütés őt érte, és ő is a földre került. Aztán Briars is előjött a gödörből, majd más amerikaiak is idesiettek távolabbról, meghallván a kiáltozást és látva mesz-sziről a verekedést, és ekkor a megalázott kínaiak kis serege, mint megriasztott fogolycsapat, egykettőre szétszéledt. Siftly azonban, – még mindig dühtől eltelve a sérelem miatt, letérdelt az ájultan heverő kínai mellé, a bal kezére teker-

176

te annak hosszú varkocsát, és odaszólt Briarsnak, adjon neki egy botot.

– Botot? – nevetett ez, elképzelve valami mulatságosnak vélt jelenetet. – A copfjával adjon neki egy párat, az nem tesz benne nagy kárt!

– A ménkübe, igaza van! – kiáltott fel Siftly, előrántva kését a tokjából.

– Az istenért, Siftly, ne ölje meg! – kiáltott Briars ijedten títiáugorva.

– Sose aggódjék, csak a copfot akarom foghatóbbá tenni. – És néhány nyisszantással levágta a szerencsétlen kínai legfőbb ékességét, majd jobb kezébe véve, kíméletlenül Végigvágott vele az eszméletlenül hevefő emberen.

Közben a messzebről jött amerikaiak és franciák is odagyültek, de még időbe telt, míg Siftly lehiggadt annyira, hogy békén hagyja a kínait. A levágott copfot rádobta a földön fekvő férfirra, és elkezdte magyarázni az ott állóknak, hogy ez a yöttmerA sárga orvai i&BOíátoi tneg íft, «a belelökte az iszapos gödörbe. Megesküdött iszonyú átkozó-dások közt, hogy minden kínainak golyót ereszt a fejébe, aki közel mer jönni hozzá, aztán Briarsszal együtt leszálltak az elfoglalt bányagödörbe, hogy birtokba vegyék zsákmányukat.

A többi aranyásó természetesen nem sokat törődött mindezzel; olyan dolognak

tekintették, amit a szemben álló feleknek egymás közt kell elintézniük. Amikor meggyőződtek róla, hogy a leütött kínai nem halt meg, csak elájult -a másik pedig már korábban feltápászkodott és tovább-állt -, a legtöbben elszéledtek, közönyösen vagy nevetgélve, sorsára hagyták az ájultat. Néhány francia maradt csak ott, vizet hoztak, lemosták az arcát, életre keltették. Láthatták, hogy nem esett különösebb baja. A levágott copfon csak nevettek, majd amikor némileg magához tért, ők is eltávoztak. Nem tudtak vele beszélni, és túl sok időt sem akartak rá pazarolni.

178

A kínai lassan-lassan összeszedte magát. D[^] még félig ájultan a földön fekve, első tudatos mozdulatával Q_s{ szo_ kás szerint a szentnek tartott copfot kereste a kezével majd feljajdulva ugrott fel, amikor fölfedezte a szörnyű veszteséget. A fogait csikorgatva, szinte kifordult szemmel ment a gödörhöz, amelyben a két amerikai mári_s hozzákezdett keményen dolgozni. Felháborodottan és magánkívül kiabált feléjük, amit persze azok nem értettek, (j_e vad mozdulataiból kitalálhatták, hogy nem áldást szór feléjük.

Siftly megpróbálta elijeszteni őt onnan. Elővette revolverét, felhúzta a ravaszt, rászegezte a fegyvert, és fogadkozott, hogy fényes nappal beléereszt egy golyót, ha nem tágul; a kínai egy teljes percig farkasszemet nézett a ráirányított pisztollyal; aztán mégis mást gondolhatott. Megfordult, fölvette a földön heverő copfot, és övként a derekára kötötte. Aztán elkergetett társait kereste pillantásával, és amikor fölfedezte őket második bányagödruk körül, feléjük indult. Tanácskoztak egy ideig, majd valamennyien a völgy kijárata felé indultak, ahol a sátraik állta,k.

XIX. FEJEZET

A kínaiak tehát meghátráltak; nem tették k_j magukat újabb támadásnak, és úgy látszott, föladták jog_{os} tulajdonukat. Nem messze innen dolgoztak a mexikóiak, a_jjjk közt az a hír terjedt szájról szájra, hogy az amerikaia,k nekifogtak elkergetni az idegeneket, sőt állítólag megfogadták, hogy valamennyit elűzik a fiatról.

Történetesen ekkor érkezett Paradise-ba a_j; amerikai adószedő is, akinek jövetelét már egy ideje rebe_sg_tték, és akinek feladata a külföldiek adójának beszédése v_olt. Erről az a mexikói hozott hírt, aki egy új feszítővasért; járt a bányatelepen. Félórával később valamennyi mexikói abbahagyta a munkát, összegyűltek a táborukban, a_ni_ej_y a fiat-

179

tói keletre két domb közt húzódott meg, majd lovasokat küldtek szét a hegyekben dolgozó társaikhoz, egyebet azonban nem terveztek.

A franciák is gyűlést tartottak, bár nem a kínaiakat ért támadás; hanem az adószedő ideérkezése miatt. Mindedig azt hitték, hogy a régtől hírlett adókvetés csak üres fenyegetés és vaklárma,“ hiszen hosszú hetek teltek el, s adószedőnek színét sem látták. Közben pedig szilárd elhatározásra jutottak, úgy érezték, hogy semmiképpen sem fizetik meg a szokatlanul magas adót. Most azonban, hogy az adószedő valóban megérkezett, a legtöbben mégis tanácsosnak tartották, hogy még egyszer átgondolják a dolgot, mielőtt szembeszegülnek az amerikai hatóságokkal, bár a forrófe-jűek semmiképpen sem akartak engedni.

Az új békebíró minderről semmit sem hallott, mivel hivatali teendői ezen a délutánon a sátrához kötötték őt. Az adószedő ugyanis még nem kezdhetette meg tevékenységét a bányatelepen, előbb különféle előkészületeket kellett tennie, amiben Hetson segítségére szorult. Át kellett néznie az új törvényt, az adókötelesek új listáját, bizonylatokat kellett kiállítania; ezenfelül pedig néhány új, helybeli nehézséget is felvetett az új adókötelezettség, amelyekre a San Franciscó-i törvényhozók nem gondolhattak, és így nem is számoltak velük.

Hetson úgy látta, hogy az adószedő, ez a connecticuti igazi jenki szívesen átengedné neki ezt az egész nagy munkát, azzal a begyakorolt hivatalnoki nemtörődömséggel, amelyet ő maga a „Mr. Hetson iránti bizalom”-nak mondott. Mégpedig oly módon, hogy a seriff lenne a tulajdonképpeni adószedő, Hetson pedig a befolyt összegeket ellenőrizné. Itt azonban rosszul

ítélte meg ügyfeleit. Hetson, amikor rájött, hogy csak szóbeli utasításokat kaphatott San Franciscóban erre nézve, magához hívatta a seriffet. Halé éppen visszatért a fiaton tett körútjáról, fölhevültnek és izgatottnak látszott, amikor belépett a békebíróhoz.

ísa

– Mr. Halé, itt van Mr. Slocum, az új adószedő – mondta neki-Hetson –, aki önnek szánna azt a megbízást, hogy behajtsa a külföldiektől a havi húsz dollár adót...

– Kötzöni való bolond lennék, ha elvállalnám – vágott közbe a seriff teljes fesztelenséggel. – Ha adószedőnek tettek volna meg, és el is fogadtam volna az állást, természetesen egy szavam sem lehetne a dolog ellen. A mostani helyzetben azonban, köszönöm, nem kérek belőle.

– Értem, seriff – vont vállat az adószedő –, de ez nem változtat a dolgon. Ha egyszer törvény van rá, akkor nekünk az a dolgunk ...

– A törvény azt mondja – szólt közbe a seriff –, hogy az adószedőknek kell behajtani a pénzt... ha tudják. Egyék meg csak most, amit főztek! Nézhetik az ablakból, mi folyik odakünn. Könnyű az uraknak San Franciscóban és asztal mellett papírra vetni a dolgokat, a papír türelmes; de jönnének csak ide, és néznék meg saját szemükkel, hogyan működik a masinéria!

– Történt valami talán, Mr. Halé? – állította meg a szóáradatot Hetson, aki furcsának találta a különben oly nyugodt férfi izgatottságát.

– Történt ám! – mérgelődött Halé. – Lázong az egész völgy, és ráadásul valószínűleg a hegyekből is jön majd az utánpótlás.

– De miről beszél? – kérdezte egyszerre az adószedő-és Hetson.

– Persze, ostoba dolog az egész – mesélte a seriff bosz-szúsan. – Az ön barátja, az a bizonyos Siftly, a nagy szakállával és a kaliforniai ponchójával, ő kezdte el a dolgot azzal, hogy néhány nyomorult kínait, akik a légynek se vétenek, megtámadott és elkergetett a bányagödreből. Utána egypár idevaló, faragatlan, félnótás legény,-akik már régóta készültek valami hasonló disznóságra, megrohantak néhány olyan bányahelyet, ahol. eddig mexikóiak dolgoztak. Kidobálták az ott levő szerszámokat, elfoglalták és tovább

181

ásták ezeket a gödröket, fogadkozva, hogy ha valamelyik idegen útjukba áll, golyót röpítenek beléje. Hetson az ajkát harapdálta.

– Azt mondta, hogy Siftly volt az, aki elkezdte az egészet?

– Ő meg az a kötekedő Briars. Az idegenek azt gondolják, hogy általános hajsza kezdődött ellenük, és most gyűléseket tartanak. A franciáknak éppen most van népes összejövetelük az egyik sátrukban, fegyvereket hordanak össze, amelyet csak tudnak! A mexikóiak is készülődnek a táborukban, és követeket küldtek föl a hegyekbe! Az indiánok is odaát táboroznak a szomszédos dombokon, pedig ők a közelünkben sem jártak azóta, hogy az a Smith leszúrta az öreg indiánt, ezért sem kaptak semmiféle elégtételt! Háromszáz erős férfi van ott, nincs velük egyetlen nőszemély sem, ami nyilvánvaló jele annak, hogy valami rosszban sántikálnak. A mexikóiak egy követ fújnak velük! Ha ezek mindnyájan nekünk esnek, megisszuk a levét annak, amit néhány hamiskártyás gazember kifőzött.

– Mennyi amerikai lehet itt Paradise-ban? – kérdezte rövid gondolkodás után a békebíró.

– Legföljebb húsz olyan, akire mindenképpen számítani lehet; és talán száz francia, kétszáz mexikói, nem számítva most a németeket.

– Gondolja, hogy a németek is külön szövetkeznének?

– Nem, egy részük inkább hozzánk álma. Néhányukban biztos vagyok.

Mr. Slocum, aki feszült figyelemmel hallgatta a nem várt jelentést, sápadtan közölte:

– Miután a telepen zendülés van, természetesen nem tu-r dom elvégezni előírt feladatomat, és inkább visszatérek Golden Bottomba, hogy jelentést tegyek és segítséget

kérjek.

A seriff gúnyos pillantást vetett rá, de nem szólt semmit. Hetson viszont ezt mondta:
182

– Nyilvánvaló, hogy ma már nem tud hozzálátni munkájához. Azért sem, mivel még nem készült fel rá mindenben. Ma és holnap fejezze be ezt, addig az izgalom is elül nálunk. Ha sikerül okosan beszélnie az emberekkel, nem hiszem, hogy nehézségekkel találkozna.

– Sőt senkivel sem fog találkozni, mivel meglógnak előle! – mondta nevetve a seriff. – Azoknak, akik magasnak tartják az adót, nem kell mást tenniük, csak bevenni magukat a hegyekbe, akkor az ördög sem talál rájuk; vagy ha rájuk találnak is, nem tudják ott tartani őket. Én úgy látom, vége a mi békés életünknek itt a bányatelepen! Szerintem hagyni kell a pokolba az egész adószedést.

Halé elköszönt, magukra hagyta az adószedőt és a békebíró. Ami a jelentését illeti, egyáltalán nem túlzott benne.

Az indiánok hirtelen feltűnése a környéken semmi esetre sem volt véletlen. Az asszonyokat és a gyerekeket ugyanis előrelátóan valamilyen biztos rejtékhelyen hagyták hátra a hegyek közt, hogy gyors visszavonulás esetén ne kerüljenek veszélybe, a férfiak pedig, valamennyien fölfegyverkezve, sőt néhányuk befestve és sastollal ékesítve, valóban háborúra késznek látszottak.

Ennek ellenére a seriff, aki személyesen is ismert néhányat közülük, fölkereste őket, mégpedig teljesen egyedül, csupán a revolverével a zsebében. A legcsekélyebb bántódása sem esett. Minden indián férfi kezében tartotta íját és tegezét, egy nyilat kihúzza belőle, azonnali lövésre készen, de magarázatot senkitől sem kapott. A törzsfőnököt nem látta sehol; a férfiak negyven-ötven fős csoportokban a különböző kis hegyi források közelében táboroztak a völgyet észak felől határoló hosszú dombháton. Csupán hírnököket küldtek szét, mégpedig a mexikóiaknak, akikkel állandó kapcsolatot tartottak fenn. Amikor azonban Halé a mexikóiak táborába is be akart menni, hogy lássa, mi folyik ott, néhányan elébe jöttek és elutasították. Nem voltak barát-

183

ságialanok hozzá, de értésére adták, hogy semmi keresnivalója ott.

Mindez világossá tette számára, mivel meglehetősen ismerte a különböző népcsoportok szokásait, hogy valami szokatlan van készülődésben. Az– idegenek közt érthetően ellenséges hangulat alakult ki az amerikaiakkal szemben, és már csak egy kis szikra kellett hozzá, hogy a robbanás bekövetkezzék. Amikor eltávozott a békebírótól, és szót váltott néhány higgadtabb amerikaival Siftly és Briars kínaiak elleni támadásáról, újból meggyőződhetett róla, hogy az egész nyugtalanságot éppen e durva jogsértés váltotta ki. Próbálta is megkeresni a kínaiakat, szilárdan eltökélve, hogy visszahelyezi őket tulajdonukba, Ám a régi helyén nem találta meg táborukat. A közelben dolgozók a patak mentén látták őket lefelé vonulni, de ennél többet senki sem tudott róluk.

Eljött az este, de a szemben állók magatartásában nem történt változás. Viszont némelyek az amerikaiak közül még vakmerőbbek lettek; a nap folyamán is megtörtént, hogy elkergettek idegeneket a bányagödörből, így jutva könnyű zsákmányhoz.

Siftly és Briars már alkonyat előtt befejezték munkájukat az eltulajdonított bányahelyen; a becstelen haszonnal nem egyformán gazdálkodtak. Siftly biztonságba akarta helyezni vagy a szokott módon megsokszorozni, Briars ellenben a magafajta léha fickókhoz hasonlóan bevette magát a legközelebbi poharazóba, hogy hamarosan el is verje, amihez segítséget is kapott a bandájához tartozóktól.

Arra sem kínálkozhatott kedvezőbb alkalom, hogy az ilyen félrészegeket hazárdjátékra csábítsák; Smith és Siftly nem is késlekedtek, hogy kihasználják ezt aljas mesterségük minden furfangjával. A nap éppen csak eltűnt a cédruserdők mögött, a játékasztalok már fel voltak állítva, és a rajtuk felhalmozott arany csalogatta a játszani vágyókat.

Csakhamar vad mulatozás kezdődött; Briars a szesztől

184

eszét veszve fogadkozott, hogy nem fekszik le addig, míg néhány mexikóit ki nem készít és ki nem foszt. Siftly azonban olyan nyugodtan és megfontoltan, mint mindig, nemsokára a játékasztalhoz tudta őt láncolni; nem is kelt föl mellőle a fickó, míg az utolsó dollárját is ott nem hagyta a gyakorlott hamiskártyás keze közt. Akkor káromkodva a legközelebbi sarokba tántorgott, hogy a pusztta földön aludja ki részegségét.

Smith és Siftly egymást váltva adták a bankot az asztalnál, egyforma szerencsével működtek. Amelyikük éppen szabad volt, az ivók közé vegyült, hogy új balekokat szerezzen a játékhoz. Siftly éppen felállt, hogy felhörpintsen valamit a söntésnél – egyébként igen mértékletesen élt csak a szeszes italokkal –, amikor az egyik asztalnál fölfedezte régi ismerősét, Don Alonzót. Az öreg spanyol úr még nem játszott, csak figyelte a kártyajárást; de szeme már megint azzal az ijesztően vad vágyakozással csillogott, és kezével önkéntelenül is a zsebében lapuló kevéske pénzt tartalmazó zacskó felé tapogatózott.

– Halló, öreg cimborá – szólította meg őt Siftly könnyedén, a spanyol vállára téve a kezét –, régen láttuk egymást. Gondolom, jó jel, hogy most itt, Paradise-ban találkozunk.

– Meglehet, szenyor, talán az egyikőnknek.

– Az csak maga lehet, nékem kínos álmom volt az éjszaka, el is határoztam, hogy ma nem játszom. De magának, szenyor, tartozom.

Az öreg spanyol szíve hevesebben kezdett dobogni, több csábításra nem volt szükség, hogy Siftly oda csalja őt, ahova akarja.

Don Alonzo kezdetben egészen kis téteket rakott egy lapra, és nyert. Majd megduplázta az összeget, és ismét nyert. Magához húzta a pénzt, és óvatosan ismét keveset tett: megint csak nyert. Ettől nekibátorodott, ki akarta használni a szerencsáját, és ekkor – veszített. Egy csapásra

185

a bankosé lett az a néhány dollár, amit az imént még a magáénak mondhatott. Siftly várakozóan nézett rá, hogy bejelentse újabb tétjét:

– Nos, szenyor? A tízes hű volt eddig magához, nem kellett volna ejtenie. Kétszer is nyert azóta. Próbálja meg még egyszer vele. Mennyit tesz rá?

– Nincs több pénzem! – mondta alig hallhatóan Don Alonzo. – Nálam legalábbis nincs több.

– Nincs több pénze? Alig egy fél unciát veszíthetett; csak nem ennyivel akart engem kiütni a nyeregből? De nem bánom, adok hat uncia hitelt, bár ilyet nem «zoktam tenni.

– Nem játszom tovább – mondta Don Alonzo, és keservesen felcihelődött, hogy elmenjen az asztaltól.

– Várjon csak! – szólt rá Siftly, akinek új terve támadt az öreggel. – Ha kölcsönt nem akar elfogadni, egy font aranyat teszek valamilyen értéktárgya ellenében.

– Nincs nekem olyan, ami megérne egy font aranyat.

– Akkor meg, ha ez jobban tetszik, kétszáz spanyol dollárt, sőt háromszázat teszek föl, maga pedig – a lánya hegedűjátékát.

Az öreg az ajkába harapott, de csak egy pillanatig habozott:

– A lányom nem játszik többé.

– Ez meg miféle ostobaság? Elfojtani a tehetséget, amit a Teremtő arra adott, hogy örömet szerezzen vele másoknak. Figyeljen rám: ezekben a fogadóknak nagyon hiányzik a vendégeknek a zene. Milyen más lenne itt is az élet, ha a kislány mindennap játszana egy keveset. Háromszáz dollárt teszek föl annak ellenében, hogy Manuéla négy héten át naponta két órát játszik nekem ebben a fogadóban, és neki is fizetek még külön minden este négy dollárt.

Háromszáz dollár! Ez elég lenne hozzá, hogy ő és Manuéla el tudjon menni

Kaliforniából! Mennyit kellene ezért dolgozni, ha csákánnyal és lapáttal akarnák összehozni!
186

Don Ronez sápadtan és némán állt, két kezét szinte görcsösen összekulcsolta a mellén; a fogadó vendégei köréjük tódultak, hogy tanúi legyenek a különös alkunak.

– Legyen – suttogetta az öreg. – Tartom az ajánlatát. Háromszáz dollár szemben a négy héttel.

– Kitűnő! Melyik lapra tesz? Itt a tízes, ez egy remek lap!

– Tartom ...

Repkedtek a kártyalapok. Senki sem ült a helyén a fogadóban, a lefordított kártyalapokat nézték feszült izgalommal.

– A tízes! – hallatszott nyolc-tíz szájból egyszerre.

– Az enyém! – mondta szánakozó hangon Siftly.

Don Alonzo egy szót sem szólt; kezével a szíve táján markolászott. Most eg-y kéz érintését érezte a vállán; amikor hátrafordult, Hetson nyugodt arcát láthatta.

– Don Alonzo, a lánya várja önt, nagyon aggódik önért. Az öregúr némi habozás után elfordult az asztaltól, menni készült.

– Halló, Hetson – szólalt meg Siftly –, ritka vendég vagy itt; gyere, próbálj egyszer szerencsét!

Hetson komoly pillantást vetett rá, de nem válaszolt a felhívásra, csak intett Don Alonzónak, hogy kövesse őt.

– Halló, alcalde! – köszöntek Hetsonnak a vendégek, amikor észrevették őt. – Egy korty konyakot, old fellow! öreg cimborá, innunk kell már egyszer együtt f

– Köszönöm, emberek – mondta Hetson csendesen –, de én szeszt sohasem iszom.

– Antialkoholista? flik ez Kaliforniában? – nevetgéltek körülötte.

– Jöjjön, szenyor, ideje mennünk.

– Igen, szenyor.

– Ez nem igazság, Hetson – szólt utánuk Siftly –, nem viheted el a legjobb kliensemet. Szenyor, csak egy lehúzást még! Nyolc hét vagy semmi... Ha nem akarja, nekem úgy

187

is jó; még egy lehetőséget akartam adni magának. Tehát holnap este!

Hetson karon fogta Don Alonzót, és szinte húzta kifelé.

– Mit akart az az ember a nyolc héttel? – kérdezte, amikor már a sötét utcán jártak.

– Hamisan játszott – rebegte az öregúr válasz helyett, mintha magában beszélne –, láttam, ahogy a lapokat a pakli alá csúsztatta.

– Óvtuk önt ezektől a hamiskártyásoktól, és ön meg is ígérte szentül, hogy kerülni fogja őket – mondta Hetson csendesen, nem akart barátságatlan lenni az elkeseredett emberrel.

– Tudom, tudom ... – nyöszörgött az öreg –, de hát nem tehettem másképp. Ennek meg kellett lennie! A sors akarta így.

– És mennyit tett fel?

– A lelkeket – sóhajtotta Don Alonzo; zarapóját maga köré tekerte, hogy csak a szeme látszott ki belőle, és szótlán komorsággal lépkedett Hetson* mellett lefelé az úton.

XX. FEJEZET

Reggelre könnyű felhő ereszkedett a völgyre, de amikor a nap fölkejt, frissítő harmatként lehullott, és ettől pompásan felfrissült a levegő.

Alig hajnalodott még, amikor Hetson felébredt és fel is öltözött. A seriffel akart mielőbb beszélni. Igaz, szívesebben beszélgetett volna előbb Don Alonzóval, aki az este képtelen volt beszámolni a történekről, de az öregúr még mélyen aludt, máskorra halasztotta tehát a dolgot. Jennyt arra kérte, ne várjon rá a reggelivel, és elhagyta a sátrat.

Jenny érzékelte ugyan, hogy valami szokatlan dolog megy végbe a bányatelepen, de nem gyanakodott semmiféle veszélyre. Leült reggelizni Manuéálával, aki bensőséges

szeretettel csüngött rajta, és miután a férfiakra, úgy látszott, ma nem számíthatnak, kettőjüknek kellett dönteniük, mit tesznek e szépnek ígérkező napon. Hetsonról nem lehetett tudni, mikor kerül elő, Don Alonzó pedig nyilván szégyellte magát a lánya előtt tegnap esti gyöngeségéért.

– Manuéla – mondta Jenny reggeli után –, még nem volt* ilyen gyönyörű reggelünk, mióta itt vagyunk; itt az alkalom, hogy sétáljunk egyet a szabadban.

– Tegnap furcsa hírek jártak szerte a telepen – jegyezte meg aggódva Manuéla.

– Nem hiszem, hogy tartanunk kellene valamitől -mondta magát is bátorítva, Jenny. – Te talán másféle erkölcsökhöz szoktál otthon a hazádban; de az amerikaiak közt mindenütt biztonságban vannak a nők, sőt meg Ls védik őket, ha szükséges, még a faragatlan, műveletlen emberek is ... Vedd a köpenyedet, én már régen vágyódom rá, hogy felmásszak valamelyik dombra, és onnan vegyem szemügyre ezt a városkát, ahol élünk, ezt a paradicsomkertet, ahogy új honfitársaink elnevezték megható naivsággal.

Azon az erdei tisztáson, ahol annak idején Keszossal, az indián főnökkel és a mexikóiakkal találkozott a seriff, egy lovas ember szállt le a lováról, majd jobti kezével a nyereghez támaszkodva, elmerülten nézegette az eléje táruló, vonzó tájat.

Fiatal ember volt, nyílt, komoly vonásokkal, arca erősen napbarnított, de szakáll nélküli, barna, hullámos hajjal, tiszta kék szemmel, öltözete szerint aligha lehetett amerikai; barna kabátot viselt, vízhatlan angol szövetből, sötét, angol bőrből készült nadrágot és panamakalapot; és mindez meglehetősen új volt még.

Vagy negyedóra hosszat állt így, a ló elkezdte a füvet harapdálni a lábánál, aztán hirtelen felkapta a fejét, és

hangosan fölnyerített. A közelből válaszolt rá egy másik ló; az idegen abba az irányba fordulva, egy kék kabátos idős férfit látott lovon közeledni; ilyen kék kabátot amerikai telepesek szoktak viselni; kamásniként vörös flanel volt az alsó lábszárára tekerve, a fején laposra nyomott, csokoládébarna nemezkalap ült. A bal vállán hosszú amerikai vadászpuska lógott, a jobb oldalán sokat használt, barna bőr tölténytáska, kívül rajta a lőporszaru.

Amikor észrevette a fiatalembert, ő is megállt, feléje bólintott, aztán leszállt a nyergéből, a kantárt is eleresztette, szabadon engedte a lovat.

– A kilátásban gyönyörködik, uram? – kérdezte a fiatalember mellé állva és hosszú csövű puskájára támaszkodva. – Pompás látvány ez, gyógyír a beteg szemnek. Én is hosz-szú utat lovagoltam azért, hogy megpihenjek itt egy negyedórára.

– Csodásan szép vidék, valóban, milyen kár gödrökkel feldúlni a völgyeket; arra használni csak, hogy arany után kutassanak bennük.

– Ön talán angol?

– Az vagyok.

– Tengerészfélnék nézném önt: nem tudom, miből gondolom, a nyakvédőjéből, a kalapjából vagy az egész megjelenéséből, de mintha inkább egy hajó fedélzetén volna otthon, nem egy ló hátán. De úgy látom, a lova megsérült.

– Jól sejti, hogy tengerész vagyok, és járatosabb a hajók, mint a lovak körül, bár meglehetősen jól lovagolok. Mégis, amikor ma reggel egy kidőlt fatörzset ugrattam át, ez a szegény jószág megsebesítette az első lábát egy kiálló ágban. Kantáron vezetem most, hogy kíméljem, amennyire csak lehet. Nagyon rosszkor jött ez a baleset! Hosszú lovaglás vár még rám, ez a ló ezt aligha fogja kibírni.

– Akkor el kell cserélnie! – mondta az amerikai a ló sebét vizsgálva. – Bár a seb nem több, mint horzsolás; különben jóra való, derék állatnak látszik. Ha egy-két hétig

megkímélik, nem akármilyen lova lesz a gazdájának ... Ön Macalóme-ből jön, ugye?

– Természetesen.
– Ott nem tetszett önnek?
– Ö, egyik hely sem rosszabb, mint a másik – felelte a fiatalember elgondolkodva –, voltaképpen elegendem lett az aranyásásból, vissza akarok menni San Franciscóba, hogy hajóra szálljak.

– Nem nyerte meg a tetszését Kalifornia? Szerintem egyedülálló férfi számára ez remek ország. Kicsit vad, igaz; de aki olyan otthontalanul bolyong a világban, mint egy tengerész, annak meg se kottyán, ha akár egy évet is eltölt ilyen helyen. Agglegény számára nincs jobb hely Kaliforniánál.

– Talán önnek sincs családja? Fájdalmasan rebbent egyet a viharvert arc.

– Volt családom, uram – mondta halkan az öreg –, és két bátor fiam is, akik a puskacsővel is szembenéztek. A legutóbbi mexikói háborúban estek el mindketten ugyanazon a napon, egymás⁷ mellett! A feleségem pedig nem tudta kiheverni ezt a csapást. Betegeskedni kezdett, aztán őt is eltemettük ... Magányos, öreg legény lettem hát, és bár nincs már sok hátra az életemből, ha látom ezt a virágzó, tetterős és eleven országot, mégis tudok örülni a fiatalságunknak. Sokba került ez nekünk, a legkedvesebbjeink vérébe és sok-sok könnybe! Épp ezért meg is őrizzük, ismerjük az értékét.

A fiatalember mély együttérzéssel nézte az öreget, amíg beszélt; de amikor jobban megnézte, ismerősnek vélte a vonásait.

– Mintha már találkoztunk volna valahol egymással. Ügy tetszik, nem ma látom önt először.

Az öreg mosolygott.

– Itt a bányatelepeken hétszámra elmegyünk egymás mellett, meg se kérdezzük, ugyan kivel is botlottunk ösz-

191

sze. Mi is összeakadtunk már. Odaát Macalome-ban nem egészen kétszáz lépésre egymástól ugyanazon patak mentén mostunk aranyat, ön egy amerikaival dolgozott együtt, aki később beteg lett, én meg ötödmagammal kissé lejjebb elrekesztettem a patakot.

– Emlékszem már! És most itt szándékozik szerencsét próbálni?

– Nem. Korábban jártam már itt, most Macalome-ban akarok maradni, csak néhány holmimért jöttem vissza. Még ma délután Macalome-ban leszek megint.

Ezzel el is köszönt, nyeregbe szállt, még egy pillantást vetett a völgyre, aztán elindult lefelé azon a meredek úton, amely a fiatra visz. Az ifjú angol most levette lováról a kantárt és a nyeret, aztán kissé odébb vezette egy forráshoz, amely körül zsenge, üde zöld fű sarjadt. Kimosta az állat sebét, majd szabadon engedte, hogy kedvére legeljen és igyon, ő maga egy sűrű piros ribiszkebokor alá feküdt, elmerengett a kies völgy látványán, fejét kezére hajtotta, és átadta magát gondolatainak.

Félóra telhetett el így, amikor hirtelen világos szoknya-Irat látott megvillanni a bokrokon át, majd két hölgy lépett elő a nyílt tisztásra. Azt hitte, hamarosan továbbmennek majd, bár azon elcsodálkozott, hogyan merészkedhetnek kíséret nélkül ebbe a vadonba. Spanyolul beszélgettek ezek a hölgyek, az angol fiatalember nem értett ezen a nyelven. Nem is figyelt rájuk tovább, hanem fekvé maradt, a bokrok eltakarták a nők szeme elől.

A hölgyek a tisztás szélén álltak meg, ahonnan kilátás nyílt az egész alattuk levő tájra, és szinte földbe gyökerezett lábbal maradtak ott. Hosszan ámuldoztak a megejtő látványon:

– Ö, Manuéla, órák hosszat tudnék itt gyönyörködni, mégse unnám meg ezt a csodás vidéket! Milyen nyugalmat ad, ha szótlánul nézi az ember!

192

Fél kézzel átkarolva Manuélát, Jenny elgondolkodva, sokáig bámulta a tájat, az erdős dombok és hegyi patakok által tagolt völgy napsütötte, színes mozaikját; a lány is hallgatott, nem akarván megzavarni barátnője áhítatos csöndjét

Az ifjú angol közben azon töprengett, lova talán már eléggé összeszedhette magát ahhoz, hogy megtegye a városkáig tartó rövid utat. Fölkelt, hogy fölkantározza. Előjőve rejtekhelyéről, a lovához menet azonban arra kényszerült a göröngyös, sziklás terepen, hogy kitérőt tegyen a hölgyek felé kanyarodva.

Manuéla feléje fordult, a férfi nyomban látta rajta, hogy spanyol származású; ilyen szenyoritákat Macalome-ban is látott, gondolta, de közelebb érve megragadta őt a lány ritka szépsége és tiszta lény, és szinte önkéntelenül előékenyebben köszönt neki, mint akarta. Ám éppen ebben a pillanatban tekintete a másik nőalakra esett: megdöbbenve állt meg, azt látva, hogy ez elsápad, és hevesen barátnőjébe kapaszkodik.

– Jenny! – kiáltott fel a férfi, két karját tárva a nő felé, aki az ájuláshoz közel lecsukta a szemét.

– Jenny, az istenért, mi van veled, drágám? – ijedt meg Manuéla, egyik karjával tartva őt, a másikkal pedig az arcát simogatta remegve.

A férfi közelebb lépett Jennyhez, és megfogta az asszony akaratlanul feléje nyújtott kezét.

– Jenny! – mondta lágy, megindult hangon. – Itt kell újra találkozunk?

– Charles! – tört ki az asszonyból is az öröm és a döbbenet szülte kiáltás, kezével a szívét fogva, amely ki akart ugrani a helyéből. – Charles!

És sírva, nevetve borult a férfi mellére.

Charles percekig tartotta őt átölelve a karjában. Az arca halottsápadt volt, mozdulatlanul állt, ajkával a szeretett nő haját érintve. Aztán az asszony lassan kibontakozott az

194

ölelő karokból, tekintete a férfi arcát kereste, nézte a szenvedés szántotta vonásokat, és feltámadt benne mmdaz az érzés, amit hónapokon át emberfeletti erővel fojtott el magában; visszaemlékezett mindarra, amiben annak idején reménykedett, amit szenvedett, ahogy felejteni akart, és most mindez mint föltarthatatlan áradás keresett utat magának, és néma zokogásban tört ki belőle. Arcát kezébe temette, térdre rogyott, Manuéla pedig melléj? térdelve átölelte őt.

– Jenny, szegény, drága Jennym! – suttogta neki, gyöngéden simogatva. – Légy erős!

Charles dermedten állt a két nő mellett; lélegezni is alig mert, az ünnepélyes csendet csak a magasra nyúló fák lombjainak zúgása törte meg néha.

Hosszú percekig tartott, míg Jenny erőt tudott venni magán, lassan fölemelkedett a földről, és korábbi nyugodt, fegyelmezett arcával, kisimult vonásokkal fordulhatott az egykor oly forrón szeretett férfit felé.

– Mr. Golway – mondta határozott, de kissé remegő hangon –, mindkettőnk számára jobb lett volna, ha megtakaríthatjuk ezt a viszontlátást. Miért is követett bennünket ?

– Miért követtem önöket? – kérdezte megdöbbenve, keserű szomorúsággal Charles Golway. – Hogy tehettem volna ezí? Hiszen amikor Chilében megkaptam a lesújtó hírt, amely szétfoszlatta reményeimet, a szüleimtől úgy értesültem, hogy ön a-férjével Ausztráliába indult. Chilében nem bírtam ki sokáig, és így kapóra jött nekem az a lázas téboly, ahogy ezek és ezek e mesés gazdagságú ország felé igyekeztek. Nem számíthattam rá, hogy önt itt találom! Sejtelmem sem volt róla, hogy Mr. Hetson ide készül.

– Gondoltam – suttogta maga elé Jenny.

– Ne tartson Semmiből, Mrs. Hetson – folytatta Charles –, nem fogom újból keresztezni az útját. A -legközelebbi hajóval itt hagyom Kaliforniát. Nem fogom megzavarni az

195

6n nyugalmát. De ön se nehezteljen rám, ha most mindennek ellenére megköszönöm a sorsnak, hogy még egyszer összehozott bennünket. Meghajlok a változtathatatlan előtt, de magammal viszem azt a meggyőződésemet, hogy ön, bármilyen boldognak érezze is magát most, mégsem fog egészen elfelejteni engem, és a jövőben is megőrzi számomra ... ha nem

is a szerelmét, de ... a barátságát.

Jennynek minden erejére szüksége volt, hogy le tudja küzdeni érzelmeit; mély szomorúsággal emelte tekintetét a férfi komoly, sápadt arcára.

– Köszönöm, Mr. Golway – mondta a kezét nyújtva. – Ön úgy beszél, ahogy vártam is öntől. A sors akaratából útjaink elváltak egymástól. Hallhatott szüleimtől azokról a körülményekről, amelyek szinte összefogtak, hogy visz-szavonhatatlanul elválasszanak bennünket egymástól. Ami megtörtént, visszafordíthatatlan, bármilyenek legyenek is érzelmeink. Az a férfi, akinek hűséget fogadtam, magáénak mondhatja tiszteletemet, szeretetemet, őhöz tartozom, semmilyen más érzés nem vehet erőt szívemen. De legyen meggyőződve róla, hogy azt a férfit, akit elsőül fogadtam a szívembe tiszta szerelemmel, sohasem fogom elfelejteni. Az ég áldja meg önt azért a szeretetért és hűségért, amelyet oly hosszú ideig megőrzött számomra. Legyen boldog, Charles!

– Síríg tartó boldogságot, Jenny – mondta Charles is halkán, és megcsókolta a fiatalasszony kezét, melyet mindeddig a magáiban tartott. – Most lemegyek Paradise-ba, elcserélem lesántult lovamat, és még ma elmegyek innen. Éljen boldogan!

– Halló, sir – hallatszott ekkor egy nyers hang, s erre mindhárman szinte ijedten fordultak arrafelé –, nem látott ön... ó, Mrs. Hetson, első pillanatban nem ismertem föl Önt és a mi kis szenyoritánkat. Nagyszerű, hogy így együtt találom önöket. Nem láttak itt valahol egy fekete

196

lovat, jobb első lábán fehér folttal és a homlokán fehér csillaggal? A belesütött bélyeg: H. W.

– Nem, sir – felelte Charles, nem éppen barátságosan méregetve az alkalmatlankodót, akiben Manuéla rémülten ismerte föl Siftlyt.

– Nagyon sajnálom – próbálta folytatni a beszélgetést Siftly, nem törődve aszal, hogy kívánatos-e a jelenléte. – Hova csatangolhatott el? ... Hanem, sir, azt hiszem, mi már találkoztunk valahol, ön angol?

– Az vagyok – felelte Charles, és nyomban elfordult tőle.

– És úgy hívják, hogy: John, nem, Charles Galway vagy Golway, nem?

– Honnan tudja a nevemet? – kérdezte Charles elcsodálkozva.

– Honnan? Hát itt Kaliforniában csodálatos találkozások vannak. Talán a Carsons-flaton dolgoztunk mindketten.

– Én sohasem voltam ott.

– Valóban? Nos, akkor valahol másutt... De nem zavartam meg, itt valamit? – tette hozzá hirtelen, kérdően nézve Jennyre.

Senki sem válaszolt neki. Charles már a lefelé vezető ösvény felé tartott. Még egyszer hátrafordult, és találkozott a tekintete Jennyével, aztán eltűnt a hegyoldalt borító sűrű bokrok mögött.

Siftly néma, de figyelmes tanúja volt a jelenetnek, és gúnyosan elmosolyodott.

– Manuéla, mennünk kell, nehogy Mr. Hetson aggódjék értünk – mondta most Jenny, és karon fogta a fiatal lányt, majd könnyed bölintással a hamiskártyás felé, útnak indultak. Siftly azonban nem akarta elszalasztani az alkalmas pillanatot, és fgy szólí

– És Mr. Heisonnak meg is volna rá minden óka. Elvégre nem tudhatja, hogy ön itt oltalmat talál egy férfiú ré-

197

széről... Ez a Golway régi ismerős talán? Nos, ha ez az úr nem szegődik önökhöz, én fölajánlhatom kíséretemet, Mrs. Hetson. Tele van indiánokkal az erdő, ezek a rézbőrűek nem nagyon megbízhatóak.

– Nem kértük annak az úrnak a kíséretét, mert nem találtuk szükségesnek – felelte Jenny, akit sértett az előbbi megjegyzés. – Egyedül jöttünk föl, és ugyanígy haza is találunk.

– Annál jobb – mosolygott Siftly, majd Manuéla felé fordult. – Ő, szenyorita, a papa valószínűleg említette önnek, hogy tegnap megállapodtunk egymással.

– Apám nem mondott semmit – felelte a leány rosszat sejtve.

Siftly kajánul elvigyorodott, és így folytatta:

– Megegyeztem veled, hogy ön egyelőre csak a következő négy héten át, esteliként két óra hosszat fog játszani egy ma. felállított fogadóban ...

– Apám nem állapodhatott meg ebben – szakította őt félbe Manuéla elrémülve. – Tudja, hogy ezt nem teheti, és azt is, hogy én megfogadtam, soha többé be nem teszem a lábamat egy játékbárlangba ...

– Sok mindent megfogad az ember az életben, szépséges szenyorita – mosolygott zavartalan nyugalommal Siftly –, de nem képes arra, hogy állja a szavát. Hányszor elátkoztam már én magam is azt a huncut kártyát, de hiába, ellenállhatatlan hatása van rám, nem tudtam abbahagyni.

– Senki sem kényszeríthet valakit, hogy teljesítsen egy megállapodást, amelyet beleegyezése nélkül kötöttek – szökött közbe Jenny.

– Látszik, hogy ön egy ügyvéd felesége, Mrs. Hetson -nyájaskodott Siftly. – Csakhogy a szenyorita beleegyezése ez esetben fölösleges, mivel még kiskorú, és az érte felelős apjának a felügyelete alatt áll. De hát jelentéktelen dolog az egész, esténként két óra ... szót sem érdemel.

198

– Nem fogok játszani! – kiáltott fel Manuéla hevesen és eltökélten. – A törvény védelmét fogom kérni, ha apám valóban újból könnyelműséget követett el! És törjön le a kezem, ha valaha is hegedülnék a maguk gonosz játékaikhoz.

Siftly elnéző mosollyal hallgatta a heves szavakat, majd így szólt:

– Ne heveskedjék, szenyorita; gyakran nehéz elviselnünk a változtathatatlant. Ugye, Mrs. Hetson? A végén azonban mégiscsak alkalmazkodunk hozzá, ha látjuk, hogy nem tehetünk másképp.

– Mr. Hetson sohasem fogja megengedni, hogy ez megtörténjék – szögezte le Jenny.

– Ezt 6 sem akadályozhatja meg., asszonyom. Törvényeink szerint, melyek a bányatelepeken is érvényesek, a kártyaadósságokat becsületbeli tartozásnak kell tekinteni, és meg kell fizetni.

– Nem, ez nem történhet meg! – fakadt ki ingerülten Jenny. – Az emberiesség törvényei százszoros nemet kiáltanak arra, amit az efféle törvények kimondanak! Manuéla a mi védelmünk alatt áll, nem lehet erre kényszeríteni őt. Mr. Hetson majd tesz valamit, ha megkérem rá.

– Nos, akkor én meg arra kérem önt, Mrs. Hetson -mondta Siftly ugyanazzal a mosolygós, szentelen nyugalommal –, legyen az én szószólóm is a férjénél, én pedig cserébe megfedlek erről a kellemetlen találkozásról régi ismerősével, Mr. Charles Golway-vel. Manuéla szívesen hoz áldozatot ezért barátnőjének, ha valóban ennek mondhatjuk a dolgot.

Jenny érezte, hogyan önti el a vér az arcát erre az aljasságra. Most már biztos volt benne, hogy ez az ember sokkal többet tud az ő dolgairól, mint eddig sejtette. Felháborodással töltötte el a méltatlan gyanúsítás.

– Akármire céloz is burkolt fenyegetésével, tudja meg, hogy nekem nincs semmi titkom a férjem előtt! Nincs

199

semmi olyan, amit ne közölhetnék vele!... És most menjünk, Manuéla! Akárhány indián van is e vadonban* olyan gyalázatos sértéstől aligha kell tartanunk, amilyenre ez a fehér ember képes, aki ráadásul a férjem barátjának és amerikaiának mondja magát!

Siftly keresztbe font karokkal, gúnyos mosollyal nézett a két nő után; azt azonban látni lehetett rajta, hogy másféle eredményt várt a zsarolástól.

XXI. FEJEZET

Charles Golway-nek pattanásig tele volt a szíve, de ami az iménti félórában oly váratlanul történt vele, csak még jobban arra ösztönözte, hogy mielőbb elmenjen ebből az országból.

A hölgyektől elválva a lovához sietett; a szegény állat azonban még jobban sántított, mint előbb, gazdája nem is gondolhatott rá, hogy ráüljön. Charles föltette rá a kantárt, és óvatosan, a lehető legkényelmesebb menetben, rézsútosan vezette lefelé a hegyoldalon, kerülve a meredekebb szakaszokat.

Szándékosan nem használta az ösvényt, nehogy ismét összefusson a hölgyekkel, így nyugatabbra érte el a fiat felső részét. Itt egy kis patakhoz jutott, amelynek partjait csak nemrég óta látogatták az aranyásók, innen kezdve hatalmas cédrusfák és fenyők, valamint vadcseresznyék és mogyoróbokrok árnyékában folytathatta útját. A bányatelep egyelőre nem volt látható; lejjebb érve azonban különös jövés-menést figyelt meg a sátrak közt. Az is feltűnt neki, hogy a mexikóiak felvonták saját nemzeti zászlójukat a táborukban. De ez is csak egy futó gondolat erejéig kötötte le, túlságosan el volt foglalva saját fájdalmával.

Mit törődött ő most az emberek egymás közti ellenségeskedésével! A tenger után vágyott, úgy érezte, hogy hábor-

200

gása a sorsa ellen és bénító szomorúsága csakis a tornyosuló hullámok megújuló rohamai közt enyhülhet meg.

A fiat bejáratánál, de a tágas térségtől mégis egy alacsony bozót által különválasztott részen néhány aranyásó munkálkodott: Charles előbb egy kis néger csoportot vett észre, kissé távolabb pedig egy amerikait, aki éppen azzal volt elfoglalva, hogy kiirtsa a bozótot onnan, ahol nyilván ásni akart.

Ez, ahogy meglátta aZ idegent lesántult lovával, abbahagyta a munkáját, és figyelmesen megnézte a lovat. Régi ismerősünk volt ez, Boyles, akit mégiscsak jobban vonzott az aranyásás szerény, de biztos jövedelme, mint a kártya csábítóan nagy, de bizonytalan ígérete, és kabátját ledobva, felgyúrt ingujjal buzgólkodott a föld rejtett kincseinek kipuhatólásán.

– Mi történt a lovával, sir? – állította meg Charlest, a vállára engedve szekercéjét és lassan feléje lépkedve. – A mindenségit, ez mégiscsak Jim Roylicks pej kancája! Mióta a magáé ez a jószág?

– Talán négy hete.

– Ügy lehet, akkortájt adta el; jó pénzt kapott érte.

– Tíz uncia aranyért vettem.

– Az rengeteg pénz! De mi történt vele?

– Csak egy száraz ág horzsolta le. a bőrét, aztán a portól meg a hőségtől, úgy látszik, gyulladásba jött.

Boyles letette a szekercéjét, odalépett a lóhoz, és előbb a sebet, aztán magát a lovat vette tüzetesen vizsgálat alá.

– És mit akar csinálni vele?

– Ha ad érte három unciát, a magáé lehet.

– Három uncia egy sánta lóért... vagy nyole napig egy fitying hasznót sem hoz – latolgatta Boyles, de magában már eltökélte, hogy nem szalasztja el ezt a jó vásárt. – Ha kettőt mondott volna ...

– Akkor inkább szabadon engedem, egyen, amit talál az erdőben.

201

– Mit gondol, meddig futkosna szabadon? Hamar befog-nák, aztán málhás lovat csinálnának belőle, vagy a rézbőrűek vágnák le maguknak. Mondjon két és fél unciát, és adja hozzá a nyeret...

– Az még nekem is kell, azon megyek tovább. Semmi kedvem alkudozni... Épp eleget

vesztek ezen a lovon, de ha ad érte három unciát, legyen a magáé.

Boyles nehezen törődött bele, hogy Charles nem enged többet a ló árából. De ismerte az állatot, látta, hogy sérülése nem komoly, hamarosan meggyógyulhat; némi gondolkodás után megadta magát:

– Hát, ha olyan makacsul tartja magát, azon a pár dok -láron már ne múljék a dolog...

Elővette kabátja zsebéből a pénzes zacskóját és a mérleget, lemért három uncia aranyzemcsét. Charles átvette, nem is ellenőrizte a súlyát, csak beleszórta a saját zacskójába. A ló közben a patakhöz sántikált, hogy szomját oltsa; míg Golway levette róla a nyeret, Boyles gondosan kimosta a sebet, és rákötötte a zsebkendőjét.

– Élj boldogul, derék szolgám – mondta Charles, megveregetve a ló nyakát. – Remélem, új gazdád is jól bánik veled.

– Ne aggódjék, értek a lovakhoz, ön le akar menni Pa-radise-ba?

– Le, de csak addig maradok, amíg egy új lovat tudok szerezni. Úgy látszik, odalenn valami nincs rendben.

– Ugyan már, a szenyorok odaát, a szemközti dombon egy kicsit összecsdültek. De a vége az lesz, hogy lóra kapnak, és másik helyet keresnek maguknak.

– Felvonták a zászlójukat is – jegyezte meg Charles.

– Micsoda? – ugrott fel meglepetésében Boyles. – Az orrunk előtt lengetik a mexikói zászlót?

– Láttam a hegyről lefelé jövet.

– A szentség! Most értem meg, miért nem jött ki a

202

cimborám, akivel együtt akartunk ásni! Majd lehúzzátjuk azt a zászlót az alávalókkal!

Boyles szünet nélkül morgolódott, vad szitkokat eresztett a szakállába, de aztán rájött, mit kell tennie. Visszafutott a bozóthoz a kabátjáért, magára kapta, fölszedte szerszámait, majd szaladni kezdett, ahogy csak bírt a bozóton át a városka felé. Golway pedig karjára-akasztotta a ló kantárját, a nyeret összekötötte és a hátára vette, aztán követte Boy lest, de jóval lassabban, most már az ösvényen.

Paradise-ban ezalatt – Boyles jól érezte – nőttön-nőtt az izgalom. A mexikóiak már kora reggel jelét adták, hogy felhagytak eddigi meghunyászkodó magatartásukkal az amerikaiakkal szemben.

Természetesen nem lehetett tudni, hogy ezt milyen híresztelések váltották kv; de amikor Halé, a békés elintézés reményében, felszólította őket, oszoljanak szét és menjenek dolgozni, sőt ígérte, hogy ha megfizetik a törvényes adót, senki sem fogja háborgatni őket, kurtán és nyersen elutasították őt.

Meglehet, éppen ez a jóindulatú, békülékeny hang bátorította föl őket, mivel azt hihették, hogy számbeli fölényük keltett félelmet az ellentáborban.

Ebben persze tévedtek.

Halé, amikor elküldték őt gúnyos megjegyzések kíséretében, visszatért a sátorvárosba, és még a békebíró megkérdezése nélkül összehívatta az otthon tartózkodó amerikaiakat. Már csak keveset lehetett megtalálni, a legtöbben a fiaton dolgoztak, ”de nem sokan engedtek a hazahívó üzenetnek. A válasz az volt, hogy majd délben hazajönnek, nem érnek rá foglalkozni a szedett-vedett mexikói csöcseléssel.

Halé határtalanul felháborodott ezen, és ilyen hangu-

203

latban ért a békebíró sátrához a további lépések megta-nácskozására, amikor a bejáratnál Hetsonnal találta magát szembe.

– Nem látta valahol a feleségemet? – kérdezte az köszönés helyett sápadtan és zavartan. A seriff türelmetlenül felelt:

– Ó, ha nekem volna annyi időm, hogy az asszonyokkal is törődjek!

– Lehet, hogy sétálni mentek. Talán éppen föl a hegyekbe...
– Éppen jókor. A hegyek tele vannak indiánokkal, aztán majd egyszerre csak megjelennek itt is. Mr. Hetson, a dolog egyre komolyabbra fordul, most már tennünk kell valamit. Ha addig várunk, míg amazok kezdenek támadást, végünk van! Hússzor annyian vannak, mint mi.

– Igaza van, Halé, de az Isten szerelmére, előbb elő kell teremteni a feleségemet...
Ezzel máris faképnél hagyta a seriffet, és elindult az úton fölfelé a hegyek irányába.
Halé elővette kis távcsövét, és a hegyeket pásztázta vele, jóllehet pusztá szemmel is jól lehetett látni az indiánok kisebb-nagyobb csoportjait. Egészen a fiatig leereszkedtek, ott táboroztak, most még az ellenséges szándék legcsekélyebb jele nélkül.

Halé azonban tudta, milyen gyorsan meg tudnak változni: bármikor lerohanhatnak ide, és felgyújthatják az egész telepet.

Amikor a mexikói tábor felé fordította távcsövét, megrökönyödve kiáltott fel. Aztán nem bízva a távcsőben, szabad szemmel megnézte még egyszer, amit látott, de nem akarta elhinni. Mégis úgy volt: mexikói zászló lengett a szenyorok táborában.

Na tessékl – háborgott magában. – Nyílt lázadás itt az orrunk előtt! Az amerikaiak pedig most is az átkozott arany után kajtatnak.

204

Feldúltan berontott a sátrába a puskájáért, de egyelőre maga sem tudta, mit fog kezdeni vele.

Hetson még nem jutott ki a sátrak közül, amikor meglátta Jennyt és Manuélát sietős léptekkel közeledni.

– Hála Istennek! – csak ennyit tudott mondani nagy megkönnyebbülésében. Látszott rajta, hogy az aggodalom és a féltés kínjai megint próbára tették ellenállóképességét.

– Ne haragudj, Frank, hogy elszöktünk előled – kérlelte őt az asszony; hozzásietett, és megfogta a kezét. – Gon» doltuk*, ilyen közel a sátrainkhoz nem fenyeget veszély bennünket.

– Nagy aggodalmat okoztál, Jenny. Itt, a bányatelepünk körül egyre fenyegetőbben viselkednek az idegenek.

– Láttam, hogy a mexikóiak felvonták saját zászlójukat – mondta az asszony aggódva –, talán ez sem jelent valami jót...

– Fölvonták? – kiáltott fel Hetson. Tüstént kizökkent előbbi hangulatából. – Akkor nincs egy perc.vesztegetni való időnk sem!

– Frank, szeretnék mondani neked valamit sürgősen -próbálta egy pillanatra megállítani őt Jenny.

-> A mexikói táborról? Vagy az indiánokról?

– Nem. Mi magunkról. Rólam.

– Akkor, kérlek, hagyd ezt későbbre. Vissza kell érnetek mielőbb a telepre, siessetek, ahogy tudtok! Ott majd találkozunk...

Feleletet sem várva, megfordult, és gyors léptekkel igyekezett vissza azon az úton, amelyen jött.

– Nos, alcalde, megtalálta a feleségét? – kérdezte őt a seriff, inkább türelmetlen, mint együttérző hangon.

– Megtaláltam, seriff, és most itt az ideje, hogy tegyünk valamit otthonaink-biztonságáért – felelte Hetson, aztán a Sátrához ment, amely előtt egy magas, lehántolt cédrusrú-don az amerikai zászló lengett vidáman a szélben. Eloldotta

205

a zászló felvonókötelét, és le akarta húzni a lobogót; Halé megdöbbenve nézte, mire készül, aztán lövésre kész puskával odaugorva rákiáltott:

– Mi az ördögöt akar? Leengedi a zászlónkat, most, amikor a mexikói lázadók fölhúzták a magukét? Ha megteszi, esküszöm, lelövöm mint árulót, még ha békebíró is!

– Seriff – mondta Hetson nyugodtan, de fegyelmezve magát, miközben-bal kezével a zászlókötelet tartotta, a jobbal pedig rev,olverét húzta ki a zsebéből –, ezekért a szavaiért itt helyben lelőhetnem, mint egy veszett kutyát! És meg is tenném, ha nem derék, becsületes emberként ismertem volna meg. Elég nekünk a külső viszály, nem szabad torzsalkodnunk a táborunkon belül is. Igenis, levonom a zászlót! Tud jobb módot rá, hogy összetoborozzuk honfitársainkat?

A seriff hallgatott, de még mindig kétkedve nézett ReU sonra. A békebíró azonban visszadugta a zsebébe fegyverét, ügyet se vetett Halé lövésre kész puskájára, határozott mozdulatokkal lehúzta az ország zászlóját.

– És most mit akar csinálni? – kérdezte Halé, elképedve az eddig habozónak megismert békebíró határozottságán.

– Egymagunk semmit sem tehetünk – felelte Hetson; megfogta a leérkező zászlót, mielőtt az földet ért volna, és leoldozta. – Ha a fölhúzott mexikói zászló és a mi levont csillagos-sávós lobogónk láttán nem gyűlnek ide a mi embereink, akkor nem érdemlik meg, hogy amerikai polgároknak nevezzék őket.

– És aztán? Ha összegyűlnek a mieink? – kérdezte Halé, aki szerette volna megismerni elöljárójának titkos gondolatait.

– Akkor? – nevetett föl Hetson. – Altkor egyszerűen behozzuk ide a mexikói zászlót, és megfordítva fölhúzzuk itt az amerikai alá; azt hiszem, ez észre fogja téríteni * lázadókat.

206

– És valóban meg is teszi ezt? – kérdezte hitetlenkedve Halé.

– Ha ön segít nekem, akkor feltétlenül... De itt jön a feleségem. Neki nem kell tudnia, mit tervezünk, csak fölöslegesen aggódna... Halé, én már látom, néhány közülünk való hazafelé fut... A módszer bevált, seriff... Van itt valahol egy könnyű zászlónyel?

Jenny azért kereste ismét Hetsont, mert végre beszélni akart vele a ma délelőtti történetekről.

Megállt, a közelében Manuélával együtt, de férje csak barátságosan intett feléje, jelezve, hogy hamarosan hazamegy, aztán ismét honfitársaihoz fordult.

Halé ezalatt elugrott a sátrába, hogy egy alkalmas zászlónyelt keressen, és néhány perc múlva hozott is egyet, Közben pedig minfenfelől futva jöttek az amerikaiak, akik fölfigyeltek a jeladásra.

– Mi történt? Mi történt? – kiáltottak a rohanástól kipirulva. – Ki vonta le az amerikai lobogót?

– Én, emberek – felelte Hetson nyugodtan. – Ha már nem volt elég figyelmeztető jel, hogy a mexikóiak zászlót bontottak, mit tehettem volna egyebet?

– Miért figyeltünk volna a szenyorokra? – hangoskodott egy langaléta Kentucky-i legény. – Ki gondolt volna ilyes- * mire? Csak most láttuk meg a tarka kendőt is odaát. Futottam is_f ahogy bírtam...

Egyre többen gyülekeztek a békebíró sátra előtti térségen, végül úgy látszott, mindnyájan együtt vannak, akikre számítani lehetett. Kiáltásokká^ vad káromkodásokkal fűszerezett fenyegetőzésekkel könnyítették a mexikóiak elleni haragjukon. És ekkor diadalordítás hangzott föl a mexikói tábor felől, úgy rémlett, száz és száz torokból, és ez egy csapásra elnémította a dühösködőket,

A seriff törte meg a csendet:

– Esküszöm, ezek azon ujjonganak, hogy levontuk a zászlónkat!

207

– Maguk szerint mit kell most tennünk, emberek? – kérdezte Hetson sápadtan, de egyetlen arcizmával sem árulva el, hogy mi megy végbe benne. – A mexikóiak vagy kétszázan gyűltek össze odaát, több mint kétszer annyi indián táborozik a hegyekben, minden pillanatban csatlakozhatnak a zendülőkhöz.

– Küldjön üzenetet a szomszédos bányatelepekre! -kiáltott közbe Briars. – Ha húsz-harminc elszánt legényt össze tudnánk szedni, már nem kellene félnünk ettől a bandától.

– Gondolja, hogy a mexikóiak ezt nyugodtan kívárlják majd? – intette le őt Halé.

– Én átlovagolhatnék Golden Bottomba – szólott közbe Smith, aki nyugtalannak és ijedtnak látszott. – Nagyon jó lovam van, holnap reggelre itt lehetek az erősítéssel.

– És ezalatt hagyjuk, hogy a mexikóiak csúfot üzzenek velünk, és még a honfitársaink is kinevessenek mert nem tudtuk fönntartani a rendet a saját földünkön.

– Miért, maga mit tette? – védte magát Smith. – Ha ránk tör a mexikóiak és az indiánok egész csúrhéje, legázolnak minket, és utána kifosztják az egész telepet.

– Nem kellett volna levonni a zászlónkat – vélte másvalaki. – Ha ott volna a helyén, látnák a gazemberek, hogy nem félünk tőlük!

Hetson szabad utat engedett a vitának, eddig nem válaszolt a javaslatokra sem. Most, mielőtt megszólalt volna, fogta a seriffől kapott zászlónyelet, rákötötte az amerikai zászlót, aztán leszúrta a földbe a vitázok elé.

– Honfitársak! – kezdte tiszta, erős hangon. – Én megfogadtam, hogy míg én vagyok itt a békebíró közös hazánk érdekeinek védelmezésére, a miénken kívül semmilyen más zászló nem fog itt lengeni, még egy órára sem! Nem vagyok ellene, hogy értesítsék a szomszédos telepeken élő társainkat az itt fenyegető veszélyről. Most azonban mégis

208

felszólítok mindenkit, aki puskát vagy kést tud fogni, kövessen engem! Isten segítségével letörjük azt a zászlót, ahogy diadalmas– honfitársaink is tették néhány hónappal ezelőtt a csatatéren. Ki tart velem?

– A teremtésit, hát mindenki! – lelkesedett Bo_yles. – Azt kérdezze inkább, ki akar itthon lapulni!

– És ha az indiánok a mexikóiak oldalára állnak? – kérdezte a seriff. – Erre is fel kell készülnünk.

– Ezt nem hiszem – mondta Hetson. – A túlerővel szemben viszont az egyetlen esélyünk az, ha merészen megtámadjuk a legfőbb ellenfelet. Ha vereséget szenvednénk, honfitársaink majd bosszút állnak értünk! Én azonban bízom lőfegyvereink erejében és még inkább abban, hogy rohamunk megfélemlíti a gyáva ellenséget. Rajta hát, elő a puskákkal! Nyomban indulunk.

– Hurrá! – kiáltoztak vadul összevissza a vakmerő legények. – Éljen az alcalde! Jaj a mexikóiaknak!

Sátraikba rohantak fegyvereikért.

Hetson a seriffel együtt ott maradt a zászló mellett. Halé most odament a békebíróhoz, kezét nyújtott neki, és ezt mondta:

– Mr. Hetson, Isten látja a lelkemet, szörnyen sajnálom, hogy olyan igazságtalan voltam önhöz ...

– Kedves Halé ...

– Nem, nem sir, én gyávának tartottam önt, és ezért most szeretném magam megpofozni.

Hetson elnevette magát, de rögtön el is komolyodott, és kissé keserűen ezt mondta:

– Igen, barátom, önnek igaza van. Valami meggátolja, hogy olyan kemény legyek, ahogy azt ön is joggal elvárja a férfiaktól. De hogy gyáva nem vagyok, azt ma talán megláthatja.

– Gondoljon a feleségére, uram. Az a valami mindnyájunkkal megeshet.

– Isten kezében vagyunk, Halé – mondta bánatos mo-

209

sollyal a fiatalember –, ebben a dologban én fata^sta vagyok.

– De az asszonyok számára ez nagyon komisz sorsot jelent.

– Az én feleségem, Halé, erős jellem és önálló ember. És ha ez a legrosszabb bekövetkezne, Saf Franciscób³ kellene mennie, ott keresse meg a bankomat, és megnyílik előtte a hazatérés útja.

Hetsont mégis keserű érzés járta át. Az jutott eszébe[^] vajon a felesége egyáltalán szerencsétlenségnek tekintené-e, ha magára maradna. Nem volt kedve végiggondolni a dolgot; kezével önkéntelenül végigsimított a homlokán.

– Nem kell rögtön a legrosszabbra gondolni, Mr. Hetson – mondta vigasztalólag a seriff, aki pillanatnyi elgyengülést olvasott ki Hetson mozdulatából. – Ha minden golyó találna, már régen nem volna egy szál katona sem. Nem kíván bemenni a feleségéhez? Nem mondja meg neki* hogy ... szóval... hogy most elmegyünk, és jól kiporoljuk a mexikóiakat?

– Nem, Halé, nem szeretnék fölöslegesen ellágyulni... De már jönnek is vissza a fiúk! Mit hoznak a kezükben? Föl tudja ismerni, Halé?

A seriff elnevette magát.

– Bolondoznak ezek a legények! Olyan vígan indulnak igazi csatába, mintha farsangi multságba mennének.

– Mi van náluk?

– Egypár gyerektrombita, kis dobok meg gongok, amikkel, itt a fogadóban ebédhez hívják a vendégeket. Úgy látszik, mindenáron zenére akarnak masírozni.

– Nagyszerű! Jobbat ki sem találhattak volna!

– Hurrá, alcalde! – ujjongott Boyles egy kis játéktrombitával a kezében; hosszú puskáját tusával hátrafelé vitte a vállán. – Hurrá, old America! Csak nem vonulhatunk a csataterre a Yankee-dociJe nélkül!

210

Elkezdtek ütögetni a gongokat és a kis dobokat, megszólaltak a trombiták vékony madárhangon, valaki még bádog kávéskannát is hozott magával, és fakanállal veregette. Mindezt olyan pajkos jókedvvel, mint amikor a gyerekek katonásdit játszanak, és ehhez mindenféle képtelen holmit összekeresnek maguknak; de azért ott volt a vállukon az élesre töltött puská is, és jól tudták, hogy igazi veszedelmes csatába indulnak, olyan túlerővel szemben, amely első rohamával elsöpörheti őket.

Hetson derűs és büszke mosollyal szemlélte a bohókás harcosokat. Arcáról eltűnt minden nyugtalanság és fájdalom, sugárzott róla a szilárd eltökéltség. A zászlót magasra emelve, Zárt menetbe szólította csapatát. Boyles, a legjátékosabb köztük, felkiáltott:

– Fiúk, a zenekart előre! Hol a sípos? Hol a mi bébink?

– Itt vagyok! – válaszolt egy vékony hang, és egy alig tizenhárom éves kislegény ugrott elő. Csak ing és nadrág volt rajta[^] meg egy széles karimájú kalap; minden ruhadarabja arról árulkodott, hogy egy hadihajóról szökhetett meg.

– A gyereket nem vihetjük magunkkal! – szólt közbe Hetson. – Emberek, ne gondolják, hogy holmi kölyköknek való hadijátékra készülünk. Ellenséget támadunk meg, amely tízszeres túlerőben van, sőt az indiánokkal együtt harmincszorosan!

– Ha nem veszi rossz néven, sir – szólt a fiú önérzetesen –, én már tavaly is segítettem elpáholni a mexikóiakat, és ez a dolog lényege. Ha önnek joga van a csillagos-sávost vinni a csapat előtt, nekem is szabad a Yankee-doodle-t fújni az emberek fülébe.

– Hurrá, Jim! – éljeneztek meg a fiút a férfiak. Hetson kénytelen volt engedni nekik. Máf éppen összeállí a menet, amikor két férfi érkezett a gyülekezőhelyre, láthatólag franciák. Közben a franciák egyik sátrából negyven-ötven főnyi csapat, nyomult elő,

211

majd megálltak ott a sátor bejáratánál, az amerikaiak furcsa seregét figyelve.

– Követeket küldtek hozzánk a franciák – súgta oda Halé a bírónak. – Nem lenne jó, ha úgy fordulna, hogy ezek hátba kapnának bennünket...

Hetson nem szólt semmit; zászlóval a kezében a két franciához lépettj és barátságosan

üdvözölték egymást. Egyikük, aki folyékonyan beszélt angolul, kissé idegenes kiejtéssel ezeket mondta:

– Sir, hajlandó-e nyíltan és őszintén felelni egy kérdésre, amivel esetleg elejét lehet venni minden további zűrzavarnak és békétlenségnek?

– Természetesen, ha képes leszek rá – felelte Hetson nyugodtan.

– Az a hír járja a bányatelepen – folytatta a francia -,” hogy az amerikaiak el akarnak kergetni minden külföldi társaimról, holott az Egyesült Államok kormánya jogot adott nekik rá, hogy itt aranyat ássanak, igaz, rendkívül magas adó ellenében. Mi az igazság?

– Monsieur – felelte Hetson, s közben az amerikaiak körük gyűltek –, a hír hamis. Igaz, honfitársaim közül néhányan törvénytelen akciókra vetemedtek; de legyen meggyőződve, hogy a törvénytisztelő külföldieket senki nem fogja zaklatni! Ha valakinek mégis ilyen panasza volna, forduljon hozzám, és én becsületszavamat adom, hogy elégtételt kap.

– Ki hívta ide az idegeneket? – kiabált közbe most Briars. – Nekünk nincs szükségünk itt rájuk...

– Maga hallgasson, sir! – dörgött rá Hetson. – Amit mondtam, ahhoz ragaszkodni fogok, amíg csak én leszek itt a békebíró! És ha honfitársaim közt akadna olyan elvetemült, aki a gyengékre támad, és rablással akar meggazdagodni, esküszöm, hogy elnyeri büntetését!

– örömmel hallom ezt – mondta a francia. – És ami az adót illeti?

212

– Az adó ügye nagyon egyszerű, uram. Teljesen mindegy, hogy mi itt a bányatelepen hogyan vélekedünk az adóról: túl magasnak tartjuk-e vagy igazságtalannak. Ha egyszer államunk kormánya törvényt hozott róla, akkor azt végre kell hajtani mindenképpen. Az a külföldi, aki megtagadja az adófizetést, kénytelen lesz elhagyni a bányatelepet. Én, ahogy megfogadtam, hogy megvédem az idegeneket minden méltánytalansággal szemben, arra is szavamat adom, hogy ennek a törvénynek is érvényt szerzek az életem árán is.

A francia küldött egy pillanatig komolyan szembenézett a békebíróval, aztán hirtelen kezét nyújtott, és így szólt:

– Ön becsületes ember, sir, és én teljes meggyőződéssel fogom támogatni álláspontját honfitársaim előtt. Nem kell tartania tőle, hogy közülünk bárki ellenséges lépést tesz önök ellen. Ám óvom attól, hogy e néhány emberével a fiatra merészkedjen. A mexikóiak a végsőkig elszánták magukat.

Hetsont mosolyogva vette tudomásul a francia küldött szavait, de csak kézszorításával válaszolt rá. Ekkor egy lovas tűnt fel a telep főutcáján vágatva; egy idős férfi állt meg csakhamar a harcra induló csapat mellett, vállán hosszú puskájával.

– Hé, hová készültök, fiúk? – kiáltott feléjük, le sem szállva, a nyeregéből.

– Hurrá, Nolten, jókor jött! – örültek meg a fiatal emberek. – El akarjuk hozni a mexikóiak zászlóját!

– Akkor veletek tartok – mondta az öreg, leugorva a lováról. – De csak egy órát száncolhatok rá; a társaim várnak rám odakinn.

A menet elrendeződött négyes sorokban, Hetson pedig végigtekintett csapatán: huszonötén voltak.

– Előre, fiúk! – kiáltott felizzó tekintettel. – De amíg az ellenség nem támad, senki ne lőjön, a világért sem!

213

A kis csapat újból éljenzett, az emberek a kalapjukat lengették.

– Frank! – szólította meg Hetsont halk, nyugodt hangon Jenny. Nem félelem vagy aggodalom volt a tekintetében; hosszú percek óta csillogó szemmel figyelte férje határozott, férfias intézkedéseit, és csak most, az indulás pillanatában lépett oda melléje.

– Kedvesem – mondta neki a férfi zavartan –, ez most nem megfelelő hely számodra ...

– És te, gonosz ember, búcsú nélkül akarsz elmenni? -kérdezte Jenny komolykodó nehezteléssel.

– Nemsokára visszajövünk, ez csak afféle ...

– Járj szerencsével. Legyen úgy, ahogy mondd: jöjj vissza mielőbb! – mondta az asszony, kezét nyújtotta,*és gyorsan oldalt lépett. – Isten legyen veletek!

– Hurrá! – hangzott fel még egyszer a lelkes kiáltás mind a huszonöt torokból. Jim, a kis matrózinas egy kis pikulán végre rázendíthetett a yankee-doódle pergő, éles hangjaira, majd recsegve, csattogva, zengve-bongva egymás után megszólaltak a kis trombiták, dobok, gongok és bádoggannák is.

XXII. FEJEZET

Ennél furcsább sereg talán sose indult még ilyen komoly feladatra.

A jókedvnek bővében voltak, a fegyvereknek nem éppen. Mintegy kétharmaduknak volt hosszú puskája, a többi revolvert hozott, de majdnem mindegyiknél ott lapult az a hosszú vadász- és Bowie-kés, amely közelharcban a legfélelmetesebb fegyver.

Rohammenetben vonultak, elől Hetson, kezében a magasan lengő zászló, mögötte vad zenebonával, nevetgélve, ujjongva, kiáltozva a maroknyi csapat. Előbb a telep útján fölfelé, majd a sátrakon túl jobbra fordultak, keresztül-

214

mentek a fiaton, aztán tovább egyenesen a mexikóiak tábora felé.

A fiaton dolgozó külföldiek csodálkozva nézték, amint elhaladt mellettük a bolondos menet, főnről pedig a mexikóiak bámulták meg őket, ahogy egyre közelebből hallották a lármát. Ezek eleinte azt hitték, hogy a franciák jönnek nekik segíteni, de aztán a csillagos lobogó és a jól ismert harci dal hangjai kijózanították őket

Néhányan lovaikra kaptak, és a hegyekbe száguldottak nyújtott vágatában, oda, ahol az indiánok várakoztak. A legtöbben azonban széles sorokban álltak föl, azon a sík terepen, amely mögött már rögtön a fiat feltúrt része kezdődött;

A sereg vezetői, maguk is határozatlanok lévén, csupán arra voltak képesek, hogy helytállásra biztassák az embereket. Ez a néhány amerikai azt tehette velük, amit akart.

A sípol; fújó kislegény már alig győzte levegővel, de azért csak tovább erőlködött és tartotta a ritmust; nem tágitott Hetson mellől, aki a csapat élén, bal kezében a zászlóval, jobbában pedig lövésre kész revolverével, most átugrotta az utolsó akadályt is, ami ellenfeleitől elválasztotta. Néhány lépésnyire tőlük a földre szűrve ott állt előttük a mexikói zászló.

– Hurrá! – harsogták az amerikaiak elszántan.

– Guarda! Vigyázz! – hangzott feléjük vagy száz torokból.

– Ne mozduljatok! – kiáltotta harsányan Hetson a mexikóiak felé a saját nyelvükön. – Aki fegyverhez nyúl, a halál fia! Le a zászlóval, álnok árulók!

Néhány mexikói kivont karddal ugrott a zászlóhoz, hogy védelmébe vegye, de Hetson rájuk szegezett revolverrel elébük állt; az amerikai zászlót Jim kezébe nyomta, ő pedig a mexikói lobogó nyelét ragadta meg, és kihúzta a földből.

215

A mexikóiak felhördültek.

– Le vele! Üssétek le! – biztatták egymást üvöltve Hetson körül; a fölhúzott revolver azonban a hat töltenyével megfélemlítette a legközelebb állókat, a távolabbiak pedig nem juthattak ő*^a,

Még nem esett egyetlen lövés sem, de érezte mindenki, hogy a következő pillanatok meghozzák a döntést. Az amerikaiak kis számuk ellenére zárt tömböt alkottak lövésre kész puskáikkal és revolvereikkel. A mexikóiak érezték, hogy e fegyverek csövében a halál leselkedik bájuk, és a szemtől szemben álló ellenség közelsége még félelmetesebbé tette a veszélyt.

Hetson most ismét kezébe vette az amerikai zászlót, Jim pedig újra fújni kezdte a YankeeKioodle pattogó hangjait, szinte a mexikóiak*Íülébe, eá ez varázslatként hatott mindkét szemben álló csapatra.

Az amerikaiak vad hurrában törtek ki, a mexikóiak viszont megszeppenten leeresztették fegyvereiket, és komor daccal néztek,elleni eleikre.

– Itt az ideje a visszavonulásnak – súgta oda Hetsonnak Halé. – A zászló már a kezünkben van.

– Még riem, seriff! – mondta Hetson határozott hangon.

– Még kezükben vannak a fegyvereik.

– Gondolja meg, hogy az indiánok ötszáz lépésnyire vannak innen, és ha hátraszorítanak bennünket a gödrökbe, elvesztünk.

– Eggyel több ok, hogy ne hátra, hanem előre menjünk

– mondta Hetson nevetve, aztán újra spanyolul szólt a mexikóiakhoz t

– Zászlót ,bontottatok, és fegyvert fogtatok országunk rendje ellen, ez súlyos törvényszegés! Puskacső elé állíthatnánk vagy száműzhetnénk titeket a hegyekbe.

Kormányunk azonban Csorbítatlan jogot biztosít minden külföldinek, aki békésen végzi munkáját! Csak azt tekinti ellenségnek, aki fegyvert ragad. Le a fegyverekkel tehát, amelye-

216

ket árulóként vettetek kézbe! Aki ellenáll, a kezem által hal meg!

A mexikóiak hallgattak; a merész és kemény szavak elnémították őket. Hetson most az amerikai zászlót ugyanabba a lyukba tűzte, ahol az imént a mexikói lobogó állt, és a hozzá legközelebb álló, hatalmas termetű mexikóihoz lépett. A homlokához szegezte revolverét, és megfogta az óriás kardjának markolatát, amelyet az szorosán tartott.

– Nincs joga elvenni a fegyvereinket! – sziszegte a legény, dühtől szikrázó tekintettel.

– Háromig ^számolok – rivallt rá Hetson –, ha nem engeded el, meghalsz! Egy... kettő

...

Érezte, hogy enged a fiú szorítása, és elrántva tőle a kardot, odadobta a zászló aljába. Aztán egy másik harcost Vett elő, Halé pedig lépésről lépésre kísérte őt, kezében a revolverével.

A mexikóiak hátráltak néhány határozatlan lépést, de Hetsonék nem hagytak időt nekik, hogy kiutat találjanak. Azok, akiknek puskájuk volt, rájuk irányították felhúzott ravasszal, a többiek pedig előretartott pisztollyal sorban odaléptek mindegyikhez, és elvették fegyverüket.

Nem kellett elsütni egyetlen löfegyvert sem,. Csak néhány mexikói menekült meg a lefegyverzéstől, azok, akik nem lévén bátorságuk a szembeszálláshoz, lépésenként lopóztak egyre hátrább az amerikaiaktól, majd lovukat elérve, nyeregbe szálltak, és a hegyek közé nyargaltak.

– Lesz gondunk ezzel a poggyással hazáig – dörmögte Halé, meglepéssel szemlélve a zászló alatt felhalmozott kardokat, szűrő-vágó fegyvereket, egy-két puskát és pisztolyt. – Egy gödörbe kellene bedobálni az egészet és betemetni ...

– Uraim – rendelkezett Hetson –, még nem teljesítettük mai feladatunkat. Látnunk kell, hogyan fogadják az indiánok szövetségeseik vereségét. Most már tudhatják, mit várhatnak tőlük! Hol a mexikói zászló?

218

– Mit tegyünk vele?

– Erősítsük a mi lobogónk alá, megfordítva! így vonulunk 4z indiánok táborához.

– Hurrá Hetson! – lelkesedtek az emberek.

Ma nagyot nőtt a szemükben az alig ismert békebíró. Pillanatok alatt leszedték rúdjáról a megalázott mexikói zászlót, és odakötötték a csillagos-sávós alá, fordítva, ahogy Hetson mondta.

– Előre a zenekarral! – vezényelt mosolyogva Hetson. -Sorakozzanak zárt kenetbe! De

egyetlen lövést sem adhatunk az indiánokra!

Egykettőre felsorakozott a menet, és Jim az élére állt. Aztán ismét a magasba emelkedett a zászló, és felhangzott lármásan a kedvenc harci dal, amelyet csak Jim kis fuvolája tartott némileg ritmusban.

Amikor «z amerikaiak a mexikói tábor ellen vonultak, az indiánok kisebb csoportokban lehúzódtak a fiatra; nem kétséges, azzal a szándékkal, hogy beavatkozzanak az esetleg kirobbanó harcba. Most azonban, hogy a mexikóiak egyetlen puska lövés nélkül letették a fegyvert, és zászlójukat is elvesztették, az indiánok nem tudták eldönteni, tegyenek-e valamit szövetségeseikért. Ám akkor lepődtek meg igazán, amikor a gyűlölt fehérek újra felsorakoztak és feléjük meneteltek.

Előbb haboztak, harcoljanak-e vagy inkább elmeneküljenek. Amikor aztán a kis csapat vad, diadalmas lármával mind közelebb jött, és nyilvánvalóan őket vette célba, lassanként, bár még mindig tétovázva, visszavonultak.

Lehet, hogy törzsfőnöküktől kaptak rá parancsot: mind közelebb húzódtak az erdő borította dombok, saját szűkebb hazájuk felé a közeledő kis sereg elől, a bokrok és a fák oltalmában próbáltak elrejtőzni; láthatólag meg akarták várni, rájuk rontanak-e vagy sem.

Hetsonnak nem állt szándékában nyílt ellenségeskedésbe kezdeni velük. Tisztában volt vele, hogy a vadon sötét

219

bőrű lakói mennyi bántalmazást és elnyomást szenvedtek honfitársaiktól, és megértette a fehérek elleni gyűlöletüket. Csupán azt akarta láthatóvá tenni számukra, az amerikaiak mennyire felkészültek rá, hogy megtoroljanak minden támadást, minden beavatkozást megszerzett jogaikba, ezt el is érte ezzel a felvonulással. A mexikóiak nem merték üldözőbe venni őket. Az indiánok visszavonultak a hegyek közé; az amerikaiak pedig addig vonulgattak a fiat körül körbe-körbe, nyíllövésnyi távolságra a rézbőrű harcosokat rejtő bozótól, míg el nem érték a Paradise felé kanyarodó széles utat; és ekkor vidáman bemasíroztak a Ms sátorvárosba.

Időközben összegyűltek itt a külföldi aranyásók is, legalábbis azok, akik a telep közelében dolgoztak, és tanúi voltak a hadjáratnak.

Különösen a franciák közül jelentek meg sokan, és bár kikeltek a mexikóiak gyávasága ellen, nem tagadhatták meg elismerésüket az amerikaiak vakmerő kis seregétől. Hangos hurrával fogadták a bevonulókat az amerikai kereskedők is, akik most már nyugodtak lehettek üzletsátraikban; még a külföldiek is szinte önkéntelenül csatlakoztak az üdvivalgáshoz, amikor a győztes portyáról visszatért amerikai zászló a régi helyén ismét a magasba emelkedett, az alája erősített, legyőzött mexikói zászlóval együtt.

E diadalmas hangokra jött elő a sátorból Jenny, és sugárzó mosollyal üdvözölte férjét, aki lám, épen és egészségesen tért vissza a veszélyes vállalkozásból.

– Csakhogy itt vagy! – súgta neki, és kifogyva a szóból, megszorította a kezét.

– Remélem, nem aggódtál értem, drágám. Semmi veszély nem fenyegetett, lövösem esett...

Az asszony csillogó szemmel nézte férje kipirult arcát, megelevenedett vonásait.

– Tudom, nem a veszélyt kerested, hanem a kötelessé-

220

ged szerint jártál el! És a lelkem legmélyéig örülök, hogy oly bátran tetted ezt. Most talán én is kapok tőled egy félórát, hogy elmondjak valamit, amit nem halogathatok.

– Látod, még nem lehetem. Remélem, jöhettek hamarosan. De ne hagyd el a sátort, sok az indián a telep közelében ... Á, Siftly – szakította félbe önmagát, amikor a hamiskártyás a fiat felől lovon odaérkezett. Amikor Jenny meglátta őt, visszament a sátorba. – Ma reggel rád is szükség lett volna. Valahol másutt jártál?

– Látom, elhoztátok a mexikóiaktól a zászlójukat -mondta Siftly egykedvűen. – Helyes.

Mit játszadozzanak a fickók ezzel a tarka kendővel!

– Magának csak ennyi a zászló, sir? – szólt oda az öreg Nolten, nem éppen barátságos pillantást vetve a fölényes-kedőre.

– Hát persze, mi más lenne? – felelte Siftly könnyedén.

– Mert ha amerikainak tartja magát, ma magának is ott kellett volna lennie a többiek közt, amikor érte mentünk,

– Származásom szerint vagyok csak amerikai – válaszolt Siftly, lováról leszállva –, de különben mindenestül kozmopolita: az a barátom, aki esténként leteszi a pénzét az asztalomra, addig, amíg pénze van.

Nolten megvetően hátrat fordított neki, de jóhangosan, hogy meghallja, azt mondta:

– Ha minden tisztességes amerikai úgy gondolkodna, mint én, kisöpörnék innen a maguk bandáját!

Siftly, bár bizonyára hallhatta az öreg amerikai szavait, csak egy megvető pillantással válaszolt rá, majd Hetson-hoz fordult.

– Mondanivalóm van számodra, bizonyára érdekelni fog. De, itt olyan pokoli lármát csapnak ezzel az átkozott Yankee-doodle-lal, hogy szétreped a fejem,

– Ha téged annyira nem érdekelnek a mi ügyeink – mondta hidegen Hetson –, jobb, ha továbbállsz onnan, ahol a Yankee-doodle szól.

221

– Nagyon köszönöm, békebíró úr – nevette el a dolgot Siftly –, de nekem van még egy kis dolgom Paradise-ban. Egyébként, pajtás, te igazán nem tehetsz szemrehányást távolmaradásomért! Kizárólag a te érdekedben történt.

T Az én érdekemben?

– Jól hallottad. Ugyanis itt van a férfi – mondta Siftly Hetson füléhez hajolva, mire az elsápadt, és érezte, hogy a térde, egész teste remegni kezd.

– Honnan tudod? – hebegte, megragadva Siftly karját.

– Láttam őt és beszéltem is vele – hangzott az egykedvű válasz, majd mindketten lefelé indultak a széles úton, hogy távolabb kerüljenek a többiektől.

– Itt a bányatelepen?

– Félóránnyira innen, egy árnyas erdei tisztáson; itt randevúzott egy régi ismerősével és annak barátnőjével.

– Hazudsz, Siftly! – nyögte Hetson, reszkető ajkaival alig tudva megformálni a szavakat.

– Hallgass ide, Hetson/ én sok mindent hajlandó vagyok feszült idegállapotod számlájára írni, de azért te is gondold meg, mit beszélsz! Én nem mondok semmi olyat, amit ne tudnék bebizonyítani.

– Bebizonyítani? Hogyan?

– A feleséged fogja bizonyítani. Olvasd csak a fejére a dolgot, és ha letagadná, amit nem hiszek, akkor engedj meg, hogy az ő jelenlétében ismétljem meg állításomat.

Hetson nem válaszolt; öklét göröcsösen összeszorította, a homloka verejtékezett.

– Tehát a feleségem is ott volt?

– Ott, mégpedig Don Alonzo lányával, valószínűleg ez rendezte meg a xlogot...

Apropó, Hetson, én megállapodtam az apjával, hogy a lány esténként néhány órát hegedül nálam, a klubsátorban. Persze ő húzódozik; de a törvény mellett van, és én kényszeríteni is fogom. Te viszont egyetlen szavaddal elintézheted az ügyet.

222

Hetson mindebből semmit sem hallott; kábultan lépkedett Siftly mellett, tekintete a földhöz tapadt.

– Ne vedd nagyon a szívedre ezt az egészet – folytatta Siftly –, alapjában véve nincs jelentősége a dolognak. Sőt még jó is, hogy szem előtt van a fickó. Bízd csak rám» Szerencse,

hogy éppen most jöttem ide Paradise-ba ...

– Itt van még az az ember?

– Bizonyára. Gondolod, hogy a maga jószántából megy el innen? De én majd találok rá módot, hogy odébálljon, ha nem a lábánál fogva viszik el innen.

Már maguk mögött hagyták a telep legszélső sátrait is. Ám mialatt Sifty magában azon ujjongott, hogy most már kezében van az az eszköz, amellyel rákényszerítheti Het-sonra a maga akaratát, ennek lelkében különös változás ment végbe.

Mindeddig Charles Golway csak egy fantom, egy elképzelt rémkép volt számára, amely retteget okozott, és nem hagyott nyugtot neki. Most azonban a fantom hús-vér valósággá vált; az a veszedelem, amely eddig láthatatlan régiókból fenyegette, leszállt a földre, és szemtől szembe kerülhet vele: ezt tudomásul véve most valami sajátos nyugalom, biztonságérzet vett erőtv rajta, amelyet eddig lehetetlennek tartott.

Sifty szavai zavarták meg gondolataiban.

– Ne légy túlságosan kemény a feleségeddel. Szerintem az a spanyol lány hibásabb a dologban, mint ő maga ...

Hetsen már nem tudott figyelni rá.

– Kérlek, hagyj magamra – fordult Siftyhez –, any-nyira meglepett ez a hír, mielőtt hazamegyek, szeretném összeszedni gondolataimat...

223

XXIII. FEJEZET

Golden Bottom, a kis aranybányász-városka, ahol a környék körzeti bírósága is volt, és amelynek területén nagy számban telepedtek le amerikaiak, nem esett messze Paradise-tól; voltaképpen csak az a széles hegyhát választotta el őket egymástól; amelynek két oldalán a Calaveres és a Stanislaus folyt délnyugat felé.

Igazi kocsút mégsem kötötte össze őket; az ökörfogatú társzekereknek az erdön keresztül kellett utat keresniük maguknak, ha egyik helyről a másikra akartak eljutni. Gyakran szekercével kellett utat vágni a bozóton és bokrokon át. Csak egy lovasösvény futott fölfelé a hegynek, meglehetősen egyenes irányban az Ördög-patak egyik mellékága mentén, aztán egy úgynevezett low gapon, alacsony Jfrágón jutott túl a hegygerincen, innen pedig egy füves, ritkás erdejű lejtőn érkezett le a másik völgybe.

Az ördög-patak e mellékágánál eddig még egyetlen aranyásó sem fogott munkába. Néhány napja azonban két német érkezett-ide azzal az elhatározással, hogy alaposan átkutatják a barátságos–kis patak partjait. És mivel ez a hely kissé távol esett a sátorvárostól, Beckdorf gróf és Fischer – mert ők voltak ezek az úttörők – a reggelijüket is magukkal hozták, hogy mielőbb munkahelyükön legyenek.

Éppen a mikor a puha fűben kényelmesen elnyújtóztak, mellettük a harapni valóval, hirtelen olyan recsegés-ropogás támadt közvetlenül alattuk a bozóton, hogy ijedten felugrottak. De csak egy magányos indián tört elő a sűrűből, egyik kezében íjával és rókaprémből készült tegezével, tőlük alig kétlépésnyire rohant aztán tovább.

Öt magát is meglephette, hogy – itt fehér emberre bukkant, mert ijedten oldalvást is tett egy-két lépést, de aztán rögtön rájött, ezektől nem kell tartania. Futólag kiáltotta feléjük az indián köszöntést:

224

– Valle, valle!

Aztán teljes lendülettel nekivágott az előtte levő meredek emelkedőnek, és egy-két perc múlva el is tűnt a sűrű erdő fái közt.

– Micsoda tüdejük van ezeknek a rézbőrűeknek! – nevette el magát Beckdorf, ledobva a földre a feszítővasat, amelyet meglepetésében fölkapott. – De vajon minek rohant annyira?

– Valami történhetett – mondta Fischer. – Már azt hittem, egy grizzly medve látogat meg bennünket! Nem ártott volna magunkkal hozni fegyvereinket.

– Nem kell félni tőlük! Én már sokszor voltam a táborukban egyedül és fegyver nélkül.
– De az amerikaiakkal nem szívesen érintkeznek.
– Határozottan különbséget tesznek amerikaiak és külföldiek közt; legszívesebben a németekkel barátkoznak, tőlük a legritkábban éri őket jogtalanság. Talán nincs a világon még egy ilyen jóindulatú vad néptörzs.

– De az amerikaiak mégis tarthatnak -a támadásuktól minden pillanatban.

– Ki vehetné tőlük rossz néven, ha így történne? Még soha nem üldöztek és pusztítottak egy népet ennyire ok nélkül, tinte őket. Mindenütt a világon legalább valamilyen okot, ürügyet kerestek hozzá, hogy akár ravasz csellel is _elvegyék a néptől az országot; itt azonban olyan könnyörtelenül elűzik őket mindenhol, a tulajdon vadászmezeikről, ahogy nálunk odahaza a kártevő madarakat hajtják el a szántóföldekről.

A két férfi ismét munkához látott. Fischer elfoglalta helyét az aranymosó szerkezet mellett, Beckdorf pedig a gödör szélére dobált földből megtöltött két vödört, és a „masinához” cipelte.

Kis idő múlva erősödő lódobogásra figyeltek föl.

– Lovas jön az ösvényen fölfelé – jelentette Beckdorf.

– Amerikai lehet – állapította meg Fischer, amikor meg-

225

látta a közeledőt –, talán az új adószedő. Végiglátogatja a patakokat, hogy tőlünk, szegény éhenkórászoktól is beszedje a havi húsz dollárt. De hozzám rossz helyre jön! Én az Egyesült Államok polgárának vallom magamat, és mehet ellenőrizni a papírjaimat San Franciscóba.

– Én már láttam ezt az alakot – mormolta Beckdorf, miután hosszan szemügyre vette a lovas.

– Vigye el a hóhér, ez az a hamiskártyás, az a bizonyos Smith, akinek az indiánokkal gyűlt meg a baját. Nem nagy veszteség Paradise számára, ha valóban továbbáll.

– Felénk kanyarodik.

– Ne álljon szóba vele – ajánlotta Fischer, és máris elkezdte működtetni az aranymosó, masinát. Beckdorf visszament a gödörhöz, hogy újból megtöltse a kiürített” vödröket. Mire ismét visszafordult velük, a lovas odaért a patakhoz, és megállt mellettük.

Mr. Smith ugyanis tanácsosabbnak tartotta, ha lovon teszi meg &2 utat Golden Boltomba, nehogy valamilyen vakmerő támadás kelleme&téségeinek tegye ki becses életét és zsákmányolt pénzét. Persze nem kerülte el figyelmét, hogy a hegyek közt különösen sok indián jár-ke, de reggel jóval keletebbre vonultak a mexikóiak táborozó helyétől, és így jó lovon meg egy kitűnő revolverrel felfegyverkezve, már nem kellett annyira tartania tőlük. Ha a hegygerincet eléri, már Golden Bottom határában lesz, ahol sok amerikai dolgozik.

Mr. Smith fesztelenül ült a lován, jobb lábát női módon a nyerekárába akasztotta, és a Yankee-doodle-t fütyülte elégedetten. Letért az ösvényről, melyet éppen itt egy kidőlt fa torlaszolt el, így közvetlenül a németek mellett kellett elmennie. Úgy látszott, nem sietős neki, hogy segítséget hozzon Paradise-beli honfitársai számára.

– Nos, gentlemen – mondta megnyerőnek szánt, mesterkélten barátkozó hangon –, megsz-e munkájuk megérdemelt jutalma?

226

Beckdorf ránézett, aztán kezébe vette az üres vödröket, és a gödörhöz indult, Fischer a masinát kezdte mozgatni; egyikük sem válaszolt.

Mr. Smith az alsó ajkába harapott, aztán kitért:

– Szerintem gentlemenek közt udvarias kérdésre udvarias választ illik adni.

– Gentlemanek közt igen – mondta Fischer indulat nélkül.

– Engem tehát nem tart gentlemannek, sir?

– Hallja, mi dolgozni jöttünk ide, nem beszélgetni -folytatta Fischer. – Egyébként meg

nem tartozunk számadással még az Egyesült Államok tisztviselőinek sem; még kevésbé az olyan hamiskártyás lóhűtőkaek, akik ide-oda lófrálnak a bányatelepeken. Ha pedig mégis ide szemtelenkedik valamelyik közülük, esküszöm, hogy nem ússza meg szárazon?

Mr. Smith e szavakra a belső zsebe felé nyúlt, ahol a revolvere lapult, De már Beckdorf is jött visszafelé, és Smith lehetetlennek tartotta, hogy lőfegyver nélkül járjon-keljen valaki ebben az országban. Abban sem lehetett biztos, meg tudja-e félemlíteni ezeket az embereket. Visszahúzta hát a kezét, megrántotta a kantárszárat, valami olyasmit morgott a szakállába, hogy „damned dutchmen” – átkozott németek –, és visszaügetett az ösvényre, amelyről letért.

– Undorító kelések az emberiség testén! – tört ki Fischerből az elfojtott indulat, amikor a lovas– után néztek. – Az ilyenek már csak itt garázdálkodhatnak, Kaliforniában meg a nyugati, legvadabb erkölcsű államokban. Mit mondhat az amerikaiakról, aki ezekről ítéli meg őket?!

– Mit akart a fickó?

– Kegyesen el akart beszélgetni velünk – mondta Fischer, „lassan erőt véve felindultságán –, esetleg lejátszani egy partit szabad kézből. Ezek még az aranymosó masinából is kilopják az aranyat! Remélem, ezután majd elkerül bennünket.

227

Mr. Smith aligha folytatta útját olyan kitűnő hangulatban, mint idáig. De mindez semmiség volt ahhoz képest, ami ezután várt rá. Beckdorf újabb fordulóján a vödörrel akaratlanul fölpillantott arra a meredek lejtőre, amelyen korábban az indián eltűnt, most pedig Smith haladt fölfelé. Beckdorf most azt látta, hogy Smith lova hirtelen félre-ugrik, majd egy férfialak szökken elő, és a következő pillanatban Smith kényelmes, de bizonytalan helyzetéből egyensúlyát veszelve lebukik a nyeregből a ló jobb oldalán.

A kantárt nyilván nem engedte el rögtön, de mielőtt lábra állhatott volna, sőt helyzetét igazában felfoghatta volna a környező bozótosból mindenfelől indiánok bukkantak elő, mintha a földből nőttek volna ki, és Smith máris ott feküdt tehetetlenül, fegyverétől megfosztva a rézbőrűek hatalmában, védekezni sem tudott.

Fischer is meghallotta a szokatlan lármát és a kétségbeesett segélykiáltásokat.

Beckdorf önkéntelenül fölkapott a földi ől egy feszi tő vasat.

– A mindenségit! Ha egy hamiskártyásról van is szó, nem nézhetjük tétlenül, hogyan mészárolják le őt a rézbőrűek!

– Megérdemelné – jegyezte meg Fischer –, de önnek igaza van, Nem maradhatunk vesztég, ha segíthetünk rajta. Ámbár ha meg akarják ölni, tízszer is nyakát szeghetik, mire mi odaérünk.

Fölkapott egy éles ásót, aztán amilyen gyorsan csak tudtak, futottak a lejtő felé, majd a lovasösvényt elérve, kissé könnyebben haladtak fölfelé.

Smith vad üvöltése visszhangzott a hegyek közt, közben pedig mintegy ötven indián gyűlt köréje, és háncskötéssel úgy összekötözték kezét-lábát, hogy mozdulni is alig bírt. Amikor észrevette a segítségére siető németeket, rimánkodó hangon kérte őket, hogy szabadítsák ki őt támadói keze közül.

223

Valamivel följebb a bozót felől újból recsegés hallatszott, és a sziklafalról újabb csapat indián ugrált le.

– Most már végzetessé válhat a dolog! – súgta Beckdorf. – Azt hiszem, habozás nélkül közbe kell lépnünk! El kell vágni a fogoly kötelékeit, s akkor már hárman leszünk.

– Keszosz! – kiáltott fel Fischer válasz helyett. – Hála az égnek, itt a törzsfőnök, a legjobbkor! ő nem fogja engedni, hogy megöljék a fickót! Keszosz tudja, hogy folytatása lenne a dolognak.

A törzsfőnök, vagy húsz indián harcos kíséretében, nagy ugrásokkal jött lefelé a meredek lejtőn, majd megállt a fehér ember mellett. Fischer nyomban hozzálépett és kérte őt,

akadályozza meg, hogy emberei megöljék foglyukat.

Smith elrémülve ismerte föl a törzsfőnököt; tudta, mit érdemel és mit várhat tőle. Most már nem kiabált segítségért; ahogy értelmetlenül és kétségbeesetten a kötelékeit próbálta elszakítani, elárulta halálos rémületét.

A törzsfőnök odalépett a fogolyhoz, és nézte, komor, fenyegető tekintettel. Fischer kérésére ügyet sem vetett. Most megint indián öltözetet viselt, törzsének szokása szerint kagylókkal és maghéjakkal díszített bőr ágyékkendővel; hosszú haját tarka kendő fogta le, amelyben tisztségének jelvényei, sastollak pompáztak/ A bal vállán hosszú egycsővű puska volt, jobbról pedig a löporszarú 4* a tölténytáska lógott meztelen, festékkel bemázolt felsőtestére.

Aztán lassan, mintha önmagával tanakodna, fölemelte meztelen jobb lábát, és könnyedén rátette az előtte fekvő ember mellére, aki mereven, kiguvadt szemmel nézett föl rá.

– Ki akadályozhatná meg – mondta spanyolul –, hogy ezt a gazfickót széttapossam, mint egy férget?

– Nem fogod a vérét ontani, Keszosz! – vágta rá Fischer félig figyelmeztető, félig kérlelő hangon.

– Miből gondolod? – fordult feléje az indián. – Nem érdemelné meg?

230

– Keszosz – felelte Fischer komolyan –, tudod, milyen barátsággal voltam mindig hozzád, és hogy e fickóval szemben is a te pártodon álltam a békebíró előtt! De a saját érdekekben kérlek, hagyjatók meg az életét ennek a hitványnak, bár most hatalmatokban van. Gondold meg, néhány ártatlannak kellene ezért törzsedből drágán megfizetnie!

– Tudom, hogy a gyűlölt amerikaiak nem tesznek különbséget bűnös és ártatlan fehér ember közt – mondta « törzsfőnök visszafojtott haraggal. – Ha ma reggel a mexikóiak nem lapultak volna meg, mint gyáva nyulak az amerikaiak előtt, hanem rájuk rontottak volna, mint bős farkasok, kiegyenlíthettük volna a régi számlát. Mi egymagunk nem tudjuk felvenni a harcot a fehérek tűzfegyvereivel szemben, legalábbis most még nem, amíg a mi törzsünk is meg nem tanulja azok kezelését.

– Mi lesz a foglyotokkal?

– Büntetlenül ném úszhatja meg. Hadd emlegessen meg bennünket, amíg csak él!

– Mit akarsz tenni vele?

A törzsfőnök nem válaszolt; levette a lábát a foglyról, majd felnyitotta annak kabátját, és megkereste eldugott revolverét. Elővette saját kését, kicsavarta vele a fegyver ravaszát, és behajította a sűrű tüskés bozótba, majd a használhatatlanná tett fegyvert visszadugta előbbi helyére. Aztán magához szólított egy idős indiánt, és a saját nyelvén mondott neki valamit.

A marcona és komor öreg harcos leplezetlen gyűlölettel szegezte tekintetét a fehér emberre. A testvére volt annak, akit Smith megölt. A törzsfőnök őt szemelte ki a bosszú végrehajtására. A kapott megbízással azonban elégedetlennek látszott, és indulatosan felelgetett a törzsfőnöknek. Keszosz azonban kitartott az adott parancs mellett.

Ekkor az öreg előkapta a hátán zsinóron lógó kését, leoldotta, majd odaszökkent a megkötözött emberhez. Smith

231

remegve figyelte ezt a készülődést, és bár az imént annyit megértett a törzsfőnök és Fischer spanyolul folyt beszélgetéséből, hogy még van némi remény, most egy csapásra elfogta a végső kétségbeesés.

A körben álló indiánok a fehérekre szegezték felajzott íjukat, az öreg pedig villámgyorsan rávetette magát a fogolyra, és két vágással mindkét fülét lemetszette a fejről.

Az indiánfőnök ezután parancsot adott embereinek, hogy oldják ki a fogoly kötelékeit; Smith-nek mindkét vállára ráfolyt a vére. Keszosz pedig a németekhez fordult, és kérte, mondják meg neki, hogy szabad és visszatérhet a bányatelepre. De óvakodjék attól, hogy még

egyszer embereinek a kezébe essen! Az indiánok most „látták a vérét”, a törzsfőnök pedig nem lesz mindig a közelben, hogy megmentse az életét.

Smith megszabadulva kötelekeitől, feltápászkodott. Halottsápadt arcán végigfolyó vére ijesztővé tette külsejét. Úgy rémlett, alig tudja elhinni, hogy élve megmenekült az indiánok hatalmából: meredt tekintettel, aggodalmasan méregette a még mindig felajzott újakat.

Akkor nyugodott meg kissé, amikor Fischer közölte vele, nincs mitől félnie, de tanácsosnak tartja, hogy amilyen gyorsan csak tud, térjen vissza Paradise-ba.

Lova most is ott legelt, ahol lebukott róla. Rogyadozó léptekkel botorkált feléje, meg-megbotolva egy-egy kiálló gyökérben vagy nekitántorodva egy-egy fának. Nem figyelt az indiánok mögötte felhangzó, gúnyos, ellenséges morájára, és nem törődött a ruhájára csorgó vérrel. Igyekezett a lóhoz, ahogy csak bírt; mielőbb biztonságban akarta érezni életét meg a nyeregtáskában levő aranyát.

Megmarkolta a kantárt, föllendült a nyeregbe, megkapaszkodott a kapában is, nehogy még egyszer lebukjon, aztán nekieresztette hátságát a lejtőnek, majd ráfordult a sátorvárosba visszavívó ösvényre, biztos menedéket keresve és ... bosszúra éhesen.

232

XXIV. FEJEZET

Jó ideje szem elől veszítettük már régi ismerősünket, Rascher doktort; ő már Hetsonéksrt megelőzően bevette magát a hegyek közé, növényteni kutató- és gyűjtőmunkájának szentelve minden idejét.

Úgy tervezte, hogy később, ha már „learatta, amit nem ő vetett”, ahogy ő maga mondogatta, majd ismét megkeresi a baráti házaspárt az útjába eső aranymezők e bányatelepén.

A doktor ifjúságától fogva hozzászokott a mértékletes, egyszerű életmódhoz, nem voltak különleges igényei, beérte azzal, amit ez a páratlanul vonzó táj nyújtott neki a maga gazdag és számára új növényvilágával; ha valahol ráesteledett, akkor vagy egy útjába kerüő, magányos aranyásó sátrában éjszakázott, vagy ha más nem adódott, az erdőben egy fa alatt tért nyugovóra, öszvére, amely napközben növénygyűjteményét, takaróját és főzőedényét vitte hátán, ilyenkor a közelben legelészett egy fához kötve, reggel aztán, amikor a Harmat felszáradt, jókedvűen mentek tovább.

Néhány hete járt-kelt már a dombok közt, és annyira elégedett volt eddigi botanikai zsákmányával, hogy elhatározta, most már Paradise felé veszi útját. Ott akart maradni egy ideig, hogy megismerje annak a környéknek is a flóráját, aztán folytatja vándorútját másfelé. Am eddig sem előre meghatározott útirány szerint haladt egyik helyről a másikra, mit sem törődött ilyesmivel, és így sejtelve sem volt, hogy keletre-nyugatra, északra vagy délre található-e ez a bizonyos Paradise. Mindenekelőtt tehát találnia kellett valakit az erdőben, aki útbaigazíthatja őt

Amikor öszvérét kantáron vezetve egy völgy fölötti magas sziklafal*mellett haladt, odalenn a völgyben egy magányos aranymosót pillantott meg, és elhatározta, lemegy hozzá, hogy érdeklődjék „elveszett paradicsoma” után,

233

ahogy magában tréfásan emlegette a keresett települést. Lefelé az árnyékos lejtőn persze megint csak fölfedezett néhány olyan növényt, amely megállította és lebilincselte, dél lett tehát, mire a völgybe ért és megtalálta az aranymosót, aki itt egy kis hegyi patak rejtett kincsei után kutatott nyugodt magányában.

A férfi arca már első pillantásra ismerősnek tetszett, bár jelenlegi állapotában nehéz volt kivenni vonásait. Aligha borotválkozhatott ugyanis az utóbbi öt-hat hétben, és vizet sem láthatott az ábrázata ez alatt az idő alatt. Az ingét ugyancsak azóta viselhet,te; gyűrött, éjszakánként bizonyára párnának használt öreg szalmakalapja alól pedig hosszú, bozontos szőke haja kiáltozott fésű után, itt-ott egy-egy repedésen kiutat találva magának.

– Mondja csak, kedves barátom, nem találkoztunk mi már valahol? – szólította meg őt a doktor.

– Tudtommal nem, doktor úr – felelte az aranyosó.

– Ha így szólít, mégiscsak ismer...

– Miért ne ismerném ^nt? Együtt tettük meg az egész tengeri utat.

– Értem – mosolygott Rascher a fufangosnak szánt beszéden. – Maga a fedélközben utazott?

– Voltam olyan ostoba – folytatta a kedélyes hangot a férfi –, abban a kínzókamrában utaztam ebbe az elátkozott országba; a hajóút pénzért, a szalonna és a borsóleves ingyen...

– De itt talán kárpótlást kapott a nélkülözésért meg a kényelmetlenségért...

– Ugyan hol? – dörmögte bosszúsan a szakállába. – Pedig csak annyit akartam itt összekaparni, hogy megvehessem magamnak Hesselbachban az új tanyát, és most itt kínlódik már öt hete a hegyek közt kóborolva! Úgy élek, mint a kivert kutya, dolgozom, mint egy ló, «s még annyi sem jött össze, hogy a mezsgyekarót ki tudjam fizetni... ő, ha kezem közé kaphatnám azokat az arcátlanokat, akik

234

széltében hirdették vakmerő hazugságaikat Németországban ... Uramisten!

A doktor mosolygott is a hallottakon, de sajnálta is a szerencsétlen honfitársat, aki szétfoszlott reményeinek romjain kínlódik itt, dühös önmagára, Istenre és a világra, De a társalgás nem volt annyira kellemes, hogy mélyebben belebocsátkozzék.

– Ismerős itt a környéken, barátom? – kérdezte kis szünet után.

– Meghiszem azt! Ismerek minden helyet, ahol semmit sem lehet találni. Nézzen csak szét itt, minden gödröt egymagam ástam ki! Hely van itt elég, akár egymillió dollárnyi aranyak is.

– A környékbeli bányatelepeket ismeri-e?

– Azokkal semmi dolgom. Már így is többet láttam Kaliforniából, mint amennyire kíváncsi voltam ...

– Nem tudná megmondani, merre van az az úgynevezett Paradise?

– Paradise? – csodálkozott el a kérdésen a férfi, arra gondolva talán, hogy a doktor neki akar valami jobb helyet ajánlani. – Ha ön paradicsomkertet keres itt Kaliforniában, akkor sok szerencsét kívánok hozzá. És ha megtalálja, tudassa velem is, doktor. Ó, igen, Paradise, Eldorádó, és még mi mindennek nevezték ezt a helyet a könyvekben, csak már kívül lennék rajta!

– Hol lakik voltaképpen? Itt van éjjel-nappal? Soha nem hagyja el a patakot? – kérdezte Rascher doktor, miután sátrat vagy kunyhót nem látott a patak partján.

– A hálószobám a fa mögött van. Megéri a fáradságot, hogy szemügyre vegye, csak még nincs teljesen berendezve.

A doktor átment a patakon keresztül vezető keskeny gáton, de odaát is hiába nézelődött, sátrat keresve, és tétován nézett vissza honfitársa felé.

– Rögtön a fa mögött – kiáltott feléje ez, és néhány lé-

235

péssel tovább a doktor valóban szembetalálta magát a hálószobával, azaz egy barlanggal, ennek az elvadult német állampolgárnak a lakhelyével.

Nem csoda, hogy nehezen vette észre; e furcsa és persze primitív hálóhely bejárata egy három láb magas és ugyanolyan széles, a hegyoldalból kivájt lyuk volt, amelyet néhány felülről lecsüngő, szándékosan ott hagyott bokor takart. A bejáratnál jobbra és balra azonban egy-egy világos színű deszkalapocská volt odaerősítve, szembeötlő felirattal. Szénnel és sok helyesírási hibával az egyikre az volt írva: önnmükködő pusskák!

A másik pedig: Be lépni tillos!

Balra volt a ruhásszekrény. Azaz egy szöveget vertek a cédrusfa törzsébe, amely a

hálószoba bejáratát takarta, és erre volt fölakasztva egy hajdan borsósárga köpeny óriási gallérjával, ez alatt pedig egy kiérdemesült, tört nyelű zöld pamut esernyő támaszkodott fáradtan a fának.

– És maga valóban itt lakik, barátom? – kérdezte Rascher, akit megdöbbenett ez az igénytelenség.

– Természetesen, de kerüljön csak beljebb, ne zavarja a kiírás. Az „önműködő puskák”-at csak azért írtam oda, hogy ha egy időre el kellene mennem innen, és egy kíváncsi indián akarna itt körülszaglászni...

Rascher doktornak az eddigiek láttán nem támadt kedve, hogy körülnézzen a hálószobában. Elkészönt a leleményes aranymosó remetétől.

– Vajon hol találhatok a közelben még aranyásókat vagy valamilyen boltot, fogadót? – kérdezte utoljára.

– Lefelé a patak mentén! – kiáltott a távozó után a honfitárs.

A tanács szerint a patakot követve folytatta útját; nyilvánvalónak látszott, hogy a magányos aranymosó is valahol a közelben szerezheti be a szükséges élelmet és minden mást.

Kétórás nyugodt menetelés után, egy jól kitaposott ös-

236

yényen haladva el is érkezett egy kis sátoros bolthoz, amelynek gazdája egy jenki volt. Itt tudta meg, hogy Paradise még mintegy öt mérföldnyire van, és a legközelebbi hegygerincen túl már járt út vezet odáig. Éjszakára tehát a jenkinél maradt; tiszta ágyat és elég jó vacsorát kapott, másnap kora reggel aztán elindult a megjelölt irányban.

Amikor följutott a megmászandó hegy gerincére, eléje tárult a kies völgy, amelyet ez a hegy dél felől zárt le. Az északi lejtő csaknem teljesen kopár volt, hullámzó felszínén csak imitt-amott bukkant elő egy-egy alacsony bokor.

A doktort lebilincselte a pompás völgy látványa, és észre sem vette egy ideig, hogy húszlépcsnyire tőle egy másik vándor is ott ül egy kövön, térdén egy kétsövű puskával, és ugyancsak a leírhatatlanul szép panorámát szemléli hallgatagon. Csak akkor figyelt föl rá, amikor a férfi mögött legeiésző ló fölnyerített az őszvér közelségére. Az idegen azonban ekkor sem vett róla tudomást.

Ez ia olyasmi itt Kaliforniában – gondolta magában –, amit még nem tudtam megszokni, hogy ne törődjünk azzal, akivel véletlenül összeakadunk.

Helyet foglalt egy másik kövön, kissé távolabb az idegentől: bár nehezebb esett magába fojtani egy szívből jövő „jóreggelt”-et; lassan beletörődött, hogy úgy kell tennie, mintha az a másik ott sem volna, és csak az előtte lévő látvány foglalná le. Már jó ideje üldögélt így, amikor derűs hang szólította meg:

– Doktor!

Odafordult, aztán nyomban fel is pattant a helyéről. «– Emil... Báró! Honnan kerül ön ide?

– San Franciscóból, doktor – felelte jókedvűen a fiatalember, barátságosan kezét nyújtva –, és rendkívül örülök, hogy ön az első ismerős, akivel itt találkozom. De csak nem akár elutazni? – tette hozzá meghökkenve.

– Elutazni? Ellenkezőleg, csak most jövök. Egyébként

237

éppen föltettem magamban, hogy többé nem állok szóba senkivel útközben! Hát nem ön lett az első, a bányászingerben itt a kövön ülve, akin ki akartam próbálni ezt?!

– Szóval ön sem volt még Paradise-ban? És mit tud róla? – kérdezte a báró, nem figyelve a közbevetésre.

– Csak annyit, hogy Paradjse-nak hívják, de hogy számunkra is paradicsomkert lesz-e, azt még ki kell próbálnunk.

Rápillantva ifjú barátjára, nem kerülhette el figyelmét, hogy Emil báró kissé elpirult

Páradise emlegetése közben. Nyilván ő maga is megérezte ezt, mert gyorsan témát váltott:

– Nézze csak, kedves doktor, milyen pompás vidék ezt És ezek a szerencsés amerikaiak most ezt is magukénak mondhatják minden gazdagságával együtt.*

– Nagyszerű látvány, mi tagadás, de bármilyen jól érzem is magam benn az erdőben a csodálatos növényvilág közepette, amikor aztán egy ilyen bányatelep felé közeledek, mindig kellemetlen érzés fog el. Mert itt másról sem hallhat az ember, mint az aranyról, mivel az itt élők állandóan erre gondolnak, beszélni sem tudnak másról, csak a gödrökről, amelyeket éppen elkezdtek vagy már át is kutattak, a talált aranydarabokról vagy aranymorzsákról, mennyit tudtak előkaparni egy nap vagy egy hét alatt! Elviselhetetlen ez az olyan embernek, aki nincs benne ezekben a dolgokban, a legszívesebben nyomban el is menekülne onnan.

– Ó, kedves doktor, de ha egyszer Kaliforniában vagyunk! Olyan ez, mintha egy halászfaluban nem akarnánk halakról hallani... Indulhatunk lefelé?

– Természetesen. De önt mi hozta most az aranyme-

* Kaliforniát az Egyesült Államok az 1846-48-as amerikai-mexikói háború megnyerésével vehette birtokba. 1850-ben lett az Unió tagállama (A ford.)

238

zőkre, kedves báró? Gondolom, az Emil nevet San Franciscóban hagyta hátra.

– Ott, a szalvéták mellett – mosolygott a fiatalember. -Viszont jóval előbb, még szülőházambán, a bárói címet is letettem; így, kedves doktor, kérem önt, szólítson csak egyszerűen Lanzotnak. Ha nagyon udvarias akar lenni, eléje teheti, hogy mister.

– Készséggel. De még most is rejtély számomra, mi indította önt arra, hogy ha rövid időre is, kenyérkereső munkát vállaljon. Amit most már megelégtelt, ugye?

Most megint úgy látszott, mintha a fiatalember kissé elpirult volna, de kész volt a vidám válasszal:

– Valóban elegendő lett belőle; nemrégiben odavágtam egy nagy halom tányért a „kapitányom”, az étterem gazdájának lába elé (ön ismerte azt a kis vékony franciát), őt magát pedig az asztalhoz kentem, aztán barátságosan búcsút vettem tőle. Biztos vagyok benne, mindkettőnk örömeire szolgált, hogy megszabadultunk egymástól. Majd eljöttem San Franciscóból csak úgy vaktában, hogy most már a hegyek közt próbáljak szerencsét. Tudtam, hogy ön errefelé bujkál, meg a Paradise név is oly csábítóan hangzott a fülemnek, tehát-erre vettem utamat.

– Az én kedvemért jött tehát – mosolygott maga elé a doktor; majd elkomolyodva, de barátságosan hozzátette:

– Azt hiszem, kedves Lanzot, figyelmeztető jelnek kell vennie a Monsieur Rigaux-val, volt gazdájával való esetét. Nem illenek önhöz az ilyen-helyzetek, legalábbis ha a jövőre gondolunk, arra, ami önre vár hazájában. Talán nem szükséges ennél többet mondanom.

– Nem, kedves doktor, köszönöm a tanácsát... De most már induljunk lefelé a völgybe. Reggel óta nem ettem, de főleg valami frissítőt szeretnék ...

Kantáron fogva az öszvért és a hátsólovat, nekivágtak a hegyoldalnak lefelé. Rendes út – az egyetlen főút kivételével – innen nem

239

vezetett a különböző bányatelepek felé; a lovas kordáknak az erdőn át kellett utat keresniük maguknak. De megtörtént, nem is ritkán, hogy útközben balesetet szenvedtek valamilyen módon; utasaink is ráakadtak egy kis kocsis roncsaira, nem sokkal azelőtt törhetett össze.

A roncsok nagy részét már le is szállították a völgybe, de az elülső rész az egyik kerékkel-még ott hevert egy kivágott fa tuskója mögött. Lanzot szinte pajkos jókedvében fölvette a kereket, és útitársához fordulva így szólt:

– Mit gondol, doktor, útnak indítsuk ezt is lefelé?

– Nem javaslom, mert a gazdája még visszajöhet érte -figyelmeztette Rascher.

– Akkor éppen szembetalálkoznak egymással – mondta neveíve Lanzot. – Egyébként valamikor fő szenvedélyem volt meredek lejtőn köveket legurítani. Remek látvány, ahogy lefelé repülnek ...

Kis lendületet adott neki, majd eleresztette a kereket a lejtőn. Eleinte remekül gurult lefelé az enyhén lejtős terepen, de aztán a föl-Je hullámzó szakaszokon mindjobban lendületbe jött, nem hogy eldőlt volna jobbra vagy balra, hanem hirtelen nagy ugrásokkal kezdett száguldani a völgy felé; átugrott néhány alacsony bokrot, majd eltűnt a két férfi szeme elől. Megálltak és hallgatták tompa puffa-násait, ahogy a zaj mind lejjebbről hallatszott föl hozzájuk. Lanzotot meglepte bolondos ötletének váratlan eredményessége. Ekkor azonban nagy csattanás, utána pedig ijedt ordítás hangja jutott el a fülükhöz.

– A mindenségit! Valami szerencsétlenséget okozott ostoba játékom! – kiáltotta Lanzot őszinte ijedelemmel.

– Reméljük, hogy csak megijesztett valakit. Mindenesetre oda kell sietnünk – nyugtatta őt a doktor.

– Büntetést érdelek, butaságot csináltam – mondogatta Lanzot még néhányszor, amint folytatták útjukat a hegyoldalon lefelé, de a beszélgetés valahogy elakadt köztük.

240

Ezen a mozgalmas reggelen a jogtanácsos és Möhler szokás szerint már munkára indultak, amikor fölfigyeltek a telepen uralkodó izgalomra meg a készülődésre, majd észrevették a mexikóiak táborában felvont zászlót, egyik honfitársuktól pedig azt is megtudták, hogy az indiánok megsokasodtak a fiat körül.

Nagyon józanul úgy döntöttek tehát, hogy a mai napon nem hagyják el szállásukat, megvárják, hogy rendeződjenek a dolgok.

Visszafordultak, otthon a jogtanácsos újra megtömte a pipáját, elfoglalta megszokott helyét a tűznél egy alacsony tuskón, a hátát egy fiatal tölgyfának támasztva, és így szólt:

– Rakjon a tűzre pár darab fát, ülnök úr, ma gombócot főzünk.

– Remek ötlet, jogtanácsos úr! – lelkesedett a derék ember, és máris nekiesett annak a tuskónak, amelyet tegnap este cipelt haza az erdőből, hogy szemüvegének épségét veszélyeztetve a tűzbe taszigálja. A jogtanácsos persze az ujját sem mozdította, hogy segítsen neki, sőt hamarosan el is aludt, nyilván abban a tudatban, hogy a maga részéről már mindent megtett az ebéd érdekében.

A legkevésbé mégis Hufner törődött amerikaiakkal és mexikóiakkal; neki sokkal fontosabb dolgok jártak a fejében. Talán éppen ma lesz az, hogy anyósa megkapja az ő levelét. Jaj, mit fog szólni hozzá? Ő azóta titokban tárgyalt a postajárat kézbesítőjével, aki havonta egyszer San Fran-ciscóba megy innen a levelekkel, majd a postahájjal jön vissza ismét, és megkérte őt: ha a városban egy hölgy megkérdezné tőle, miként megy a sora öneki itt, az ég szerelmére, csak annyit mondjon, hogy szörnyűségesen.

Itt ül most a sátra előtt, tétlenül, fogalma sincs, mihez fogjon, hogyan védekezzék borús gondolatai ellen. És az amerikaiak is micsoda rémes cirkuszt rendeztek ma reggel! Vajon mit akarnak tulajdonképpen? Binderhof és Lamberg

241

lementek, hogy megtudjanak valamit... neki más gondjai vannak. Végül is úgy határozott, hogy átmegy a jogtanácsoshoz, és megkérdezi a véleményét: mit tehet ő akkor, ha az anyósa mégis feljönne ide. Az ő sátrukban mégsem szállásolhatja el. És mi történjék aztán? Hogyan békíthetné meg az asszonyt?

A jogtanácsos még aludt, Möhler pedig nem merte őt fölébresztetni. Mégis, amikor lábujjhegyen el akart menni mellette, megbotlott egy ott heverő fadarabban, mire a jog* tanácsos ijedten felugrott.

– Ezer bocsánat 1 – mentegetőzött büntudatosan Möhler, A jogtanácsos érthetetlen szavakat dörmögött a pipájával a szájában. Pipája egyébként már régen kialudt, tehát most

újra dolga akadt, meg kellett tömnie és, rá kellett gyújtania. Hufner így alkalmasnak találta a pillanatot, hogy előadja látogatása célját, aggodalmait, rettegését anyósától, aki bosszúálló rémként jelenik meg képzeletében, holott ő ártatlannak tudja magát.

– O, öregasszonyok I – dörmögte a füstfelhő mögül a jogtanácsos. – Hallani sem akarok rólok! Kész a gombóc?

– Igenis, jogtanácsos úr, épp e pillanatban készült el -válaszolt készségesen Möhler, miközben a gőzölgő fazék fölé hajolva a folyton bepárásodó szemüvegével bajlódott. Végre sikerült kihalászni egyet a gombócok közül egy maga készítette fakanállal, szemügyre vette, letört belőle egy darabkát, megkóstolta és kitűnőnek találta.

– Velünk tart? – fordult Hufnerhez a jogtanácsos, és félretette ismét kialudt pipáját.

– Hálásan köszönöm, jogtanácsos úr – hajolt meg egy kicsit Hufner. – Sajnos elromlott az étvágyam, mióta azt a hírt megkaptam, alig tudok lenyelni egy falatot.

– Ugyan, bolondság! – legyintett amaz. – Lássunk hozzá, ülnök úr!

A térdére tette a Möhler által odanyújtott bádoglányért

242

a villával, és várakozásteljesen tekintett a gőzölgő fazék felé.

Möhler megpróbálta levenni a tűzről, de annyira átforrósodott, hogy előbb a sátorba kellett mennie valamilyen rongyért.

Hufner most észrevett valamit a külvilágból, és jelentette:

– Az új békebíró látom odalenn. Mintha erre akarna jönni. Amerikai, de azt mondják, igen derék ember.

– Felőlem» – vont a vállát az éhes ember. – Ülnök úr, hol marad hát?

– Egy pillanat, jogtanácsos úr! – kiáltott a sátorból Möhler, és már sietett is a San Franciscóból előrelátóan magával hozott és most előkeresett törlőronggyal. – Mindjárt megtudjuk, hogyan sikerült.

Éppen a fazék fölé hajolt, hogy biztos kézzel megfoghassa, amikor a hegyoldalról, közvetlenül fölöttük, furcsa pu-fogások hallatszottak. Önkéntelenül arrafelé néztek mind a hárman. De a következő pillanatban Möhler és Hufner riadtan ugrott félre, mert a felülről legördülő kerék sziklának ütközve rövid ívben feléjük röpült, és süvítve, nagy erővel csapódott a tűzhelyre.

Egyszeriben teljes zűrzavar támadt.

Möhler rémulten fölkiáltott, a jogtanácsos fölugrott a helyéről, leejtve az öléből a tányért és a villát; a tűzön sis-tergett a forró lé, szikrát, hamut és füstöt fújva maga körül.

A kerék pedig irányt változtatva egy darabig még tovább röpült, forgott, oldalvást bukfencezett néhányat, majd mivel még mindig telt lendületéből, elgurult a békebíró mellett, és egy kis ágas-bogas bokor alján fennakadva, elfeküdt a földön.

Hetson, akinek mindez a szeme előtt játszódott le, nem volt olyan hangulatban, hogy kacagjon a törtéteken. Bár a magasból leguruló kerék jelenetét olyan mulatságosnak találta, hogy alig tudta elnyomni mosolyát, mégis az fog-

243

lalkoztatta inkább, nem esett-e baja valakinek a tűzhely körül. A jogtanácsost és Hufnert, a Leontine két kabinutasát fölismerte; úgy tudta, hogy az utóbbi beszél egy keveset angolul, ő és Möhler ott álltak az ebéd romjai mellett, a megdöbbenéstől szavukat veszve, a jogtanácsos Vizont a felháborodás legmagasabb fokán csak úgy ontotta magából az összefüggéstelen, még a honfitársak számára is érthetetlen, dühös átkozódásokat.

Ekkor azonban két férfit pillantott meg. A domboldalon lefelé siettek, máhnavivő jószágukat kantáron vezették. Természetesen bennük kellett gyanítani a tetteseket; szerette volna megakadályozni az összecsapást a két fél közt, ott mai*adt tehát, hogy bevárja őket. Csak néhány lépést kellett még közeledniök, hogy öreg barátját ismerje fel egyikükben, Rascher doktort. Lelkes örömmel sietett elébe.

– Doktor! Az ég küldte önt most is! Kit is láthatnék nagyobb örömmel itt, mint önt?!

Rascher doktor meghatott hangon válaszolt:

– Kedves Mr. Hetson, jólesik öreg szememnek, hogy egészségben és életerőben láthatom viszont. De még mindig sápadt, túlságosan sápadt! Talán csak azért, mert még nemrég óta szívja a kitűnő hegyi levegőt. Remélem azonban, hamarosan ebből is kilábol.

– Doktor, valami fontosat kell közölnöm önnel.

– Máris állok szolgálatára. Mrs. Hetson is jól van?

– Tökéletesen.

– Nagyszerű! Engedje meg, hogy mind-nekelőtt bemu-tassam önnek kedves barátomat, báró... azaz hogy Mr. Lanzotot, aki sajnos nem a legszerencsésebb beköszöntővel érkezett önökhöz. Látom, nem kis bajt okozott idelelni az a kerék, amelyet bolondos jókedvében legurított a hegyről. De remélem, nem tett kárt az ön sátrában?

– Nem, csak régi útitársaink ebédjét tette csúffá.

– Nos, talán sikerül kiengesztelnünk őket. Kedves Lan-

244

zot, íme, itt áll ön előtt a derék Mr. Hetson, akiről, mint bizonyára emlékszik rá, már beszélgettünk.

– Mr. Hetson – szólt Lanzot könnyedén meghajolva –, örülök, hogy megismerhettem, csak azt sajnálom, hogy ilyen előzmények után ...

Hetson csak ennyit tudott mondani:

– Gondolom, megértik majd egymást honfitársaikkal. És most szabad kérnem önt, kedves doktor ...

XXV. FEJEZET

Lanzot magyarázkodás nélkül is megértette, hogy ahhoz, amit Hetson Rascher doktorral meg akar beszélni, nincs szükség tanúkra. A mérges jogtanácsost hamarosan megbékítve megfelelő jóvátétel ígéretével, újra kantáron fogta lovát, és követte a buzgó beszélgetésbe mélyedt két férfit.

A doktornak bizonyára jó oka volt rá, hogy miközben Hetson láthatóan kiöntötte neki szívét, olykor-olykor fejét csóválja, vagy nyugtató szavakat mondjon. Hetson elmondta neki röviden, de szenvedélyes szavakkal, mi történt a legutóbbi, oly vészterhes napokban.

Beszélgetésbe mélyedve érkeztek a városka közepére, ahol izgatott emberek csődültek össze és hangoskodtak. Hetson, aki még mindig lehetségesnek tartotta, hogy fellázított mexikóiak az indiánokkal szövetségbe támadásra szánják el magukat a bányatelep ellen, tudni akarta, mi okozta az újabb izgalmat, és Rascher türelmét kérve, a háborgók közé sietett.

Nyomban kiderült, hogy Paradise lakói a megkínzott és elcsúfított Mr. Smith körül gyűltek össze, aki lován inkább lógva, mint ülve, halottsápadt, véres arccal, homlokára tapadt, csapzott, kusza, hajával, vállán a ráfolyt vérrel, most rikácsoló hangon uszította honfitársait az indiánok ellen.

245

A könnyen lázítható, vad legények, akik még le sem tették kezükből a fegyvert reggel óta, rögtön készen is álltak volna egy újabb hadjáratra, és Hetsont kívánták csapatuk élére, mivel ma nagy tekintélyt szerzett körükben.

Az öreg Nolten volt az egyetlen, aki most is nyugodt és fegyelmezett maradt a lármázok és dühösködők közt. Már útra készen állt ott nagy csontú szürkéjén, hogy visszamegy a hegyekbe társaihoz, de amikor Smith egy lélegzet-nyi szünetet tartott dühödt szónoklatában, közbeszólt:

– Törjön le a kezem, ha megmozdítom ezért a fickóért! Remélem, ugyanígy gondolkodik minden becsületes amerikai. Mert ha meg nem öli aljasul azt a szerencsétlen rézbőrűt, bántatlanul átmehetett volna az indiánok közt, ahogy én is teszem mindig. Csak azt mondhatom így, megérdemelte, ami vele történt.– Az is csoda, hogy az életét meghagyták.

Aztán kikormányozta lovát a körülötte állók közül, és elindult fölfelé az úton a hegyek felé.

Hetson az összegyűltek közé akart vegyülni, de Hale-lel találta magát szembe, aki félrevonta őt, és elmondta neki néhány szóval, hogyan maradt megtorlatlanul Smith vétké az előbbi békebíró, Ryoth őrnagy idejében. Az indiánokat fölháborította ez, -ami érthetővé teszi a mostani bosszút.

– Halló, Hetson! – szólította meg a békebíró Siftly, aki most érkezett a csődülethez, és Smith-szel az oldalán meg egy csapat hóbörgő fickó segítségével szítani igyekezett a hangulatot.

– És maguk még mindig itt állnak és fecsegnek? -mondta a bosszúra kész fiatal amerikaiakhoz intézve szavait. – Nézzük végig tétlenül, hogyan támadják meg és csonkítják meg a fehéreket a rézbőrűek? Inkább pusztuljon minden idegen az indián csürhével együtt, semhogy egyetlen csepp amerikai vért is kionthassanak bosszulatlanul!

Hetson émelyegve és szánakozva nézte a megcsonkított

246

hamiskártyást, aztán megkérdezte, hogyan történt a támadás. Smith aztán előadta és kiszínezte a saját ízlése szerint. De amikor arról beszélt, az ott ácsorgók felháborodott közbekiáltásaival fűszerezve, hogy Keszosz kifosztotta őt, nyolcszáz dollárt vett el tőle, egy harsány hang túlzengte a lármát-

– Ez hazugság!

Beckdorf gróftól láthatták az összegyűltek közt, úgy, ahogy a patakparti munkahelyén is volt, piros gyapjúingben és szalmakalapban.

– Ez az ember a törzsfőnököt rágalmazza, akinek az életét köszönheti! Tanúja voltam mindennek: senki sem nyúlt a pénzéhez az indiánok közül! Ezt az embert nem rabolta ki senki! Háborítatlanul felülhetett a lovára, és azon rajta maradt a nyeregtáska is.

– Mit tud maga erről? Mit mentegeti azt a vörös bőrű gazembert? Akkor tűnt el a pénz, amikor magukkal hurcolták a hegyoldalra.

– A törzsfőnök tisztességesen járt el, ezt el kell mondanom – folytatta Beckdorf nyugodtan. – Az indiánok megbüntették magát, de nem rabolták ki. De jól sejtettem, hogy uraságod másképp emlékszik majd a dolgokra, azért jöttem ide.

– Mi köze magának az egészhez, és minek szól bele? -tört ki a düh Siftlyből.

– Várj csak, Siftly! – némította el őt Hetson, megfogva a karját. – Én hálás vagyok Beckdorf grófnak ezért a megjegyzésért. Így már nincs okunk megtorló hadműveletre, pedig ezt nem kerülhettük volna el, ha az indiánok valóban kifosztották volna foglyukat. Az, hogy bosszút álltak a gyilkosságért, más ügy, a bíróság elé tartozik; ezért panaszt tehet a barátod ellenük. Természetesen ebben én is kész vagyok segíteni.

– Valóban? – mondta Siftly, gúnyosan végigmérve Hetsont. – Csakhogy nekünk semmi kedvünk ezt kivár-

247

ni... Ki jen velem, hogy begyűjtsunk vagy húsz skalpot a gazemberektől?

– Mindnyájan! – kiabálta Briars, aki mindig készen állt egy kis verekedésre.

– Kötve hiszem – szólta bele most egy másik amerikai. -Ha itt a hegyek közt valaki gázságot követ el, akker viselje is a következményeit! Ennek a fickónak itt, aki most olyan szájalmasan fest föl nélkül, gyanús dolgai voltak, különben nem hazudozott volna, és nem akart volna becsapni minket a nyolcszáz dollárral. Én ugyan az ujjamat sem mozdítom az indiánok ellen!

– Magát senki sem kérte rá, Mr. Cook! – vágott vissza Siftly. – Mi majd összeszedünk fél tucat jó éles kést, aztán felaprítjuk az egész csürhét! Előre, fiúk, mutassuk meg a gazembereknek, hogy jár az, aki egy fehér emberhez mer nyúlni!

Az amerikaiak egy része Siftly köré gyűlt, és elindultak fiz úton fölfelé; a legtöbben

azonban ott maradtak, sőt még később is sokan kiváltak a menetből, azok, akiknek vagy nem állt érdekében a bosszú, vagy nem érezték azt jogosnak.

Beckdorf Összefont karokkal állt a seriff mellett, és”ko-moran nézett az elvonuló csapat után, amikor egy kéz nehezedett a vállára; mikor megfordult, mosolygós barna szempár tekintett rá. Néhány pillanatig csodálkozva meredt az ismerősnek tetsző arcra, hiszen egy ilyen országban a különféle elvadult külsejű figurák, az ezernyi idegen arc közt, akikkel találkozik az ember, nem könnyű felismerni a régről ismert arcvonásokat.

– Bocsásson meg, gróf úr, de... – kezdte mosolyogva az idegen.

– Emil! – kiáltott fel Beckdorf; alig hitt a szemének, hogy ilyen körülmények közt találkozik régi barátjával. – Valóban te vagy az?

– Amint lá, tod, elevenen, frissen és egészségesen. Hanem

248

Georg, hogy a csodába, te is aranyásásra-adtad a fejedet? Olyan vagy, mint valami igazi bányász, piros ingben, szalmakalappal, széttaposott cipőkkel...

Beckdorf el volt ragadtatva a váratlan találkozástól. Ragyogó arccal kérde, zgette barátját:

– Isten hozott! Honnan pottyantál ide a hegyek közé? Esküszöm, nem is álmodtam volna, hogy valaha itt láthatlak! Itt is maradsz?

– Egyelőre. Csak úgy portyázom errefelé, nem vagyok állandó helyhez kötve, ahogy ez Kaliforniában szokás.

– Mióta vagy ebben az országban?

– Talán hat hónapja; és ezalatt már voltam favágó, katona, fedélzetmester, öszvérhajcsár és pincér. De én is fel-tehetném neked ezeket a kérdéseket. Miféle szél hozott si német szalonokból ebbe a vadonba?

– Gyanítom, hogy ugyanaz, amelyik téged. Azt hiszem, aligha használhattam volna fel jobban ezt az időszakot, mint éppen utazásra.

– És most itt dolgozol?

– Egy honfitársunkkal együtt. Te még nem próbálkoztál az aranymezőkön?

– Még nem.

– Nagyszerű! Akkor még ma beavatlak az aranymosás előkelő mesterségének titkaiba.

Van rá időd?

– Ö... hogyne. Mi mindenbe kell még beletanulnom?!

– Kísérj el mostani munkahelyemre. A társam biztosan nagyon vár már rám; közben pedig kedvünkre elbeszélgethetünk.

– Vissza mikor jövünk?

– Fájrontkor – felelte nevetve Beckdorf. – Majd megismered a szó itteni jelentését; otthon erről nem sokat tudtunk.

Aztán válaszra sem várva, belekarolt barátjába, és elindultak a sátrak közti úton fölfelé, a csöndes völgyzakadék-hoz.

249

Cook a nyugati államokból való régebbi telepes volt, és azzal, hogy az imént elmondta véleményét az indiánok elleni becstelen akcióról, néhány más embert is visszatartott attól. Amikor Siftly és csapata elvonult, ő még ott maradt egy ideig puskájára támaszkodva, és töprengve nézett maga elé. Lova, melyet kantárjánál fogva tartott, már türelmetlenül kapálta az út porát, de gazdája ezt észre sem vette, vagy legalábbis nem figyelt rá.

Halé, aki elkísérte a bírót egy darabon a sátra felé, most jött vissza a telep alsó része felől.

– Nos, Cook, mi a helyzet? Tjgy áll itt, mintha a porszemeket számlálná. Mi baj van?

Cook nem volt kedélyeskedő hangulatban. Nehézen szólalt meg, akkor is mogorván, tűnődve:

– Csak bosszankodom, hogy ilyen semmirekellő alakok, amilyenek nálunk is vannak, amerikai polgároknak mondhatják magukat. Szegye ellhet jük magunkat miattuk, még az ausztráliai fegyencek előtt is,

– Erre a Siftlyre gondol?

– örá meg az egész égetni való hamiskártyás bandára! Ezek a gazemberek, mint a dögkeselyűk és a hollók a hullára, rögtön lecsapnak ott, ahol kikapartak a földből pár font aranyat; a tisztességes munka gyümölcsére fáj a foguk! És éppen a legnyomorultabbakra vetik ki a hálójukat, akik elég ostobák és hiszékenyek hozzá, hogy az asztalukhoz üljenek a szerencsében reménykedve, aztán amikor megkopasztották őket, megint elővehetik a csákányt meg a lapátot.

– Magukra vethetnek, ostoba kapzsiságukra.

– Csakhogy ez a söpredék kegyetlenül kihasználja gyerekes nyereségvágyukat. Miért nem csinálhatjuk meg itt is azt, amit Rich Gulchban már megtettek az aranyásók, hogy elkergetjük innen őket? Magának mi haszna belőle, hogy megtűri itt őket? Ma reggel fogott talán egy is közülük puskát, amikor erre lett volna szükség?

250

– Mi hasznom belőlük? Ha tőlem függne, még ma kihajigálhatnánk őket. De nem tudom, mit szólna ehhez a békebírónk; ez a Siftly ugyanis régi barátja.

– Ez nem éppen jó ajánlólevél egy bírónak. De mi szükség a dologhoz a békebíróra? Látható, a törvényekkel semmire sem megyünk; tudják jól ezt ezek a gazfickók is; az egyetlen, ami segíthet, hogy rövid úton intézzük el őket. Gondolja meg, milyen bajt okozhatnak most is, ha összecsapnak az indiánokkal. Nem veheti rossz néven az ember ezektől a szerencsétlen rézbőrűektől, akiket mindenhol elkergetnek, hogy bosszút állnak, ha csak alkalmuk van rá. Mi mit tennénk az ő helyükben, Halé? Én bizony lelőnék minden fehér embert, akit csak találnék, hogy megtoroljam az enyéim kiontott véréért.

– Aztán most az egész világról ide küldenek minden ingyenélőt, kalandort és gonosztevőt! Hogy bízhatnánk meg az idegenekben, ha nem ismerjük a múltját egyiknek sem? Tegnap is levelet kaptam San Franciscóból, hogy nyomában vannak egy írországi bandának, amely, valószínűleg Ausztráliából menekült ide Csakhogy San Franciscóban a bíróságok gyengék ahhoz, hogy fellépjenek az ilyenek ellen, az ügyvédek majdnem mind megvásárolhatók, a bírók hasonlóképpen.

– Mert ezek is mindnyájan aranyat akarnak, ki-ki a maga módján próbálkozik. Aki csákánnyal és lapáttal nem bírja, tollal vág neki. Vigye az ördög a tintán valókat!

– Azért a mi békebírónk mégiscsak más¹ A mindenségit, le a kalappal előtte, ahogy ma a mexikóiakat elintézte, ezen még nem tett túl egyetlen amerikai polgár sem ... De hova készül a lovával?

– Ezt csak nemrég fogtam be, körülnézek, hol helyezhetném el, míg az indiánok ,egy kicsit megnyugszanak, vagy továbbvonulnak ... De nézze csak, Halé, ki lehet az a fickó odaát, aki olyan kitartóan nézeget bennünket?

252

Halé lassan arrafelé fordította a fejét.

– Nem ismerem; mindenesetre külföldi lehet, talán angol. Valamit akarhat tőlünk, felénk jön.

A seriffnek igaza volt. Ám az idegen, azaz valójában Charles Golway nem a beszélgető férfiakat szemlélte, hanem Cook lovát, és most csakugyan hozzájuk ment, üdvözölte őket, majd Cookhoz fordulva így szólt:

– Eladó a ló, sir?

– Hogy eladó-e? Itt a bányatelepeken szinte minden eladó, ha rendes árat kaphat érte az ember. Miért éppen a ló ne lenne eladó?

– És mennyit szeretne kapni érte?

Cook gondolkozott; bár kapóra jött, hogy vevője akadt a lónak, de azért jól meg kell fontolni az árát, nehogy kevesebbet kérjen, mint amennyit a vevő hajlandó volna megadni.

– Azt hiszem, jó vásárt csinál, ha nyolc unciát ad érte; persze a nyereg és a kantár nélkül.

– Nyolc uncia sok pénz egy öreg lóért; nekem csak arra kell, hogy eljussak San Franciscóba vele.

– Kevesebbért nem adhatom; de volna egy másik, amelyet olcsóbban odaadhatok, csak hogy ez valahol a dombok közt legel, ahol most indiánok járkálnak, veszélyes lenne megkeresni. Ha néhány napig tudna várni, talán megalkudhatnánk rá.

– Még ma szeretnék továbbmenni, ha talállok egy megfelelő hátast. Ideadja hét unciáért?

– Uram, ha az embernek szüksége van egy lóra, nyolc uncia potom ár érte; ha nincs igazán szüksége rá, kettő is sok. De alkudozni a kupeczek szokása; ha hét és felet ad érte, a ló a magáé. Egészséges, jó lovat kap a pénzéért, bár kilencéves, de egy nap alatt elviszi magát Stocktonba,

– Gondolja?

– Ha nem lesz igaz, mondhatja, hogy William Cook hazudott.

253

– Nem bánom. Jöjjön ahhoz az üzletsátorhoz, ott lemérhetjük az aranyat.

– Saját mérlege nincs?

– De van.

– Az enyém is nálam van. Mérje csak le, aztán én is lemérem; ha mindketten rendben találtuk a dolgot, nem lesz szükségünk a kereskedők mérlegére; különben is, az ő súlyaik a legtöbbször hamisak.

Golway lemérte az aranyat a saját kis mérlegén, és rászórta egy darab papírra. Cook rendben levőnek találta a dolgot.

– Szép nagy szemű arany – állapította meg. – Hol találta?

– Odaát Macalome-ban – hangzott a válasz –, legalábbis részben, mert néhányat az eladott szerszámaimért, a sátramért és más dolgokért kaptam. Kérem, várjon egy kicsit a lóval, amíg idehozom az üzletsátortól a nyeret és a kantárt.

– Rendben van, uram – mondta Cook, és az aranyat a saját zacskójába öntötte, de egy darabot észrevétlenül visszazatartott a kezében. Egy másodpercig mereven, kutatóan nézett Golwayre; látszott rajta, hogy mondani szeretne valamit, de mégis magába fojtotta. Golway könnyed fejbólintással elsietett az üzletsátorhoz.

– Nos, Cook good bye – búcsúzott tőle Halé kezét nyújtva –, lám, máris elvetette a lova gondját.

– Még nem lehet tudni – súgta a seriffnek, és közben feléje nyújtotta a tenyerén tartott arahydarabot. – Halé, én tudom, ki találta ezt az aranyat, ki a tulajdonosa, és ki fizetett az életével érte.

– Kicsoda?

– Johns – Súgta Cook.

– Az, akit odafenn betemetve találtunk?

– Csöndesen, nehogy a fickó megneszeljen valamit. Maga tudja, hogy Johns meg én együtt dolgoztunk. Én álltam

254

az aranymosó masinánál, ő volt lenn a gödörben, ott találta ezt a darabot; a kis kvarckövet négy arany virág veszi körül, egy aranyműves” sem alakíthatta volna ki szebben. A magam részéhez akartam számolni, de Johns megkért, engedjem át neki, mert anyjának akarja elküldeni az Államokba.

– És maga azt hiszi...

– Hogy ez az ember a gyilkosa Johns-nak, akit az Isten most a kezünkbe adott. Ha nem

így van, igazolja, honnan vette az aranydarabot.

– És maga ráismer? Tiszta lelkiismerettel meri állítani? Tudja pontosan, hogy ez volt az? Gondolja meg, egy ember élete függhet attól, nem csak egy hasonló darabról van-e szó.

– Sose legyenek boldog, Halé, ha ez nem ugyanaz a darab. Lehetetlen, hogy a természet véletlenül még egy pontosan ugyanilyen csecsebecsét hozott volna létre. És aztán van itt még valami! Látja, itt a hátsó részen van egy kis mélyedés: ebben akkor föld volt, amelyet Johns a késével kikapart; itt azonban a kés megcsúszott, egy kis lyukat csinált, amelyet aztán ő a kés fokával kiegyengetett, betömött. Volt még két másik szép darabja is Johnsnak, azokat is éppúgy fel tudnám ismerni, mint ezt.

– Ez elég bizonyíték – mondta a seriff nyugodtan. – Jön már a fickó.

– Mit akar tenni vele?

– Természetesen letartóztatom. A bíróság majd eldönti; bűnös-e vagy sem. Hajlandó panaszosként az esküdtbíróság elé állni?

– Bármikor.

– Rendben van.

– Gentlemen, sokáig vártam önöket – mondta Golway, megérkezve az útitáskájával, a nyereggel és a kantárral –, mert még egy kis számlát is ki kellett egyenlítenem.

– Engedjen meg egy kérdést, sir – fordult most Golway-

255

hez a seriff, és eléje tartotta a Cooktól átvett „bűnjelet” –, hogyan jutott ehhez az aranydarabhoz?

– Furcsa kérdés – mosolygott Golway –, különösen a bányatelepeken, ahol egy hét alatt hétszer is gazdát cserélhet ilyesmi. Nem tudom már, valóban én találtam-e rá.

– Én a maga kezéből kaptam – mondta Cook komoran.

– És nem arany?

– De az, természetesen – válaszolta Halé a másik helyett –, hanem én azt szeretném tudni, hogyan jutott hozzá. Maga ásta-e, vagy valaki mástól kapta?

– És milyen jogon faggat erről?

– Én vagyok ennek a bányatelepnek a seriffje.

r– Az más, akkor természetesen felelni tartozom. Sajnos, nem tudok kielégítő választ adni.

– Ez kellemetlen volna a maga számára – mondta Halé.

– Kellemetlen? Miért? – kérdezte Golway gyorsan. – Persze magam is ástam aranyat, de az utóbbi időben már belefáradtam, és készültem visszatérni San Franciscóba. Eladtam a sátram, a szerszámaimat, sőt ma reggel a lesántult lovamat is. Akkor kaptam utoljára aranyat; de nem esküdnék meg rá, hogy ehhez a darabhoz is ekkor jutottam, mivel mindet a többihez öntöttem. De miért fontos ez? Miért szeretné tudni, hogy ki volt az előbbi tulajdonosa? Maga tudja, hogy ki volt?

– Egy szerencsétlen flótás –, mondta Halé, s közben éles tekintettel figyelte Golwayt –, akit itt a környékünkön öltek meg nemrégiben.

– Megölték? – szólt ijedten Golway. – Rettenetes!

– Nos, magát le kell tartóztatnom, barátom jelentette ki a seriff Golway-hez lépve, és kezét a vállára tette –, és azt tanácsolom, ne ellenkezzék; ezzel nem segítene magán, sőt még ronthat is a dolgán.

– Letartóztat? Gyilkosság vádjával?

– Ha ártatlan, akkor erre bizonyára vannak bizonyíté-

256

kai; ha pedig bűnös, akkor előre is tudnia kellett, mi vár magára, ha leleplezik. Maga angol születésű?

– Az vagyok.

– Gondoltam. És Ausztráliából jött ide?
– Nem, Angliából.
– Nos, jól van, majd minden kiderül. Most kérem, jöjjön velem!... Cook, legyen szíves elkísérni minket; a többi már a békebíróra tartozik.
– Sir – mondta Golway –, itt valami szerencsétlen félreértés áll fenn. Bizonyára tisztázódik majd. De el sem tudom mondani, milyen kínos számomra, hogy éppen itt...
– El tudom képzelni talán – vágott közbe Halé –, de ezen már nem tudunk segíteni. Majd Mr. Hetson intézkedik a dologban.
– Kicsoda? Milyen nevet mondott? – kiáltott föl a fogoly ijedt mozdulatot téve.
– Hohó! – csattant fel Cook, akinek nem kerülte el a figyelmét ez az ijedelem. – Mintha nem volna egész nyugodt a lelkiismerete, sir. Ismeri Mr. Hetsont?
– Sohasem láttam – felelte Golway, most már teljes nyugalommal. – ő a békebíró itt?
– Igen. Egyébként a loért ne aggódjék – mondta Cook, amikor látta, hogy a fogoly a megvásárolt háttal felé pillant. – Ha ártatlannak bizonyul, akkor a rendelkezésére áll majd, mielőtt a bíróság szabadlábra helyezi. Ha pedig bűnös, akkor már nem lesz rá szüksége; azt a rövid utat gyalog is megteheti...

XXVI. FEJEZET

Rascher doktor, amikor Hetson magára hagyta őt egy kis időre Paradise utcáján, a közelébe sem ment a sokadalomnak, mert elviselhetetlennek találta az ilyen hóbörgést; sehogy sem egyezett nyugodt, békés természetével. Hetson

257

azonban nemsokára visszatért, és továbbmentek a békebíró otthona felé.

Amikor beléptek a sátorba, Manuéla megint csak zokogott a földön térdelve, Jenny pedig fölé hajolva vigasztalta. A legtávolabbi sarokban Don Alonzo ült lehajtott fejjel, kezét a térdén összekulcsolva, a keserű düh és a szegény eleven szobraként, majd amikor felismerte a belépő két férfit, ijedten ugrott fel a helyéről. Még Manuéla is fölegyenesedett, és a doktorra pillantva kiült az arcára, hogy szeretne elmenekülni innen. Jenny viszont örömtől sugárzó arccal sietett a kedves vendég elé, a kezét nyújtva.

– Az Isten küldte önt hozzánk, kedves doktor, örömmel üdvözljük!

– Történt valami? – nézett végig még egyszer Hetson a Sátorban levők arcán, miközben a doktor mindkét kezével megfogta Jenny feléje nyújtott kezét és melegen megszorongatta.

– Mindent meg fogsz tudni, Frank, és meg is kell tudnod – hártotta el Jenny férjének a kérdését. – Előbb azonban hadd közöljek veled valamit barátunk, Rascher doktor jelenlétében... Nem vagy felkészülve rá, de...

– Már tudok mindent – szólt közbe Hetson nyugodtan, de tekintete, ahogy kutatva, szigorúan nézett feleségére, Jennynek az arcába kergette a vért.

– Tudsz mindent? – csodálkozott el az asszony, aztán eszébe jutott valami, és ijedten tette hozzá: – Siftlytől?

Hetson némán bólintott. Jennynek szüksége volt néhány pillanatra, hogy kellő nyugalommal tudja folytatni:

– És vajon azt is elmondta-e, hogy Charles Golway sohasem jött volna ide különben, és éppen miattad került Kaliforniába mégis?

– Miattam? – lepődött meg Hetson a váratlan vádtól.

– Igen, miattad. Hogy kértelek Chilében, ne titkoljuk el, hova utazunk! De te ezt másra magyaráztad. Arra gyanakodtál ok nélkül, hogy én a volt jegyesem számára kívánok

258

nyomot hátrahagyni, hogy könnyebben ránk találjon. És éppen e bizalmatlanságod miatt jött ide mégis! Mivel a Valparaisóban kapott értesítésből úgy tudta, hogy Ausztráliába indultunk, biztos volt benne, hogy itt, Kalifornia-ban nem találkozhat össze velünk.

– Kedves Mr. Hetson – szólt közbe most a doktor –, mindez azt igazolja, amit a

legelején mondtam önnekí ha tisztességes emberrel van dolga, nem fenyegeti önt semmiféle veszély, a gazembertől pedig-fölösleges félnie. Külön* ben pedig az a férfi, akire Mrs. Hetson rá akarta bízni egész életét, csak derék ember lehet.

Hetson hallgatott; önkéntelenül Manuélán akadt meg a szeme, aki remegve állt barátnője mellett.

– És itt mi történt? – kérdezte, hol a lányra, hol apjára fordítva tekintetét. – Manuéla sírt, amikor beléptünk.

Jenny határozott, kemény hangon jelentette ki:

– Az az ember, akit barátodnak nevezted, alávaló gazember.

– Siftly?

– Az. ördögi csellel lépre tudta csalni ezt az öreg embert, és amikor elnyerte tőle kemény munkával szerzett, kevés pénzét, arra is rávette, hogy a lányát is feltegye egy lapra.

– Manuélát? – kérdezte döbbenetesen Hetson.

– Egy hónapon át kellene hegedülnie minden este Siftlynél. Azt állítja, ahhoz is joga van, hogy a törvény segítségével hajtsa be a tartozást.

– És Manuéla?

– Ő azt mondja, inkább meghal, semhogy engedjen nekir Mialatt Jenny beszélt, Don Alonzo felállt a helyéről, és

Hetsonhoz ment. Karját megragadva, halk, megindult hangon ezt mondta:

– Szenyor, az ön felesége igazat mondott rólam! De kérem mindenre, amit szentnek tart földön és égen, higgyen nekem: az az ember hamisan játszott!

259

– O, szenyor, úgy gondolja, ez menti az ön könnyelműségét? Azt, hogy lányát ismét megalázó helyzetbe hozza?

– Nem így képzeltem a dolgot – hebegte az öreg kétségbeesetten, a kezét Hrdelve –, én csak szeretnék elmenekülni ebből a szörnyű országból! Azzal a háromszáz dollárral, amit elnyerhettem volna, mindketten visszatérhetnénk hazánkba...

Kívül a sátor előtt hangok hallatszottak, majd Halé jelent meg az ajtónyílásban.

– Alcalde, sajnálom, hogy zavarnom kell – jelentette komolyan –, de az ügy nem tűr halasztást. Egy fickót hozunk, akit azzal gyanúsítunk, hogy ő ölte meg és rabolta ki azt a szerencsétlen Johnst. Nos, sir, lépjen csak elő...

– Charles! – sikoltott fel Jenny, és meg kellett fogódnia az egyik szék karfájában.

Hetson összerándult a név hallatára, mintha puskagolyó érte volna, falfehér arcán azonban nem látszott semmi érzélem. A fogoly is sápadt volt, de szilárdan és komolyan állta a békebíró tekintetét; a két férfi egy ideig némán szembenézett egymással.

Végül is Hetson a feleségéhez fordult, komolyan, de nem barátságatlanul ezt mondta:

– Beláthatod, drágám, hogy ez nem asszonyoknak való ügy. Kérlek, hagyjatok magunkra minket.

Jenny habozott még; lába mintha gyökeret eresztett volna ott, ahol állt. Ám ő maga is érezte, hogy jelenléte nemcsak fölösleges, hanem zavaró is volna; kézen fogta Manuélát, és hátra sem tekintve elhagyták a sátor fogadóhelyiségét.

Golway megvárta, míg a hölgyek mögött ismét bezárul az átjáró nyílása, majd így szólt:

– Mr. Hetson, bizonyára nem szükséges bizonygatnom finnek, hogy találkozásunk a magam részéről is akaratlan. És legyen meggyőződve róla, végtelenül sajnálom, ha szándékomon kívül megzavartam nyugalmaikat. Ha ez a szeren-

260

esetlen véletlen nem jön v.özbe, már gyors iramban San Francisco felé tartanék.

– Ezt legalább őszintén bevallotta – szólt közbe Cook, aki Hale-lel és a fogollyal együtt ugyancsak beállított. -Elhiszem, hogy szívesen meglógott volna.

– Mr. Golway, azt hiszem, ez a neve? – kérdezte a békebíró, akinek egész lénye jeges

nyugalmat árasztott.

A fogoly könnyedén meghajolt.

– Charles Golway vagyok – mondta keményen.

– Mr. Golway, nem titkolom el ön előtt – folytatta Het-son –, hogy számomra meglehetősen kínos ez a találkozás önnel, mindazon körülmények folytán, melyek önhibánkon kívül jöttek létre. De ezenfelül azért is, mert mint ennek a helységnek a békebírája teljesítenem kell kötelességemet a szóban forgó ügyben. Megértheti, hogy tartanom kell magamat az eljárási szabályokhoz.

Golway nyugodtan meghajolt, és a békebíró most Hale-hez fordult.

– Mr. Halé, mire alapozza ezt a súlyos vádat ez ellen az úr ellen, és ki a panaszos?

Halé az imént csodálkozással hallgatta a bírót és a fogoly közt folyt beszélgetést; a lényegét, a ki nem mondott célzásokat természetesen nem érthette. Mindenesetre, gondolta, ez a két férfi már korábbról kell hogy ismerje egymást, és az sem kerülte el figyelmét, hogy egyikük sem örül különösebben a viszontlátásnak. De hát neki ehhez semmi köze. A bíró kérdése ezzel szemben világos és érthető, ő maga is hasonlóképpen igyekezett válaszolni.

– A panaszos James Cook, az Egyesült Államok derék és tisztességes polgára, farmer, akinek becsületességéért én magam vállalom kezességet.

– Önnek mi a panasza ez ellen a férfi ellen, Mr Cook?

– Egyszerűen az, hogy nála volt az az aranydarab, amelyet én magam ástam elő nemrégiben a meggyilkolt Johns-szal együtt, a Carlton-flaton. Johnsról pedig tudom, hogy

261
ő ezt az aranyat soha életében ki nem adta volna a kezéből, még kétszeres vagy háromszoros pénzért sem, mert az anyja számára akarta megőrizni vagy elküldeni.

– Mr. Golway, hogyan jutott ön ennek az aranynak a birtokába?

– Mielőtt az elmúlt napokban eljöttem volna korábbi lakó- és munkahelyemről, eladogattam dolgaimat, az aranymosót, szerszámaimat, sátramot és ágymat meg más egyéb apróságokat, és ezekért különféle formában kaptam aranyat. Szívből sajnálom annak a szerencsétlen embernek a halálát, de az én kezem tiszta az ő véréből, ez a gyanú csak félreértésből fakadhat. Nem veszem rossz néven, sir, hogy kérdőre vonnak ezért, de kérem, ezzel tekintse most már elintézettnak az ügyet. Nem vagyok sem rabló, sem gyilkos, és nem kívánok semmi más elégtételt, csak azt, hogy amilyen gyorsan csak lehet, folytathassam utamat a legközelebbi kikötőváros, San Francisco felé és ott haladéktalanul hajóra szálljak.

– Ebben a legcsekélyebb mértékben sem kételkedem -vette át a szót Halé –, de erre egyelőre nem kerülhet sor. Letartóztattuk magát, barátom! Cook bármikor kész megesküdni rá, hogy az az arany a meggyilkolté volt, még halála előtt néhány nappal is magánál hordta. Amíg tehát maga nem állítja elének azt az embert, akitől kapta, magát terheli a gyanú, hogy elvette Johnstól.

– Képesnek tart engem ilyen büntettre, Mr. Hetson? -kérdezte Golway a békebíró felé fordulva.

– Az én véleményem itt nem jöhet számításba, akár kedvező ez az ön számára, akár nem – felelte Hetson hidegen. – Mi itt kaliforniai földön vagyunk, és a kaliforniai törvényeknek kell hogy alávegyük magunkat. A magam részéről mindent megteszek, ami csak hatalmamban áll, hogy segítséget nyújtsak ártatlanságának bizonyításához, ahogy ez kötelességein is. Mondja el tehát nekem őszintén, mit

262
tud erről az aranyról, és kit tud megnevezni tanúként, aki ön mellett vallana.

– Azok, akik mellettem tanúskodhatnának, Macalome-ban vannak; de megnevezni nem tudom őket, legföljebb/a keresztnévét tudom néhányuknak. Egyikükkel ugyan ma reggel találkoztam Paradise közelében, fenn a dombok közt egy tisztáson, de azóta már bizonyára visszatért a munka-relyére.

– Mi a neve?
– Nem került szóba. Csak annyit tudok róla, hogy született amerikai.
– Azokra sem emlékszik, akiktől a szerszámaiért vagy más holmijáért kapott aranyat?
– Csak ha látnám az arcukat. Egy közülük ennek a telepnek a lakója, neki adtam el lesántult lovamat. Erősen hiszem, hogy éppen tőle kaptam ezt a darabot: azt legalábbis biztosan tudom, hogy nagyobb darabokat adott, bár nem voltam olyan hangulatban, hogy különösebben figyeljek erre. Nem gondolhattam, hogy a dolognak ilyen következményei lehetnek.

– A nevét ennek sem tudja?
– Nem. Kit érdekel a neve annak, akivel már megkötötte a váját? Különben is, ha a fickó nem becsületes úton jutott az aranyhoz, akkor úgyis tagadni fog, én pedig nem mernék megesküdni állításomra.

– De azt talán el tudja mondani, milyen a külseje, és hol dolgozott? – kérdezte Halé, aki ez oly világosnak hitt válasz után már nem kételkedett benne, hogy az igazi gyilkos áll előtte. A fogoly által megnevezett tanúkat azért szerette volna előkeríteni, hogy ezeknek a vallomásai még nyomósabban igazolhassák a vádat.

– Olyan volt, mint a többi aranyásó a bányatelepeken -felelte Golway lehangoltan –, és azon a lejtőn dolgozott Paradise fölött, amelyen a bozótos egy darabon még lefelé
263
nyúlik a völgybe. Keskeny lovasösvény vezet onnan ide a telepre, és néhány néger is dolgozik azon a helyen.

– ö, tudom már. Azt mondja, hogy lesántult a lova?
– Igen, egy száraz ág megsebesítette az első lábát. Pej ló, a hátsó lábán a csüd fölött fehér a szőre, és ugyanilyen színű csillag van a homlokán.

– Nos, ezt meg lehet találni – mondta Halé. – Nincs olyan sok sánta ló Paradise-ban. De hogyan hozzunk tanúkat Macalome-ból, ha nem tudja megnevezni őket?
– Adjon mellém valakit, aki velem jön, és én majd...
– Meghiszem azt – mondta a seriff –, most, amikor minden bokor tele van indiánokkal. Kétlem, hogy akadna valaki, aki hajlandó volna átlovagolni.

– De miről is tanúskodhatnának azok? – szólalt meg Cook. – Legföljebb azt tudnák bizonyítani, hogy ott dolgozott; de arra senki sem tehet esküt, hogy fél napra vagy egy éjszakára nem távozott-e el onnan valamikor!

– Hogyan őrizzük a foglyot, Mr. Hetson? – fordult Halé a békebíróhoz. – Sokáig nem tarthatjuk itt, nincsenek fogdáink.

– Mi semmi mást nem tehetünk, Mr. Halé – mondta Hetson –, mint hogy itt a helyszínen megállapítjuk a tényállást, éi kihallgatjuk a tanúkat. Ha aztán bűnösnek mondja ki az esküdtbíróóság a vádlottat, akkor át kell szállítanunk őt a kerületi bíróságra, az hozza meg a végső ítéletet. Nekem nincs jogom ítélni élet és halál felett.

– Nem fogok elszökni – mondta Golway nyugodtan,
– Ez szépen hangzik – válaszolt a seriff –, csak hogy én nem támaszkodhatom erre az ígéretre. Van még valami, Mr. Hetson?
– Semmi. Maga gondoskodik róla, hogy a fogoly el ne távozhasson.
– Legyen enni- és innivalója ... «– Ne bántalmazzák őt...
264

– Az én védelmem alatt áll – mondta HaJe –, és amíg nem tudjuk biztosan, bűnös-e, mindenkit távol tartok tőle.

– Hol fogja őrizni őt?
– Az én sátramban; önkéntes őröket keresek az őrzéshez.
– Helyes. Még egyszer, Mr. Golway, sajnálom, hogy ilyen helyzetben kell önt látnom, de ...

- Tegye a kötelességét, sir – felelte Golway –, nem kérek egyebet öntől...
- Kíván még valamit, alcalde? – kérdezte a seriff. Hetson megrázta a fejét, mire Halé és

Cook elvezette a

fogyot, hogy biztos őrizet alá helyezték a seriff sátrában, amíg az esküdtbíróságot összehívják.

XXVII. FEJEZET

Futótűzként terjedt el a hír a kis telepen, hogy leleplezték és elfogtak a szerencsétlen aranyásó gyilkosát. Azt rebesgették, hogy angol férfiról van szó, aki mint fegyenc Ausztráliából szökött ide, vagy éppen az angol kormány szállította. Kaliforniába. Magától értetődő volt, hogy az illet minden további nélkül fel kell akasztani a legközelebbi fára. Ráadásul ezen az izgalommal teljes napon nem is dolgoztak az emberek, hanem a szomjukat oltották a különböző italmérésekben, ami persze csak fokozta izgalmukat.

Tovább fűtötte a forró hangulatot, hogy visszatért az indiánok megbüntetésére kivonult csapat, mégpedig dühösen és azon háborogva, hogy – az ő kifejezésükkel szólva -egyetlen indiánt sem tudtak „puskavégre kapni”. Ezzel szemben az ellenség nyilai hol innen, hol onnan, nehezen megközelíthető sziklakiszögellésekről, bokrok mögül röpültek feléjük, és némelyiküket könnyebben meg is sebesítették, viszcjnt az újászok közül egyet sem sikerült elcsípni,

265

mivel a nyíl kilövése után úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket

Siftly különösen dühös volt, mivel a lovát három vagy négy helyen is nyülvés érte; végül is fel kellett hagyni az indiánok üldözésével a legcsekélyebb eredmény nélkül. A rézbőrűek időközben visszavonultak a hegyekbe, a meredek szakadékok közt veszélyes lett volna tovább követni őket Ezenfelül minden oldalról lezúduló kövek és sziklatömbök fenyegettek, ami jelezte, hogy az éber ellenség megszállva tart minden magaslatot, és elérhetetlen ezen a terepen.

Siftlynek az volt a terve, hogy Smith-szel közösen egy játéklklubot, azaz egy játéklarangot hoz létre, amelyet Pa-radise külső szélén egy külön sátorban rendezne be, és amelyet a legszélső lakósátraktól csak néhány elhagyott bányagödör választ majd el. Ily módon megszabadulhat a szomszédos játékasztalok konkurenciájától; elég jól ismerte az embereket ahhoz, hogy előre tudja: ha Manuéla is itt hegedül majd, erre a szórakozóhelyre tódul majd mindenki. Ha nincs is különösebb érzékük a zenéhez a vendégeknek, szívesen hallgatnak majd egy kis muzsikát, és már a dolog újdonsága is ellenállhatatlan vonzerőt gyakorol.

A „klubalapító” most a lovával volt elfoglalva; levette a nyeret az izzadt állat hátáról, és konyakkal mosogatta a nyilak okozta sebeket Hamarosan Boyles túnt föl az úton, és megállt mellette. Siftly eleinte nem akart tudomást venni róla; dühös volt rá, hogy éppen ő nem csatlakozott megtorló portyájukhoz, de bosszús volt a sikertelen vállalkozás miatt is, bosszús az egész világra. Boyles azonban nem ment tovább, nézte őt egy darabig, aztán így szólt:

- Siftly, azért jöttem, hogy köszönettel visszafizessem a múltkor kölcsönadott pénzt.
- A köszönetet megtarthatja magának – dörmögött Siftly –, csak az aranyat adja ide.

Ügy látszik, maga szívesebben emelgeti a csákányt a hegyek közt, pedig köny-

266

nyebben is megcsinálhatná a szerencsáját. De hát ki-ki a maga hajlama és képességei szerint...

– Ügy van, ahogy mondja – helyeselt Boyles őszintén –, én nem vagyok jó kártyásnak, Smith ezt bebizonyította nekem legutóbb; átengedem ezt a boltot a nálam ügyesebbeknek. Itt van. ebben a zacskóban négy uncia; utána mérheti, ennyivel tartozom.,

- Jó, jó – mondta Siftly, közönyösen zsebébe csúsztatva az odanyújtott aranyat. –

Menjen odébb a ló farától! Csípi a Sebeit a konyak, és rúgni fog!

– Mégiscsak összebotlott az indiánokkal?

– Az ördög vigye azt a csürhét! Mit izgatja ez magát? örüljön, hogy megúsza itthon, biztonságban.

Boyles megint elnémult, egy ideig csöndben figyelte jótévőjét. Aztán megint csak beszélni kezdett:

– Itt a telepen közben történt egy és más ...

– Tudom – dörmögött Siftly –, elkapták Johns gyilkosát. Kíváncsi vagyok, kinek volt ilyen jó orra.

– Annak a Cooknak, a farmernak. Egy ideig együtt dolgozott Johnsszal, és ismerte egy részét annak az aranyak, amit az magánál tartott. Volt közte egy feltűnő darab, ezt ismerte fel az idegennél. Ezért tartóztatták le.

Siftly abbahagyta a munkáját, és könyökével a lónak támaszkodva, meglepetten nézett a hírhezóra.

– Egy feltűnő darab? – kérdezte nevetve. – Valóban feltűnő kellett legyen, ha meg tudta különböztetni a többitől.

– Esküvel állítja, hogy ismeri.

– Akkor fel fogják akasztani azt a fickót – dünnyögte Siftly közönyösen. – Engem ugyan nem érdekel! Annyival is kevesebb lesz itt az idegenekből!

– Siftly ... tudja, hogy... – Boyles körülnézett, nincs-e a közelben valaki – tudja, hogy... A sátrában nincs senki?

– Nincs hát, miért?

– Tudja-e, miféle arany volt az, amiért azt az angolt letartóztatták?

268

– Honnan kellene tudnom?

– Onnan, hogy egyet közülük maga adott nekem kölcsön nemrég.

– Én? – fortyant föl Siftly. – Szeretne engem is belekeverni a dologba, mi? Annyit mondhatok magának, ha ezt forgatja a fejében, jobban tette volna, ha sosem teszi be a lábát Kaliforniába!

– Ne értsen félre, Siftly! Maga mindig barátsággal volt hozzám, és én lennék az utolsó, aki be akarná húzni magát valamilyen kellemetlen históriába. De egy kérdésre felelnie kell nekem, csakis nekem, senki másnak! A többit bízza csak rám.

– Előbb azt mondja meg nekem, ki ültette a fejébe ezt az örültséget?

– Melyiket?

– Hogy maga tőlem kapta azt az aranyat. Hogy került aztán annak az idegennek a kezébe?

– Úgy, hogy megvettem tőle a lesántult lovát, és ezzel fizettem neki.

– A lesántult lovát? – figyelt föl Siftly. – Az az ember ugye angol?

– Igen, egy fiatalember.

– A lova pedig egy pej, fehér csillaggal a homlokán, és ha nem tévedek, fehér folttal az egyik hátsó lábán.

– Pontosan! Talán látta már?

Kárörvendő, gúnyos mosoly jelent meg Siftly szája körül, és válasz nélkül hagyva az utóbbi kérdést, így dörmögött maga elé:

– ő az tehát. Előre megmondhattam volna, hogy így végzi. De úgy kell neki, minek jött ide.

– Tehát ismeri őt?

– Látásbók És még esküdött, hogy magától kapta az aranyat?

– Nem, nem. Sőt azt mondta, nem tudna megesküdni rá, mivel az utóbbi napokban több holmiját eladta, és nem

nézte meg alaposan, kitől milyen aranyat kapott. De úgy gondolja mégis, azok közt lehetett a kérdéses darab, amelyeket tőlem kapott. Ezért vont kérdőre engem a seriff.

– És maga?

– Én kitérő válaszokat adtam – felelte kissé zavartan Boyles, mintha szégyenkezve vallaná be a dolgot –, azt mondtam, hogy nem ismerem azt az aranyat.

– Akkor minden rendben van. Mit akar még?

– Mit akarok még? Maga elfelejti, hogy ezt a szerencsétlent felakaszthatják gyilkosságért, s a bizonyíték ez a nála volt arany.

– Ez órá tartozik... no meg magára – mondta halkabban maga elé Siftly, aztán levette lováról a kantárt, és szabadon engedte.

– De hát ez az ember ártatlan!

– Maga ezt honnan tudja?

– Siftly, az istenért, azt az aranyat én magától kaptam -erősködött Boyles fojtott hangon. – Ismerem pontosan; nagyon tetszett, meg is akartam tartani, hogy majd nyakkendőűt csináltatok belőle. Bár így tettem volna! De ma reggel, amikor azt a lovat megláttam, ez kiment a fejből, csak a ló érdekelt, amivel olyan remek üzletet csináltam.

– És tőlem mit akar? – szakította félbe őt fenyegető pillantással Siftly.

– Megkérdezni, honnan kapta az aranyat.

– Nos, megmondom magának, ha ez megnyugtatta; mert azt mégsem hinném, hogy egészen elment a józan esze, és engem tart gyilkosnak. Azt az aranyat, amit kölcsönadtam magának, előző este nyertem el egy mexikóitól odaát Ce-dar Valleyban.

– És ismeri azt a pasast?

– Honnan ismerném? Én a kártyájára meg az ujjaira figyeltem, nem az arcára, aztán meg tudja az ördög, ezek a szenyorok mind olyan egyformák.

– De akkor – mondta Boyles láthatólag megkönnyeb-

270

bülve az előbbieket hallatán – segíthetünk azon a szerencsétlenen; hiszen már rajta van a nyakán a köté... Ha én ezt most Hale-nek ...

Siftlyt váratlanul elfutotta a mérge.

– Menjen a pokolba! – ripakodott rá Boyles-ra. – Hát így jár az ember a barátaival! Szavamra, igaza van a közmondásnak, hogy az ellenségeivel könnyen elbánik az ember, de a barátaitól... Különböztessen, amit akar. Maga már megmondta a seriffnek, hogy sosem látta azt az aranyat, és hogy az angol nem magától kapta. Most hát menjen csak vissza, és mesélje el neki, hogy eszébe jutott, én lehettem az előbbi tulajdonosa, mivel pár nappal ezelőtt elég ostoba voltam, hogy kölcsönözök magának. Aztán idéztessen meg engem is tanúsk, és utána majd meglátjuk, melyikőnk iránt érdeklődik előbb a bíróság. Az egymás közti elszámolásunkat pedig, vegye tudomásul, majd később ejtjük meg!

És válasza se várva, fölkapta a nyeret meg a kantárt, és bevitte a sátorba.

Boyles téblábolt egy darabig ott a sátor előtt, de Siftly nem jött elő. Mégsem akart így elválni ettől az embertől, akit nem szeretett ugyan, de félt tőle; tehát tétován, habozva – hüen egész jelleméhez, amivel Siftly úgy játszott, ahogy akart – végül is bement utána a sátorba. Körülbelül negyedóráig maradt odabenn. Aztán együtt jöttek ki, Siftly karjával meghittén Boyles vállára támaszkodott, és elindultak lefelé az úton, be a sátorvárosba.

Az esti szürkületben a sátrak körül mindenütt kisebb-nagyobb csoportok gyűltek össze, és a mai eseménydús nap részleteit tárgyalták. Elsősorban a mexikóiak szándékai foglalkoztatták őket; ezek azonban alighanem attól tartottak, hogy az éj leple alatt az amerikaiak újabb támadást intéznek ellenük, vagy talán szégyellték mai vereségüket,

271

mert már délután utolsó maradékuk is elvonult a fiatról; a hegyek közé vették be

magukat, egyet sem lehetett látni közülük ezen a tágas térségen.

Mivel újabb hír nem érkezett róluk, a beszélgetők érdeklődése Johns elfogott gyilkosa felé fordult; abban ugyanis senki sem kételkedett, hogy valóban az igazi tettest fogták el. Siftly, miután Boylestól elvált, itt is, ott is megállt hallgatózni egy-egy csoportnál. A férfiak általában egyetértettek abban, hogy az esküdtbírósgot másnap reggelre össze fogják hívni, estefelé pedig már föl is köthetik a vádlottat. Ami ugyanis a jogolynak a körzeti bíróságra való szállítását illeti, Briars és elvbarátai fogadkoztak, hogy ezt nem fogják megengedni. Van itt elég férfi ahhoz, hogy egy ilyen ausztráliai fegyencsel el tudjanak bánni; ha a körzeti bíróság ügyvédei kevesellik a keresetüket, gondoskodjanak magukról, ahogy tudnak.

Siftly elégedett volt a hallottakkal, most már sokkal jobb hangulatban fontolgatta saját terveit. Ügy gondolta, Het-sont kell mindenekelőtt fölkeresnie, amit nyomban meg is tett.'

Amikor belépett a békebíró sátrába, odabent már majdnem sötét volt; csak a bejárati függönyt félrehajtva esett be annyi fény, hogy felismerje Hetsont, aki az asztalnál ült.

– Halló, Hetson, alszol?

– Te vagy az, Siftly?

– Miért ülsz itt a sötétben? Gyújts gyertyát, de még jobb lesz, ha egy sétát teszel velem; valamit meg akarok veled beszélni, amit nem kell, hogy halljanak a szomszédban.

Hetson nem válaszolt. Néhány másodpercig még mozdulatlanul ült, majd végül is felállt, vette a kalapját, és követte látogatóját a özabadba

Siftly itt fesztelenül belekarolt a békebíróba, és lefelé ballagva az úton, elkezdte:

272

– Ma reggel már beszéltem neked arról a megállapodásról, amelyet az öreg spanyollal kötöttem Manuéla hegedüléséről. Most megkérlek, mondd meg a lánynak, várom egy órán belül. Remélem, nem teketóriázik tovább.

– Te már beszéltél velem erről? – csodálkozott Hetson.

– Hát persze – felelte könnyedén Siftly –, de neked valami más járhatott a fejedben, eleresztetted a füled mellett. Egyébként roppant egyszerű dologról van szó: ugyanis Don Roíez...

– Ismerem a részleteket – vágott közbe Hetson –, mégpedig magától Don Alonzótól. Különbén jó, hogy szóba hozod a dolgot, mert nekem is volna egy kérésem hozzád.

– És mi lenne az? – húzta össze a szemöldökét Siftly.

– Roppant egyszerű. Don Alonzo ismét játszott veled, és vesztett, pedig én nyomatékosan kértelek téged, hogy hagyd békén ezt a szerencsétlen öregembert.

– Hogy hagyjam békén? Azt hiszed, érdekel engem ez a vén spanyol? Utasítsam el, ha olyan bolond, hogy odahozza nekem a pénzét? Neki is ugyanannyi esélye van rá, hogy ő nyerje el az én pénzemet!

– Ezt most nem kívánom megvitatni – állította meg a szóáradatot Hetson. – Don Alonzo a saját pénzét eljátsz-hatta, ha úgy tartotta kedve; csakhogy ezúttal olyasmit is kockára tett, amivel nincs joga rendelkezni: a lányának a szabadságát.

– Ugyan, szabadság! – legyintett Siftly. – Azt senki sem akarja elvenni tőle; csupán néhány óráról van szó, hogy esténként hegedüljön nálam. Manuéla különben sem nagykorú még, az apja tehát jogosan dönthet róla.

– Erről sem akarok most vitatkozni – mondta Hetson. – Azt kérem tőled, számítsd át készpénzre Don Alonzo kártyaadósságát; kérhetsz annyit, amennyihez bátorságod van.

– Sajnálom, de nem teljesíthetem kérésedet. Jogom van ahhoz, amit megnyertem, és ha másképp nem megy, kényszeríteni fogom ezt a gögös lányt, hogy engedelmeskedjék.

273

– Tehát ragaszkodsz a téhez? Pedig én itt helyben, teljes egészében kifizetném ...

– Ragaszkodom a téhez, és követelem, hogy a lány már ma este jöjjön hozzám hegedülni.

– Akkor közölnöm kell veled, hogy erre sohasem kerülhet sor, legalábbis addig nem, míg itt, Paradise-ban én vagyok a békebíró.

– Elfelejtetted, ki tett azzá?! – jött méregbe Siftly.

– Ki? Az itt lakók megválasztottak – mondta elutasítóan Hetson.

– De sohasem jutottál volna eszükbe, ha én nem hívom fel figyelmüket rád! És ne feledd: amit összehoztam, szét is tudom rúgni.

– Nincs itt annyi hatalmad, mint képzeled. Ha mégis meg tudnád tenni, mit bánom én! De ameddig én töltöm be ezt a hivatalt, élni is fogok a jogaimmal!

– És fittyet hánysz az amerikai polgárok jogaira, mi? Tartok tőle, hogy túlságosan bízol a hatalmadban meg a saját erődben. Ilyen elbizakodott lettél a mai sikeredtől? Ne hidd, hogy már célhoz értél!

– Miért nem? A mexikóiak széteszlottak, és bizonyára nem is próbálkoznak újra.

– Nem arról a gyáva csőcselékről beszélek – mondta Siftly gögösen. – Velük szemben ugyanezt a sikert érhetnétek volna el, ha elsüttök egy puskát a sátraik közelében.

– Hanem miről beszélsz? – kérdezte Hetson rosszat sejtve.

– A szerencsés fogásodról – mondta Siftly jelentőségteljes pillantással –, amihez szívből gratulálnék is ... más körülmények közt.

– Nem tudom, valóban szerencsésnek mondható-e, amit annak nevezel. De nekem semmi dolgom ezzel! Ez az ember a törvénynek van alávetve, és vagy kiszabadul, vagy elítélik, aszerint hogy a törvény előtt bűnösnek bizonyul-e.

– Hogyne, ismerjük az ilyen dolgokat! – gúnyolódott a

274

másik. – De mi lesz akkor, ha tényleg kiszabadul? Ha majd azt kell látnod, hogy ez az ártatlanul elfogott ember ezzel az életveszélyes kalandjával érdekesebb és vonzóbb lesz a feleséged előtt?! Tudod, hogy a nőnél sokszor erősebb érzés a részvét, mint a szerelem!

– Siftlyl

– Vagy képzeld el, mi lenne, ha jelentkeznék az esküdtbírósnál, és tanúsítanám, hogy a fickó tőlem kapta azt az aranydarabot, – az utóbbi időben valóban sok különös formájú darabot nyertem el a mexikóiaktól a szomszédos bányatelepeken; ez is lehet azok közül való ... Mit gondolsz, akadna olyan szemtelen alak, aki ennek alapján engem vádolna a gyilkossággal? Képzeld el, ha megtenném ezt a tanúskodást, nem is annyira a te kedvedért vagy a fickóért, hanem talán a feleséged kedvéért.. -

– Siítly – mondta Hetson meghökkenve, és karját megfogva szembefordult ezzel a nehezen kiismerhető emberrel –, nem tudom, miért vállalnád ezt a hamis tanúskodást. Higgyem azt, hogy féktelen elbizakodottságodban rossz-szabbnak mutatod magad, mint amilyen vagy? De én inkább azt köszönném meg neked teljes szívemből, ha igazi bizonyítékot tudnál előteremteni ennek az embernek az ártatlanságáról.

Most Siftlyn volt a sor, hogy elképedve bámuljon Het-sonra. Valami celt sejtett szavai mögött. De aztán elvetette ezt. és indulatosan ráripakodott a bíróra:

– Milyen bolond vagy! Az ördög sem tud rajtad eligazodni! Utoljára kérdezem: hajlandó vagy hivatali hatalmaddal érvényesíteni jogaimat ezzel a lánnyal szemben?

– Nem! És én is utoljára mondom ezt.

– Intézkedjek magam?

– Próbáld meg. Esküszöm, ha valaki engedélyem nélkül vagy erőszakosan hatol be a sátramba, tulajdon kezemmel csapok le rá!

275

– Ugyan, ugyan – nevetett megvetően a hamiskártyás. – De legyen, ahogy akarsz: ha nem kell a béke, akkor jöjjön a háború! Be fogom bizonyítani, hogy vártak még férfiak itt a bányatelepen!

A vállára dobta zarapéját, és otthagya a békebíró az úton, a Kenton-sátor felé tartva

gyors léptekkel.

Beckdorf magával vitte váratlanul jött barátját ahhoz a patakhoz, ahol Fischer magára maradván is kitaróan dolgozott, bár az indiánok nyugtalan mozgolódása tovább folytatódott. Már türelmetlenül várta Beckdorf visszatérését; aztán részletesen elmondatta barátjával a telepen történeteket. Amikor a kudarccal végződött megtorló támadásról hallott az indiánok ellen, nevetve jegyezte meg:

– Mintha a saját árnyékukat akarták volna megfogni. Lanzot maga is munkába állt, Beckdorfnak segített ásni

és a földet az aranymosó szerszámhoz hordani; ezzel máris elkezdte az új nemes mesterség titkainak kifürkészését.

Mivel a mai nap eseményei folytán arra számíthattak, hogy odalenn, a telepen mozgalmas, érdekes este lesz, Beckdorf és Fischer úgy határoztak, újabb bányahelyet ma már nem nyitnak, hanem mihelyt az eddig kiásott földet átmosták, fájrontot tartanak.

Megbeszélték, hogy este az elzásziak találkozóhelyén találkoznak ismét; Fischer egyenesen hazament, Beckdorf pedig karon fogta Lanzotot, és a fiat felső részén tettek sétát, hogy aztán a vörös föld másik végén térjenek vissza a sátorvárosba.

Manuéla ezen az alkonyodó délutánon az egyik amerikai telepes beteg feleségét kereste fel gyógyszerekkel. Mivel félt Siftlytől, apjának is el kellett őt kísélnie; csak rövid ideig maradt a betegnél, aztán megbízatását teljesítve, hazafelé igyekeztek mintegy kétszáz lépésnyire a szélső sátraktól. Kissé szorongva lépegetett apja mellett, fel sem

276

nézve az útról, amikor két közeledő férfi beszélgetése ütötte meg a fülét. Nem mert fölpillantani, sőt apja is csak a barátságos „Halló, szenyor!” kiáltásra figyelt föl rájuk. Az öregúr alig ismerte föl a régi barátot:

– Don Emilio, miféle jó csillag vezérelte önt mifelénk? – mondta aztán örömmel.

– Don Emilio? – suttogta Manuéla, és az arcát pirosság öntötte el; nem szabad barátságatlannak lennie azzal az emberrel, aki oly együttérzően és önzetlenül viselkedett velük San Franciscóban. Meleg mosollyal nyújtott kezét ő is az ifjú bárónak, azaz Mr. Lanzotnak. És mennyi mondanivalójuk volt egymás számára ezeknek az embereknek most, pedig Lanzot csak futó ismeretségről beszélt!

Hogy elpirultak mindketten, és a leánynak hogy megtelt a szeme érzéssel, amikor a fiatalemberre nézett!

Beckdorf közben bosszankodott, hogy néhány közismert szótól eltekintve, nem ért spanyolul, és nem vehet részt a beszélgetésben. Lanzot meg szinte teljesen megfélemezte róla, hogy ő is a világon van. Manuéla ajkáról leste a szót, az angol férfi elfogásáról, a méltatlan vádról, amelynek alapján fogva tartják, meg arról a megbecsülésről, amelyet Mrs. Hetson tanúsít öreg barátjuk iránt.

Rascher doktor a németek táborhelye közelében bérelt ki egy sátrót, mivel Hetsonék nem tudtak neki megfelelő szállást adni. A két barát, Beckdorf és Lanzot oda sietett most, de mivel nem találták otthon, visszatértek, hogy valamelyik fogadóban keressék meg. Meglehet, hogy őt is meghívta valaki az elzásziak találkozóhelyére, ahol esténként szoktak összegyűlni a földiek.

Ahogy a sátrak közt a széles úton mentek fölfelé, egy zarapéba burkolózott férfi jött velük szemben, aki aztán ügyet sem vetve rájuk, elsietett mellettük. Ahhoz sötét volt már, hogy az arcát látni lehessen, az alakja és a járása azonban szemet szűrt Lanzotnak:

– Ezt a fickót valószínűleg ismerem! Tudod, ki volt ez?

277

– A legelvetemültebb gazember, aki valaha is élt itt! Hamiskártyás, Siftlynek hívják.

– Sejtettem, hogy ő az – mondta Lanzot, de aztán valami elterelte a figyelmét a régi ismerősről. Egy sötét alak jött sebbel-lobbal lefelé a csaknem üres utcán, csaknem nekik

rohant, majd amikor észrevette őket, mint egy kígyó bíklott a közeli sátrak közé.

– Hát ez mi volt? – dörmögött Beckdorf, és csodálkozva nézett a menekülő után. – Ennek mintha nem volna egészen tiszta a lelkiismerete; közlelől kínainak látszott. Pedig ezek néhány nappal ezelőtł elmentek a mi fiatunkról; sötétedés után pedig nem szoktak bejönni a telepre.

– Ne törődj vele. Majd elkapják, ha rossz fát tett a tűzre ... Hol van az elzásziak fogadója?

– Éppen velünk szemben.

– Meg kell nézni, nincs-e ott a doktor.

– Mr. Lanzot! – szólalt meg a sötétben most egy hang. – ön az?

– Doktor! – kiáltott fel Örömmel Lanzot. – Mindent tűvé tettünk önért! Régi barátommal, Beckdorf fal találkoztam itt véletlenül. Há világos helyre jutunk, bemutatom az urakat egymásnak ... Mit sikerült megtudnia? Hol őrzik a foglyot?

– A seriff sátrában.

– Kaphatunk belépési engedélyt hozzá?

– Meg kell próbálni. De hogyan tudunk rajta segíteni? Föl nem foghatom, hogyan tartóztathatták le olyan gyenge bizonyíték alapján! Egyedül az mentheti meg vagy legalább enyhíthet végzetes helyzetén, ha sikerülne áthozni néhány embert Macalome-ból, akik alibit tudnának igazolni számára.

– Ha tudná a nevüket – vetette közbe Beckdorf –, én vállalnám, hogy idehozom Őket. Még tíz éjszaka megjárnam az utat oda-vissza.

278

– Csakhogy éppen a nevüket nem tudja – mondta a doktor –, legfölbbebb a külsejüket tudja leírni.

– Beszelnünk kell vele – szögezte le Beckdorf. – Engem ismer jól a seriff, elviszem önt hozzá!

És társait maga után intve már indult is Halé közeli sátra felé.

Halé védőörizetbe vette foglyát, ami egy ilyen sátoráborban igen bajos dolog. Szabályos fogdája természetesen nem volt Paradise-nak, de még csak egy rendes gerendaháza sem, ahova be lehetett volna zárni valakit. így csak azt tehette, hogy állandóan őrizteti Golwayt, míg vagy szabadon engedik, vagy bíráihoz szállítják.

önkéntes ör akadt elég, ennek ellenére kínos volt a dolog, mert csak szükségből és rövid időre vállaltak őrséget, fla megszökne a fogoly, és sikerülne bevennie magát a húslépcsnyire eső fiat valamilyen rejtett zugába, akkor az egész sátorváros valamennyi lakója sem volna képes többé előkeríteni őt.

Halé is tisztában volt ezzel, és ennek megfelelően tett óvintézkedéseket. Kíméletesen bánt foglyával, amennyire csak lehetett, de a kezét mégiscsak hátra kellett kötöznie. Ezenkívből azt is tűrnie kellett Golway-nek, hogy besötétedés után egy-egy égő gyertyát állítottak eléje és mögéje, hogy megvilágítsák. A gyertyák mellett egy-egy ör űlt, térdükön megtöltött puská, az övbükben revolver, fly módon a szökés lehetetlen volt. Volt ezenkívből egy harmadik ör is a sátor előtt, hogy a kíváncsiskodókat távol tartsa.

A seriff ugyanis el akarta kerűlni, hogy zaklassák a foglyot; volt elég lézengő fickó a telepen, akik akár órákra is beültek volna hozzá bámulni őt.

Természetesen a sátoron kívből posztoló ör három barátunkat is elutasította. Beckdorf ekkor kihívatta a, seriffet, aki végül is engedélyt adott rá, hogy belépjenek, azzal a

279

feltétellel, hogy kartávolságnál közelebb nem mehetnek a fogolyhoz.

A sátor belseje festői és félelmetes képet nyújtott: a gyertyák pislogó fényében különös hatást tett a nézőre a két jámbor ör hosszú puskájával, akik az idegenek belépésekor szükségesnek érezték, hogy megkettőzzék éberségüket. A fogoly komor, töprengő

némaságban ült egy fapadon; mellette a földön matrac hevert fekvőhelyül, de ő nem gondolt alvásra. Egy összetört élet súlyát viselte magán, s most a sors újabb csapással sújtja, amely egyszermind a véget is jelenti. Az a keserűség fojtogatta, hogy mindezt semmivel sem érdemelte meg; mind mélyebbre süppedt keserű haragjában, és már-már önkínzó örömet kezdett találni abban, hogy az elmúlt órák megalázó eseményeit kiszínezve idézze fel újból és újból.

A három német barátsággal közeledett hozzá, mégis időbe telt, míg félre tudta tenni bizalmatlanságát az idegenekkel szemben; csak akkor engedett fel, amikor Rascher doktor közölte, hogy ő Mrs. Hetson hű barátjaként és megbízásából van itt, és arra kéri, mondjon el mindent, amivel bizonyíthatná ártatlanságát.

Mindaz azonban, amit Golway el tudott mondani mentségére, olyan kevés és semmitmondó volt, hogy a doktor csak szomorúan ingatta a fejét, a seriff pedig visszafekve az ágyára, így szólt:

– Ha holnap sem tud jobbat felhozni védekezésül, öreg fiú, csak azt, hogy nem volt itt akkor, hanem valahol másutt, és még ezt sem tudja tanúkkal igazolni, akkor nagyon rosszul áll a szénája, és nem szeretnék a maga bőrében lenni.

Beckdorf azonban fölfigyelt valamire, amiről úgy érezte, fontos lehet. Golway beszélt arról az idős emberről, akivel fönn a hegyi tisztáson találkozott, és aki szintén Paradise-ba készült, hogy elintézzon valamit. Olyan jól emlékezett

280

rá, hogy a külsejét is le tudta írni – igaz, hogy ez még másokra is ráülhetett –, de főleg az maradt meg benne, hogy mit beszélt és hogyan, úgyhogy még Halé is fülelni kezdett ezekre. Eddig a seriff elég biztos volt benne, hogy a gyilkosságot valóban ez az idegen követte el. Látva azonban, hogy Beckdorf – akit igen derék és főleg határozott jellemű férfinak ismert – ennyire a szívére veszi a fogoly ügyét, gyanúja ismét bizonytalanná vált, és lehetségesnek kezdte tartani, hogy az idegen mégiscsak ártatlan. Elgondolkodott hát rajta, ki lehetett az a bizonyos idős amerikai férfi.

– Ha nem tévedek, arról is beszélt, hogy két fiát vesztette el a mexikói háborúban – mesélte Golway.

– Ha legalább a keresztnevét tudná – szólt Beckdorf.

– A mindenségít! – ugrott fel az ágyáról Halé. – Tudom már, kiről beszél a fiú: az öreg Noltenről.

– Hallotta ezt a nevet? – kérdezte Beckdorf.

– Soha, csak arra emlékszem, amit elmondott.

– És most odaát van Macalome-ban? Mert azt mondja, idejött – kérdezte a seriff.

– Oda akart visszamenni.

– Akkor én idehozom – mondta Beckdorf eltökélten –, hat óra alatt átérek, és holnap délig visszajöhetek vele együtt.

– Várjon csak! – szólt közbe Halé. – Éjszaka, ködben nem tud átjutni a hegyeken! És ott vannak az indiánok is, akiket ma megkergettek a mieink.”

– Tőlük nem kell tartanom; ismernek, és tudják, hogy barátjuk vagyok.

– Éjszaka minden tehén fekete. Mielőtt maga „valle, vallé”-t kiálthatna feléjük, már el is találták magát nyilaikkal, a lovával együtt.

– Gondolja, hogy segítene Nolten tanúskodása?

– Azt hiszem – felelte Halé. – Nolten ízig-vérig becsületes ember, és ha ő itt megesküszik az esküdtbírótság előtt,

281

hogy az utóbbi héten mindennap látta foglyunkat Macalome-ban, az sokat változtat az ügyön.

– Mikorra hívják össze az esküdtbírótságot?

– Holnap reggelre. De ha maga megígéri, hogy hoz ide egy-két mentőtáncos, akkor én vállalom, hogy elhúrom a kihallgatást holnap estig ... Kivel dolgozott odaát? – kérdezte Golwaytól.

– Eleinte egyik honfitársammal.

– Az nem segíthet magán – mondta Halé fejét csóválva.

– El is ment már Macalome-ból. Később egy amerikai volt a társam, Robins volt a neve. Ha ő még Macalome-ban volna, nem lenne szükségem más tanúra; vele egy sátorban laktunk, mert egy ideig beteg volt. Sajnos néhány nappal ezelőtt, amikor jobban lett, ő is továbbment, velem egy időben, Isten tudja, hová... Egyetlen reményem az öreg amerikai, akit Noltentnek nevez. Azt hiszem, jóakarattal van irántam; ha hallgatok rá, sohasem teszem be ide a lábamat.

– Nem szívesen járnak ide-oda az aranyásók, de Noltent talán megteszi, hogy átjön, ha segíthet vele valakin – mondta tünődve Halé. – Valóban, induljon el még ma este, Mr. Beckdorf.

– Csak tudnám, hol találom meg a sötétben a lovamat?

– Mondanám, hogy vidd el az enyémet, ha nem akarnálak én magam is elkísérni – fordult hozzá Lanzot

– Add csak ide, neked most nem tudnám hasznodat venni. Nekem nincs mitől tartanom ... Vizontlátásra, sir ... és bátorság! Remélhetőleg holnap délig meghozom a segítséget!

Golway fáradt mosollyal bólintott feléje; a három német aztán, hogy ne vesztegessék az időt, gyorsan elhagyta a seriff sátrát.

– Hogy összetartanak ezek az idegenek! – jegyezte meg az egyik őr fejcsóválva.

282

Halé válasz helyett odament a fogolyhoz, és kioldozta a kezét.

– Jobban esik így az ülés – mondta közben. – Elszökni amúgy sem tud, mert a lába összekötve maradt... Vigyázz, Bili, nehogy a kötelékeihez nyúljon.

Golway meg akarta köszönni neki, de elfordult, és lefeküdt az ágyára.

XXVII. FEJEZET

Másnap reggel sűrű köd terjengett a fiaton, és áthatolhatatlan burokba vonta az egész völgyet, ami nem járult hozzá a kedélyek lecsillapításához. Nyugtalanító hírek keringtek a bányatelepen: a mexikóiak és az indiánok újra összefogtak volna a hegyekben, és közös támadásra készülnek a sátorváros ellen, hogy a fogoly angolt is kiszabadítsák; különös módon most velük hozták kapcsolatba Golwayt.

Az amerikaiak közül ma senki sem indult a hegyek közé dolgozni. Hosszú puskájukkal a vállukon járkáltak a telepen, vagy komor csoportokba verődve álldogáltak, a netán szükséges intézkedéseket tárgyalva.

A köd miatt tízlépésnyire is alig lehetett látni, és a hegyek felől olykor hallatszó egy-egy puska lövés is csak nyugtalanabbá tette az embereket. Megbeszélte jeladásoknak tartották ezeket az amerikaiak ellenségei számára. Néhány merészebb fickó felderítésre indult. Maga Hetson is körutat tett a fiaton, puskájára és revolverére bízva magát. De nem látott semmit, és ezért nem is tudott beszámolni semmiről a többieknek, akik aztán követelni kezdték tőle, hívja össze az esküdtbírósgot, hogy ítélkezzen a gyilkos felett.

Halé közölte a békebíróval, hogy az egyik német még az éjszaka átlovagolt Macalomeba, hogy elhozza tanúskodni az öreg Noltent. Erre Hetson úgy határozott, hogy

283

késő délután előtt semmi esetre sem fogja összehívni az esküdteket. Ezenkívül futárt is küldött Golden Gate-be, azt a kis hajósínast, aki oly bátran viselkedett a mexikóiak elleni támadáskor. A fiúnak meg kellett ígérnie, hogy elkerüli az indiánokat és a mexikóiakat; Fischer a saját lovát adta oda neki, és ő nagy merészen nekivágott a ködnek, hogy elvigye Hetson levelét a körzeti bíróságnak, amelyben bejelentette az előtte álló bírósági ügyet. Ennél többet nem tehetett; de ezzel nagy lelki tehertől szabadult. Most már akármi történne, nem

kell szemrehányást tennie önmagának.

Így telt el a délélőtt a telepen, nyomasztó érzés ülte meg a hangulatot, ahogy a köd a völgyet. Ez a szorongó érzés sűrűsödött és erjedt az emberekben, megzavarta a fejüket is, és valamilyen ürügyet és célpontot kerestek, hogy levezethessék indulataikat. Jaj annak a szerencsétlennek, akit ilyenkor szolgáltatnak ki a csöcseléknek!

Rascher doktor kínos türelmetlenséggel leste az órák múlását: Beckdorf nem jött a várt tanúval. Elmúlt dél, egy óra, két óra, és még mindig sehol. Eltévedt volna a ködben?

Ahogy a nap a végéhez közeledett, morgolódni kezdtek az amerikaiak, hogy még mindig nem kezdődött meg a vádlott kihallgatása. Cookkal az élükön bejelentették a békebíróknak, hogy négy óránál tovább nem engedik halogatni a tárgyalás megkezdését.

Az esküdtbírárságot időközben már megválasztották, de a fogolynak később még jogában áll az esküdtek némelyike ellen kifogást emelni, akiknek a helyébe aztán mások lépnek. De hogyan tehetett különbséget köztük az idegen, amikor egyiküket sem ismerte?

Eljött a négy óra, és az esküdtbírárság szokás szerint a békebíró sátrában kívánt összeülni. Hetson azonban arra kérte a seriffet, hogy ezúttal a saját sátrát engedje át erre

284

a célra. Halé szívesen bele is egyezett ebbe; ily módon meg lehet kímélni a békebíró feleségét és annak barátnőjét a hallgatóság durva megnyilvánulásaitól.

Siftly eddig még nem mutatkozott; de azért nem maradt tétlen, igyekezett kihasználni az időt saját céljai érdekében. Ennek eredményeképpen a békebíró körüli hangulat – a tegnapi bátor viselkedése ellenére – mára rosszabbra fordult az amerikaiak egy részénél. A tisztességesebbek ugyan távol tartották magukat a hamiskártyástól, Hetson-tól viszont rossz néven vették, hogy nem akarja kiszolgáltatni nekik a fogoly angolt; ezért aztán némán túrték, hogy a nagyhangú, vad fiatalok, az örökké harcias Briarsszal az élükön, erőszakkal fenyegetőzzenek arra az esetre, ha nem tesznek nekik kedvük szerint.

Közben más amerikaiak is érkeztek Paradise-ba a környékbeli bányatelepekről, akik hallottak a mexikóiak tegnapi zászlóbontásáról, és most idesiettek, hogy segítséget nyújtsanak honfitársaiknak. Mindnyájuk vállán puska volt, akadtak köztük marcona, napbarnította, erős férfiak, akik vadászatokon -és az indiánok elleni harcokban edződtek meg. Halé többet ismert közülük, és remélte, hogy ezek a törvény oldalán állnak majd az izgága legényekkel szemben, ha elfajulnának a dolgok.

A seriff sátra azonban kicsinek bizonyult a hallgatók befogadására, ezért végül is úgy döntöttek, hogy a szabadban, a sátrakon túl kezdődő vörös földön ül össze az esküdtbírárság. Vagy tízen nyomban nekifogtak, hogy betemessenek ott néhány gödröt és elegyengessék a terepet. Egy magasabb földhányáson* helyeztek el egy széket a békebíró számára, majd cölöpöket vertek le, ezekre deszkákat fektettek, itt foglal helyet majd az esküdtbírárság.

Bár Siftly mindent megpróbált, hogy beválásszák az esküdtek közé, nem érte el célját a közismert szerencsejátékosok közül senkit sem vettek be a bíróságba. Ott állt már, nem messze a békebíró székétől, zarapóját maga köré te-

285

kérve* széles karimájú kalapját a szemébe húzva, várta a tárgyalás megkezdését.

Fél öt lett, a vádlottat elővezették őrei, Hetson is megjelent az esküdtek közt. Az ég kitisztult valamennyire, a nap is utat tört magának a magasban, megvilágította az összegyűltek feje fölött a kék égboltot. Teljesen-elkészült az esküdtek ülőhelye is, mindenki elfoglalta a helyét, csak Hetson habozott még a tárgyalás megkezdésével, mert mint jelezte, reméli, hogy Beckdorf nemsokára megérkezik a vádlott tanújával. De már az esküdtek is türelmetlenkedtek, hallani sem akartak efféle kifogásokról. A kitűzött idő elmúlt, közeledett az este, és a kiontott amerikai vér bosszúért kiáltott. A legtöbben izgalomban égtek, a tárgyalás kimenetele alig lehetett kétséges. Golway elveszett, ha ezek az emberek ítélkeznek fölötte ...

Hetson végre megnyitotta a tárgyalást.

Halé tanácsára Golway csak Briars ellen emelt kifogást az esküdtek közül, bár eleinte egyáltalában nem akarta elismerni az esküdtbírótság illetékességét, és tiltakozni akart az egész eljárás ellen. A seriff azonban meggyőzte őt, hogy ne tegye ezt, mert a helyzetén semmit sem változtat vele, és csak ronthat a vele szemben különben is ellenséges hangulaton.

Először Cook állt a bíróság elé, mint panaszos és vádló, és amilyen egyszerűen csak lehet, előadta az egész tényállást Hogy Johnst, akivel ő együtt dolgozott, meggyilkolta és betemetve találták meg az erdőben; a vádlottnak eladta a lovát, és egy olyan aranydarabot kapott tőle, amelyről esküvel állíthatja, hogy Jdhnsé volt, pedig a meggyilkolt a maga jószántából semmi esetre sem vált volna meg tőle, Elmondta még, hogyan találtak rá Johnsszal erre és még két másik feltűnő formájú aranydarabra: ezek közül csak egy volt a vádlottnál. Éppen az, amelyik annyira tetszett Johnsnak, hogy anyjának akarta elküldeni; ehelyett

286

vérébe fagyva fekszik sírjában, anyja, az a szegény asz-szony pedig hiába vár hírt róla, csak vár, vár hasztalan. Ha az idegen tudná igazolni, hogy kitől kapta ezt az aranyat, ez ártatlansága mellett szólna; ha nem képes rá, akkor -legalábbis szerinte – felelősségre kell vonni őt.

Amikor Cook befejezte mondanivalóját, fenyegető moraj futott végig a hallgatóságon. A fiát hiába váró anyáról felidézett kép – ha talán akaratlanul is – nem tévesztette el hatását, együttérzést ébresztett a szegény édesanya iránt, és megvetést fia gyáva gyilkosával szemben. Ebben az ellenséges hangulatban állt föl most szólásra a vádlott.

Arca sápadt volt, a hangja is remegett eleinte, de hamarosan összeszedte magát. Tekintete megvillant, és szembenézve a fenyegető veszedelemmel, felháborodással utasította el a vádat.

Elmondta néhány szóval, hogy Macalome-ban dolgozott, de hamarosan beleunt az ottani életbe. O tengerész, a tengeren érzi otthon magát, és éppen oda akart visszatérni, amikor ez a szerencsétlen félreértés itt föltartóztatta. Az aranyat, amelyet szerszámainak, sátrának eladásából kapott, természetesen nem vizsgálta meg alaposan, nem tartotta számon darabonként; de minél jobban utánagondol, annál inkább úgy véli, hogy attól az embertől kaphatta a szóban forgó darabot, akinek a lesántult lovát adta el, bár ez, mint a seriff közölte vele, tagadja a dolgot. Egyébként nem is követhette el a gyilkosságot, mivel csak tegnapelőtt késő este indult el Macalome-ból, és ezt bizonyítani is tudná, ha időt és alkalmat adnának neki, hogy tanúkat hozzon erre. Egy fiatal német aranyásó vállalta, hogy helyette megteszi ezt, de valószínűleg eltévedt a ködben. Nem lehet ítélni egy emberről addig, amíg nem adtak meg neki minden lehetőséget, hogy igazolja magát: ezért követeli, hogy vigyék el Macalome-ba, hogy bebizonyíthassa ártatlanságát.

– Ki hiszi ezt el? – kiabált közbe Briars. – Aztán majd

287

útközben kereket oldana a bozótban meg a ködben. Ne hozzunk esetleg tanúkat Ö-Angliából is?

– Csend legyen a tárgyaláson! – harsogta a seriff. -Briars, magának nincs joga beleszólni az ügybe!

– Nincsen? Majd meglátjuk, kié lesz itt az utolsó szó, a mienk vagy a tintanyalóké! Bizonyítsa be, honnan vette az aranyat, mert ha ezt nem tudja, lógni fog.

– Ej, a teremtésit! – gurult dühbe a seriff, és a hivatal, tekintély védelmében neki akart esni a közbeszólónak, hogy elhallgattassa.

– Állj, állj! – igyekezett rendet teremteni a békebíró. -Mr. Halé, ne törődjön a fickó fenyegetőzésével! Kerítse elő nekünk Boylest, hogy védje meg magát a váddal szemben.

– Boyles! Boyles! – kiabáltak most többen is. – Hol a csodában bujkál?

Néhányan elindultak, hogy megkeressék, a saját sátrában vagy a Kenton-fogadóban, de

sehol sem sikerült nyomára akadni.

– Minek ide Boyles? – tolakodott előre ismét Briars. -eskessenek meg helyette engem tanúként; én ott voltam, amikor Halé faggatta őt. Semmit sem tud az aranyról, soha életében nem látta. Lódítás az egész, amit a pasas elénk talál!

– Magát nem hallgathatjuk ki más helyett tanúként -felelte Hetson nyugodtan, akinek jól jött ez a kitérő. -Amíg Boyles előkerül, föl kell függeszteni a tárgyalást.

Siftly elérkezettnek látta az időt, hogy közbeszóljon:

– Én viszont úgy gondolom, a legjobban a seriff helyettesítheti Boylest, mivel ő beszélt vele. Mi amerikaiak azt akarjuk, hogy folytatódjék a tárgyalás. Nem hiszem, hogy van köztünk olyan, aki Boylest gyilkosságra képesnek tartaná.

– Én nem tanúskodom Boyles helyett – mondta Halé. -Bár valóban megkérdeztem őt, és mutattam neki az aranyat; de ő azt mondta, semmit sem tud róla.

288

– Kell ehhez még valami? – kiáltotta Briars.

– De nekem nem tetszett a viselkedése – folytatta Halé –, úgy rémlett, hogy nem egészen biztos a dologban. Neki kell tehát itt válaszolni a kérdésekre. Egyébiránt jókor közöltem vele, hogy haladéktalanul meg kell jelennie a bíróság előtt.

– Esküdt urak! – vette át most a szót Hetson. – Az a súlyos vád, amellyel a vádlott önök előtt áll, éppen a szóban forgó aranydarabra van alapozva. És nincs jelen a tárgyaláson az, akitől a vádlott ezt állítólag kapta, holott megidéztük őt ide. A törvény ilyen esetre azt írja elő, hogy föl kell függeszteni a tárgyalást, amíg a tanút elő tudják állítani.

– És ha Boylest egyáltalán nem sikerül megtalálni? -tette föl a kérdést Siftly. – Ha mit sem törődve ezzel az unalmas tárgyalással bevette magát a hegyekbe?

– Akkor bizonyítékok híján szabadon bocsátom a vádlottat – mondta Hetson kimérten.

– Kaliforniai férfiak! – tört ki a düh Briarsból. – Maguk is így gondolják ezt?

Hagynunk kell, hogy ez az Ausztráliából szökött fegyenc itt garázdálkodjék köztünk pisztolyal és törrel, amerikai vért ontson, aztán meg tőrjük el, hogy egy ostoba bíró szabadon bocsássa, ő pedig a markába nevesse?

– A vád be van bizonyítva! – kiáltotta Siftly másokkal együtt. – Semmi dolgunk már Boylesszal!

– Mit teketóriázzunk még? – ugrott elő most Briars. -Akiben igazi amerikai vér csorog, ide hozzám!

E szavakkal a fogoly felé rohant, nyomában Siftlyvel és a banda hét-nyolc tagjával.

– Álljon meg, Briars! Esküszöm, megbánja, ha csak a hajszáját is érinti a vádlottnak! – kiáltotta harsányan a seriff.

– Lássunk csak, fiú! – mondta Siftly vidáman, vállon ragadva és fölragatva a helyéről a foglyot. Ekkor azonban

289

egy kemény kéz markolta meg a mellén, és úgy lódult félre, hogy kis híján elvágódott.

– A szentségít ennek a kásaképűnek! – ordította magánkívül. – Már megint ez áll az utamba?!

E szavakkal előrántotta revolverét. De még mielőtt fölhúzhatta vagy Lanzotra irányíthatta volna, ellenfele ismét nekirontott, torkon ragadta, és az egyik segítségül jött esküdttel együtt kivették kezéből a gyilkos fegyvert.

Halé és Briars közt viszont nem ilyen ártalmatlanul végződött a váratlan csetepaté. Mert amikor a seriff és Lanzot a fogoly elé ugrott, hogy megvédjék őt, az őrzőgő Briars puskájának rézveretes tusával Halé koponyájára vágott. A seriffnek alig maradt ideje, hogy félreforduljon, az ütés így is lecsapott rá, arcbőre az állkapcsán fölszakadt. De mielőtt Briars másodszor is lesújthatott volna, a seriff elsütötte revolverét, Briarst pedig fejen találta a golyó. Holtan zuhant a földre.

Alig néhány másodperc alatt zajlott le mindez. Feltűnő volt, hogy milyen fegyelmezetten viselkedtek eközben azok az amerikaiak, akik a környékről érkeztek ide. Amíg a tárgyaláson a szócsata tartott, egyikük sem szólt bele egy szóval sem. Hanem amikor a megvadult Briars támadásra indult, Siftly pedig fegyvert rántott, szinte kivétel nélkül előkapták puskájukat, és átlépve Briars tetemén, a fogoly és a sebesült seriff elé sorakoztak.

A vezetőjük egy alacsony, de izmos testalkatú, idősebb férfi volt, lobogó hófehér hajjal, bőrből készült vadászingben, lábszárvédővel és indián özbőr saruban; neki volt a legnagyobb tekintélye, „Kisördög” néven ismerték a környék bányatelepein.

– Maguk amerikaiak? – kiabált most dühösen a rendzavarókra, hosszú csövű puskáját lövésre készen rájuk irányozva. – Micsoda csürhe! Esküszöm, hogy aki az ujját megmozdítja, golyót kap a fejébe, olyan biztosan, ahogy ezt az öreg mordályt a kezemben tartom!

290

– Eresszenek el! – rikácsolt Siftly, nem hallva a fenyegetést, vagy nem is figyelve rá. – Kiontom a vérét!

– Takarodj innen! – kiabált Siftlyre a seriff felindultan, és eléje állt fölhúzott revolverrel. – Még egy lépés, és te is odakerülsz a másik mellé/

– Gyáva kutyák! – tombolt Siftly magánkívül. – Mindenki egy ellen. Hogy megvédjék az idegenek bandáját! Senki sincs, aki egyedül ki merne állni ellenem ?

– Ha ez az óhaja, sir – vetette oda Lanzot hidegen –, holnap reggel állok rendelkezésére. Egyszer már hiába vártam magára.

– Szaván fogom! Holnap reggel hétkor odaát a dombon – sziszegte ádázul Siftly.

Lanzot hűvösen fejet hajtott. Ekkor lópaták dobogását lehetett hallani az útról.

– Nolten, végre! – kiáltott fel a seriff, amikor a ködből három lovas alakja vált ki, és a sátrak közt átvágva az összegyűltek felé igyekeztek.

– Elkéstünk? – ijedt meg az öregember, amikor meglátta a földön fekvő holttestet.

Nolten és Beckdorf mögött most ért oda a harmadik lovas, aki nyomban rátalált az ülőhelyéhez kötözött vádlottra.

– Robinsi – tört ki örömmel Golway, amikor megpillantotta macalome-i barátját és lakótársát, akiről nem hitte, hogy valaha la viszontlátja még. – Derék dolog magától, hogy nem hagyott cserben!

– Kis híjái ez történt – szorított kezét Golway-vel, aztán csuklójára pillantva, előkapta a kését, és elvagdalta kötelékeit. – Már eljöttem Malcalome-ból, s csak a véletlen folytán akadtam össze a szomszédos telepen Noltennel és Beck-dorffal. Szerencsére Nolten emlékezett rá, hogy együtt dolgoztunk, és lakótársak voltunk. Amint meglátott, elmondta, mi történt, és én azonnal lóra ültem.

292

Az emberek köréjük tódultak, és hallgatták beszélgetésüket. Robins nem várta meg, míg a bíró tanúskodásra szólítja fel. Hangos szóval fordult a hallgatóság felé:

– Honfitársak! Ezt az embert gyilkossággal vádolják. Én viszont elmondhatom: nincs a földön derekabb ember nála! Ügy bánt velem, mintha a testvére volnék! Akkor is, amikor beteg voltam! Még a keresményét is megosztotta velem. Szent esküvel állítom, hogy tegnapelőtt estig egy negyedórára sem hagyta el Macalome-ot, akkor váltunk el egymástól.

Noltenen volt a sor, átvette a szót Robinstól.

– Ha még egy tanúra volna «zükség, itt vagyok én is. Gondolom, eléggé ismernek ahhoz, hogy higgyenek nekem. Én is azt mondom: még ha nála volt is a meggyilkolt aranya, ennek az embernek a kezéhez nem tapadhatott annak vére.

A seriff a maga* részéről befejezettnek tekintette a tárgyalást, a gyilkosság ügyét azonban nem.

– Nincs más hátra, ezt a Boylest kell megtalálnunk va^ lahól – vont le a következtetést. – Gyanítom, hogy ő tud újabb nyomra vezetni bennünket. Na, legények, ki van még ellene,

hogyan szabadon engedjük a foglyot?

Halé ezt a kérdést azokhoz a fiatal amerikaiakhoz intézte, akik most Briars nélkül már nem tudták, miért is volt olyan fontos számukra az angol elítélése.

Hetsón nem vett részt az iménti összecsapásban, a helyén maradt mozdulatlanul. Most megkönnyebbülten állt fel, odament Golway-hez, megfogta a karját, és komoly, megindult hangon így szólt:

– Sír, ön szabad ... Amilyen kínos volt számomra, hogy ön ilyen bajba keveredett itt, olyan öröm most, hogy biztonságos itt-tartózkodást ígérhetek, ameddig csak nálunk akar maradni.

– Mr. Hetsón!

– Kérem, jöjjön velem. Jenny nagyon aggódott önért.

293

Golway hallgatott egy darabig, egymásra néztek, aztán halkán így szólt:

– Azt hiszem, jobb, ha most utamra enged, sir. Már messze járnék, ha nem tartottak volna vissza ...

Hetsón válasz helyett megragadta Golway kezét, és erősen megszorította.

Szétszéledtek a tárgyalás résztvevői, Briars holttestét is elvitték már a színhelyről, de Cook még ott topogott, alkalmas pillanatra várva, hogy Golwayt megszólíthassa. Amikor Hetsontól elvált, hozzálépett.

– Sir, a lova rendelkezésére áll... És ... már megbocsásson, átkozottul bánont, hogy ilyen veszélybe sodortam ártatlanul. Most már tudom, hogy ön tisztességes ember. De talán megérti: én a fél kezemet levágatnám, ha elkaphatnám azt, aki Johnst megölte. Minden ezért történt... Kérem, ha lehet, nézze el nekem ...

Naplemente után a Kenton-féle fogadóban „az amerikai polgárok gyűlését” tartották meg Briars barátai. Ittak és dühöngtek, közben pedig lázító beszédeket mondtak olyan böszülten, mint akik mindent, ami az útjukba kerül, puskával és késsel fognak eltakarítani.

De miközben ezek itt tivornyáztak és uszították egymást, lovascsapat dübörgött végig a kis sátorvároson; egy Tcis matróz kalauzolta őket, vágatva jöttek Golden Bot-tomból, a legtöbben vadászingben, hosszú puskával a vállukon; végigrobogtak az utcán, és megálltak a békebíró sátra előtt.

Fölfigyelve a szokatlan hangokra, a mulatózok persze megpróbálták szövetségeseiket szerezni az újonnan érkezettek közt. Csakhogy ez a csapat nem holmi szedett-vedett, fegyelmetlen lézengőkből állt; maga Golden Bottom békebírája vezette őket, ő szervezte be és eskette föl eze-

294

ket az embereket erre az akcióra, a törvényes rend megvédelmezésére.

Ezek a fegyveresek bizalmatlanul fogadták a félig be-szeszelt fickók közeledését, visszautasították az odahozott teli poharakat; rendezett sorokban álltak egymás mellett, lovukat kantáron fogva, míg vezetőjük Hetsóval és Hal-lel-lel tárgyalt, és értesült tőlük a tegnapi és a mai eseményekről.

Ezután a seriff gondoskodott a csapat ellátásáról; a lovakat jó legelőre vezették el, a lovasok pedig egy amerikai fogadósnál kaptak szállást, aki nem engedte meg fogadjában a szerencsejátékot.

A nagyhangú kötekedőket megfélemlítette a fegyveresek zárkózott, tartózkodó magatartása. Akadt ugyan még néhány szájaskodó, de már nem dobálózta úgy a nagy szavakkal, a hallgatóság sem ordibált olyan lelkesen, mint előzőleg, és a legtöbben már tíz óra előtt hazamentek. Feledésbe ment, hogy nem sokkal ezelőtt még azt tervezték, megtámadják a békebíró és a seriff sátrát, vagy felgyújtják a külföldiek lakóhelyét.

Éjfél felé járt, amikor Siftly is szállása felé tartott Smith-szel együtt, akinek ez volt az első kimenője megcsonkítása után. Szótlánul lépkedtek egymás mellett, ki-ki gondolataiba

mélyedve; egyikük sem óhajtott beszélgetést kezdeni. Félúton járhattak a Kenton-fogadó és közös szállásuk közt, amikor közvetlen közelükből, a föld felől éles, de nem túl erős hang hallatszott.

– Mi volt ez? – torpant meg Siftly, és körülnézett.

– Éjjeli bagoly – mondta Smith közönyösen.

– De mintha letről, a föld felől jött volna hang.

– Egeret fog, most is itt van előttünk, hallja?

E pillanatban vagy száz lépésről hangzott fel hasonló furcsa madárhang, Siftly pedig ismét arrafelé fülelt, ahonnan az imént hallotta a hangot; de minden csendes volt. Csak a fák lombja zizegett fölöttük, és a tücskök ciripel-

295

tek. Látni persze nem sokat lehetett; holdtalan éj volt, és a köd naplemente óta még sűrűbb, töményebb rétegekben borította el a nedves földet.

– Hogy lesz most azzal a zöldfülű fickóval, akivel reggel párbajoznia kellene? – kérdezte Smith egy kis idő múlva. – A terve jó lehetett addig, amíg ez a csapat fegyveres ide nem jött, de most már nem tenném rá a nyakamat...

– Mindenesetre nemcsak a fületem viszem a vásárra ...

– Könnyen beszél maga ... Szerintem viszont nemsokára forró lesz itt a talaj a lábunk alatt, ha továbbra is itt tanyázunk! Én inkább másutt keresnék valami jó lokált, közelebb a fővároshoz.

– Csak nem ijedt meg ezektől a málészájúaktól? – fölényeskedett Siftly. – Szerintem ők lesznek a legjobb kuncsaftjaink! Mit árthatnak nekünk?

– Arra gondoljon, hogy itt a telepen nem valami jól vélekednek rólunk, sőt mindenfélét suttoznak.

– És mit tehetnek ellenünk? Dühösek, amikor elvesztik a pénzüket, de csak addig, amíg újból nem szereznek valamennyit, amit megint csak odaraknak az asztalunkra. Nem tudnának megenni nélkülünk; ha elmennénk innen, meghalnának az unalomtól.

Elérkeztek a sátrukhoz. Most csend volt körülötte. De még nem sokkal ezelőtt sötét árnyak suhantak ide-oda, és mintha a bejáratnál hallgatóztak volna.

Smith, amint belépett, a bejáratnál elhelyezett öngyújtóért nyúlt, és gyertyát gyújtott. A sátorban két nyers deszkából összetákolt fekvőhely állott, földbe vert cövekekhez erősítve. Az ágybavalót egy meglehetősen kemény matrac és egy ráterített gyapjúpokróc alkotta, takaróul pedig a napközben vállukon hordott zarape szolgált. Mindkét ágy előtt egy alacsony asztalka állt, erre tették le most revolverüket és késüket. A pénzüket magukkal vitték az ágyba, hogy mindig kéznél legyen.

Smith-nek még fájtak a sebei, gyorsan lefeküdt, és szo-

296

rosan beburkolózott a takarójába. Siftly viszont, akinek kis asztalán a gyertya égett, egy ideig még ébren ült a fekhelyén, fejét kezébe támasztva, és töprengve nézett maga elé.

– Smith! – szólalt meg egy idő múltán a halotti csendben. – Smith!

A másik ágy felől azonban már csak szabályos, egyenletes lélegzés hangjait lehetett hallani. Smith mélyen elaludt.

Siftly halkán káromkodott egyet, aztán eloltotta a gyertyát, magára terítette zarapóját, és oldalára fordult.

XXIX. FEJEZET

Másnap reggelre sem változott az időjárás; még mindig köd borította a völgyet, a levegő nedves volt és hideg. A nap csak nagy nehezen tudott utat törni magának a gomolygó párafelhőkön át, és az ég reménytelenül szürke maradt.

A kelő nap csak az első sugarait szórta szét a völgy fölött, amikor a seriff sátrának bejáratához egy férfi érkezett, majd rögtön be is lépett, és fojtott hangon megszólalt:

– Halló, Halé!
– Ki az? – riadt föl a seriff. Látta a korai vendég alakját, de nem ismerte föl.
önkéntelenül a keze ügyében levő revolvere után nyúlt, és félig fölült az ágyában.
– Beszélnem kell magával – folytatta a látogató.
– Pokolian sürgős lehet magának a dolog, ha a reggelt sem tudta kivárni – dörmögött Halé kedvetlenül. – Kicsoda máša?
– Boyles vagyok!
– A mindenségit! – ugrott ki nyomban az ágyból a seriff. – Mi hozta magát most ide? A lelkiismerete?

– Az. Meg akartam lépni innen, de nem vitt rá a lélek.

– Maga ölte meg Johnst?

297

– Isten őrizz! – felelte Boyles, megborzongva a kérdéstől. – Nem tapad embervér a kezeimhez. Szerencsére az

– az angol is megmenekült a kötélről.

– És tudja, ki a gyilkos?

– Sejttem, ki lehet – suttogta Boyles.

– A nevét mondja.

– Siftly – súgta alig hallhatóan Boyles, és félénken a háta mögé pillantott, mintha attól tartana, hogy ott áll a rettegett pártfogó.

– Hallja ezt, sir? – kérdezte a seriff, a sátor másik része felé kiáltva.

– Hallom – hallatszott a válasz ugyanonnan.

– Ki van itt magánál, az istenért?! – kérdezte Boyles a félelemtől vacogva.

i– Az az ember, akit tegnap a tiszteletre méltó esküdtek, azaz Paradise derék polgárai majdnem fellógattak e gyilkosság miatt – mondta a seriff komoran. – Tehát mégiscsak magától kapta azt az aranydarabot?

– Tőlem – nyögte a fiatalember megsemmisülten. – De féltem, hogy Siftly lepuffant, ha bevallom, hát letagadtam. De most már nem bírom tovább. Siftly egy nappal azelőtt érkezett Paradise-ba, hogy Johns holttestét megtalálták. Én régebről ismertem őt, és amikor találkoztunk, és elmondtam neki, hogy Smith is itt van, nagyon megörült, és kölcsönadott néhány uncia aranyat.

– Nem vett észre rajta semmi szokatlant akkor?

– De igen, de ez csak később ütött szöveget a fejembe. Véres volt a keze; azt állította, hogy a tövisek karcolták meg.

– Beszél már vele minderről?

– Csak a tőle kapott aranydarabról. Azt állította, hogy egy mexikóitól nyerte kártyán, de nem szeretne belekeveredni ebbe az egész ügybe. Engem halállal fenyegetett, ha egyetlen szót is ejtek órára ... Most már tud mindent, seriff! Könnyítettem a lelkemen, hadd menjek el. Ha Siftly rám talál, lelő, mint egy kutyát

293

– Nem, fiam – mondta Halé, aki közben már egészen felöltözött –, nem engedhetem el magát, összeomlana a vád maga nélkül. Sose féljen, kezeskedem a biztonságáért, az a gazember nem árthat magának. De a saját ártatlanságát is csak úgy bizonyíthatja, ha itt marad. Mert bevallotta, hogy maga adta az aranyat a.í angolnak, és ha most odébbállna, magára vonná a gyanút. Siftly volna az első, aki mindent magára fogna ... Maradjon itt most Golway-vel, öt perc múlva visszajövök. Ígérje meg, hogy nem szökik el.

– Itt maradok – rogyott le egy székre a fiatalember, Halé pedig miután néhány szót váltott Golway-vel, elhagyta a sátrat.

De nem mert teljesen megbízni Boylesban; alig két perc múlva már visszatért, és elkezdett járkalni föl-alá a sátorban, türelmetlenül várakozva. A szomszédban lakó Cookot

keltette föl az imént, arra kérve őt, hogy hívja ide a békebírókat. Hetson meg is jött hamarosan, de előbb riasztotta a Golden Bottom-i fegyvereseket, őrájuk várt, hogy körülfogják Siftly sátorát, és elfogják az új vádlottat.

A fegyveresek előbb a seriff sátorához vonultak. Kettő közülük Boyles őrzésére maradt vissza, a többiek pedig sietős léptekkel, zajtalanul haladtak fölfelé az úton. Időközben teljesen kivilágosodott, de a fiaton minden mozdulatlan volt.

A csapat úgy fogta körül Siftly lakósátrát, hogy az ott levők semmit sem sejtettek róla. Már útközben megbeszélték, hogyan fognak eljárni, hiszen várni lehetett, hogy Siftly, ha valóban vétkesnek érzi magát, kétségbeesett ellenállásba kezd. De még így sem maradt semmi esélye a menekülésre; a sátor környékét teljesen körülzárták, az egyik oldalon pedig még egy széles, mély gödör is útját állta volna.

Halé most két izmos legény kíséretében a sátor bejáratához ment. Revolverüket mindhárman lövésre készen tartották. Belülről egy hangot sem hallottak, kivéve valami

299

halk, akadozó nyöszörgést. Döbbenet fűlelt. Amikor megint elcsöndesült minden, a seriff a jobbában tartott fegyvert előrenyújtva, bal kezével félrelökte a bejáratot eltakaró ponyvát.

– Siftly, a törvény nevében...

Tovább nem tudta mondani, mert dermedten, elborzadva torpant meg a szeme elé táruló látványtól. Egy szót sem volt képes a száján kiejteni, csak bal kezével intett a többieknek, hogy ők is jöhetnek.

Nem volt többé hatalmuk a gyilkos fölött; földi bíró előtt már nem adhatott számot tetteiről. Gyilkosai annyira elcsúfították testét, hogy még a rémségekhez hozzáadódott szerencsevadászokat is borzadással töltötte el. Álában lepték meg őt» a tetemet borító számtalan seb mindegyike halálos lehetett. Hosszú varkocs volt a nyakára kötve, ezen lógott az egész test; a copf másik végét a sátordúcba vert szögbe akasztották.

A másik ágyon Smith feküdt betömött szájával, keze-lába összehurkolva; ezenkívül, hozzákötötték az ágy földre vert cövekjéhez, hogy egyetlen tagját sem tudta mozdítani, és egy hangot sem volt képes kiejteni. Egyébként, úgy látszott, nem tettek benne kárt; mihelyt a seriff és társai fölocsúdtak elszörnyedésükből, kiszabadították kötelékeiből a szerencsétlent.

Ám annak ellenére, hogy részese volt a történeteknek, alig tudott valami felvilágosítást adni a tettesekről. Annyi biztos, hogy az éjszaka kellős közepén durva kezek ragadták meg őt, és amikor segítségül akarta hívni Siftlyt, betömtek a száját, elnémítva segélykiáltásait. Az egész sátor megtelt sötét emberárnyakkal, és bár egy arcára dobott kendő miatt semmit sem látott, úgy gondolja, hogy kínaiak lehettek. Gyertyát gyújtottak, majd Siftly elfojtott jajgatásai és nyöszörgését hallotta még egy ideig, aztán hirtelen minden elnémult. A gyertyát eloltották, és eltávoztak éppoly zajtalanul, ahogy jöttek.

300

Halé előtt nem volt kétséges, kik és miért követték el ezt a szörnyűséget. Jól emlékezett arra a napra, amikor az a két ember, Siftly és Briars, akiket most gyors egymásutánban elért a végzetük, megtámadták a kínaiakat munkahelyükön, ütlegelték és elüldözték a senkinek sem ártó, szorgalmas, békésen munkálkodó csoportot. Nyilvánvaló volt, hogy a kínaiak nem kívánták titkolni: ők a tettesek, és bosszúból cselekedtek. Siftlyt éppen azzal a varkoccsal fojtották meg és akasztották föl, amelyet ő vágott le egyikük fejről.

Az amerikaiak egy része nyomban a gyilkosok után eredt volna, a seriff azonban előbbre valónak tartotta, hogy átkutassák a sátrat. Közben elmondta e rémtett előzményeit, hogyan rabolták ki Siftlyék a legártalmatlanabb idegeneket, és sajátították ki maguknak kiásott bányahelyüket. A kínaiak viszont most hozzá sem nyúltak a két hamiskártyás aranyához, érintetlenül itt hagytak mindent, ezzel is tanúsítván, hogy csupán az elszenvedett megaláztatást akarták megbosszulni. Amikor pedig a seriff Cookkal együtt átvizsgálta Siftly

holmiját, Boyles állítását igazolva, Valóban találtak nála a többi közt még két olyan aranydarabot, melyekről Cook határozottan kijelentette, hogy Johnstól származnak.

Az egyik egy kis kereszt formájú darab volt, a másik pedig három kvarckövet magába foglaló szabályos háromszög.

Kioldozták Smith kötelékeit, de egyelőre nem engedték őt szabadon; szerettek volna többet megtudni tőle korábbi cinkosáról. Nem kellett nagyon biztatni rá, mivel annyira megviselték őt az éjszaka történetek, hogy testileg-lelkileg összetört.

Halálsápadtan, erejét veszítve ült az ágyán, alig tudta egyenesen tartani magát; nem tudott semmit a Siftly által elkövetett gyilkosságról, de azt önként bevallotta, hogy Siftly gyújtotta fel San Franciscóban a szállodát, hogy a

301

zűrzavarban megszerezze magának két társa pénzét, amelyet azok a Parker-házban tartottak.

Arról természetesen hallgatott, hogy mennyi része volt ebben neki magának is. Könyörögve kérte szabadítóit, engedjék elmenni innen, és szentül ígérte, hogy sohasem tét vissza. Mivel egyéb vád vagy gyanú nem állt fenn ellene, rövid tanácskozás után, szaván fogva őt, közölték vele, hogy valóban a legjobban teszi, ha mielőbb elpályázik innen. Előhozták a lovát, aztán reggeli és búcsúzkodás nélkül, némi segítséggel nyeregbe kapaszkodott, és ahogy csak ő maga és lova bírta erővel, elügetett Stockton, illetve San Francisco felé. Arról a meglehetősen tekintélyes összegről, amelyet Siftlynél találtak, egyhangúlag úgy határoztak, hogy Johns anyjának küldik el Missouriba, és a dolog elintézését Hetsonra bízták.

Néhány fiatalabb amerikai annyira felháborított a kínaiak rémtette, hogy fölkerekedtek a gyilkosok kézre kerítésére. A nagy köd azonban lehetlenné tette az üldözést, ráadásul a menekülők közben már akkora előnyre tettek szert, hogy nem érhatték utol őket. Az üldözők három nap múlva tértek vissza útjukról minden eredmény nélkül.

Mindenesetre Boyles nagy megkönnyebbüléssel vehetett tudomást a kínaiak bosszújáról, nemcsak azért, mert megszabadult minden, Siftlyvel kapcsolatos aggodalmától, hanem mert így mentesült az esetleges vád alól is.

És ezek után az amerikaiak is belátták, mi várható, ha továbbra is megtűrik maguk közt a hamiskártyások bandáját. Smith gyors elmenekülése, amely egyáltalán nem vallott tiszta lelkiismeretre, még világosabbá tette ezt számukra; ezen a nevezetes reggelen tehát egy nyugodt légkörű gyűlésen elhatározták, hogy Paradise-ből és Golden Bottomból kiutasítanak minden szerencsejátékost, a fogadóknak és azok” minden helyiségében pedig megtiltanak mindenféle szemfényvesztő hazárdjátékot.

Különben az érintett személyek többnyire nem várták

302

be, hogy távozásra szólítsák fel őket. Az elmúlt órák eseményei annyira megrémítették őket, hogy alig értesültek a gyűlés döntéséről, sietve lovuk hátára dobálták holmijukat, máris odébálltak, amerre a legelső út vitt. Olyan bányatelepeket, ahol háborítatlanul folytathatják üzemeiket, még sokfelé találhattak.

Kora reggel Lanzot és párbajsegédje, Beckdorf, mivel még sejtelmük sem volt az elmúlt éjszaka szörnyűségeiről, fölkészültek a párbajra, és éppen indulni akartak a kijelölt helyre, amikor hírt kaptak Siftly meggyilkolásáról.

Ügy látszott, Beckdorf az, aki jobban megkönnyebbült a párbaj elmaradásától. Szerinte nem kellett volna elfogadni a kihívást ilyen embertől.

– Ügy érzem, felháborító, hogy egyenjogúnak tartsam teveled azt a gazembert... – magyarázta.

– Nem térhettem ki a dolog elől! Az itteniek, akik nem ismernek, joggal gyávának tartottak volna – mondta Lanzot. – A kínaiak kellemetlen és piszkos munkától mentettek meg,

nem nekem kellett útját állnom e gonosztevő terveinek... De itt jön Rascher doktor...
Hogyan, doktor? Ismét útra készen?

– Hallották, mi történt az éjszaka? – kérdezett vissza Eascher.

– Ha a hamiskártyásokra gondol, tudunk mindenről. De csak nem emiatt indul máris tovább?

– Igen is, nem is. Elmúltak már fölöttem azok az évek, amikor még lelkesítettek az ilyen vad, kalandos históriák. Most már nyugodtabb életre vágyom, már amennyire ez összefér a bűvárkodásaimmal. Inkább visszamegyek még egy időre a Calaveres alsó folyásához, ahol elragadó virágok vannak, és még távolról sem láttam mindent.

– És rögtön indul is?

– Igen, mivel kitűnő útitársra találtam! Mr. Golway-vel

303

megyünk együtt; csak Mr. Hetsont kell még megvárnunk, aki Siftly sátrában időzik.

Kedves Mr. Lanzot, mi lenne, ha ön is csatlakozna hozzánk?

– Én? – hökkent meg Lanzot.

– Nem azt mondta nekem tegnap, hogy rögtön továbbáll innen, ha megvívott azzal a fickóval, aki olyan csúfosan végezte?

– Ez volt a szándékom... valóban – felelte akadozva Lanzot. – Mégis, most úgy érzem, túlságosan rövid időt töltöttem még itt, szeretnék jobban körülnézni...

Rascher doktor mindent értett, nem volt szüksége e magyarázkodásra; de jólesett ismét látnia Lanzot kis zavarát, elpirulását. De ha nem találta volna ki Lanzot maradásának okát, az, amit a következő pillanatban hallott, eszébe juttatta volna.

Egy hegedű halk, remegő hangja szólalt meg most aa egyik közeli sátorban, mintha csak a szellő érintette volna meg a húrokat. A doktor az első taktusoknál az ifjú Lanzot ujjainak szorítását érezte a karján, és rápillantva látta, hogy a fiatalember visszafojtott lélegzettel figyel.

A hangok egyre erősebben és teltebben zengtek, míg aztán egy varázslatosan édes dalba torkollva vallottak a sze-* -relmes szív bánatáról. A férfiak némán álltak, nehogy megtörjék a pillanat áhítatát; Rascher doktor is mozdulatlan maradt, míg csak a hegedű hangja mind csöndesebbé válva, mintegy halk sóhajtásként el nem némult.

– Ki volt ez? – kérdezte Beckdorf ámulva. – Eletemben nem hallottam még hasonlót!

– Manuéla – suttozta Lanzot. – Kedves doktor, valóban úgy gondolja, hogy máris itt kellene hagynom Para-dise-t?

304

– Megvárakoztattam önt, Mr. Golway – mondta Hetson, amikor végre visszatért Siftly szállásáról a seriff sátrába. – De végre minden tisztázódott, és ez az ön megnyugvására is szolgál.

– Lelepleződött tehát az igazi gyilkos?

– Mégpedig olyan állapotban, ami már szükségtelenné teszi a bírói eljárást... Semmi sem áll útjában tehát annak, hogy ön tovább időzzék itt...

– A lovam fölnyergelve vár, Mr. Hetson – vágott a szavába Golway. – Ideje, hogy visszatérjen szívünkbe a nyugalom és megbékélés. Ha megengedi, búcsút vennék Mrs. Hetsontól is.

Hetson szó nélkül karon fogta Golway-t, és átmentek a békebíró otthonába.

Jennyt egyedül találták egy asztal mellett ülve. Gondolt rá vajon, hogy Charles eljön, hogy örökre istenhozódot mondjon neki? Sápadtan és megviselten kelt föl a helyéről és ment a férfiak elé.

– Mr. Golway ...

– ... búcsúzni jött. Kérd meg nevemben is, hogy ne gondoljon ránk haraggal. Én mindenképpen adósa maradok egész életemben ...

Mielőtt bármelyikük is válaszolhatott volna, megfordult és elhagyta a sátrat.

– Isten áldja meg, Charles. Még egyszer köszönöm, hogy megőrizte irántam való szeretetét. Legyen meggyőződve róla, hogy én is mindig szeretettel gondolkodom magára. Találja meg boldogságát az életben ...

Charles érezte, hogy Jenny szándékosan nem említi az elmúlt két nap keserű emlékeit, a megaláztatás óráit; de az asszony arról sem beszélt, ő maga mennyit aggódott érte, hogyan kérte meg Rascher doktort, próbáljon tenni valamit, és főleg hogyan segített férjének, a békebírónak, amikor becsületes kiutat keresett nehéz helyzetében – minderről Charles alig sejthetett valamit.

306

Odakint a sátor előtt türelmetlenül kapált Charles lova, amelyet Cooktól vásárolt, és most régi gazdája hozta neki felnyergelve. Charles még egyszer kezet csókolt Jenny-nek, Hetsonnal kinn szorított kezet. Rascher doktor már nyeregbe szállt, és el is búcsúzott barátaitól, amikor Lanzot is megjelent csákánnyal és lapáttal a vállán, mellette Beckdorf és Don Alonzo. Golway búcsút vett Beckdorftól is, újból köszönetet mondva segítségéért. Rascher doktor mosolyogva csóválta a fejét Lanzot nekikészülését látva.

– Itt marad tehát, kedves báró?

– Mégpedig mint derék aranymosó – felelte nevetve a fiatalember, kezét Don Alonzo vállára téve. – Don Alon-zóval együtt próbálunk szerencsét, és ha összeszedtük a: ? útiköltséget, fölpakolunk, és indulunk haza, Németországba.

– Az útiköltséget? – kapott a szón a doktor. – Hát nem emlékszik, mit ajánlottam föl önnek tegnap este? Végtelenül sajnálnám...

– Köszönöm, doktor, de ezt magamnak kell megkeresnem, különben semmi örömem sem volna benne. Itt tanultam meg Kaliforniában, hogy a munkával szerzett kenyér ízlik igazán. De hol találom meg önt San Franciscóban?

– Az United States Hotelban. Isten óvja mindnyájukat! Még egyszer búcsút intettek egymásnak, aztán elügettek

a városka utcáján a hegyek felé.

XXX. FEJEZET

Mintegy négy hónap telt el a nyugtalan napok óta, és a sokszínűre változó erdő meg a hulló falevelek már jelezték az ősz közeledését. Az ég nem tündökölt már olyan tisztán és kéken, mint csaknem az egész forró nyáron át, sűrű felhők gyülekeztek és vonultak tovább, és sok más jel is árulkodott az esős évszak közeli kezdetéről.

307

Paradise-ban időközben teljesen helyreállt a nyugalom és a biztonság. Hetson keresztülvitte Halé és a jobb érzésű amerikaiak támogatásával – és némelyek ellenállásával szemben –, hogy ne tőrjenek meg semmiféle játékasztal a bányatelepen. Így aztán a hamiskártyások maguktól eltűntek, nem akarván értékes idejüket vesztegetni ilyen, semmi jóval nem kecsegtető helyen.

Az indiánok sem zaklatták az ittenieket azóta. A mexikóiak közül egyesek ugyan ismét megjelentek korábbi táborhelyükön, de amikor tőlük is be akarták hajtani a mostanában szigorúan vett adót, megint csak eltávoztak.

Hetsonék otthonában csupán egyetlen változás történt, de olyan, ami Manuélának nagy szomorúságot okozott. Apja, aki nem szokhatott hozzá életében a kemény testi munkához, de most mégis igazán elszántan és vasszorgalommal vetette bele magát az aranyásásba, egyszer csak lázas betegségbe esett, és ez orvosi segítség híján csakhamar végzetessé vált.

Lánya nem adta föl könnyen a reményt, önfeláldozó szeretettel ápolta éjjel-nappal, de Don Alonzo életerejének hanyatlását nem tudta megállítani, és kilenc nappal megbetegedése után barátai eltemették az öregurat egy csöndes helyen, a domb alján levő erdő árnyas fái alatt.

Don Alonzo megtartotta szavát, nem nyúlt többet kártyához, de sokat bánkódott amiatt,

hogy korábban milyen szenvedést okozott szeretett gyermekének: talán ez is siettette erői fogyatkozását, szíve végső elfáradását. Halála előtt azonban még része lehetett abban az örömben, hogy láthatta: Manuéla mellett ott áll egy derék, hű ember, gondoskodásával és szeretetével. Emil Lantot erősen elhatározta, hogy sorsát Manuéláéval köti össze felbonthatatlanul; az apa halálos ágyánál kérte meg kezét. Don Alonzo boldogan helyezte egymásra a szerelmesek kezét, és megáldotta őket.

Ezzel azonban az is eldőlt, hogy Lanzottal együtt Manue-
308

la is itt hagyja Kaliforniát; Emil pedig Hetsont is biztatta, hogy kövesse példáját. Így hamarosan a békebíróban is megérett az elhatározás, hogy visszatér San Franciscóba, fölszáll az első hajóra, örökre búcsút mondva ennek az országnak.

Halé nehezen vette ezt tudomásul, hiszen az elmúlt hónapokban nemcsak tisztelni tanulta meg békebíróját, hanem őszintén meg is szerette. Mindamellet belátta, hogy a bányatelep nem megfelelő lakóhely nők számára, és így meg sem próbálta őket lebeszélni.

Aztán megtörténtek az előkészületek, majd kitűzték az indulás időpontját a legközelebbi vasárnap reggelre, amikor a rendszeres társzekerek egyike üresen tér vissza Stocktonba.

Német ismerőseinknél is történt néhány változás az utóbbi időben: az úgynevezett „német kompánia”, amelynek tagjai Lamberg, Binderhof és Hufner voltak, teljesen felbomlott. Hufner megelégedte, hogy két lusta ember helyett dolgozzék; az ő kilépése után a másik kettő belátta, hogy nem tudnának meglenni együtt egy Hufnerhez hasonló segítőtárs nélkül. Egyiküknek el kellett volna látnia a főzést, most már egyedül; ezek után Hufnert mindketten „hálátlan ember”-nek nevezték, és szomorú sorsot jósoltak neki Kaliforniában, majd egymástól is különváltak, hogy ki-ki a maga erejéből próbáljon szerenpsét.

A „jogtanácsos és társa” cég ugyancsak feloszlott. Möh-ler, az idős ülnök nem bírta sokáig a nehéz testi munkát a bányagödörökben és emellett még az otthoni vesződtséget, márpedig a jogtanácsos odahaza az ujját sem mozdította a pipája megtömésén kívül. Möhler más foglalkozást választott, eladó lett egy üzletsátorban, egyszersmind kis tőkével is betársult az üzletbe.

A jogtanácsos természetesen felelőtlennek minősítette Möhler magatartását, és egy rövid időre úgy látszott, hogy nagy kedve van újrakezdeni korábbi próbálkozásait a he-
309

gyekben. Mivel azonban nem sikerült Hufnert társként magához csalogatni, ráadásul német dohánya is elfogyott már, amit itt a hegyek közt semmiképpen sem tudott pótolni, fölfigyelt a hírrre, hogy Hetsont, Lanzot és Beckdorf San Franciscóba szándékoznak visszatérni. Elhatározta, hogy ő is velük tart. Beckdorf azonban, akivel ezt közölte, tudatta vele, hogy a társzekéren nem tudnak helyet adni neki, legföljebb a poggyászát helyezheti el rajta; legjobb, ha egy öszvért vásárol, és azon teszi meg az utat. Beckdorf és Lanzot szintén lovon mentek, és így hárman alkottak testőrséget a hölgyek körül.

Az indulást reggel tíz órára tűzték ki, a jogtanácsos pedig már hajnalra magához rendelte Möhlert, hogy segítségére legyen a csomagolásnál, amit ez a most is szolgálatkész ember nem tudott megtagadni. A segítséget a jogtanácsos természetesen úgy értette, hogy Möhler csomagolt, ő pedig nézte a műveletet a pipafüstön keresztül. A sátor és a fölszerelést már előzőleg eladta Hufnernek, aki most meg is jelent, hogy magához vegye azokat.

Az útipoggyász már elkészült, amikor a jogtanácsos egy férfira lett figyelmes, aki egy öszvért vezetve közeledett feléjük a kaptatón. A sátor előtti tűzhöz érve illedelmesen levette a kalapját, és németül kérdezte meg:

– Kérem, a jogtanácsos úr itthon van?

Hufner azzal volt elfoglalva, hogy jól megnézzze magának az ismerősnek látszó idegent, és adós maradt a válasz-szal. A jogtanácsos előlépett.

– Én vagyok az.

– Ó, örvendek, hogy megismerhetem – mondta továbbra is választékos udvariassággal az idegen. – Ahogy látom, éppen elkészült a kávé, kérem, Hufner úr, szóljon a szobalánynak, hozzon még egy csészét.

– Ohlers úr, a teremtsit! – kiáltott fel erre Hufner, miután a hangjáról fölismerte egykori útitársukat a Leontine-ról.

310

– Valóban! – csodálkozott el a jogtanácsos is. – A nagy szakálla miatt nem ismertem fel.

Möhler is előjött a vendég üdvözlésére.

– Éppen jókor érkezett hozzánk, a búcsúreggelinkre! Ugyanis a jogtanácsos úr elutazik Paradise-ből.

– Értem – mondta Ohlers, letelepedve a tűz mellé –, a jogtanácsos úr tehát egy nagy zsák tisztára mosott arannyal visszamegy Németországba, és külügyminiszter lesz valamelyik udvarnál. Ez esetben jóindulatába ajánlom magamat, szívesen fogadnék egy főméregkeverői állást az egyik orvosi egyetemen! Egyszersmind arra is kész vagyok, hogy megfelelő honorárium ellenében valamelyik tudós társaság tiszteletbeli tagjaként működjek.

– Egy zsák arany! – dörmögött a jogtanácsos. – Még mit nem! Semmit sem találtam! Semmit!

– Semmit sem talált? Ebben sincs semmi különös, hiszen nem is veszített el semmit. Nyilvánvalóan téves az az elterjedt elképzelés, hogy Kalifornia hegyei aranyat rejtjenek magukban.

– Próbálja csak meg maga is – vágta oda a törvény embere, fogai közé szorítva a pipa csutoráját?

– Köszönöm az ajánlatot, de én semmiképpen sem kívánom háborgatni az anyaföld nyugalmát! Inkább beteg embereket keresek, akiktől rossz gyógyszereimmel kicsalhatom jó aranyukat. Sajnos, ahogy látom, itt nincs sok esélyem! Várakozásommal ellentétben itt mindenki egészséges. Sem sárgaláz, sem kolera, sem himlő, sehol semmi!

– ö, még csak az hiányozna nekünk! – mondta Möhler, aki komolyan vette a vendég akasztófahumorát. – Hogy még beteg is legyen az ember ebben a szörnyű országban!

Ohlers most Möhlerre csapott le.

– Kedves ülnök úr, én szívélyes üdvözlést hoztam önnek a drága Siebertnéből...

– Köszönöm, köszönöm – dadogta Möhler. – Remélhetőleg jól van a gyermekeivel együtt?

311

– Kitűnően, és egész jól keres mosással és vasalással! Úgy látszik, különösebben nem érzi meg férje hiányát. De azért nagyon megkért rá, ha véletlenül találkozánk, azonnal írjam meg neki az ön címét. Nem tudtam, hogy önt itt találom, csak Hufner úr miatt tettem meg ezt a kitérőt, hogy néhány fontos családi hírt hozzak a számára.

– Nekem? – sápadt el Hufner.

Ohlers szemmel láthatóan jól ismerte vendéglátóit: híreivel, állítólagos üzeneteivel, melyeket önzetlenül hozott, telibe talált, és sajtó töviseket ütött a tétova férfiak szívébe, rosszindulat nélkül, csupán derűs életszemléletétől ihletve. Miközben belülről a nevetés rázta, külsőleg hűvös és nyugodt maradt. Fölemelt egy ott álló bádoggoharat, és odaadta Möhlemek, hogy neki is töltsön.

– Kedves Ohlers úr – mondta Möhler, remegő kézzel tartva a kávéskannát –, szeretném megjegyezni... éppen ma reggel határoztam el végleg, hogy elmegyek innen ... és még teljesen bizonytalan, hogy hova ... Majd én magam fogom értesíteni Siebertné holléte mről... kérem tehát, ne fáradjon ezzel...

– Szóra sem érdemes ez a fáradság, kedves ülnök úr, de hát írjon csak ön, nagy örömet fog okozni vele annak a szegény asszonynak.

– Ha jól értettem, számomra is van valami híre, Ohlers úr... – szólalt meg Hufner, mindeddig tükön ülve a türelmetlenség miatt.

– Valóban, ön bizonyára nem tudja még, hogy a menyasszonya szerencsésen partra szállt San Franciscóban, és máris sietett volna szerető vőlegénye karjaiba.

– De hiszen már kaptam hírt a szerencsés megérkezéséről! Csakhogy nem voltam abban a helyzetben ...

– El sem hiszi, mennyire vágyakozott ön után! Olyan kedves lány ez, olyan szelíd, olyan ártatlan! És az édesanyja! A mindenségit, micsoda pompás asszony! Milyen el-

312

szánt! Igazi mintapéldánya az anyósoknak, akit magam is feleségül vennék, ha ő is így akarná ... azaz, ha egyáltalában meg akarnék házasodni...

– De mit tehetek én arról, hogy nem volt itt szerencsém, ők pedig olyan korán érkeztek ide? Dolgozni fogok még, persze, dolgozni szakadásig ... De mi lesz addig?

– Hát ha nincs más kiút számára, már holnap hajnalban útra kell kelnie. Mert ahogy már mondani is akartam, veszedelmes ország ez egy fiatal lány számára. Egy férjes asszonynak viszont nincs mitől tartania, ebben igazat kell adnom az anyósoknak.

– De itt én magam is csak a legnagyobb nélkülözések közt tudok megélni! – nyöszörgött Hufner.

– Elhiszem – bólogatott megértően Ohlers, és újra odatartotta poharát az ülnöknek –, ezért lesz Scheidmüller kisasszony másvalakinek a felesége.

Az ülnök megállt a kávéöltögetésben, a jogtanácsos kivette a pipát a szájából, Hufner pedig úgy ugrott föl ültő helyéből, mintha forró parázsra ültették volna.

– Mit mond? Másnak lesz a felesége?

– Igen – mondta Ohlers, mintha a legtermészetesebb dologról lenne szó. – Kérek még egy csészével. Ülnök úr, kitűnő az önök kávéja! Igen kitűnő megjelenésű amerikai fiatalember habarodott bele a kisasszonyba ...

– De hát ez képtelenség! – fakadt ki Möhler. – Az ifjú hölgy legföljebb öt hete van San Franciscóban, és ha jól tudom, a vőlegényét várta vissza az aranymezőkről...

– Pontosan így van, ülnök úr, csakhogy a kisasszony kiszámította, hogy vőlegénye legkésőbb hat nap alatt San Franciscóba érhetett volna. Igazán rendkívüli tett volt a menyasszonytól, hogy teljes két hetet várt.

Hufner nem szólt egy szót sem, hanem lassan felállt, és bement a sátorba.

– Van odabenn valami tör vagy pisztoly? – kérdezte Ohlers aggódva.

313

– Ó, Istenem! – jajdult fel Möhler. – Ez a szerencsétlen fiatalember!...

– Pszt! – intette csendre a többieket Ohlers, majd lábujjhegyen a sátorhoz osont, hogy meglesse odabenn a boldogtalan vőlegényt, és amit látott, bőven megérte a fáradságot.

Mert Hufner nem fegyver után kutatott, hogy kioltsa mihaszna fiatal életét, hanem hangtalanul, de az örömtől kigyúlt ábrázattal fél lábon pörgött-forgott, és másféle bolondos mozdulatokat tett, szabad utat engedve a megköny-nyebbülés mámorának.

Ohlers megnyugodott, hogy nem okozott nagy bánatot; észrevétlenül visszahúzódhatott volna, de ez semmi örömet nem ígért. Inkább bedugta hát a fejét a bejárati nyíláson, és jó hangosan így szólt:

– Ej, kedves Hufner úr, nem kell annyira a szívére vennie ezt a dolgot! Ezen már aligha tud változtatni...

Majd belépett hozzá, ellentmondást nem tűrően belekarolt a megszeppent fiatalemberbe, és visszavezette őt a tűzhöz.

– Így, uraim – mondta kifogástalanul komoly arccal –, Hufner úr most már összeszedte magát, elmúlt a fájdalom első nagy rohama. Ülnök úr, adjon nekünk kávé...

A jogtanácsos időközben megreggelizett, és az emelkedőt kémlelte, amelyen valóban

hamarosan meg is jelent egy lovas. Egy perc sem telt bele, és Beckdorf gróf állt előttük.

– Jogtanácsos úr, nyeregbe! A díszmenet rögtön ideér. A poggyászát odalenn az úton fogjuk fölrakni.

– Máris? – ugrott fel a helyéről a jogtanácsos, pipája után nyúlva.

Megérkezett a kocsi, igaz, csak közönséges társzekér, két erős lóval; amennyire lehetett, matracokkal, párnákkal és takarókkal kényelmessé tették a hölgyek számára, a hátsó részét a poggyászok foglalták el. Hetson is a kocsin foglalt helyet, mivel erre a rövid távolságra nem akart lovat vá-

314

sárolni. Lanzot a kocsinak azon az oldalán lovagolt, ahol Manuéla ült; a szegény lány nehezen vált meg apja sírjától, ma reggel is sokat sírt, amikor még egyszer odalátogatott – tudta, hogy sohasem látja többé. De a gyönyörű, derűs őszi reggel megnyugtatta és bizakodóvá tette.

Némi nehézség támadt, amikor a jogtanácsost fel kellett segíteni a nyeregbe: jobb lábával sehogy sem tudott beletalálni a kengyelbe. Aztán ez is megtörtént, és már csak a bőrtáskát kellett a kocsira emelni, ami természetesen megint csak Möhlerre és Hufnerra hárult. Amikor minden elrendeződött, a lovak nekirugaszkodtak, és a kocsi elindult az országúton.

– Akkor hát, kedves jogtanácsos úr – kezdett meghatottan búcsúzkodni Möhler. Erre azonban a jogtanácsos – nem tudni, miért, talán nem akart elérzékenyülni, vagy fölöslegesnek tartotta az efféle ceremóniát – hirtelen oldalba vágta sarkával az öszvért, és egy kurta „jónapot”-tal már útnak is indult, jobb kezével a nyeregkápába kapaszkodva, baljában pedig ostor helyett a pipájával.

Két búcsúztatója, Möhler és Hufner ott maradt az út közepén, és elképedve néztek a távozó után.

Az idő pompás volt; üde, illatos őszi reggel virradt az utasokra. Még zöldellő erdő vette körül őket mindenfelől, alattuk hegyi patak csörgedezett, fülhallatszott az aranymosó masinák zakatolása, fejük fölött a hegycsúcsok körül zúgott a szél.

Már mögöttük maradt néhány órányi út, amikor egy magányos utast értek utol. Beckdorfnak úgy tetszett, hogy ismerős neki a férfi alakja és hanyag járásmódja. Semmiféle útipoggyászt vagy batyut nem vitt magával, de még egy takarót vagy kabátot sem; az egyik fülén sapka, két keze a nadrágzsebében, kényelmesen és gondtalanul baktatott az úton. Mellé érve, Beckdorf visszafogta a lovát, és odaszólt neki:

– Hé, Érbe úr! Hol bujkált eddig?

315

– Halló, gróf úr! – köszönt vissza a gyalogos, ki nem véve kezeit a zsebeiből. – A hillsen ... izé, a dombokon próbálkoztam ...

– És szerencsével járt? – érdeklődött udvariasan Beck-dorf.

– Nem akadt még dolgom a szerencsével itt a hegyek közt. Csak fáztam kegyetlenül, aztán meg eláztam, úgy festett ez az egész, mintha szándékosan nem is akarnék semmit sem találni. Fölszedtem hát a sátorfámat, és most San Franciscóba akarok traweln.

– Mit akar San Franciscóban csinálni? – kérdezte Beck-dorf, akit szórakoztatott ez az ember.

– Még nem tudom, talán borbélysfotpot fogok nyitni és férfiakat shaven.

– Borotválni? Ez a foglalkozása?

– Ez.

– Nos, akkor sok szerencsét! De hol a poggyásza, Érbe úr?

– A baggatschom? Hát... azt fölszámoltam. Majd San Franciscóban lesz minden ...

– Természetesen, és így kényelmesebb az utazás... Hát isten önnel!

Beckdorf megeresztette a kantárt, hogy mielőbb utolérje a társzekeret, amely közben

már messze jutott. A jogtanácsos az öszvérén alig tudott nyomában maradni.

Nem sokkal messzebb egy lovas és egy gyalogos tűnt fel az úton, akik közt nyilvánvalóan valamilyen nézeteltérés zajlott. Úgy értek a közelükbe, hogy azok észre sem vették őket. Láthatóan a gyalogos támadta meg a nyeregben ülőt, és lábánál fogva akarta lehúzni őt az öszvéréről. Beckdorf és Lanzot azt hitték, íme, most megakadályozhatnak egy rablótámadást, és fegyverük után nyúltak. Hanem a támadó láttukra sem eresztette el ellenfelét, közben az öszvér előreugrott, a fickó pedig kénytelen-kelletlen a földre pottyant.

316

Szerencsésen ért földet, amit jámbor káromkodása is jelzett, és a két fiatalember ebből is láthatta, hogy szó sincs itt rablótámadásról, hanem valami másról, egyszerű hétköznapi csetepatéről. Beckdorf rá is ismert rögtön a támadó gyalogosban az egyik legudvariasabb emberre, akivel valaha is találkozott, a tenorista Bublioniira.

– Mit vétett önnek ez a szerencsétlen, kedves barátom? – szólította meg a háborgó énekművészt.

Bublioni készségesen válaszolt, de beszéd közben sem vesztegette az időt, megragadta az öszvér kantárját, és maga ugrott fel a nyeregbe.

– Ez a legaljasabb csaló a világon! Beckdorf úr, ön is ismerheti Korbel bírósági jegyzőt Paradise-ből. Mindenemből kifosztott, most meg hetykén ellovagolna mellettem, és én loholhatok gyalog ...

– Adja vissza az öszvéremet, Bublioni úr! – ordibált Korbel. – Uraim, ne tűrjék, hogy meglopjanak az országúton!

– Ha visszakapom a pénzemet, maga is megkapja az öszvérét – kínált alkut a tenorista.

– A pénz San Franciscóban maradt – motyogta Korbel mentegetőzve.

– Meghiszem azt – felelte Bublioni –, de kinek a zsebében?

– Hova igyekszik, Bublioni úr? – kérdezte Beckdorf.

– San Franciscóba. Úgy hallottam, színházat nyitottak; talán kaphatok náluk szerződést.

– Az öszvéremet nem hagyom! – kiabált Korbel, és még egy kétségbeesett kísérletet tett tulajdonának visszaszerzésére. Bublioni azonban, aki kitűnően lovagolt, hirtelen félreugratta az öszvért, majd mindkét sarkát oldalába nyomva, már vágatott is vele lefelé az országúton.

– Tűrjük ezt? – kérdezte Lanzot barátjától, aki jól ismerte a szemben álló feleket.

– Nem tehetünk jobbat – felelte Beckdorf. – Ez a fickó

317

megérdemli, ami vele történt. Paradise-ban Üstökösnek hívták, mert mindenkitől kölcsönt kért, aztán eltűnt, vagy egyszerűen elkártyázta, amit kapott. De ideje továbbmennünk, a kocsink már messze jár.

A város felé közeledve az országút egyre forgalmasabb lett, és a táj is megváltozott: mind több magányos téglaház tűnt fel, amelyekhez gazdáik több-kevesebb szántóföldet kerítettek el maguknak. Alkonyattájban többször találkoztak pihenő öszvércsapatokkal, majd csakhamar megpillantották Stockton fehérlő sátortetőit.

Stocktonban meg kellett állniok éjszakára; hajnalban indult egy gőzös San Franciscóba, amely nem egészen tizenkét óra alatt tette meg az utat.

A fővárosban Rascher doktor várta őket, jó előre értesülvén érkezésükről, sőt már helyet is foglalt számukra egy Panama felé tartó gőzhajón. A Mohikán azonban csak harmadnap szándékozott indulni; Lanzot arra akarta felhasználni a várakozási időt, hogy még mielőtt nekivágnak az óceánnak, Manuélával az oltár előtt is hűséget esküdjenek egymásnak.

Az indulás napján, délután három órakor tartották az esküvőt, és hat órakor kellett elfoglalniuk helyüket a Mohikán fedélzetén. A gőzös füstölgő kéményeivel kint az öbölben horgonyzott.

A jogtanácsosnak Lanzotékkal együtt kellett volna hajóra szállnia, de ő megint csak nem tudott idejében elkészülni, amit a többiek nem is bántak. Beckdorf is maradni akart még

Kaliforniában, mint mondotta, még egy esélyt ad a szerencsének, hogy kegyeibe fogadja. Az esküvőn tanúként volt jelen, utána pedig elkísérte barátait a kikötőbe. A jogtanácsos is velük tartott.

Egy újszülött világváros zshivaján és forगतagán keresztül igyekeztek a kikötőhely felé ezek a boldog emberek, akik a legbecsesebb kincset találták meg az arany hazájában: lelkük békéjét.

318

A kikötőben a hosszan kiépített rakparton haladtak már, ahonnan dagály idején is el lehetett jutni a nagy tengeri hajókhoz a parton várakozó csónakokon, amikor a jogtanácsos, aki állandóan ide-oda bámult és lemaradozott a többiektől, egy furcsa óriásba ütközött. Ez a meghökkenítő figura, mint valami két lábon járó vasáruháza tele volt aggatva a legkülönbözőbb vaseszközökkel: csípővasakkal, lapátokkal, háromlábú kondérokkel, fegyverekkel és szerszámokkal, és az út közepén állva kínálhatta áruit.

– ő, hát hiszen régi ismerős! – ámult el földbe gyökerezett lábbal a jogtanácsos; elég volt az életben egyszer látni az óriás kövérkés, kedélyes, gyermekies ábrázatát, hogy soha el ne felejtse az ember. Az a hadfi állt előtte, aki Para-dise-ba érkezése napján, az éjszaka sötétjében sáncvárában letartóztatta, majd nagylelkűen szabadon engedte őt. Most azonban úgy látszott, sehogy sem emlékezik egykori foglyára.

– Vásároljon valamit, kedves uram – szólította meg őt barátságosan. – Válasszon magának, ami tetszik: revolvert, szarvascsapdát, bajonettet, tűzlapátot, fogót, kést, villát, kanalat, levélnehezéket...

– Hm, fura szerzet! – dörmögött magában a jogtanácsos, válasz nélkül hagyva a szíves kínálást; ekkor eszmélt rá, hogy magára maradt. Sietve indult a rakpart vége felé.

Mire odaért, az utasokkal megtelt csónakok éppen elrugaszkodtak a parttól, és megindultak a gőzös felé, ahonnan már a harmadik harangütés hallatszott;

– Halló, megyek én is! – kiáltott utánuk, de a csónakosoknak nem volt idejük, hogy visszaforduljanak érte. Het-sonék észrevették őt, és még egyszer búcsút intettek neki, de ő nem viszonzta.

– Vigye el az ördög! – dohogott, aztán megfordult, és visszatért a városba.

Rascher doktor és Beckdorf barátaikkal együtt csónakba szálltak, majd a hajóhoz érve szívélyes búcsút vettek egy-

319

mástól, és kölcsönösen megígérték egymásnak, hogy otthon, mihelyt lehet, ismét találkoznak.

A hölgyek fölléptek a széles, kívülről fölerősített hajó* lépcsőre, Hetson és Lanzot segítették őket; a poggyász kézzel kézre adogatva követte az utasokat; aztán a lépcső magától fölemelkedett és a hajó oldalához simult; a lapátkerekek dolgozni kezdtek; a csónakok kitértek a ziháló vízi kolosszus útjából; a matrózok énekelve és éljenezve fölhúzzák a horgot.

Egy-két perc múlva a Moh,ikán csúcsos orra alatt forni, pezsegni kezdett a kikötő tiszta vize, a lapátkerekek által fölvert hullámokon föl-le himbálóztak a csónakok. A hajó faránál, a friss szélben vidáman lobogó csillagos-sávós zászló alól néhány fehér zsebkendő intett utolsó üdvözlést.

– Szerencsés utat! – kiáltott utánuk az öreg Rascher doktor könnyekkel a szemében, aztán a büszke gőzös tajtékat verve végigúszott az öblön, átment az Aranykapun és nekivágott az óceánnak – a szülőföld felé.

A REGÉNY IRÓJÁRÓL

Friedrich Gerstacker, aki 1816-ban született Hamburgban, huszonegy éves korában jutott el először Amerikába, ahol hat esztendőn át kalandos életet élt, bejárta az USA minden államát. Ezután csak rövid időre tért vissza hazájába, majd ismét útra kelt, beutazta Dél-Amerikát, Kaliforniát, több csendes-óceáni szigetcsoporthoz és Ausztráliát. 1860-ban újra

Amerikába ment. Két évvel később úti kísérőként Egyiptomban és Abesszíniában járt. Utolsó nagy utazásait Észak-, Közép- és Dél-Amerikában tette. 1872-ben halt meg Braunschweigban, mint az egyik legtöbbet olvasott utazó író.